

Valio-Jukola 2012

Loppuraportti

Valio-Jukola 16.-17.6.2012
Hakunilan urheilupuisto, Vantaa

Valio-Jukola 2012

Loppuraportti

Valio-Jukola 2012
Loppuraportti
9.10.2012

www.jukola.com/2012

Kannen kuva: Pasi Ylirisku

Muut julkaisun kuvat mm. Mikael Ahlfors, Kimmo Hirvonen, Jarmo Jumppanen, Nina Saksman ja Hanna Tapio

Sisältö

1	Kilpailunjohtajan katsaus	1
2	Järjestäjäseurat	8
3	Valio-Jukola lukuina	10
4	Kartta- ja ratavaliokunta	11
5	Kilpailuvaiokunta	39
6	IT-vaiokunta	58
7	Kenttävaiokunta	83
8	Ravintolavaiokunta	121
9	Viestintävaiokunta	128
10	Markkinointivaiokunta	150
11	Talousvaiokunta	162
12	Jukola-toimisto	172
13	Ympäristötoimet	195
14	Turvallisuus	198
15	Puolustusvoimien tuki	203
16	Muut seuraaville järjestäjille toimitetut liitteet	223

1 Kilpailunjohtajan katsaus

1.1 Me teimme sen

Valio-Jukola 2012 Hakunilan urheilupuistossa on ohi. Onnistuimme järjestelyissä erinomaisesti. Kiitos Vantaan ja Keravan kaupungeille, puolustusvoimille ja muille yhteistyökumppaneille, maanomistajille, eri viranomaisille, kilpailijoille, huoltajille, yleisölle, taustajärjestöille, valvojille ja toimitsijoille sekä koko pääkaupunkiseudulle. Teimme yhdessä hienon, unohtumattoman ja suurimman vapaaehtoisvoimin järjestettävän urheilutapahtuman maailmassa.

1.2 Viestin hakeminen

Haimme yhdessä (Keravan Urheilijat ja Pihkaniskat) ensimmäisen kerran Jukolan Viestin järjestämisoikeutta 2005, jolloin sen sai Hyvinkää. Seuraavan kerran haimme järjestämisoikeutta 2006 samaan paikkaan Vantaan Hakunilan urheilupuistoon kuin edellisellä kerralla. Vuoden 2012 järjestelyoikeudet myönnettiin seurayhtymälle 11.11.2006.

1.3 Valio-Jukolan 2012 visio, arvot ja tavoitteet

Visio

Valio-Jukolan viesti piirtyy osallistujien, yhteistyökumppanien, järjestäjien ja urheilua seuraavien ihmisten mieliin mystisenä suomalaisessa kesäyössä tapahtuvana urheilutapahtumana, jonka laadukkuutta, Valio-luokkaa, muut tapahtumajärjestäjät tavoittelevat. Jukolassa yhdistyy huippu-urheilu ja harrastusliikunta. Jukola kunnioittaa luontoa.

Missio

Järjestämme mieleenpainuvia elämyksiä tarjoavan ja saavutettavuudeltaan ainutkertaisen suunnistustapahtuman urbaanissa erämaaluonnossa.

Arvot

- Elämyksellisyys
- Yhteisöllisyys
- Saavutettavuus
- Hyvinvointi

Elämyksellisyys tarkoittaa Valio-Jukolassa jännitystä, itsensä voittamista ja löytämisen iloa. Yhteisöllisyys tarkoittaa sitä, että Valio-Jukola on kilpailijoiden, vapaaehtoisten talkoolaisten, yhteistyötahojen ja katsojien yhteisesti tekemä tapahtuma. Saavutettavuus tarkoittaa Valio-Jukolan ainutlaatuista sijaintia ja loistavia liikenneyhteyksiä. Hyvinvointi liittyy suunnistukseen laajana mielen ja kehon mielekkäänä liikuttajana.

Tavoitteet

- Kaikkien aikojen suurimman suomalaisen suunnistustapahtuman onnistunut toteuttaminen
- Talkooperaation elvyttäminen kaupunkiyhteisössä
- Positiivinen talous

Nämä tavoitteet saavuttamalla teemme tunnetuksi suunnistusurheilua terveyttä edistävänä ja edullisena harrastuksena ja lisäämme harrastajamäärää. Tarjoamme ikimuistoisen elämyksen lähes 2 000 vapaaehtoiselle talkoolaiselle, joita ilman Valio-Jukolan järjestäminen ei onnistu. Järjestävät seurat saavat työn palkaksi kohtuullisen tulon, joka käytetään omien seurojen ja suunnistuksen edistämiseen.

1.4 Organisaatio ja päätöksenteko

Jukolan viestin tuotemerkin omistaa Kaukametsäläiset ry. Se myönsi vuoden 2012 Jukolan viestin järjestämisoikeudet ja -vastuun Keravan Urheilijat ry:n ja Pihkaniskat ry:n muodostamalle seurayhtymälle. Seurojen välisen yhteistyön pelisäännöt määriteltiin yhteistyösopimuksessa. Järjestelyjä opasti ja valvoi Jukolan johtoryhmä, jossa olivat edustettuina Kaukametsäläiset ry, Suunnistusliitto ja puolustusvoimat.

Seurojen välisellä yhteistyösopimuksella sovittiin, että Valio-Jukolan 2012 järjestämisestä vastaa järjestelytoimikunta. Järjestelytoimikunnan muodostivat valiokuntien puheenjohtajat sekä kilpailunjohtaja ja kilpailunjohtajan sijainen, jotka toimivat järjestelytoimikunnan puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana. Järjestelytoimikunnan sihteerinä toimi pääsihteeri. Järjestelytoimikunnan työskentelyyn osallistuivat myös kilpailun valvoja, Jukolan johtoryhmän edustaja ja Vantaan kaupungin edustaja. Valiokuntien varapuheenjohtajat toimivat puheenjohtajien varajäseninä.

1.5 Järjestelytoimikunta

Järjestelytoimikunnan tehtävänä oli hoitaa kilpailun järjestelyt, vahvistaa toiminta- ja taloussuunnitelmat, nimittää organisaation eri toimintojen jäsenet, palkata tarvittava henkilöstö, laatia vaadittavat suunnitelmat ja loppuraportti, tehdä tilinpäätös sekä valvoa ja ohjata laadittujen suunnitelmien toteutumista ja sujuvuutta. Kilpailujohtaja toimi myös järjestelytoimikunnan puheenjohtajana. Järjestelytoimikunnan kokouksista pidettiin pöytäkirjaa, joka tarkastettiin seuraavassa kokouksessa. Valiokuntien kokouksista tehtiin muistiot.

Kokouksien pöytäkirjat toimitettiin järjestelytoimikunnalle, Jukolan johtoryhmälle, SSL:lle ja seurojen puheenjohtajille. Järjestelytoimikunnan kokoukset valmisti kilpailunjohtaja yhdessä pääsihteerin ja varakilpailunjohtajan kanssa. Pääsihteeri toimi kokousten sihteerinä.

Järjestelytoimikunnan muodostivat valiokuntien puheenjohtajat sekä kilpailunjohtaja ja varakilpailunjohtaja, jotka toimivat järjestelytoimikunnan puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana. Järjestelytoimikunnan sihteerinä toimi pääsihteeri. Valiokuntien varapuheenjohtajat toimivat puheenjohtajien varajäseninä. Järjestelytoimikunnan työskentelyyn osallistuivat myös kilpailun valvoja ja Jukolan johtoryhmän edustajia.

Järjestelytoimikunnan jäsenet ja yhteystiedot

Nimi	Tehtävä	Puhelin	Sähköposti
Veikko Kostiainen	Kilpailunjohtaja	0400-709 504	veikko.kostiainen(at)keravanurheilijat.fi
Vesa Lehtomäki	Varakilpailunjohtaja	050-337 6969	vesa.lehtomaki(at)koronainvest.fi
Päivi Luoma	Pääsihteeri	050-430 8866	paivihelenaluoma(at)gmail.com
Erkki Kivistö	Kilpailupäällikkö	040-837 2099	erkki.kivisto(at)pp3.inet.fi
Reino Ruotsalainen	IT-päällikkö	040-500 3907	reino.ruotsalainen(at)kolumbus.fi
Eero Nevalainen	Kartta- ja ratapäällikkö	040-511 6192	eero.nevalainen(at)outokumpu.com
Unto Tanttu	Kenttäpäällikkö	0400-461 526	unto.tanttu(at)tsvesi.fi
Timo Talvitie	Taluspäällikkö	050-309 9666	timo.talvitie(at)elisanet.fi
Sampsa Haarasilta	Markkinointipäällikkö	040-551 3659	sampsa.haarasilta(at)fazer.com
Paula Lehtomäki	Viestintäpäällikkö	045-676 2328	paula.lehtomaki(at)gmail.com
Tarja Brandt	Pääemäntä	040-5945154	tarja.brandt(at)hotmail.fi

Lisäksi järjestelytoimikuntaan kutsuttiin Vantaan kaupungin edustajana liikuntajohtaja Veli-Matti Kallistahti, Hakunilan urheilupuiston liikuntapaikkamestari Juha Savolainen ja puolustusvoimien edustajana yllä Vile Kima.

Kokouksissa keskityttiin erityisesti rajapintojen käsittelyyn sekä organisaation kannalta merkittävien päätösten tekoon. Järjestelytoimikunta hyödynsi työssään myös intranettiä, jossa oli kokousten pöytäkirjat ja muuta yhteistä materiaalia sekä laajasti myös esimerkiksi kenttävaliokunnan suunnitelmia.

Järjestelytoimikunta kokoontui yhteensä 32 kertaa:

- 2009 4 kertaa
- 2010 7 kertaa
- 2011 11 kertaa
- 2012 10 kertaa

Valiokunnat vastasivat toiminnastaan hyväksytyn toiminta- ja taloussuunnitelman sekä kokouspäätösten mukaisesti ja kokoontuivat erilaisin kokoonpanoin tarpeen mukaan. Tammi-kesäkuussa 2012 erilaisia kokousvarauksia Sotungin lukion tiloihin oli noin 150. Tämän lisäksi oli paljon pienempiä tapaamisia esim. kentällä.

1.6 Työvaliokunta

Järjestelytoimikunnan apuna toimi työvaliokunta. Työvaliokuntaan kuuluivat kilpailunjohtaja, varakilpailunjohtaja, taluspäällikkö ja pääsihteeri sekä mahdolliset asiantuntijat. Työvaliokunnan tehtävänä oli asioiden valmistelu järjestelytoimikunnan kokousten välillä sekä käytännön johtaminen ja pikaisten asioiden käsittely. Työvaliokunnan sihteerinä toimi pääsihteeri. Työvaliokunnan kokouksista pidettiin pöytäkirjaa, ja ne toimitettiin järjestelytoimikunnalle tiedoksi.

Työvaliokunta kokoontui yleensä viikkoa ennen järjestelytoimikuntaa. Kaikkiaan työvaliokunta kokoontui 13 kertaa:

- 2011 4 kertaa
- 2012 9 kertaa

1.7 Nimenkirjoitusoikeudet

Keravan Urheilijat ry:n ja Pihkaniskat ry:n johtokunnat myönsivät kilpailunjohtajalle ja varajohtajalle nimenkirjoitus ja tilinkäyttöoikeudet koskien Valio-Jukolan projektitiä. Kaikki sopimukset tehtiin kirjallisina. Hyväksytyt laskut toimitettiin talousvaliokunnalle ja sopimukset pääsihteerille arkistoitavaksi. Hankintasopimukset valmisteli ko. valiokunnan puheenjohtaja ja allekirjoitti kilpailunjohtaja tai kilpailujohtajan sijainen (riippuen siitä, kummasta seurasta valmistelija oli).

1.8 Toimitsijoiden rekrytointi

Talkoolaisten osalta teimme periaatepäätöksen, että pyrimme tulemaan toimeen seurojen omalla väellä ilman rahallisia sopimuksia talkootyöstä muiden seurojen tai yhdistysten kanssa. Muutaman vastavuoroisuussopimuksen talkooväestä kuitenkin teimme. Talkooväestä vastasi kilpailutoimistossa toimitsijavastaava Mari Hämäläinen. Hänen raporttinsa on toimiston raportin yhteydessä.

1.9 Vantaan johtoryhmän toiminta

Vantaa perusti tapahtuman suunnitteluun ja toteuttamiseen oman virkamiehistä kootun johtoryhmän ja lähinnä taloutta seuraavan ohjausryhmän. Johtoryhmässä oli mukana myös järjestäjien ja Keravan kaupungin edustajia, ja siellä käytiin säännöllisesti läpi järjestelyjen etenemistä sekä sovittiin vastuista. Puheenjohtajana toimi Vantaan liikuntajohtaja Veli-Matti Kallistahti. Ryhmä kokoontui yhteensä 15 kertaa, ensimmäisen kerran maaliskuussa 2011.

Vantaan johtoryhmässä käsiteltyjä asioita olivat:

- kannettavat tietokoneet ja muut ict-hankinnat kilpailuorganisaation käyttöön
- Jukolan viesti kaupungin markkinointiaineistossa
- kilpailukeskusalueen maankäyttö ja rakentaminen
- tilojen käyttö
- vantaalaiset osuussäännöt
- Jukola-kokouksen isännöinti Vantaalla
- Vantaan ohjausryhmän perustaminen
- Jukola-määräraha Vantaan kaupungin vuoden 2012 budjettiin
- tutustumismatka Salpa-Jukolaan ja Jukola-lipun luovutus
- sähköverkon suunnittelu ja rakentaminen
- vesi- ja jätehuoltopalvelut
- liikennejärjestelyt
- ensiapuun ja sairaanhoitoon varautuminen
- ateriat- ja siivouspalvelut
- turvallisuussuunnittelu

- kutsuvierastilaisuudet
- ympäristöterveydenhuolto

Yhteistyö Vantaan kaupungin sujui erinomaisesti, ja kaupungin vahva sitoutuminen oli edellytys tapahtuman onnistumiselle.

Johtoryhmän viimeisessä kokouksessa maanantaina 11.6.2012 todettiin, että suunnitelmat olivat kaikilta osin valmiit ja hyväksytyt. Kaikkeen oli varauduttu suunnittelemalla asiat hyvin etukäteen. Jos itse tapahtumassa tulee ongelmia, niin ne ovat asioita, joita ei ole osattu etukäteen suunnitella.

1.10 Kenraaliharjoitus

Kenraaliharjoitus toteutettiin kilpailukeskuksessa keskiviikkona 13.6. Kenraaliharjoituksessa harjoiteltiin kaikkia kilpailuviikonlopun toimintoja ja varmistettiin niiden sujuvuus. Valiokunnat kokoontuivat omien toimintojensa paikoille. Kartanjaon harjoittelussa olivat mukana kaikki kartta- ja rata-, kilpailu-, IT-, kilpailutoimisto- ja viestintävaliokuntien toimitsijat.

Kenraaliharjoituksen yhteydessä oli mahdollista noutaa myös toimitsijamateriaali. Mukanaolijat saivat myös Fazerin tuotekassin. Intersport ja Suunnistajan kauppa olivat auki ja näistä sai 20 %:n alennuksen toimitsijakortilla.

Kenraaliharjoituksen aikataulu:

14.00–22.00 Toimitsijamateriaalin jako toimitsijainfosta Sotungin lukiolta
 16.00–17.30 Kahvit kisakeskuksen kahvilassa
 17.30–18.00 Kenraaliharjoitus alkaa kilpailunjohtajan tervehdyksellä ja kartanjaon harjoittelulla lähtöpaikalla (Kartta- ja rata-, kilpailu-, IT-, kilpailutoimisto- ja viestintävaliokunnat)
 18.00– Toimitsijat tutustuvat omiin tehtäviinsä valiokunnittain ja vastuualueittain (kaikki valiokunnat)
 18.30–20.20 Kilpailu-, kartta- ja rata- sekä IT-valiokunnalla koekilpailu 4×1,5 km sisään kirjoituksesta uusintalähtöön
 20.30– Kilpailu-, kartta- ja rata- sekä IT-valiokunnalla koekilpailun jälkipuinti vastuualueittain
 21.00– Järjestelytoimikunnan kokous: mitä opimme tästä

Kilpailullinen osuus suoritettiin lähimaastossa oikeita jukolarasteja hyödyntäen. Alunperin oli tarkoitus rekrytoida koejuoksijat jukolaorganisaatiosta kilpailu- ja IT-valiokunnan ulkopuolelta. Odotettua vähäisemmän halukkuuden johdosta värvättiin lisäksi noin 60 kadettia koejuoksijoiksi. Yhteensä koejuoksijoita oli noin sata. Jokainen juoksi kaksi osuutta eli liikkellä oli 50 joukkuetta.

Kilpailuvaliokunta laati yhdessä IT-valiokunnan kanssa virhetilanelistan jonka mukaiset virheet annettiin muutamille kilpailijoille suoritettavaksi. Virhetehtävät annettiin tehtävän laadusta riippuen joko ennen sisään kirjautumista tai viimeisellä rastilla. Tehtäviä oli riittävästi, niin että itkumuurikin oli jatkuvasti työllistettynä. Edellisten vuosien kokemusten perusteella harvinaisiksi luokiteltavat virheet oli kuitenkin karsittu jo etukäteen pois.

Koejuoksijoille oli tilattu todellisen kaltaiset kilpailunumerot viivakoodeineen. Alkupäästä oli käytössä täysi rivi numeroita ja loput jaettu tasaisesti isommille numeroille, niin että kilpailijat saatiin jakautumaan karttatelineillä ja vaihtopuomilla eri puolille.

Harjoitus oli tarpeellinen ja onnistui hyvin. Kartanjaon harjoittelu oli oleellinen osa tapahtumaa. Kaikki kartanjakajat pääsivät harjoittelemaan vähintään kerran. Koekilpailun käynnistyminen viivästyi suunnitellusta noin puoli tuntia kadettien saapumiseen liittyvän väärinkäsityksen vuoksi. Kilpailu saatiin kuitenkin päätökseen ajallaan.

1.11 Tapahtuman toteutus

Yli kuuden vuoden urakka onnistui kokonaisuutena hyvin. Kun kysymyksessä on 50 000 ihmisen tapahtuma, se edellyttää erityisen tarkkaa suunnittelua ja yhteistoimintaa järjestäjien kesken. Tapahtuman suunnitteluun osallistui noin 120 henkilöä. Kilpailukeskuksen alustavaan suunnitelmaan tuli muutos, kun yksi maanviljelijä ei vuokrannut peltoa suunnitellulle lähtöalueelle. Lähtö piti sijoittaa kilpailukeskuksen sisälle. Kilpailuväliokunta alkoi suunnitella uutta lähtökäytäntöä Jukolan viestiin. Lähtöä harjoiteltiin Sibbo Vargarnan järjestämässä Raatojuoksussa syksyllä 2011 ja toisen kerran keväällä FinnSpring-viestissä huhtikuussa 2012. Tässä lähtötavassa ei karttoja ripusteta kilpailijoiden päiden yläpuolelle oleviin naruihin, vaan ne jaetaan kilpailijoille käteen. Lähtötapa toimi erinomaisesti Valio-Jukolassa sekä Venlojen että Jukolan viestissä. Tietojemme mukaan samaa lähetystapaa tullaan käyttämään myös Jämsä-Jukolassa 2013.

Valio-Jukolan kilpailukeskus sai runsaasti kehuja toimivuudestaan ja erittäin onnistuneesta ulkoasustaan. Suurena onnistumisena pidän sitä, että rakentamis- ja purkuvaiheessa ei sattunut yhtään tapaturmaa eikä itse kilpailun aikana yhtään vakavaa loukkaantumista tai sairauskohtausta. Kilpailukeskuksen rakentaminen sujui erinomaisesti aikataulussa. Purkaminen tulee suunnitella tarkasti ja siihen on varattava oma henkilöstönsä.

Yhteistyö puolustusvoimien kanssa sujui erinomaisesti. Suomenlahden Meripuolustusalue Upinniimestä ja Viestirykmentti Riihimäeltä hoitivat vastuunsa erinomaisesti. Ilman puolustusvoimien tukea Jukolan Viestin järjestäminen ei ole mahdollista. Yhteistyö Vantaa kaupungin, Hakunilan Urheilupuiston ja Sotungin lukion kanssa sujui myös erinomaisesti. Yhteistyö viranomaisten kanssa sujui pääosin hyvin.

Kilpailukeskuksen sijainti Hakunilan urheilupuistossa ja liki 100 000 asukkaan asuntoalue aivan vieressä aiheuttivat ennakkoon huolta liikennesuunnittelussa ja turvallisuudessa. Tapahtuman aikana suunnitelmat toimivat hyvin, eikä mitään ongelmaa ollut.

1.12 Yhteenveto

Valio-Jukola 2012 projekti päättyy Jämsä-Jukolan kokoukseen.

Valio-Jukolassa rikottiin kaikki aikaisemmat osaottajaennätykset. Myös kilpailukeskuksessa paikalla oli ennätysyleisö. Suunnistusradat olivat onnistuneet, hajonnat pelasivat ja letkat hajosivat maastossa. Kilpailukeskus toimi erinomaisesti ja sitä pidettiin yhtenä kauneimmista Jukolan Viestin historiassa koskaan toteutetuista kilpailukeskuksista.

Jukolan viesti on vaativa ja haastava urakka, joka tehdään pääsääntöisesti talkootyönä. Ilman yhteistyökumppaneita tapahtuman järjestäminen on mahdotonta. Puolustusvoimat on tärkein ja ratkaisevin pääyhteistyökumppani. Talkoolaiset tekevät Jukolan viestin. Ilman heidän panostaan tapahtuma jäisi järjestämättä. Hyväntuulisuus ja ystävällisyys viestivät hyvästä yhteishengestä. Sydämelliset kiitokset kuuluvat kaikille talkoolaisille.

Alueen maanomistajat ansaitsevat oman kiitoksensa, sillä eihän ilman heidän suostumustaan kilpailun järjestäminen olisi ollut edes mahdollista. Heidän taholtaan ei ole tullut yhtään kielteistä kannanottoa, vaan he ovat olleet erittäin tyytyväisiä saamastaan hyvästä huomiosta ja kohtelusta.

Myös lausun nöyrän kiitoksen Vantaan kaupungille ja Hakunilan urheilupuiston väelle sekä Vantaan johtoryhmän kaikille jäsenille hyvästä ja rakentavasta yhteistyöstä. Kiitän myös Keravan kaupunkia ja heidän edustajiaan, jotka osallistuivat Valio-Jukolan organisaation työskentelyyn.

Vielä haluan lausua lämpimät kiitokset Sotungin lukiolle, joka luovutti tilansa Valio-Jukolan käyttöön. Tilat mahdollistivat laadukkaan ja toimivan kokonaisuuden aivan kilpailukeskuksen sydämessä. Erityiskiitoksen haluan lausua myös Sotungin lukion rehtorille Päivi Sillanpäälle, joka päätöksellään mahdollisti Valio-Jukolan toimiston sijoittumisen lukion tiloihin. Toimiston tilat olivat erinomaisen soveltuvat Jukola-toimistolle sijaintinsa sekä työskentely- ja kokoustilojen suhteen.

Valio-Jukolasta oli vastaamassa ja tekemässä kaksi seuraa Keravan Urheilijat ja Pihkaniskat. Kiersin kaikissa valiokunnissa valmistelujen ja toteutuksen aikana. Yhteistoiminta toimi erinomaisesti. Koko valmistelujen aikana en kuullut yhtään erimielisyyttä. Kaikkialla huokui tekemisen meininki, me olimme yhdessä tekemässä Valio-Jukolaa. Kiitos siitä teille kaikille!

Jukolan viesti on instituutio ja brändituote, jonka perinteitä ja historiaa toimme esille Valio-Jukolassa. Me siirrämme viestikapulan nyt jämsäläisille ja muille seuraaville järjestäjille. Kehittäkää ja vaalikaa edelleen Jukolan perinnettä.

Keravalla 30.9.2012
Kilpailunjohtaja Veikko Kostiainen
Me teimme sen

2 Järjestäjäseurat

Pihkaniskat

Pihkaniskat on vuonna 1969 perustettu suunnistuksen erikoisseura Vantaalta. Seurassa on noin 400 jäsentä, joista noin 100 kilpasuunnistajaa.

Maalis-lokakuussa seura järjestää keskiviikkoisin kuntosuunnistukset, Aluerastit, yhdessä Rasti-Jyryn ja Keimolan Kaiun kanssa. Ratoja on alkeistasolta alkaen pitkiin ja vaativiin. Talviaikaan, tammi-maaliskuussa kuntosuunnistuksia järjestetään korttelirastit nimellä sunnuntai-aamuisin. Pihkaniskat on kokenut kisajärjestäjä. Seuran tunnetuin kilpailu on elo-syyskuun vaihteessa järjestettävä Pihkarastit. Lisäksi seura on järjestänyt suomenmestaruuskilpailuja ja muita isompia kilpailuja.

Pihkaniskat on aktiivinen toimija Vantaalla ja seura tekee yhteistyötä monen urheiluseuran kanssa niin suunnistuksen kuin muiden lajien parissa. Seura on myös tehnyt aktiivista kartoitustyötä Vantaalla ja suunnistuskarttojen lisäksi seuran varastosta löytyy sprintti-, pyöräsuunnistus ja korttelisuunnistuskarttoja ympäri Vantaata.

Pihkaniskat on kasvattajaseura, joka järjestää suunnistusopetusta niin aikuisille kuin lapsille. Lisäksi seuralaisille on tarjolla monipuolista toimintaa ympäri vuoden.

Lisätietoa: www.pihkaniskat.fi

Keravan Urheilijat

Keravan Urheilijat ry on vuonna 1918 perustettu yleisseura, jonka viiden lajiosaston alaisuuteen kuuluu noin 700 jäsentä. Seura liikuttaa kaiken ikäisiä suunnistuksessa, hiihdossa, yleisurheilussa, soudussa ja painissa. Lajien kirjo mahdollistaa ympärivuotisen harrastamisen. Keravan Urheilijoissa voi liikkua kaikilla tasoilla kilpailumielellä tai kuntoilun vuoksi. Seurassa on myös tarjolla aktiivista toimintaa lapsille.

Keravan Urheilijat on ollut järjestämässä monia suuria suunnistuskilpailuja, kruununa toimii vuoden 1995 Jukolan viesti, jonka seura järjesti yhteistyössä Sibbo Vargarnan kanssa. 2000-luvulla KeU on järjestänyt sipoolaisseuran kanssa myös Fin5-suunnistusviikon ja Askolassa kahdet suunnistuksen SM-kilpailut yhdessä Askolan Urheilijoiden kanssa. Keravan Urheilijat on järjestänyt SM-kilpailuja myös hiihdossa ja nuorten yleisurheilussa.

Seura järjestää kesäaikaan viikoittain neljän seuran yhteistyönä Keski-Uusimaa-rastit, jotka ovat avoimet kuntosuunnistukset kaikille lajista kiinnostuneille. KeUn lasten suunnistuskoulussa käy vuosittain 60-80 lasta. Myös aikuisille on tarjolla suunnistusopetusta kuntosuunnistuksen alkeista suunnistuksen erikoisopetukseen Jukolan viestiin haluaville.

Lisätietoa: www.keravanurheilijat.fi

3 Valio-Jukola lukuina

16 859 kilpailijaa, yli 2 000 enemmän kuin vuonna 2011
1266 joukkuetta Venlojen ja 1685 joukkuetta Jukolan viestissä
joukkueita 24 maasta, joukkueista ¼ ulkomaalaisia

Yhteensä yli 50 000 kisavierasta
Näistä yli 30 000 seuraamassa Venlojen lähtöä ja yli 40 000 Jukolan lähtöä

1800 toimitsijaa
100 000 talkootyötuntia

11 osuusisäntää
n. 50 muuta yhteistyökumppania
700 kutsuvierasta

250 000 vierailijaa ja yli puoli miljoonaa vierailua nettisivuilla
2500 fania Facebook-sivuilla, kokonaiskattavuus yli 400 000 henkeä kisojen aikana
200 toimittajaa ja kuvaajaa kisapaikalla

25 000 ruoka-annosta
35 000 kahvikupillista
16 000 makkaraa

20 000 – 25 000 yöpyjää
Tuhansia teltoja, 400 armeijatelttä
5 500 saunojaa
5 000 henkilöautoa ja 200 bussia
10 000 neliötä myymälätiloja
30 000 kiloa lajiteltua jätettä

7 hehtaarin kilpailukeskus
50 m³ puutavaraa
700 m² vettä
12 000 rullaa vessapaperia
480 ensiapukäyntiä
60 km tietoliikenneyhteyksiä kilpailukeskuksesta rasteille
20 km viitoituksia ja kiellettyjen alueiden nauhoituksia

2.27 h Venlojen ja 7.56 h Jukolan voittajan aika, kilometriajat 6.31 ja 5.53 min/km
Venlojen joukkueen radat yhteensä 23 km ja Jukolan joukkueen 86 km
Uusintalähdoissä 2 000 suunnistajaa
Kaikkiaan 160 rastia

4 Kartta- ja ratavaliokunta

4.1 Tehtävät ja tavoitteet

Vastuualue kilpailutapahtumasta alkaa K-pisteeltä ja päättyy viimeiseen rastiin. Lisäksi alla esitetyt muuta organisaatiota avustavat tehtävät.

Tehtävät:

- tuottaa kilpailukartat
- suunnitella kilpailuradat
- suunnitella mallisuunnistus
- suunnitella harjoituspaketit
- rakennuttaa rastirakenteet
- rakennuttaa maastorakenteet reiteillä (esim. sillat, rakenteet TV:lle, ei kaapelointeja)
- vastata karttojen käsittelystä (tarkastus, numerointi, muovitus ja säkitys)
- laatia kilpailun aikataulukot sekä TV:n ja radion aikataulukot
- hoitaa rastien valvonta kilpailun aikana
- osoittaa valvottavat teiden ylityspaikat
- hoitaa juomarastit
- koordinoita maanomistajien lupien hankintaa
- osallistua maaston käyttöön liittyviin viranomaislupa menettelyihin ja esittelyihin asianosaisille järjestöille

4.2 Onnistumiset ja kehittämistarpeet

Kaiken kaikkiaan rata- ja karttavaliokunnan vastuualueen kaikissa tehtävissä onnistuttiin hyvin. Palaute oli lähes poikkeuksetta positiivista. Mitään erityistä ongelmaa ei ole noussut esille.

Onnistumiset

- ratasuunnittelu onnistui hyvin sekä lopputuloksen kannalta että prosessina
- tekninen toteutus hajontojen tekemisestä karttojen painatukseen ja säkitykseen sujui hyvin
- ennakkosuunnittelussa onnistuttiin
- yhteistyö maanomistajien kanssa sujui kokonaisuutena hyvin ja Esko Tuliniemi teki heidän kanssaan hyvää yhteistyötä

Kehittämistarpeet

- koejuoksujen suunnitelmallisempi organisointi
- maastorakenteiden ja rastipukkien rakentamisen parempi ohjeistaminen
- toimitsijoiden varaaminen juomarasteille
- koordinaatio kenttävaliokunnan kanssa kilpailukeskusalueen ja kilpailumaaston kielletyistä alueista ja niiden nauhoituksesta

Lisäksi:

- Käsiteltävä tietomäärä on niin suuri ja työn aikana tehtävät muutokset niin moninaisia, että muutosten hallinta korostuu jatkossa yhä enemmän, varsinkin jos esim. ratamestareita on

useampia. Nyt pääratamestari piti keskitetysti yllä kaikkia ratasuunnitteluun liittyviä tiedostoja.

- Tarkistusten suunnitteluun ja organisointiin kannattaa panostaa niin, että ratojen, hajontojen, läpivientien, painatusten, maastorakenteiden jne. tarkistusten määrä ja ajankohdat tulevat optimoitua. Vaatii jonkin aikaa yhden henkilön työpanoksen.

4.3 Resurssit

Kartta- ja ratavaliokunnassa oli toimitsijarekisterissä kaikkiaan n. 120 henkilöä jakaantuen neljään päätoimintoon seuraavasti:

- maastorakenteet n. 10
- juomarastit 83
- rastien valvonta 28
- karttojen käsittely n.10

Lopulta talkoolaisia saatiin riittävästi, mutta vielä viimeisellä viikolla juomarastien osalta oli huomattavaa puutetta, joka korjaantui talkoolaisten suorarekrytoinnilla ja kohdistamalla allokoitua valikoidusti.

Valiokunta piti ensimmäisen kokouksensa 24.6.2009, jolloin paikalla olivat ratamestarit. Ratavalvoja oli mukana kokouksissa 8.9.2009 lähtien. Ensimmäinen koko valiokunnan vastuuhenkilöiden kokous pidettiin 16.5.2011. Kaikkiaan valiokunta piti 20 virallista kokousta.

4.4 Faktaa ja tilastoja

Kokonaisajat ja vauhdit vuosina 2004-2012

	Vantaa 2012	Virolahti 2011	Kytäjä 2010	Mikkeli 2009	Tampere 2008	Lapua 2007	Salon 2006	Anjalampi 2005	Jämsä 2004
JUKOLA									
Vauhti	0:05:53	0:05:49	0:07:49	0:05:33	0:06:32	0:06:09	0:06:42	0:05:52	0:04:44
Kokonaisaika	7:56:02	7:41:32	8:47:05	8:02:43	8:18:04	7:44:16	8:18:06	7:41:17	6:51:51
VENLAT									
Vauhti	0:06:31	0:06:24	0:08:19	0:06:35	0:07:05	0:07:27	0:07:05	0:06:31	0:06:00
Kokonaisaika	2:57:29	2:50:55	3:12:58	3:08:18	3:17:08	3:08:37	2:52:12	2:37:36	2:26:19
Vauhtiero Venlat - Jukola	0:00:38	0:00:35	0:00:30	0:01:02	0:00:33	0:01:18	0:00:23	0:00:39	0:01:16

Pitkät viitoitukset lisäsivät vauhtia ja varsinkin Venloissa viitoitusten suhteellinen osuus oli huomattava.

Aikataulukot ja toteuma Valio-Jukolassa 2012

JUKOLAN VIESTI

	Kok.aika	Ero tav.	Muutos
1.-osuus	1:16:08	0:01:57	
2.-osuus	2:32:43	0:02:17	0:00:20
3.-osuus	3:54:59	0:00:06	-0:02:10
4.-osuus	4:42:00	0:03:31	0:03:25
5.-osuus	5:29:43	0:06:37	0:03:06
6.-osuus	6:29:12	0:09:01	0:02:24
7.-osuus	7:56:02	0:10:58	0:01:57

VENLOJEN VIESTI

	Kok.aika	Ero tav.	Muutos
1.-osuus	0:37:05	0:01:54	
2.-osuus	1:16:24	0:04:55	0:03:01
3.-osuus	2:02:53	0:06:25	0:01:29
4.-osuus	2:57:29	0:06:54	0:00:30

Jukolassa varsinainen yö onnistuttiin arvioimaan kohdalleen (3.-osuuden jälkeen ero tavoitteeseen 6 sek), mutta päivällä vauhti arvioitiin hieman liian kovaksi. Ilmeisesti oletettua pimeämpi keli vaikutti jonkin verran ainakin 4.- ja 5.-osuuden vauhtiin. Venloissa vauhti arvioitiin ankkuriosuutta lukuun ottamatta hieman liian kovaksi. Helteinen ilma lienee jonkin verran vaikuttanut tulokseen.

Vuosien 2004-2012 voittomarginaalit, 10. joukkue keulasta, tunnin sisällä maaliin sekä lähteneet, keskeyttäneet ja hylätyt

	Vantaa 2012	Virolahti 2011	Kytäjä 2010	Mikkeli 2009	Tampere 2008	Lapua 2007	Salon 2006	Anjalampi 2005	Jämsä 2004
Jukola									
Voittomarginaali	8:11	4:04	7:08	0:23	1:32	4:11	0:44	3:42	0:10
10. joukkue keulasta	19:43	13:12	26:43	16:20	12:27	16:42	10:07	14:54	15:07
Tunnin sisällä maaliin	48	57	31	55	58	52	56	63	96
Lähteneet/keskeyttäneet + hylätyt	1668/277	1477/179	1536/304	1420/153					
Keskeyttäneet + hylätyt %	16,6	12,1	19,8	10,8					
Venlo									
Voittomarginaali	1:32	0:36	4:46	2:55	4:39	0:07	3:52	1:45	0:17
10. joukkue keulasta	6:04	5:03	14:44	9:19	12:15	7:58	12:59	6:32	4:15
Tunnin sisällä maaliin	156	237	124	175	132	139	150	246	355
Lähteneet/keskeyttäneet + hylätyt	1240/95	1040/59	1085/88	985/74					
Keskeyttäneet + hylätyt %	7,7	5,7	8,1	7,5					

4.5 Vastuuhenkilöt

Tehtävä	Nimi	Sähköposti	Puhelin
Ratavalvoja	Pasi Liitiäinen	pasi.liitiainen(at)pp.inet.fi	040-5402872
Kilpailukartat	Pekka Rytkönen	pekka.rytkonen(at)netti.fi	040-4138470
Pääratamestari	Eero Nevalainen	eero.nevalainen(at)outokumpu.com	040-5116192
Jukolan radat	Martti Karjanmaa ja Ari Parviainen	martti.karjanmaa(at)gmail.com ari.parviainen(at)maxinetti.fi	050-3468276 050-5603739
Venlojen radat	Pekka Rytkönen	pekka.rytkonen(at)netti.fi	040-4138470
Rastien valvonta	Jukka Koistinen	jukkakoi(at)luukku.com	040-8233117
Harjoitukset	Kimmo Juvonen	kimmo.m.juvonen(at)luukku.com	050-3684170
Karttojen järjestely	Juha Skinnari	jskinnar(at)cc.hut.fi	041-5269693
Itkumuuri	Reijo Hämäläinen	eevavuokko.hamalainen(at)luukku.com	050-4616697
Rastit ja muut maastorakenteet	Jarmo Jumppanen	jarmo.jumppanen(at)pp.inet.fi	040-7459788
Juomapaikat	Kari Virtanen	kari.o.virtanen(at)kolumbus.fi	040-5698610

4.6 Ratasuunnittelu

Vastuuhenkilöt: Eero Nevalainen, Martti Karjanmaa, Ari Parviainen ja Pekka Rytönen

Ratasuunnittelun kannalta ensimmäinen merkittävä ratkaisu tehtiin kun kilpailukeskus asettui lopulliselle paikalleen mahdollisimman lähelle olemassa olevaa infrastruktuuria. Tällöin päätettiin varsin pian viedä kilpailijat suoraan hyvään ydinmaastoon, mikä tarkoitti pitkää lähtöviitoitusta.

Muutoin käytössä oli teiden ja asutuksen rikkoma suunnistusalue, jossa tiedettiin jouduttavan käyttämään ohjattuja reittejä teiden ylityksissä ja väistettäessä asutusta. Varsinkin Nybyggetintien alue oli maanomistuksellisesti rikkonainen, joten ensimmäisiä tehtäviä oli varmistaa ylityskohdat. Niitä oli lopulta vain yksi, joten ratasuunnittelu oli niiltä osin kiinnitetty. Kilpailukeskuksen läheisyydessä kulkevalla Sotungintiellä oli alkuperäisissä suunnitelmissa kaksi ylityspaikkaa. Kun ratapituuksia ruvettiin tarkemmin mitatailemaan ja sijoittelemaan kartalle, tulivat alkuperäisen luonnossuunnitelman ratapituudet liian pitkiä. Kun lisäksi pitkät viitoitukset söivät muutenkin ratojen suunnistusosuutta, eteläisestä ylityspaikasta luovuttiin ja rajattiin ratojen osuus urheilupuiston puolen suunnistuksellisesti helpommassa maastossa mahdollisimman lyhyeksi.

Kaiken kaikkiaan kiellettyjä alueita tuli varsin paljon kun tarkempia neuvotteluja käytiin n. 50 yksityisen maanomistajan kanssa. Tämä tietenkin löi leimansa ratasuunnitteluun. Lisäksi kisan sijainti osittain kansallispuiston alueella toi omat kielletyt alueensa.

Alueesta oli olemassa hyvätasoiset vanhat suunnistuskartat, joten ratasuunnittelulla oli alusta alkaen käytettävissään riittävä aineisto. Kun kartantekijäksi palkattiin henkilö, joka oli tehnyt suurimman osan vanhoista kartoista, edistyi työ varsin nopeasti ja jo vuoden 2009 syksyllä meillä oli käytössä uusi pohja urheilupuiston puolelta. Koko maasto oli kartoitettu vuoden 2010 loppuun mennessä. Peitteisyyskuvaus tehtiin kesällä 2011. Pohja-aineistona käytettiin Korhosen stereopohjaa ja vanhoja suunnistuskarttoja.

Ratoja suunniteltiin koko ajan tiiviissä yhteistyössä kaikkien ratamestareiden kesken. Molempien viestien radat kulkivat koko ajan samassa ratatiedostossa, jonka ylläpidosta vastasi pääratamestari. Suunnittelutyön helpottamiseksi rastikoodit jaettiin Venlojen ja Jukolan kesken ja vielä Jukolan sisäisesti 1-3 ja 4-7 osuuksien välillä. Tästä tosin hieman lipsuttiin työn edistyessä.

Tavoitteita:

- Radat huippusuunnistuksen ehdoilla
- Mahdollisimman vähän rasteja (ylitykset ja TV nostaa lukumäärää muutenkin)
- Kaikille osuuksilla sisäisiä putkiosuuksia (uusia alueita)
- Mahdollisimman tasapuoliset hajonnat
- Riittävästi hajontaa muttei liikaa
- Venlojen ja Jukolan ratojen yhteensovittaminen, syntyvien urien vaikutus
- Radoilla vaihtelevuutta pitkien ja lyhyiden välien kesken
- Sekä Venloihin että Jukolaan 4-osuuden hajonta
- Sijoitetaan pitkät välit jo suunnittelun alkuvaiheessa mahdollisimman optimaalisesti

Huomioon otettavat asiat:

- Ohjeiden mukaiset kestoajat
- Juoma- ja ensiapupaikat
- TV- ja radiorastit
- TV- ja online-kaapelointi
- Maanomistajien kieltämät alueet
- Kansallispuiston asettamat vaatimukset
- Luontoselvityksen vaikutukset
- Kutsuvierasrasti
- Valokuvaajien rastit
- GPS-seuranta

Yleisesti tiimityöskentely toimi hyvin. Yhteinen kontrolli ja omakohtaiset evästyksset nostavat ratojen laatua. Varsinkin valvojan osallistuminen aktiivisesti tiimityöskentelyyn oli erittäin hedelmällistä. Ratojen suunnittelu täytyy alkaa tarpeeksi ajoissa ja tässä onnistuttiin.

Huomioita:

- Ratojen ja karttojen piirtämisessä painoa varten täytyy olla vieläkin täsmällisempi ja tarkistuksia täytyy olla vielä enemmän. Nyt piirtämisessä tuli joitakin virheitä, jotka kyllä pystyttiin aikataulun puitteissa korjaamaan, kontrolli pelasi.
- Hajontojen manuaalinen tarkistus joukolla on välttämätöntä, pelkkä Excel-taulukoiden tarkastaminen ei riitä.
- Kevään vihreän kasvuston runsas lisääntyminen kisaan hidasti vauhtia ja loppuvaiheessa suoritettu aikataulujen kiristäminen oli lopulta tarpeeton toimenpide.

Jukolan viestin ratasuunnittelu

Lähtösuunnat K:lta valittiin siten, että kaikki 1. rastin hajontaryhmät eli osuudet 1-3, 4 ja 5 sekä 6 ja 7 pääsivät lähtemään ”koskemattomaan” maastoon. 1-3 osuuksilla hajonnoilla kiinnitettiin erityistä huomiota tasapuolisuuteen ja rastipisteet valittiin siten, että ruuhkautumista ei pääsisi tapahtumaan. Kaikilla osuuksilla oli ainakin yksi ns. pitkä rastiväli, jolla oli useita reitinvalintavaihtoehtoja. Jokaisella osuudella oli myös putkiosuuksia, jotka mahdollistivat runsaamman tarjonnan GPS seurannassa.

Hajontoja suunniteltiin riittävästi hajottamaan letkat, mutta turhaa hajottamista vältettiin. 1-3 osuuksilla oli kullakin 18 ratavaihtoehtoa ja näillä osuuksilla siten 54 läpimenovaihtoehtoa. 1-3 osuuksilla oli 4 kpl 3:n hajontoja. Lisäksi kahden osuuden hajonnat olivat 1. ja 2. osuuden sekä 2. ja 3. osuuden kesken. 2. ja 3. osuuden hajonta sijoitettiin heti ensimmäisen kolmen hajonnan jälkeen, jolloin 2. osuuden kärki pakotettiin pois urilta pimeässä yössä. TV-kuvauspisteitä oli 1-3 osuuksilla 6 kpl, mikä takasi hyvän seurattavuuden kilpailulle.

Aikataulusta jäätin lopulta 11 minuuttia. 3. osuuden jälkeen kärki oli aikataulussa, josta myöhemmin etenkin 4. ja 5. osuudella jäätin.

Ratasuunnitelmia osuuksille 4-7 tehtiin useita erilaisia eri maaston osiin, näistä keskusteltiin ratamestaritiimeissä ja lopuksi päätettiin käytettävät suunnitelmat. Osuuksilla 4-7 oli heti

alkuunsa suunnitelmalla käyttää neljän osuuden hajontaa siten, että hajontaa käytetään ratojen alkuosassa. Tämä mahdollisti ratojen loppuosan suunnittelun eri maastoalueille. Koska myös ykkösrastit olivat hajontaparina, tuli ratojen alkuun 8 ratavaihtoehtoa. Ykkösrastit valittiin neitseelliselle alueelle, missä ei ollut Venlojen eikä Jukolan 1-3 osuuksien muodostamia uria. Hajonnat tuntuivat toimivan tehokkaasti, erityisesti ykkösrastit tuottivat myös monelle huippujoukkueelle vaikeuksia.

Neljän osuuden hajontana käytettiin kahta peräkkäistä rastiparia. Tällä voitiin tasoittaa hajonnasta tulevia pituuseroja ja vaikeuttaa suunnistusta hajontoja ristiin juoksuttamalla. Hajontavalintana käytettiin jokaisella osuudella 4-7 myös luonnon estettä, eli lammen eripuolilta juostavia rastivälejä.

Ratoja kaikilla osuuksilla 4-7 oli käytössä 16. Ratavaihtoehtojen läpimenojen määrä oli 144.

Osuuksilla 4-5 hajontoja oli 2x4x2

Osuuksilla 6-7 hajontoja oli 2x4x2x2x2

Osuuksilla 6-7 hajontoja käytettiin niin, että ratojen määrä oli 16

6:n osuuden rata ennen pitkää rastiväliä jouduttiin tekemään ns. köyhään maastonosaan, koska 7:n osuuden putkiosuus täytyi saada lähtemään täältä uudelle maastoalueelle. Tälle alueelle tehtiin päättyväksi kolmen peräkkäisen rastin hajontapari. Putkiosuudesta tulikin pakosta yli 5km pitkä. Putkiosuuden jälkeen oli vielä kaksi hajontarastia. Nämä toimivat myös hyvin, esim. Haldenin mukana edenneet joukkueet putosivat näitä pummaamalla.

Osuuksien 4-7 ensimmäinen TV-rasteista olisi ollut hyvä sijoittaa pohjoisemmaksi, näin olisi tälle alueelle saatu joka osuudella oma rasti. Neljän osuuden hajonta olisi silloin päätetty lyhyeen väliin ennen ojan ylitystä. Nyt juostiin pitkäkö sama rastiväli neljällä osuudella.

Viimeiset muutokset kielletyissä alueissa aiheutti kaikkiin ratoihin 4-7 muutoksia. Jos kaikki kielletyt alueet olisivat olleet heti alkuunsa tiedossa, olisi ratojen maastonkäyttöä voinut parantaa.

Venlojen viestin ratasuunnittelu

Venlojen ratoja saneli paljolti pitkän viitoituksen aiheuttama matka, joka lyhensi varsinaista suunnistusmatkaa. Tilannetta auttoi ratkaisu, jossa kaksi ensimmäistä osuutta olivat lyhyet ja seuraavat kaksi pidempiä, jolloin kahdelle viimeiselle saatiin kunnon putket alun kahden ensimmäisen osuuden hajontojen jälkeen. Hajontoja oli suhteellisen vähän, mutta pääpaino oli hyvissä rastiväleissä, ei hajontojen lukuisuudessa. Tämä ratkaisu oli onnistunut ja palautteet suunnistushaastavuuden osalta olivat hyvät. Jokaiselle osuudelle haluttiin yksi pitkä väli, joka tietenkin vähensi hajontoja. Pitkät välit toimivat odotetusti eli hajottivat reitinvalintoja.

Heti alussa oli neljän osuuden hajonta. Tavoitteena oli hajottaa alun hyvässä maastossa mahdollisimman paljon, koska jälkiosuudella ei ollut juuri hajontoja. Hieman olisi voinut levittää enemmän, mutta ei ollut näin jälkikäteen arvioiden tarpeen. Kahdella ensimmäisellä osuudella Storträsk-järven jälkeinen lisähajonta oli hyvä, koska sillä saatiin tarpeeksi hajontaa ennen kolmatta osuutta. Tässä tapahtui myös merkittäviä hakuja. Kolmannen osuuden putki oli suunnittelun alkuvaiheessa ensimmäisellä osuudella, mutta se toimi paremmin, kun kaksi osuutta oli ensin hajotettu kunnolla.

Kahdella ensimmäisellä osuudella oli puolet ratavaihtoehtoista käytössä. Vaihtoehtoja oli 32 ja käytössä oli 16 määräytyen siten, että ne eroavat mahdollisimman paljon toisistaan. Kolmannella ja neljännellä oli kaikki 16 rataa käytössä. Näin ollen koko viestissä oli käytössä kaikkiaan 64 erilaista rataa.

Lopussa pellon ja tien ylityksen jälkeen ei ollut hajontoja. Jälkikäteen olisi voinut laittaa 1, 2 ja 3 osuuden putket pellon jälkeen kolmen osuuden hajonnoiksi 125 ja 53 välillä. Vasta neljäs osuus olisi ollut putki. Laavurastille eivät näin olisi tulleet kaikki ensimmäisen osuuden juoksijat, vaan vain yksi hajonta. Putket kuitenkin toimivat hyvin. Luonnollinen hajonta pelasi hyvin lopussa. Neljännen osuuden loppu pellon ylityksen jälkeen oli suunniteltu niin, että kahdella pidemmällä rastivälillä oli sellaisia reitinvalintoja, että loppuratkaisut tehtäisiin suunnistamalla. Nämä kaksi väliä toimivat hyvin ja oli hienoa huomata, että kartasta katsottuna helppo maasto kuitenkin aiheutti paljon päänvaivaa. Näiden kahden välin tarkoitus oli luoda ratkaisujen teko reitinvalinnoilla. Ratkaisut tehtiin lopulta suunnistamalla. Kahden ensimmäisen joukkueen reitinvalinnat tässä kohdassa olivat täysin erilaiset.

Kaiken kaikkiaan tuloslistaa katsottaessa – lähinnä aikaeroja - ratamestarin kannalta onnistunut viesti. Aikaerot olivat sellaiset että kukin teki omaa työtään ja viesti ei ollut liian vaikea eli aikaerot eivät olleet suuria. Vaikeusaste oli juuri sopiva.

Koejuoksut

Koejuoksuja tehtiin lähinnä selvittämään pidempien rastivälien reitinvalintojen eroja. Mikäli joku reitinvalinta ohjasi voimakkaasti ja oli selvästi nopein, siirrettiin rastipistettä. Koejuoksuja ei varsinaisesti tarvittu aikataulutukseen, koska tästä maastosta oli riittävästi tietoa aikaisemmista arvokisojen km-ajoista.

Koejuoksuja järjestettiin vuonna 2011. Tarkoitus oli koejuosta mahdollisimman paljon kilpailuajankohtaa vastaavana aikana. 6.6.2011 juostiin 1.-3. osuuksien ensimmäinen hajontapätkä, johon ei koejuoksun seurauksena tehty muutoksia. 3. osuuden pitkän välin vaihtoehtoja testattiin 13.6. ja 2.8.2011, joista jälkimmäinen vaihtoehto tuli lopulliselle radalle. Kaikki koejuoksut suoritettiin valoisassa. Alkuosuuksien koejuoksuissa oli 4-5 juoksijaa kullakin kerralla.

Venloissa oli mahdollista hakea koejuoksuille enemmän myös lopullisia osuusaikoja. Koejuoksut suoritettiin yhden miessuunnistajan toimesta. Tuosta pystyttiin arvioimaan yllättävän hyvin naisten vauhti. Tavoiteaika meni alkuperäisen mallin mukaan nappiin, mutta sitä vielä loppuvaiheen arvioitien pohjalta hieman nopeutettiin turhaan.

Ratamestareiden toiminta kilpailun aikana

Pääosin ratamestarit seurasivat kilpailun kulkua maalialueella ja itkumuurin läheisyydessä selvittämässä mahdollisia ongelmatilanteita. Kilpailun aikana ei tullut esille tilanteita, joihin olisi tarvinnut puuttua. Venlojen ratamestaria haastateltiin televisioon juuri ennen Venlojen viestin alkua ja Jukolan ratamestareita klo 4.30 sunnuntaiaamuna. Lisäksi ratamestarit kävivät viimeistelemässä kahden tien ylityskohdan viitoitukset ja seurasivat ko. ylitysten onnistumisen.

Karttojen painatus

Karttojen painatuksesta pyydettiin tarjoukset kahdelta painotalolta. Molemmilta saatiin pyynnön mukaiset tarjoukset. Painomäärät laskettiin edellisten vuosien painomääriin perustuen. Helmikuun lopun ilmoittautumistilanteen perusteella (kolmena aikaisempaa vuotena 70% lopullisesta määrästä) määriä nostettiin sekä Venloissa että Jukolassa. Lopulta ennusteesta kuitenkin jäätin hieman, joten kartat riittivät hyvin.

Kilpailukartat painettiin huhtikuun alussa aikaisemmista vuosista poiketen. Tavoitteena oli, että mahdolliset talven ja kevättalven aikana tehdyt metsänhoitotoimet saadaan merkittyä kartalle. Tavoitteessa onnistuttiin hyvin, ja ainoastaan yksi pieni hakkuu, joka sekään ei osunut reiteille, syntyi painatuksen jälkeen.

Painatusta oli valvomassa kartan painatuksen osalta kartan tekijä ja yksi ratamestari ja ratojen painatuksen osalta koko ratamestariryhmä ja ratavalvoja. Koko operaatio vei kolme päivää. Kartat ja radat painettiin peräkkäin ilman sen kummempia taukoja. Valvonnassa tarkastettiin painojälki ja sijaintitarkkuus. Lisäksi varmistettiin että rastinumerot ja koodit olivat oikein. Huomauttamista oli suhteellisen vähän, ja lähinnä ne liittyivät rastipisteiden kohdistuksiin. Painajakohtaisia eroja esiintyi. Aiemmin karttoja painaneet työntekijät saivat kohdistuksen nopeammin kohdalleen.

Palautuskartat painettiin noin kuukausi ennen kilpailua. Kartat ehdittiin lajitella joukkueittain hyvin tälläkin aikataululla. Painatusta oli valvomassa yksi ratamestari. Sekä kilpailu- että palautuskartat toimitettiin rahtilähetyksenä suoraan järjestäjien karttavarastoon. Painotalon kanssa on hyvä sopia pakkauskoot sellaisiksi, että niitä pystyy yksi tai kaksi henkilöä käsittelemään.

Mallikartta lähtöalueelle

Mallikartat laadittiin kaikista kolmesta eri karttakoosta. Venlojen viestin aikana oli esillä A3-kartta. Jukolan viestin kuuden ensimmäisen osuuden ajan oli esillä A3S-kartta ja kuudennen osuuden kärjen lähdettyä matkaan asetettiin esille A2-kartta. Mallikarttoihin merkittiin yksi painatuksen jälkeen syntynyt aukko ja yksi myrskytuhoalue, joka oli rajattu kielletyksi myös maastossa. Tekstit kirjoitettiin suomeksi ja englanniksi.

Mediakartat ja selostajien ohjeistaminen

Selostajia varten laadittiin sekä Venloissa että Jukolassa osuuksittain hajontakartat, joihin oli merkitty kullakin hajontarastilla käyvät joukkueet. Eri hajonnat (ja joukkueet) merkittiin eri väreillä. Kartat olivat värikarttoja, tulostukset suoraan OCAD:sta värikopiokoneelle. Venlojen karttakoko oli A3 ja mittakaava 1:10.000. Jukolassa käytettiin mittakaavaa 1:15.000 ja koot olivat A3 osuuksilla 1-3, 7 ja A4 osuuksilla 4-6. Lisäksi tehtiin hajontakartat valkoisella pohjalla erikseen Venloihin, Jukolan osuuksille 1-3 ja osuuksille 4-7.

Aineisto koottiin paketeiksi, jotka sisälsivät edellä mainittujen karttojen lisäksi viestien aikataulukot ja joukkueiden (rata)läpimenotalukot. Numeroidut materiaalipaketit jaettiin selostajille ja kommentaattoreille sekä Jämsän Jukolan edustajille perjantaina kuittausta vastaan yhteisessä ohjeistustilaisuudessa. Kaikkiaan paketteja jaettiin 10 kpl.

Rastipisteiden varustaminen ja maastonauhoitukset

Kartta- ja ratavaliokunta vastasi rastien varustamisesta online-leimasimia ja kaapelointeja lukuun ottamatta. Rastiliput ja leimasimet vietiin maastoon kisaa edeltävänä torstaina ja perjantaina. Työstä vastasi ratamestariryhmä eli alue oli jaettu viiteen alueeseen. Leimasimet niputettiin Emit-vastaavan kotipihalla rasteittain ja alueittain torstaiaamuna. Rastilippuja tarvittiin n. 160.

Heijastinnauhana käytettiin 3M-turvaheijastinteippinauhaa osuuksilla 1-4. Nauhaa meni kaikkiaan n. 15 metriä. Kiellettyjen alueiden nauhoituksia ja viitoitusnauhoja vietiin maastoon kisaviikon alusta lähtien. Teiden ylityskohtien nauhoitukset viimeisteltiin vasta kilpailun aikana. Nauhoituksia oli kaiken kaikkiaan melko paljon, n. 15 km. Lisäksi ratamestarit ohjeistivat kaapelointien, juomarastien ja ensiapupisteiden varustamista.

4.7 Radio-, TV- ja onlinerastit (rastien sijoittelu)

Vastuuhenkilö: Ratamestarit

TV-rasteista oltiin ensimmäisen kerran yhteydessä lähetyksen tuottajayhtiöön syksyllä 2010. Toukokuussa 2011 käytiin TV-rastit katselmoimassa maastossa valvojien, tuotantoyhtiön edustajien ja ratamestareiden kesken. Toinen katselmus tehtiin vieläkin suuremmalla joukolla, jossa oli mukana edustajat myös IT-valiokunnasta sekä varoittajat, toukokuussa 2012.

Kilpailun valvoja, TV-toteutus ja ratamestarit TV-rastien katselmuksessa

Kilpailussa käytettiin maastossa Venlojen viestissä viittä ja Jukolan viestissä 13 kuvauspaikkaa. Kaiken kaikkiaan erillisiä kuvauspisteitä oli 16. TV-rastien varoittamista helpotettiin paikoin sijoittamalla ylimääräisiä rasteja niin, että eri osuuksien tulosuunnat saatiin erilleen. Tämä tietenkin nosti rastien lukumäärää. TV-varoittajille jaettiin kartta, jossa oli esitetty TV-rastien lisäksi lähestymisrastit. Varoittajille toimitettiin myös viestien hajontakaaviot.

Radorasteista sovittiin alustavasti syksyllä 2011. Rasteja oli alkujaan 12, mutta viime metreillä luovuttiin yhdestä aikataulusyistä. Yksi radiorasti sijoitettiin samaan pisteeseen TV:n kanssa, koska yhteisiä rasteja (ei hajontaa) ei lähistöllä sopivasti löytynyt. Koko urakka hoidettiin kahdella selostajalla.

4.8 Harjoitukset ja mallisuunnistus

Vastuuhenkilö: Kimmo Juvonen, Eero Nevalainen

Harjoitukset

Harjoituksia järjestettiin syksyllä kolme, joista kaksi rajoittui kilpailumaastoon ja keväällä viisi, joista kolme rajoittui kilpailumaastoon. Kaikki harjoitukset olivat alueen vanhoilla päivitettyillä kartoilla. Jukolan kartantekijä oli laatinut syksyn harjoituskartoista yhden ja kevään harjoituskartoista kaksi. Kaikki maastot pyrittiin valitsemaan niin, että ne vastasivat mahdollisimman hyvin kilpailumaastoa.

Finnspring-kilpailun sijoittaminen Jukolan viereiseen maastoon aiheutti ongelman ja lisää työtä löytää sopivat paikat kevään harjoituksille. Paras oma maasto oli Finnspringin käytössä ja maanomistajat varautuneita, kun aluetta kuormitettiin kahdella isolla tapahtumalla samana keväänä.

Syksyn harjoitukset avattiin Esi-Jukolan yhteydessä 10.9.2011. Harjoitusteemoja oli kolme:

1. Keskimatka, 5,2 km
2. Yösuunnistus, 6,2 km
3. Pitkä matka, 7,7 km

Kevään harjoitukset jaettiin kahteen osaan niin, että kolme ensimmäistä oli suunnistettavissa 21.4.2012 alkaen ja kansallispuiston alueella olevat kaksi harjoitusta 1.6.-16.6.2012.

Harjoitusteemoja oli kolme:

1. Pitkä matka, 8,5 km
2. Runsastrastinen rata, 6km
3. Viestiharjoitus, neljä hajontarataa, 6 km
4. Pitkä matka, 8,9 km
5. Viestiharjoitus, neljä hajontarataa, 5 km

Karttojen myynti ja toimitukset hoidettiin pääosin Jukola-toimistolta. Osa kartoista myytiin Helsingin Suunnistajankaupan ja Kuusijärven ulkoilualueen kahvilan kautta. Syksyllä 2011 harjoituskarttoja myytiin yhteensä noin 650 kappaletta. Keväällä harjoituskarttoja myytiin info.2012-osoitteen kautta n. 1600 kappaletta, kisatoimistosta suoraan n. 200 kappaletta ja muista myyntipisteistä n. 750 kpl.

Yksittäisen kartan hinta oli 5€/kpl ja postituksesta veloitettiin 5€/postitus riippumatta karttojen määrästä. Kaikki harjoituskartat olivat tulostekarttoja, koko A4 yhtä lukuun ottamatta. Tulostaminen hoidettiin Jukola-toimiston väritulostimella. Paperina käytettiin Xerox Colotech+ 100 g/m².

Tienvarsioasteita ei harjoituspaikoille ollut, vaan opastaminen hoidettiin Jukolan internetsivuilla olevalla kartalla. Rasteilla oli rastilippu ja rastilipun yläpuolella koodilappu. Keväällä oli rasteilla lisäksi yöharjoituksia varten samanlainen heijastinnauha kuin itse kilpailussa.

Mallisuunnistus

Mallisuunnistusta varten oli kilpailukeskuksen välittömässä läheisyydessä tarjolla ainoastaan yksi maasto, joka sekin oli kaikkialta asutuksen rajaama ja muodoltaan hyvin kapea. Tähän saatiin juuri ja juuri suunniteltua kolmen kilometrin mittainen useaan kertaan risteävä rata. Maasto antoi käsityksen vain osasta kilpailumaastoa. Kartta oli joka tapauksessa Jukolan kartantekijän käsialaa ja antoi näin käsityksen kilpailukartan kuvaustyylistä.

Rastit varustettiin kuten itse kilpailun rastit: yksittäiset rastipukit, leimasimet, heijastinnauhat ja rastiliput. Kartta oli hyvälaatuinen tulostekartta. Mallisuunnistus- ja harjoituskarttoja myytiin perjantain ja lauantain aikana infosta 560 kpl.

4.9 Karttojen käsittely

Vastuuhenkilö: Juha Skinnari

Hajontojen tarkastus

Rastamestarien käyttämän koodisumman lisäksi hajonnat tarkastettiin ohjelmallisesti Excelin läpivientitaulukosta laskemalla, että kaikki joukkueet juoksevat täsmälleen samat rastivälit.

Kilpailu- ja palautuskarttojen käsittely

Kartat tulivat painosta ratanipuissa, joita oli 118 kpl (Jukola) ja 64 kpl (Venlat). Rataniput säilytettiin hyllyköissä, joissa oli jokaiselle ratanipulle oma lokero. Jokaisesta ratanipusta tarkastettiin hyllytyksen yhteydessä muutamien ensimmäisten ja viimeisten karttojen hajontakoodit. Loput hajontakoodit tarkastettiin nippuja selaamalla.

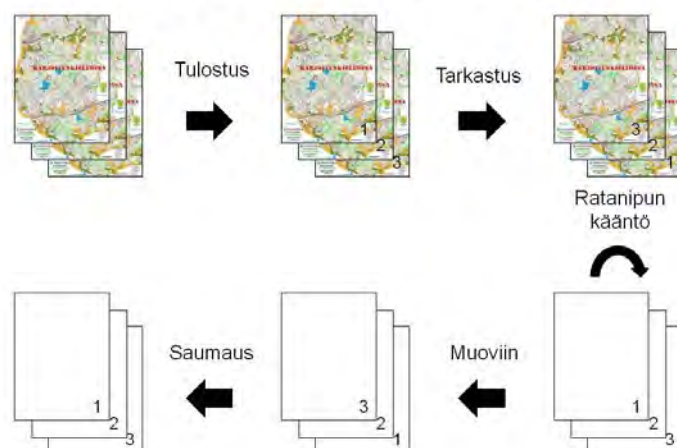
Kilpailukartat

Kilpailukartat käsiteltiin oheisten kaavioiden mukaan. Jokaisesta kartasta tarkastettiin hajontakoodi, ratapainatus kokonaisuudessaan mukaan lukien ratapainatuksen kohdistus sekä luotii yleissilmäys rastimääritteisiin ja kartan painatukseen.

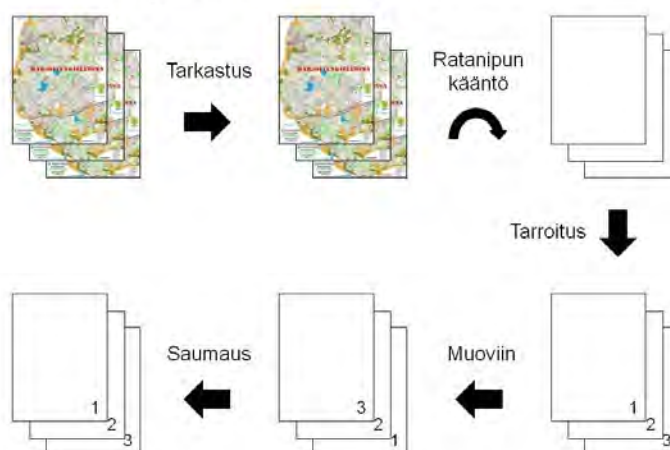
A3-karttojen blanco-puolelle tulostettiin lasertulostimella joukkueen numero ja osuus. Venlojen karttoihin tulostettiin lisäksi tunnus ”Venla”. A3S- ja A2-kokoiset kartat numerointiin A6-kokoisilla tarroilla (4 tarraa A4-arkilla), joihin oli tulostettu vastaavat tiedot kuin A3-karttoihin. Tulostukseen käytettiin Word-tiedostoja, joista luotiin Excel-datan pohjalta ratakohtaiset A3 pdf-tulostustiedostot sekä A4 pdf-tulostustiedosto tarroja varten.

Saumauksen jälkeen kartat kerättiin pöydiltä kilpailunumerojärjestykseen ensin osuuskohtaisiin nippuihin, minkä jälkeen ensimmäisen osuuden kartat kerättiin 30 kappaleen nippuihin (lähdössä 30 kilpailijaa per rivi) ja muut osuudet karttasäkkeihin.

Kilpailukartat A3, numerointi tulostamalla

Kilpailukartat, A3S ja A2, numerointi tarroilla

Palautuskartat

Palautuskartat tarkastettiin silmämääräisesti ratanippuja selaamalla. A3-karttojen blanco-puolelle tulostettiin lasertulostimella joukkueen nimi, numero, osuus, seuran aakkosnumero ja tunniste "Jukola" tai "Venla". A3S- ja A2-kokoiset kartat merkittiin tarroilla (24 tarraa A4-arkilla), joihin oli tulostettu vastaavat tiedot kuin A3-karttoihin.

A3-kartat kerättiin harmaalla tulostetun aakkosnumeron perusteella ratanipuista osuusnippuihin pöydältä. A3S- ja A2-kartat kerättiin hyllyistä keräilylistojen avulla. Keräilyn jälkeen kartat olivat osuuksittain seurakohtaisessa aakkosjärjestyksessä, joista ne kerättiin seurakohtaisiin muovipusseihin. Pussit oli merkitty A7-kokoisella tarralla (8 tarraa A4-arkilla), johon oli tulostettu seuran nimi sekä seuran Jukola- ja Venla-joukkueiden lukumäärä.

4.10 Juomapaikat

Vastuuhenkilö: Kari Virtanen

Suunnittelu

Alustava kilpailun aikataulu ja juomarastien teemakartta saatiin ratamestareilta helmikuussa ja lopulliset huhtikuussa 2012. Tukikohtana toimi Sottungsby FBK:n museopaloasema.

Tavoiteaikataulu:

Juomarastit ratamestarilta	24.04.2012
Juomarastisuunnitelma	maaliskuu 2012; 16.5.2012
Juomarastien sijoittelu maastossa	huhtikuu 2012
Juomarastihenkilökunta	toukokuu 2012
Neuvottelu PV:n (puolustusvoimat) kanssa	toukokuu 2012
Juomamukit markkinoinnilta tai tilaus	viikko 21
Urheilujuoma määrät tilaus	viikko 22
Kaikki henkilökunta talkoorekisteristä	viikko 21
Muut tarvikkeet	toukokuu 2012
Juomarasti suunnitelmien täydentäminen	viikko 22
PV:n kanssa kuljetuspalaveri	30.05.2012
Juomarastihenkilökunnan sijaintilistat ja alustavat vuorot	01.06.2012 – 03.06.2012
Toimitsijainfo juomarastit	05.06.2012
Kenraaliharjoitus, myös juomarastiporukka	13.06.2012
Juomarastien rakentaminen maastoon	13.06.2012 – 15.06.2012
Juomien kuljetus maastoon	16.06.2012
Juomarastien purku	17.06.2012 – 18.06.2012

Aikataulu toteutui muuten paitsi talkooväen vuorojen määrittelyssä ja purkujen osalta.

Juomarastit

Ratamestareilta saatiin juomarastit sekä niiden kuormitukset, joita päivitettiin aina viikolle 21 asti. JR1:lla oli viisi juomapistettä, JR2:lla kaksi juomapistettä ja muilla yksi juomapiste. Juomarastit sijaitsivat teiden tai polkujen varressa. Ainoastaan JR3:lle ei päässyt autolla, vaan materiaali ja vedet jouduttiin kantamaan n. 30 m. JR1, JR2 ja JR3 olivat lukittujen puomien takana. Puomien avaus venyi kisaviikon puoleen väliin. Koska JR1:n ja JR2:n vieressä ei ollut sopivia pysäköintipaikkoja juomarastilaisille, varattiin heitä varten pysäköintipaikka Sotungintien varresta. Pysäköintipaikalta oli noin 1,5 km JR1:lle ja 2,5 km JR2:lle.

Materiaalit

Pöytiä tarvittiin yhteensä 28 kpl, joista 20 kpl saatiin Jukolan kiertävästä materiaalista, kenttäryhmä rakensi 5 kpl ja omista varastoista saatiin 3 kpl. Pöytien jalkojen tarvikkeet (50x50mm, n.110m) saatiin omasta varastosta, ”roskaveneiden” ja pöytien tukien (22x100mm, n. 300m) puutavara saatiin kenttäryhmän varastosta. ”Roskaveneet” olivat laudasta tehtyjä kolmion mallisia kehikoita (leveys n. 1,2 m, pituus n. 2 m, korkeus lähtösuunnassa n. 1,2m ja korkeus tulosuunnassa n. 0,3 m). Veneen päälle levitettiin rakennusmuovi, joka niitattiin laidoista kiinni. Rakennusmuovin avulla kerättiin jättemukit muovisäkkeihin. Jätekeruuastioina käytettiin myös saaveja, muovisäkkiin laitettavia kehikkoja sekä pöytien päihin kiinnitettyjä muovisäkkejä.

Juomarasti toiminnassa

Mukien (1,9 dl valkoinen muovipikari) toimittamisesta pyydettiin tarjouksia kolmelta toimittajalta. Edullisimmaksi tuli Jukolan ravintolalle tavaraa toimittava toimittaja. Mukimäärä mitoitettiin 110 000 kappaleelle, mukeja kului n. 90 000 kappaletta. Mukit oli pakattu pahvipakkauksiin, joiden sisällä oli 80 kpl:n muovipussit. Luultavasti jätteiden keräyksen yhteydessä tuhoutui märkien avattujen pahvilaatikoiden sisällä olleita muovipikaripusseja melkoinen määrä.

Saavit ja pientavara ostettiin muovikaupasta. Jätesäkit (240 litraa, ohut muovi) hankittiin yhteistoiminnassa jätehuollon kanssa. Jätesäkkien määrä jyvitetiin juomarasteille kuormitusten suhteessa. Urheilujuoma saatiin Polar Pharma Oy:ltä ja tuotemerkki oli Gutzy. Urheilujuoma toimitettiin tiivistejauheena. Sekoitussuhde oli 3 litraa jauhetta 65 litraan vettä. JR7:lle toimitettiin siirrettävä vessa, koska se sijaitsi pellolla. Juomapöydät ja jäteveneet oli rakennettu juomapisteesiin edeltävällä viikolla talkoilla.

Juomarastien rakentaminen ja purku

Museopaloaseman pihalle pystytettiin kaksi telttaa, joita käytettiin materiaalivarastona. Kilpailukeskuksesta pyydettiin teltoille yövartiointi torstain ja perjantain väliseksi yöksi. Juomapöydät ja jäteveneet rakennettiin talkoilla kilpailua edeltävän viikon aikana. Talkoisiin osallistui 3-5 henkilöä. Salpa-Jukolan juomarastipäällikkö rakensi JR3:n perjantaina. Lukittujen puomien takia jouduttiin juomarastien rakentaminen ja juomakuljetusten tiedustelu pysäyttämään puoleksi työpäiväksi.

Tarvikkeet kuljetettiin juomapaikoille citymaasturilla ja kevytperävaunulla. Puolustusvoimat toimitti vesisäiliöt varusteineen. Puolustusvoimien kanssa tiedusteltiin ennakoon juomasäiliöiden kuljetusreitit ja sijainnit. Vesisäiliöitä oli käytössä 15 kpl (500 litraa/kpl), lisäksi oli käytössä n. 30 kpl 30 litran tonkkia veden kuljettamiseen säiliöiltä juomapaikalle. Puolustusvoimat rakennutti kenttäosastolla vesisäiliöiden alle korotuspukit. JR1:n juomapisteen lukuisuudesta johtuen ei juomasäiliöitä saatu sijoitettua juomapisteen viereen, vaan vedenkantomatkat tulivat liian pitkiksi. Tämän vuoksi rekrytoitiin mönkijä kuljettamaan vettä vesisäiliöiltä juomapisteesiin. Maalin juomapisteeseen oli kenttäosasto rakentanut vesihanat ja vuotovesikaivon.

Juomarastien purkua ei jaksettu aloittaa vielä sunnuntaina. Purku tehtiin pääosin maanantaina. Tiistaiksi jäi JR7:n purku sekä materiaalikuljetuksia. Puolustusvoimat purki säiliöt korotuspukkeineen ja tonkkineen, lisäksi he kuljettivat JR2:n purkumateriaalit kilpailukeskukseen.

Juoma-aineiden ja materiaalien varastointi sekä siirto

Urheilujuoma-aineet varastoitiin aluksi autotallissa, josta ne siirrettiin perjantaina museopalokunnan pihalle pystytettyyn telttaan. Pienet materiaalit lajiteltiin sekä pakattiin juomarastikohtaisesti. JR4, JR5, JR7 ja JR3:n materiaalit noutivat päälliköt suoraan museopaloasemalta. JR1:n materiaali toimitettiin juomapisteille noin 1,5 tuntia ennen kilpailun alkua. JR2:lle materiaali toimitettiin sunnuntaiaamuna klo 01 ja JR6:lle klo 04. Maalin käyttöön toimitettiin perjantai-iltana juomamukit ja jätesäkit.

Venlojen kilpailun jälkeen toimitti JR3 jäljelle jääneen materiaalin JR7:n käyttöön. Puolustusvoimat toimitti säiliöt varusteineen lauantain aikana, muille paitsi JR2:lle ja JR6:lle, joille toimitettiin säiliöt sunnuntaiaamuna vähän ennen juomapaikkojen toimintaa. Säiliöitä voitiin käyttää sopivasti lomittain eriaikaisten kuormitusten vuoksi.

Toimitsijat

Pääosin talkoolaiset saatiin Valio-Jukolan talkoorekisterin kautta. Juomarastien päälliköt rekrytoitiin henkilökohtaisesti. Reserviä Jukolan viikonlopuksi varattiin 3 henkilöä. Reserviä käytettiin mm. uusintalähtöjen ruuhkien yhteydessä. Talkoohenkilökunta oli pääosin toisilleen tuntemattomia, eikä heillä ollut yhteistä nimittäjää, kuten urheiluseura, partio, työporukka tms. Tämän takia katsottiin että vuorolistat on syytä tehdä keskitetysti.

Juomarastitoimintaan osallistui noin 85 henkilöä (henkilöluettelossa oli 83 henkilöä). Kaikkia henkilöitä ei saatu kirjatuksi juomarastirekisteriin. Talkoolaisille pidettiin 3 infotilaisuutta. Infotilaisuudet olivat Valio-Jukolan talkooinfotilaisuuksien yhteydessä 30.5, 5.6 sekä 13.6 kenraaliharjoituksessa. Infotilaisuuksien keskeiseksi aiheeksi nousi henkilöiden liikkuminen juomarastipaikoille. Sunnuntaina 10.6 pidettiin tapaaminen, jolloin talkoolaisilla oli mahdollisuus tutustua omaan juomarastiinsa.

Talkoolaisille toimitettiin ohjeet, jotka sisälsivät mm. vuorot, kulkuohjeet sekä ohjeita toimimisesta juomarastilla. JR päälliköille ohjeistettiin mm. seuraavia tehtäviä:

- sopia juomarastihenkilöiden kanssa vuoroista
- opastaa juomarastihenkilöitä
- siivota rasti
- olla yhteydessä juomarastivastaavan

Viestitys talkoolaisille hoidettiin sähköpostilla. Yhteyttä pidettiin kilpailun aikana kännyköillä. Kännykkäverkot olivat ajoittain niin kuormitettuja että viestityksessä jouduttiin käyttämään myös paljon tekstiviestejä. Pelkona oli kuitenkin että tekstiviestitkin viipyisivät niin kauan että niillä ei ole enää käyttöä. Juomarastilaiset kulkivat juomarasteilleen omatoimisesti. JR1:n ja JR2:n päälliköt sopivat yhteiskuljetuksista pysäköintipaikalta juomarasteille.

Toiminta juomarasteilla

Materiaalin toimittamisen yhteydessä annettiin neuvoja välineiden toiminnasta ja tarkoituksesta. Vesisäiliöiden veden kulumista pyydettiin tarkkailemaan. Jukolan uusintalähdöistä johtuen JR4:n juomarastihenkilökunnasta puolet siirrettiin JR5:lle ja JR2:n henkilökuntaa vahvistettiin reservihenkilöillä. JR1:n päällikkö oli varannut polkupyörän liikkumiseen eri juomapisteidenvälillä. Hän järjesti resursseja kulloisenkin tarpeen mukaan.

Sää oli poutainen aina sunnuntaihin klo 10:00 asti, jonka jälkeen alkoi yhtenäinen sade. Sade ei haitannut toimintaa juomarasteilla, mutta se pehmitti JR2:lle menevän polun niin, että purkumateriaalien poiskuljetus ei onnistunut citymaasturilla ja peräkännillä. Puolustusvoimat haki materiaalin omalla kalustollaan.

Huomioita

- Saadusta palautteesta päätellen juomarastitoiminta sujui hyvin.
- Jukolan uusintalähtöjen aiheuttamat kuormitukset osattiin hyvin arvioida (JR4, JR5, JR2 ja JR7).
- Vesi- ja urheilujuomamäärien arviointi onnistui hyvin. Lasketut nestemäärät pitivät hyvin paikkansa. Ainoastaan JR2:lle pyydettiin turhaan ylimääräinen vesisäiliöiden täyttö, siellä arvioitiin Jukolan uusintalähdön tuleminen rastille väärin.

Seuraavassa huomioita, joilla työmäärää olisi saatu pienemmäksi ja toiminta helpommaksi:

- Talkoolaisten saamisessa juomarastien käyttöön tuli kiire. Viikolla 22 oli vielä 25 henkilön vaje. Talkoolaisten myöhäisen ilmoittautumisen vuoksi jouduttiin vuorolistojen päivityksiä tekemään useita aivan viimeisen viikon loppupuolella. Tämä aiheutti töiden kasautumista.
- Urheilujuomajauheiden toimitus liian aikaisin aiheutti ylimääräistä edestakaista kuljettamista, koska jauheille ei ollut varastotilaa kilpailukeskuksessa.
- Venlojen viestin alussa todettiin maalin juomapaikassa joitain puutteita mm. varustuksessa, materiaaleissa ja ohjeissa. Maalin juomapaikan toiminta olisi tullut käydä tarkemmin läpi ennen kilpailun alkua.
- JR4:llä ja JR5:llä tuli Jukolan avausosuuden saapumisen aikaan liian kiire. Letkat olivat arvioihin nähden liian tiiviitä. JR4:llä letka jopa pysähtyi hetkeksi, kun juomaa ei keritty kaataa mukeihin tarpeeksi nopeasti. Jono syntyi noin 500:n joukkueen ohitettua juomarastin. JR4:llä olisi hyvä ollut olla 2:den pöydän sijasta 4 pöytää sekä henkilökuntaa ensimmäisessä vuorossa 4 henkilöä lisää. JR5:llä henkilökuntaa olisi ollut hyvä olla myös 2 – 3 kpl enemmän. JR4 sai apuvoimia kylältä tulleesta katsojasta ja JR5:llä auttoivat viereisen ensiapurastin henkilökunta.
- JR7:n pöytien määrä oli riittävä (kun JR3:n pöydät oli toimitettu Venlojen viestin jälkeen JR7:lle), mutta sijoittelu olisi voinut olla molemmin puolin juoksu-uraa; tähän olisi pellolla ollut hyvin tilaa. Pöydät eivät palvelleet tarpeeksi tehokkaasti yhtenäisenä rivinä, kuormitus pakkaantui alkupään pöydille.
- JR1:n eri juomapaikkojen henkilöstön ja materiaalein sovittelu oli vaikeaa, johtuen juomapaikkojen vaihtelevista kuormituksista. Kuormituksia olisi ollut syytä tarkentaa ratamestareiden kanssa.
- Juomarastilaisia oli pyydetty tuomaan omia kannuja mukanaan, joten juomien kaataminen onnistui hyvin (kannuja oli varattu vain 1 kpl/pöytä, olisi tarvinnut olla 2 kpl/pöytä).

- Lauantaipäivän melko kuuma sää aiheutti sen, että muutamat Venlat joivat jo menomatkalla JR7:llä (lähtöviitoituksella). Lähtöön ilmoitettiin, että Venlojen tulisi juoda kunnolla ennen lähtöä.
- Kuiva sää helpotti juomarastitoimintaa.
- Henkilökunnan pitäminen juomarasteilla sunnuntaina klo 15:00 asti (kunnes maali sulkeutuu), ei ollut tarpeellista. Käytännössä juomarastit jätettiin n. klo 13:00 jälkeen ”kylmiksi”, juomapöydille jätettiin mukeihin juomaa.

4.11 Rastit ja muut maastorakenteet

Vastuuhenkilö: Jarmo Jumppanen

Rakenteiden toteutuksen lähtökohtana oli, että jokainen leimasin kiinnitettiin omaan pukkiiinsa. Näin yksittäiselle rastille tehtiin vähintään kaksi ja enintään kuusi pukkia. Yksittäisten pukkien käytöllä pyrittiin saamaan leimaaminen sujuvammaksi ja siten vähentämään rastien ruuhkautumista sekä välttämään joissakin aikaisemmissa viesteissä ilmenneitä ongelmia usean leimasimen pukeilla (yksittäiset pukit todettiin kuitenkin työläiksi online-rasteilla). Ratamestarien ennakoimiin rastikuormituslaskelmiin perustuva leimasimien ja siten myös rastipukkien määrä oli 446 kpl yhteensä 159 rastilla. Näiden lisänä olivat vielä kilpailumaaston pukkien kanssa yhteneväisinä toteutetut mallisuunnistuksen 10 rastipukkia.

Kilpailumaaston kahden suurimman maanomistajan, Helsingin kaupungin ja Metsähallituksen, kanssa oli sovittu, että heidän alueellaan rastipukkien rakennusmateriaalina ei tavanomaiseen tapaan käytetä maastossa olevia kaatuneita ja kuivuneita puita, vaan rastit rakennetaan ”sahatavarasta”. Tämä aiheutti tarpeen kuljettaa materiaalia maastoon ja myös toiseen suuntaan, sillä näiden maanomistajien kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti rastien purkamiseen ja materiaalin pois kuljettamiseen oli aikaa annettu yksi viikko kilpailun jälkeen. Metsähallituksen maille pystytetyt rastirakenteet tuli varustaa tekstillä ”MH:n lupa 2513/662/2006”. Muiden maanomistajien alueilla pukit tehtiin luonnon tarjoamasta materiaalista.

Aikataulutavoitteena oli saada kaikki pukit valmiiksi ennen talven tuloa eli marraskuun loppuun mennessä. Poikkeuksena tästä olivat muutamat ”julkisilla paikoilla” sijainneet rastit sekä toukokuussa Hakunilan urheilupuistossa pidetyn Extreme Run –tapahtuman reitille sijoittuneet rastit, joiden rakentaminen jätettiin touko-kesäkuulle. Syksyn tavoitteesta jouduttiin kuitenkin tinkimään, koska ratamestareilta ei ollut saatavissa rastitietoja ennen lopullisten ratasuunnitelmien valmistumista, mikä puolestaan vaikeutti jonkin verran rakentamisen valmistelua. Ratasuunnitelmat olivat käytettävissä lokakuun alussa, mikä oli noin kuukauden alkuperäistä tavoitetta myöhemmin. Käytännössä vasta tässä vaiheessa tarkentui rakennettavien rastipukkien määrä ja niiden sijainnin jakautuminen yksityisten omistajien ja Helsingin kaupungin sekä Metsähallituksen hallinnoimien maiden välille.

Tarvittu rakennusmateriaalin määrä paljastui ennakoarvioita suuremmaksi. Rasteista 33 sijaitsi Hakunilan urheilupuiston alueella ja lopuista 126:sta Sotungintien itäpuolella sijainneista rasteista valtaosa eli 107 kpl oli sellaisia, joille rakennusmateriaali oli tuotava muualta. Vantaan kaupungin omistamalla Hakunilan urheilupuiston alueella ei ollut materiaalin käyttörajoitusta, mutta sielläkin sovellettiin ”sahatavaran” käyttöä.

Tyyppirastipukki koostui kahdesta maahan pystytetystä 50 mm x 50 mm:n tolpasta ja niitä yhdistävästä 50 mm:n levyisestä halkaistusta laudasta tehdystä vaakapuusta leimasimen alustana. Pukkien mitoituksessa lähdettiin siitä, että leimaus on sujuvampaa, jos pukki ei ole liian matala. Näin mitoituskorkeudeksi muodostui 90 – 100 cm. Vaakapuun pituudeksi mitoitettiin 30 – 50 cm. Lippukepit eivät sisältyneet rastirakenteisiin, sillä ratamestarit olivat pystyttäneet ne jo rastipisteiden valinnan yhteydessä.

Rastirakenteisiin arvioitu puutavaran tarve, n. 800 m ”kakkoskakkosta”, oli kenttävaliokunnan mittakaavassa niin pieni määrä, ettei sitä lähdetty vielä syksyllä tilaamaan. Vaihtoehtona oli tarjolla halkaisijaltaan n. 70 mm olevia aitatolppia, jotka oli alun perin hankittu 1995 Jukolan tarpeisiin. Tämä oli monessa suhteessa hyvää materiaalia rastirakenteisiin, se oli melko sopivan mittaista, toisesta päästään valmiiksi teroitettua, todella jämääkää ja vuosien saatossa harmaantunutta. Viimeksi mainittu ominaisuus havaittiin varsin hyväksi, kun vertailukohteena oli suoraan lautatarhalta tulleesta materiaalista valmistetun pukin silmiinpistävyys maastossa. Haittapuolet liittyivät materiaalin järeyteen, se oli lähes kaksi kertaa painavampaa ja paikoin jonkin verran työläämmän maahan lyötävissä kuin alun perin suunniteltu materiaali. Vanhoja aitatolppia oli joitakin satoja, mikä ei ollut riittävä määrä. Pääasiallisena täydennyksenä käytettiin Jukola-materiaalissa ollutta puutavaraa: yksi koolinkinippu halkaistiin sirkkelillä ”kakkoskakkosiksi”. Vaakapuiden materiaaliterve oli suhteellisen pieni. Riittävä määrä lautoja oli Pihkaniskojen omassa varastossa, jossa laudat halkaistiin sirkkelillä ja sahattiin valmiiksi n. 0,6 m:n pituisiksi pätkiksi.

Jukolan avausosuuden ykkösrastit, oikealla ylhäällä oleva sivusuunnasta katsottuna, muut lähtösuunnasta katsottuna. Vasemmalla olevassa kuvassa ajateltu tulosuunta supan reunaa kiertäen oikealta tai vasemmalta. Kuvissa näkyvissä rastin tyyppirakenne, materiaalina joko kakkoskakkonen tai pyöreä aitatolppa.

Ennen rakennustöiden aloittamista tehtiin muutamalle rastille ns. mallipukit ratamestareiden ja ratavalvojan katselmoitaviksi. Tässä tilaisuudessa, johon osallistui myös osa pukkien rakentajista, keskusteltiin pukkien rakenteeseen ja sijoitteluun liittyvistä asioista. Tärkeäksi todettiin pukkien sijoittaminen niin, että kaikille pukeille on mahdollista päästä myös ruuhkatilanteissa. Tämä edellyttää, että yhdellä pukilla leimaavat suunnistajat eivät saa estää muiden pukkien havaitsemista. Käytännössä tämä tarkoittaa n. 1,5 m:n etäisyyttä kahden rinnakkaisen pukin välillä ja mahdollisuutta sivuuttaa yksittäiset pukit kummaltakin puolelta. Kun pukkeja on enemmän kuin kaksi, niitä on porrastettava riittävästi myös pituussuunnassa. Haastavaksi sijoittelun tekee se, että pukkien tarvitsema tila tulee helposti itse rastipistettä suuremmaksi vesittäen näin ratamestarin mahdollisia kaavailuja pisteen vaativuudesta.

Riittävän väljyyden ohella tärkeää on myös pukkien suuntaaminen oikein, eli ihannetapauksessa pukin suunta noudattaa suunnistajan tulo- ja lähtösuuntaa. On helppo sanoa, että pukki ei saa olla poikittain, mutta aina ei todennäköinen lähtösuunta rastilta ole rastien yhdysviivan suuntainen ja siksi on paikallaan, että ratamestari ottaa mahdollisimman paljon kantaa pukkien sijoitukseen jo ennen sen rakentamista. Rastit, joilta luonnollisin lähtösuunta on takaisin tulosuuntaan, eivät kuulu Jukolan kokoluokkaa olevaan kilpailuun. Kun näihin perusvaatimuksiin yhdistetään vielä ympäristön aiheuttamat rajoitukset vaihtelevan kasvillisuuden tiheyden (mitä ei varsinkaan kansallispuiston alueella voinut harventaa) sekä epätasaisen ja paikoin kallioisen maapohjan muodossa, oli rastien rakentamiseen vaikea laatia selkeää yleisohjetta. Rakentajilta edellytettiin siten sekä näkemystä että kokemusta, sillä jokainen rasti vaati käytännössä oman suunnitelmansa, jota ei voitu tehdä etukäteen.

Rakennusryhmään kuului päällikön lisäksi seitsemän henkilöä, joista kahden toimiessa parina toteutus jakaantui seitsemään pienempään vastuualueeseen. Näin yhdelle tekijälle tuli 20 – 30 rastia eli n. 60 rastipukkia. Rastimäärältään suurin yhden henkilön vastuulla ollut alue oli Hakunilan urheilupuisto, jossa oli 33 rastia. Rakennuskokemusta ryhmällä oli vaihtelevasti. Mukana oli ansioitunein rastien rakentaja kummastakin järjestävästä seurasta sekä tekijöitä, joiden kokemus oli hankittu lähinnä käyttäjän ominaisuudessa pitkän suunnistusuran aikana.

Ennen varsinaista rakentamista materiaali oli kuljetettava maastoon. Puutavara siirrettiin ensin henkilöauton peräkärryllä järjestävien seurojen omista varastoista urheilupuistoon kilpailukeskuksen varastointipisteeseen, josta se vietiin eri puolilta maastoa valittuihin kuuteen kokoomapisteeeseen. Kuljetus hoidettiin Vantaan kaupungin toimesta Hakunilan urheilupuiston mönkijällä yhden rakennusryhmän jäsenen johdolla. Kuljetuksen liittyi joidenkin metsäteiden puomien avaamisia, joista sovittiin erikseen maanomistajien kanssa. Maaston kaakkoisosa, jonne ei mönkijällä kannattanut lähteä, hoidettiin henkilöauton peräkärryllä ja kottikärryillä. Materiaali saatiin melko hyvin lopullisten käyttöpaikkojen lähelle niin, että muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kantomatkaa varastointipisteistä kauimmaisille rasteille kertyi 400 - 500 m. Tässä suhteessa vaativimpia olivat ehkä Jukolan ankkuriosuuden kaksi itäisintä Sipoonkorven kansallispuiston alueella sijainnutta rastia, jotka rakennettiin Jukolan yön tunnelmissa otsalampun valossa marraskuisen illan pimeydessä. Koko kilpailun itäisin rasti sijaitsi myös kansallispuiston rajan tuntumassa, mutta kuitenkin sen ulkopuolella. Materiaalin kantaminen oli varsin merkittävä työvaihe, sillä käytettyjen pisimpien aitalolppien paino oli jopa yli 4 kg/kpl. Kantamisessa sovellettiin apuvälineenä kuormaliinoja, joilla sidottiin sopivan kokoisia nippuja (6 – 8 pystytolppaa) ja käytössä oli myös omatekoisia kantovaljaita.

Pukkien pystytyksessä tärkein työväline oli rautakanki, jota käyttäen tolppien pystytys onnistui jopa odotettua paremmin. Pienellä kokeilulla hankalaltakin näyttäneestä maaperästä löytyi useimmissa tapauksissa paikkoja, joihin tolpat pystyi lyömään täyttäen samalla pukkisijoittelun väljyydelle asetetut tavoitteet. Toisinaan kivet ja kallionkolot vetivät tolpan vinoon, mutta sillä ei tukevuuden kannalta ollut merkitystä, vaikka päällisin puolin pukki näytti olevan kaatumaisillaan (tällaisia tapauksia oli nähtävissä joillakin TV-rasteillakin). Valtaosassa pukeista rakennusmenetelmä oli: rautakangella maahan reiät, tolppien juntaus reikiin, tolppien lyhennys tasamittaisiksi, tolppien yhdistäminen vaakapuulla ja ylimääräisen pituuden lyhennys vaakapuusta. Vaakapuuta kiinnitettiin 50 mm:n pituisilla ruuveilla, joten rautakangen lisäksi tarvittiin saha ja akkuporakone.

N. 10 % rasteista oli kovalla kalliolla, jossa rautakankimenetelmä ei toiminut. Joissakin tapauksissa pystypuihin liitetyt lisätuet toivat ratkaisun, mutta tavallisimmin käytettiin irtopukkeja. Rakennevaihtoehtoina olivat pukin jalka mallia ”kapea A” tai ”käännetty T”. Jalat yhdistettiin toisiinsa vaakapuun lisäksi myös alhaalta sekä tukevoitettiin vinoreivoilla. Pukit kiinnitettiin jalkojen alle sijoitettuihin parin metrin pituisiin poikkilautoihin, jotka upotettiin tai sovitettiin maan pintaan niin, että niiden päälle astuminen ei heilauttanut pukkia. Lisätukevuutta saatiin asettamalla pukin alaosan yhdyspuun päälle kiviä tai puutavaraa painoksi ja joissakin tapauksissa maan pintakerrosta oli niin paljon, että pukki voitiin imeyttää siihen niin hyvin, että pitemmät aluslaudat jättää pois.

Varsinainen rakennustyö alkoi edellä mainitun mallikatselmuksen jälkeen. Tehtävien jako pidettiin kilpailukeskuksessa niinkin myöhään kuin 29.10., jolloin osa rakennusmateriaalista oli jo saatu kuljetettua maastoon. Kirjallista rakentamishopetta ei ollut, mutta tehtävien jaon yhteydessä kerrattiin katselmustilaisuudessa esillä olleet rakenteisiin liittyvät asiat. Rakentajat saivat oman alueensa karttaotteen, jossa itse rastien lisäksi oli esitetty kilpailijoiden tulo- ja lähtösuunnat pukkien suuntaamista varten. Nämä kaaviot oli laatinut rastirakennepäällikkö ratamestareilta saaduista ratatiedostoista. Käytännössä kaaviot olivat varsin ylimalkaisia, koska ratatiedoston myöhäisen saamisen takia niihin ei ollut jäänyt mahdollisuutta paneutua riittävästi, ja toisaalta runsaasti lähekkäisiä rasteja sisältäneillä alueilla esitystavan saaminen selkeäksi ei aina onnistunut riittävän hyvin. Rakentajan saatua alueensa valmiiksi, karttaote tuli palauttaa. Tavoitteena oli paitsi työn edistymisen seuranta myös liikkeellä olevien ratoihin liittyvien tietojen määrän pitäminen mahdollisimman pienenä. Tehtävien jaon yhteydessä tekijöille jaettiin myös rakentamisessa käytetyt ruuvit sekä niihin sopivat ruuvauskärjet. Saman ruuvityypin käytöllä pyrittiin varmistamaan kisojen jälkeisen purkutyön sujuvuus.

Vaikka osalla tekijöistä oli mahdollisuus rakentaa myös arkipäivisin, suurin osa työstä tehtiin viikonloppuisin. Oman lisänsä tähän toi se, että viikonloppuisin maastossa liikkuvat myös hirvenmetsästäjät. Tämä ei kuitenkaan tuottanut suurta ongelmaa, sillä paikkakunnan metsästysseuran jahtipäälliköltä saatiin kullekin päivälle aluekohtaiset suunnitelmat kellonaikoihin, joiden mukaan rakentajien aikataulut sovitettiin. Rakentajat saivat alueensa tehdyksi joulukuun alkuun mennessä, jolloin suurin osa rastipukeista oli siis pystytetty. Tässä vaiheessa ratamestarit ja ratavalvoja ryhtyivät tarkastamaan työn tulosta sekä ryhmänä että yhden ratamestarin tarkastuskierroksilla. Kaikki rakennetut rastit käytiin läpi ja tarkastuksessa havaituista korjaustarpeista toimitettiin tieto rastirakennepäällikölle.

Kaikki rakennetut rastit eivät läpäisseet tarkastusta huomautuksetta. Korjaamistarvetta aiheutui lähinnä liian ahtaasta sijoittelusta ja mekaanisesta rastiväliviivan noudattamisesta pukkien

suuntauksessa, mistä esimerkkinä pukkien sijoittaminen kohtisuoraan jyrkännettä vasten ja vieläpä lähes kiinni jyrkänteeeseen, mikä kulkusuunnasta riippuen estää luontevan rastilta lähdön tai altistaa leimaavan suunnistajan vaaralle saada rastille hyppääviä kanssakilpailijoita selkäänsä. Muita tyyppivikoja olivat liian lähelle lippua tai kohdetta (esim. kiveä) sijoitetut pukit sekä liian lähelle toisiaan sijoitetut pukit. Tyypilliset lähinnä ajattelemattomuudesta johtuneet puutteet toistuivat samojen tekijöiden kohdalla, mikä kertonee siitä, että ohjeistus ei ollut riittävää ja ettei pelkkä suunnistuskokemus välttämättä anna riittävästi näkemystä rastien rakentamiseen.

Alkuperäinen ja korjattu sijoittelu notkorastilla. Rastilla on tilaa, mutta takimmainen ja oikeanpuoleinen puki ovat ajattelemattomasti alkuperäisessä sijoittelussa liian lähellä puuta.

Se, että ratamestarit kävivät rakenteet tuoreeltaan läpi, oli hyvä menettelytapa. Annetut kommentit olivat hyödyllisiä ja aiheellisia. Kommenttien kirjaaminen yksiselitteisesti niin, että tieto välittyi oikeana korjaustyön tekijälle, tuotti hieman vaivaa. Menetelmänä käytettiin valokuvausta sekä lyhyttä kommenttia tyyliin ”vasemman puoleista pukkia siirrettävä n. 1 m ulospäin”. Paikoin ratamestarit myös repivät tehtyjä pukkeja maasta ja siirsivät ne mieleisilleen paikoille uutta pystytystä odottamaan. Tämä ei kuitenkaan ole suositeltava tapa, koska se ei ota huomioon maaperän asettamia rajoituksia pystytykselle. Kaadettuja pukkeja ei myöskään ehditty lyhyinä joulukuun päivinä pystyttää, vaan ne jäivät talveksi lojumaan lumipeitteen alle. Käytännössä koko korjauskierros tehtiin vasta keväällä lumen sulettua.

Kevään korjauskierrokseen osallistui kaksi tekijää. Hakunilan urheilupuiston puolella pukit rakentanut henkilö korjasi puutteet ja kaikki muut rastit kävi läpi rastirakennepäällikkö, joka tarkasti lopuksi myös urheilupuiston korjatut pukit. Tämä työvaihe, johon sisältyi pukkien siirtämisiä, uudelleen pystytyksiä, irtopukkien tukevoittamisia ja myös joidenkin uusien pukkien rakentamista, kesti käytännössä koko toukokuun ollen ajallisesti n. kaksi miestyöviikkoa. Työvaihe oli kuitenkin suhteellisen helppo, koska materiaali oli jo lähes kaikilla rasteilla odottamassa. Viimeiset vaihtoalueen tuntumassa sijainneet rastit rakennettiin kisaa edeltäneellä viikolla ja aivan viimeisenä valmistui Storträskin rannassa ollut Venlojen TV-rasti, jonka viisi pukkia pystytettiin vajaa kaksi vuorokautta ennen kilpailun alkua.

TV-rasteilla erityispiirteenä oli online-leimasimien kaapelointi. Helpoin ratkaisu kaapeloinnin kannalta olisi ollut leimasimien sijoittaminen yhteen pitkään pukkiiin. Sen riskinä oli ruuhkautuminen huippukuormitustilanteissa, joten se hylättiin. Myös online-rastit toteutettiin erillisillä rastipukeilla, joiden välille tehtiin johtotiet. Itse asiassa kysymyksessä oli edellisessä ja

sitä edellisessä Jukolassa käytettyjen mallien välillä tehtävä valinta, joka oli helppo tehdä vaihtoehtoista saatujen huonojen ja hyvien kokemusten perusteella. Rastilta lähtevä kaapeli vietiin ilmaitse puun kautta, mitä varten yksi rastipukeista pyrittiin sijoittamaan pääty tarkoitukseen sopivaa puuta vasten. Tämä ei kuitenkaan ollut mahdollista läheskään kaikilla rasteilla ja tällöin kaapeli tuotiin maassa puun juurelle. Avoimilla alueilla ilmajohtoyhteys hoidettiin rastipukin päätyyn sijoitetun pylvään kautta. Pukkien välisenä johtotienä käytettiin maahan upotettuja 50 mm:n PVC-putkia, joihin kaapelit voitiin vetää liittimiseen. Kalliopinoilla, joissa maahan kaivaminen ei ollut mahdollista, johdot suojattiin laudoilla. Pukkien välisten johtoteiden rakentamisen toteutti online-ryhmä, joka vastasi myös leimasimien viennistä näille rasteille.

Jukolan kolmen ensimmäisen osuuden TV-rasti. Pukkien välillä puurakenteiset johtotiet kalliion pinnalla yhdistettynä pikkien kiinnitysalustaan ja kaatuneen rungon juurakkoon kiinnitetty pystytolppa ilmaakaapelia varten. Irtopukkien painoa lisäävät niihin sijoitetut pöllit. Keskimmaisessä pukissa mainostaulu.

Leimasimien, rastilippujen ja heijastimien vieminen oli ratamestariryhmän vastuulla ja se tehtiin torstain ja perjantain aikana. Leimasimien kiinnityksessä käytettiin kiinnitysalustan paksuuden mukaisesti valittuja 35 mm:n ruuveja. Tavoitteesta huolimatta näiden ruuvien vaatima ruuvauskärki oli erilainen kuin rastipukeissa käytettyjen ruuvien, mikä aiheutti myöhemmin pientä harmia rasteja purettaessa. TV-rasteilla oli yhteen rastipukkiin kiinnitettävä puolustusvoimien n. 60 cm leveä mainostaulu. Kaikilla rasteilla kamerasuuntaan parhaiten näkyvä rastipukki ei kuitenkaan sopinut tähän mitoituseseen. Tavallisesti kuvaussuunta oli sama kuin rastipukin suunta ja tästä syystä muutamalla rastille lisättiin omat rakenteet mainosta varten. TV-ohjaajan kanssa käytiin jokainen TV-rasti tarkistamassa etukäteen, minkä seurauksena ”huuhkajarastilla” siirrettiin yhtä rastipukkia, joka jäisi TV-kuvassa puun taakse. Todellisuudessa kävi kuitenkin niin, että kameramies ei seisonut ohjaajan näyttämässä paikassa ja pukki tuli siirretyksi näkymättömiin puun taakse.

Tehtyjen sopimusten mukaisesti kisojen jälkeisen viikon urakkana oli rastirakenteiden purkaminen ja maastoon viedyn materiaalin pois tuominen. Tätä vaihetta johti liian monta päällikköä, mistä seurasi yliorganisoinnin aiheuttamaa turhaa työtä, mutta aikataulussa pysyttiin. Purkutalkoisiin lähetettiin rakennusryhmän lisäksi myös ratamestarit ja rastivalvojat,

jotka toimivat osittain toisistaan tietämättä. Niinpä joillekin tuli turha käynti jo puretulle rastille, joku lähti purkamaan ilman sopivia työvälineitä ja joillakin online-rasteilla jouduttiin käymään uudelleen, koska vaillinaiseksi jääneen ohjeistuksen takia kaapelitiet jäivät purkamatta. Materiaalin kuljetus tapahtui kantamalla, kottikärryillä ja henkilöauton peräkärryillä. Stortträskin ympäristöstä materiaali tuotiin järven kalastuskunnan nuotiopuukasaan, mihin järjestelyyn kumpikin osapuoli oli erittäin tyytyväinen.

Jälkeenpäin arvioituna lopputulos oli tavoitteiden mukainen. Tietoon ei tullut yhtään pukin hajoamista. Myöskään ei saatu minkäänlaista rastien ruuhkautumista koskevaa kielteistä palautetta. Rastirakennepäällikkö seurasi leimaamisen sujuvuutta maastossa Venlojen alkuosuuksilla ensimmäisellä TV-rastilla ja sen lähestymisrastilla sekä Jukolan avausosuuden ykkösrasteilla ja toisen osuuden ensimmäisellä yhteisellä rastilla. Näissä paikoissa kuten myös televisiosta kilpailua saattoi ”pukkinäkökulmasta” seurata varsin tyytyväisenä. Pukkien reilu korkeusmitoitus näytti toimivan hyvin sujuvan leimaamisen kannalta. Voisi kuvitella, että korkeampi pukki olisi suuremmassa vaarassa tulla kaadetuksi, mutta asia näytti olleen juuri päinvastoin: leimatessa suunnistaja seisojalla jaloillaan, eikä nojannut pukkiiin. Erityisen selvästi tämä näkyi Venlojen lähestymisrastin hiukan joustavalla irtopukilla, jota yksikään leimaaja ei heilauttanut. Yksi kisan korkeimmista puukeista oli Venlojen TV-rastilla, jonka koodi oli 32. Hyvin tämäkin pukki näytti kelvanneen, vaikka sen epäiltiin olevan naisille liian korkea. Taitaa pukin optimikorkeus olla vielä tutkimaton alue, mutta mielenkiintoista oli seurata TV-lähetysten muista kisoista peräisin olevissa täytepätkissä nähtyjä matalan pukin leimauksia pukkiiin kohdistuvaa räsitystä miettien.

Etukäteiskeskustelujen perusteella yleinen käsitys tuntuu olevan se, että Jukolassa rasteilla tulee käyttää vahvistettuja rakenteita, jotta ne kestäisivät kilpailijoiden rynnistyksen. Saatu kokemus ei kuitenkaan puolla tätä näkemystä. Oikein sijoitettu pukki, joka hajoaa Jukolassa, hajoaisi todennäköisesti myös pienemmässä kilpailussa. Ei suunnistaja juokse lähtökohtaisesti päin pukkia Jukolassakaan. Ongelmia tulee jos, leimasimet ovat liian lähellä toisiaan, ja niitä ei ratkaise pukkien tukevoittaminen vaan etäisyyden kasvattaminen.

Parannettavaa toki myös jäi. Suurimmat puutteet liittyivät rakennustyön käynnistymiseen, joka siirtyi turhan myöhään syksylle, jolloin valoisaa aikaa ja suotuisia rakennussäitä on rajallisesti. Ratasuunnittelun aikataulu määräsi tietenkin myös rastien rakentamisaikataulun. Saadun kokemuksen perusteella on jälkeenpäin helppo sanoa, että kokonaisuuden kannalta olisi ollut parempi aloittaa jo aikaisemmin luonnostason tiedoilla. Jukolan kokoisessa tapahtumassa on kuitenkin paljon mm. materiaaliin ja ohjeistukseen liittyviä valmistelevia vaiheita, joiden ei tarvitse odottaa ratamestarin viimeistä piirtoa. Toisena paremmin tehtävissä olevana asiana on mainittava paneutuminen ratamestarien kaavailuihin kilpailijoiden tulo- ja lähtösuunnista sekä muihin pukkien sijoitteluun liittyviin näkökohtiin yksittäisten rastien kohdalla. Tämä ei tarkoita sitä, että ratamestarin kanssa pitäisi laatia rastikohtaisia pukkisijoituspiirustuksia, mutta ratamestarilla on kuitenkin paras tietämys asiasta ja se pitäisi saada siirrettyä rakentajille. Tieto siirtyi nytkin, mutta toisinaan liian myöhään.

Kilpailun ainoa kahden leimasimen pukki, vasemmalla, sijaitsi Jukolan alkuosuuksien loppupenkillä urheilupuiston puolella. Toisen pukin rakenteissa on käytetty Tapani-myrskyn runtelemia puita.

Jukolan ankkuriosuuden rasti ennen ja jälkeen kilpailun eri suunnista kuvattuna. Vaikka pukkien jalat ovat vinossa, ne on kiilattu tiukasti maahan kiinni. Toisen pukin jalan juuressa näkyy lisäkiila, jolla pukki on vakautettu. Jaloissa näkyvät myös laminoidut Metsähallituksen lupalaput.

Leimasimet

Vastuuhenkilö: Reijo Hämäläinen

Rastileimasimia tarvittiin 360 kpl (lisäksi onlineleimasimet). Nämä saatiin naapuriseuroilta ja Maasotakoululta (130 leimasinta). Rasteilla oli leimasimia 2-4 kpl rastin ruuhka-ennusteen mukaan (online jopa 6 kpl). Leimasimet sommiteltiin rasteille siten, että kullakin rastilla esiintyi vain yhtä Emit-koodia ja yksittäisellä radalla sama koodi esiintyi vain yhdellä rastilla (jotta Emit-kortin tarkistuslipuke olisi yksiselitteinen). Vikaantumisen varalle varattiin 15 erilaista leimasinta, jotka eivät olleet käytössä millään rastilla.

Ennen maastoon vientiä leimasimet ripoteltiin maaliviitoituksen kaiteelle siten, että muodostui ”kaikkirastit-rastireitti” jossa voitiin yhteen suuntaan edeten leimata osuuksittain neljän todellisen Venla- ja Jussijoukkueen radat (neljä siksi, että rastien kaikki leimasimet tulivat käytetyiksi ainakin kerran). ”Juoksijat” käyttivät sovitusti aina tiettyä leimasinta kullakin rastilla. Tarkistuksessa käytettiin tulospalveluohjelmaa kuin oikeassa kisassa, sisään- ja uloskirjautumisineen. Ratatietojen kopioinnissa oli tullut muutama virhe, mikä johti muutamaa hylkäysesitykseen, joten testi ei mennyt ihan putkeen kun muutamalla osuudella oli käytössä väärä ”kartta” (jouduttiin tarkistamaan, että leimaukset olivat käytetyn ”kartan” mukaiset).

Leimasimia ei saatu käsiin niin, että olisi jäänyt kylliksi aikaa pakastustestiä varten. Kisan aikana jouduttiin korvaamaan yksi leimasin ja sekin mekaanisen vian takia (murtunut ohjauskorvake). Tämä aiheutti ilmeisesti itkumuurilla vähän hämminkiä, kun leimasimen tarkistuspiikin paikasta ei ollut varmuutta (siis kun kilpailijalla oli toimimaton Emit-kortti).

Muut maastorakenteet

Ydinmaaston halkaisi oja, joka rankkojen sateiden aikana oli hyvin vaikeasti ylitettävä (varsinkin syksy 2011). Tällöin päädyttiin ratkaisuun, että reitinvalintojen kannalta oleellisiin paikkoihin rakennetaan sillat. Sillat olivat 1,2 metriä leveitä ja niiden kokonaislukumäärä oli 14, joista 6 oli vanhoja siltapaikkoja. Sillat merkittiin karttaan pelkällä siltamerkillä.

4.12 Rastien valvonta

Vastuuhenkilö: Jukka Koistinen

Rastivalvonnan tehtävänä oli rastien ja viitoitusten kunnon tarkastaminen ennen viestejä ja viestien aikana, kiellettyjen alueiden valvonta, varautuminen ensiapuun ja lääkintähenkilöstön opastamiseen sekä rastien purkaminen kilpailun jälkeen Emit-leimasimien ja rastilippujen osalta. Lisäksi kilpailun valvoja edellytti asutuksen lähellä olevien rastien jatkuvaa valvontaa. Online-rastien online-toiminnasta ja tv-varoituksista vastasivat muut toiminnot. Toiminta-aika oli lauantai klo 08.00 – sunnuntai klo 18.00.

Henkilöstöä oli tavoitteen mukaisesti 1+28. Henkilöstön rekrytoinnissa tärkeimpänä kriteerinä oli, että rastivalvoja jaksaa toimia maastossa vuoronsa ajan kaikissa sääolosuhteissa. Suunnistuksen perusteiden hallitseminen ja kohtalainen fyysinen kunto riitti. Lisäksi heidän tuli tarvittaessa pystyä toimimaan tilanteissa, joissa tapahtumaa mahdollisesti yritettäisiin häiritä. Edellä esitettyjen seikkojen takia nuoria (alle 20 v.) ei ollut mukana. Henkilöstöllä oli mahdollisuus tutustua toiminta-alueeseensa ennakolta kaksi kertaa. Samalla heille järjestettiin koulutusta.

Rastien valvonnasta vastaava suunnitteli rastivalvonnan periaatteet, toteutuksen, pääpiirteisen henkilöstön käytön ja ryhmien valvonta-alueet. Henkilöstö jaettiin kolmeen ryhmään (ryhmässä 7 – 11 henkilöä) ja jokaiselle ryhmälle määrättiin ryhmänjohtaja. Kukin ryhmä vastasi ryhmänjohtajansa tekemän yksityiskohtaisen suunnitelman mukaan vastuualueellaan olevien rastien tarkastuksista ja valvonnasta sekä muista tehtävistä.

Ryhmänjohtaja suunnitteli ja johti ryhmän henkilöstön käytön ja työvuorot. Yhden henkilön työvuoron pituudeksi tuli n. 10 – 15 h alueesta riippuen. Ryhmät perustivat maastotukikohtansa maastossa olevien ensiapupisteiden (4 kpl) yhteyteen, joista käsin suorittivat tarkastukset. Rastien valvonnasta vastaava johti toiminnan kokonaisuutta kilpailukeskuksesta ollen yhteydessä valvojiin ja ratamestariin.

Rastivalvojan varustuksena olivat kartta 1:10000, jossa oli kaikki rastit (Venlat ja Jukola erikseen) sekä näytöllinen Emit-kortti, teippiä viallisen leimasimen peittämiseksi ja ruuvimeisseli leimasimen vaihtamiseksi. Ensiapuvälineinä olivat ensiside, avaruuslakana ja kylmäpussi. Ryhmillä oli rastien ”varaosina” Emit-leimasimia ja rastilippuja. Viestivälineenä käytettiin ensisijaisesti matkapuhelimia ja kullakin ryhmällä oli käytössä kaksi VHF-puhelinta. Jokaisella valvojalla oli viestikaavio, jossa oli matkapuhelinnumerot sekä käytettävät VHF-kanavat ja kutsut.

Rastivalvojat liikkuvat ja siirtyivät toiminta-alueilleen polkupyörillä. Autoja oli käytettävissä 1 – 3 / ryhmä. Autoilua pyrittiin välttämään. Majoittuminen tapahtui maastossa teltoissa ja osin kilpailukeskuksessa. Huoltona olivat toimitsijaruokailusta saatu muonapussi ja omat eväät. Osalla valvojista oli mahdollisuus ruokailla kilpailukeskuksessa.

Ratavalvoja edellytti, että kaikki viestissä käytettävät rastit on tarkastettu vähintään kaksi tuntia ennen viestejä. Tämä toteutettiin ratoina, jotka suunnittelin etukäteen. Venloissa oli yhteensä viisi n. 1,5 – 2,5 km:n rataa ja Jukolassa kymmenen n. 2 – 4,5 km:n rataa. Rastivalvoja tarkasti rastirakenteiden kunnon, rastikoodit, leimasimien toimivuuden näytöllisellä Emit-kortilla sekä leimasi lopuksi valvojalle toimitettavalla Emit-kortilla yhdestä leimasimesta.

Toinen tarkastus suoritettiin 15 min ennen viestin ”kärkeä”. Olin laatinut ratamestareilta saamani aikataulun pohjalta aikataulukon milloin mikin rasti on tarkastettava. Taulukon pohjalta ryhmänjohtajat jakoivat tarkastajille tarkastettavat rastit aikatauluineen. Yhdelle tarkastajalle tuli muutama rasti suppeahkolla alueella. Tarkastuksessa todettiin rastien kunto ja leimasimien toimivuus.

Kolmas tarkastus suoritettiin ennen viestien uusintalähtöjä. Tämä toteutettiin samoina ratoina kuin ennen viestien alkua. Tarkastuksessa todettiin rastien kunto ja leimasimien toimivuus. Tämän jälkeen suoritettiin rastien tarkastuksia ja valvontaa aina maalin sulkeutumiseen saakka.

Viestien aikana jouduimme vaihtamaan yhden Emit-leimasimen lohkeamisen takia ja toinen teipattiin umpeen rastirakenteen rikkouduttua. Nämä molemmat tapahtuivat aivan tapahtuman loppuvaiheissa. Yhtään leimasinta ei ”hyytynyt”. Leimasimia ei tarvinnut vaihtaa. Ulkopuolisten kilpailun häirintää tai edes siihen viittaavaa emme maastossa havainneet.

Kiellettyjen alueiden valvonnan suoritti yksi henkilö ensin Venlojen viestin ja sitten Jukolan viestin kolmen ensimmäisen osuuden ajan mahdollisissa riskipaikoissa. Hän ei osallistunut rastivalvontaan. Kiellettyjen alueiden rikkomuksia ei havaittu.

Ensiapuun varauduttiin perustamalla ryhmien tukikohdat maastossa olevien ensiapupisteiden yhteyteen. Näin pystyimme tukemaan ensiapuhenkilöstöä välittömästi. Työnjako oli: Rastivalvojat tavatessaan ensiaputapauksen antavat mahdollisen ensiavun ja ohjaavat muita

kilpailijoita sekä opastavat paikalle ensiapuhenkilöstön. Ensiapuhenkilöstö hoitaa ja evakuoit. Venloissa oli kaksi ja Jukolassa yksi rastivalvojen ensiapuhenkilöstön opastus.

Rastien purkaminen (leimasimet ja liput) suoritettiin ryhmänjohtajien ennakkosuunnitelman mukaa molempien viestien osalta alkaen Jukolan maalin sulkeuduttua klo 15.00. Kaikki rasti oli purettu ja materiaali kilpailukeskuksessa klo 17.20.

Huomioita

- Erityispiirteinä Valio Jukolassa oli asutuksen läheisyys ja siitä johtuva mahdollinen ulkopuolisten kilpailun häirintä. Tämän takia oli varattava henkilöstöä rastien tarkastusten lisäksi myös valvomaan rasteja. Käytettävissä oli vain muutama aktiivinen kilpasuunnistaja, joten henkilöstön liikkumisella ja fyysisellä rasittamisella oli rajoitteita. Edelliset huomioiden rastivalvonnan organisaatio oli toimiva ja johdettavissa. Henkilöstö piti työmäärää sopivana ja heillä oli mahdollisuus levätä ja huoltaa itseään. Henkilöstö oli tehtävään sopiva. Joillakin parempi suunnistustaito olisi helpottanut tehtävän suorittamista. Nyt sää suosi sunnuntaipäivää lukuun ottamatta, mutta huonossa säässä rastivalvonta vaatii henkilöstöltä ”kanttia”. Tähän kannattaa kiinnittää huomiota myös jatkossa.
- Rastien ennakkotarkastuksessa jouduimme tarkastamaan uudestaan yhteensä seitsemän rastia. Viisi sen takia, että tarkastaja ei ollut rastin tarkastuksen lopuksi muistanut leimata valvojalle toimitettavalla Emit-kortilla. Kaksi rastia jouduttiin tarkastamaan, koska yhdellä tarkastusradan peräkkäisellä rastilla oli sama Emit-koodi. Tarkastusratoja suunniteltaessa tämä on huomioitava. Uusintatarkastukset ehdittiin hyvin tehdä.
- Käytössämme oli yhteensä 17 näytöllistä Emit-korttia, joista kunnolla toimivia oli noin puolet. Saimme tarkastukset suoritettua juuri ja juuri. Jatkossa leimasimien toimintakunnon tarkastamiseen on kehitettävä jokin muu menetelmä, kuin näytöllisellä Emit-kortilla toteaminen. Em. kortit alkavat olla jo elinkaarensa päässä ja uusia ei ole ilmeisesti saatavissa.
- Rastivalvojilla oli käytössä kartat mittakaavassa 1:10000. Rastien lähekkäisyyden takia suurempi mittakaava olisi parempi. Mahdollisten ensiaputehtävien takia ryhmillä olisi pitänyt olla useampia (nyt 1 – 2) karttoja, joissa ovat kaikki kilpailussa käytettävät rastit. Tämä tulisi esille jouduttaessa laajempaan etsintään ja henkilöitä siirtämään toisille alueille.
- Ensiavun auttaminen onnistui pääpiirtein. Venlojen viestissä sattunut tapaus laajeni niin, että hetken etsimme maastosta kolmea potilasta. Sekaannus johtui suunnistajilta saaduista ristiriitaisista tiedoista sekä rastien valvonnasta vastaavan ja ensiapuhenkilöstön ristiriitaisista tiedoista. Maastossa ollut ensiapuryhmä ja alueen rastivalvontaryhmän johtaja olivat kuitenkin tilanteen tasalla. Tämän jälkeen selkeytimme toimintaa niin, että alueella oleva ensiapuryhmä ja rastivalvontaryhmän johtaja hoitavat keskenään oman alueensa tapaukset. Jatkossa ei ollut ongelmia. Jatkossa kannattaakin harkita yhden maastoa ja rasteja tuntevan henkilön sijoittamista maaston ensiapuryhmään. Nytkin olisi ollut mahdollisuus irrottaa yksi rastivalvoja ensiapuryhmään, kunhan olisi etukäteen suunniteltu.
- Viestiliikenne matkapuhelimilla toimi hyvin. Lauantaina iltapäivällä oli noin puolen tunnin jakso, jolloin matkapuhelinverkossa oli yhteysvaikeuksia. VHF-puhelimia käytimme vähän, koska samalla kanavalla oli muitakin toimintoja. Tarvetta rauhallisemmalle kanavalle olisin ollut.

- Rastien purkamisessa onnistuimme yli ennakko-odotuksien. Ryhmänjohtajien hyvä suunnitelma mahdollisti väsyneellä henkilöstöllä sateessa suorituksen. Ainut ongelma oli online-rastien erilaiset ruuvit. Jatkossa kaikilla rasteilla on syytä olla samanlaiset ruuvit.
- Lopuksi kuitenkin pidän kaikkein tärkeimpänä onnistumista rastivalvojien valinnassa. Tehtävä on kaikinensa erittäin vaativa.

4.13 Aikataulut

Perustan aikatauluille loivat Jukolan järjestelysopimus ja valvonta-aikataulu. Aikatauluja tehtiin kartta- ja ratavaliokunnan käyttöön kolmen tasoisia. Yleisaikataulu tehtiin toimintasuunnitelman liitteeksi syksyllä 2009. Tähän oli merkitty tärkeimmät välitavoitteet ja tehtävät. Esitystarkkuus oli kuukausi. Keväälle 2012 tehtiin viikkotason tarkempi aikataulu ja vielä viimeiselle kahdelle viikolle ja kisojen jälkeiselle viikolle päivätason aikataulu. Tehtävät onnistuttiin tekemään suunniteltujen aikataulujen puitteissa eikä kiireen tunnetta juurikaan ollut missään vaiheessa.

5 Kilpailuvaliokunta

5.1 Tehtävät ja tavoitteet

Tavoitteet:

- Kilpailutoimintojen onnistunut ja luotettava toteutus

Tehtävät:

- Lähdön, vaihdon, maalin ja tulostaulun sekä ADT-toiminnan hoitaminen Venlojen ja Jukolan viestissä alla tarkemmin määritellyssä laajuudessa
- Kenraaliharjoituksen kilpailullisen osan suunnittelu ja organisointi

5.2 Onnistumiset ja kehittämistarpeet

Onnistumiset

- uusi lähtösysteemi toimi sujuvasti
- varakarttapiste toimi varmasti ja nopeasti ilman virheitä
- poiskerättyjen karttojen systemaattinen prosessointi (kahdeksan jälkeensä etsittyä karttaa löytyivät helposti)

Kehittämistarpeet

- toimitsijoiden perehdytys muuhun kuin omaan osa-alueeseen, jotta pystyvät neuvomaan kilpailijoita
- lähdön kartanjaon harjoittelun raskaus
- kenraaliharjoituksen koeviestin sujuvuus (varmistukset ja aikataulut)

5.3 Resurssit

Kilpailuvaliokunnassa oli toimitsijarekisterissä yhteensä 180 toimitsijaa:

- lähdöissä 2 nimettyä toimitsijaa, loput 95 olivat vaihdon ja maalin kirjoilla
- vaihdossa 77
- maalissa 51
- Emit-nollauksessa 24
- tulostaululla 10
- lisäksi tulevien Jukoloiden järjestäjiä ja tuomarineuvoston jäseniä oli kilpailuvaliokunnan kirjoilla yhteensä 16 henkilöä. Näin saatiin heille ilman eri järjestelyjä toimitsijakortit, joilla he pääsivät toimitsijaruokailuun ja kilpailupaikoille.

Toimitsijoiden rekrytointi edistyi seuraavasti:

50	lokakuu 2011
70	tammikuu 2012
110	maaliskuu 2012
140	huhtikuu 2012
160	toukokuu 2012

Suurin osa toimitsijoista oli järjestäjäseuroihin kuulumattomia. Toimitsijat saatiin kasaan melko vaivattomasti yleisen koko Jukolan rekrytinnin kautta. Vasta aivan keväällä suoritettiin jonkin verran täsmärekrutointia puuttuvien resurssien osalta

5.4 Kokouskäytäntö ja aikataulu

Kilpailuvaliokunnan ensimmäinen kokous oli vuoden 2009 lopussa. Silloin olivat läsnä puheenjohtaja ja silloinen varapuheenjohtaja ja aiheena oli valiokunnan tehtävien laajuus. Vuonna 2010 ja 2011 oli molempina kolme kokousta. Kisavuonna oli kuusi kokousta ennen Jukolaa ja vielä yksi kokous elokuussa, jossa käytiin läpi kisakokemukset ja loppuraporttiluonnokset. Kokouksiin osallistuivat pääsääntöisesti 1.5-kohdassa mainitut vastuuhenkilöt. Kokouksia oli vähintään riittävästi, kisaa edeltävinä vuosina olisi selvitty vähemmälläkin kokouksilla. Vuoden 2012 kokouksiin tuli lisäsisältöä, kun uudesta lähtöjärjestelystä oli päätetty tammikuussa. Huhtikuun kokoukseen oli poikkeuksellisesti kutsuttu myös kaikki lähdön, vaihdon ja maalin ryhmänjohtajat. Myös Jämsä-Jukolan järjestäjät olivat tällöin mukana. Keskeinen aihe tässä kokouksessa oli uusi lähtöjärjestely. Usein toistuvia aiheita kokouksissa olivat: organisaatio, rekrytointitilanne, kilpailuohjeet, sektoreiden suunnittelutilanne, lähtö-, vaihto- ja maalialueiden layout, rajapinnat muihin valiokuntiin ja kenraaliharjoitus. Rajapinnoista tehtiin taulukko, jossa hyvinkin eri tasoisten rajapintojen luettelon lisäksi olivat nimettynä vastuuhenkilöt omasta ja naapurivaliokunnasta. Lähtö-, vaihto- ja maalivastuulliset ryhmänjohtajineen pitivät omia suunnittelukokouksiaan talvella ja keväällä 2012.

Touko- ja kesäkuun alussa olivat yleiset toimitsijainfot. Molempien yhteydessä toteutettiin oma kilpailuvaliokuntalaisille suunnattu osuus. Osanotto niihin oli runsasta, niin että toisen infon jälkeen voitiin todeta noin 95 %:n osallistuneen vähintään toiseen infoon. Molemmissa infoissa oli karttateline- ja lähdön kartanjakodemonstraatioita. Kesäkuun alun info toteutettiin jo hahmollaan olleessa kilpailukeskuksessa.

Suunnittelun edistyminen:

- Lähdön, vaihdon ja maalin vastuulliset varahenkilöineen oli nimetty kesällä 2010
- Tulostaulun ja emit-nollauksen vastuuhenkilöt nimettiin kesällä 2011
- Vaihdon ja maalin ryhmäpäälliköt olivat nimettynä syksyllä 2011
- Päätös uudesta lähtöjärjestelystä 16.1.2012
- Sektoreiden toimitsijaohjeiden teksti oli tarkennuksia vaille valmis helmikuussa 2012
- Toimitsijat jaettu omiin ryhmiinsä huhtikuussa 2012

5.5 Vastuuhenkilöt

Tehtävä	Nimi	Sähköposti	Puhelin
Kilpailupäällikkö, pj	Erkki Kivistö	erkki.kivisto(at)pp3.inet.fi	0408372099
Tulostaulu, vpj	Kari Huttunen	karihuttunen(at)elisanet.fi	0407623748
Lähdöt,	Pertti Syrjälä	pertti.syrjala(at)kolumbus.fi	0407443805
Lähdöt (vara)	Risto Sirola	risto.sirola(at)netti.fi	0451231299
Vaihto	Risto Niinimäki	risto.niinimaki(at)kolumbus.fi	0403345066
Vaihto (vara)	Sami Kääriäinen	smkaaria(at)gmail.com	0505747900
Maali	Matti Huttunen	matti.huttunen(at)htolaw.fi	0407203106
Maali (vara)	Jari Kahiala	jari.kahiala(at)munters.fi	0400470703
Emit-nollaus	Simo Luoma	Simohelena.luoma(at)gmail.com	0504070811
ADT	Ilmari Koskinen		

5.6 Lähtö

Vastuuhenkilöt: Pertti Syrjälä ja Risto Sirola

Henkilöstönä olivat kartanjaon ryhmänjohtajat 12, kartanjakajat Venloissa 43, Jukolassa 57. Muissa nimetyissä tehtävissä (etunauhan poisto, lähtöinfo, myöhästyneiden pysäyttäjät, lähdön videoijat, rivikylttien poistajat) oli 26.

Lähdön toteutuksen suunnitelmat (toimitetaan haluttaessa erikseen, ota yhteyttä Pertti Syrjälä)

- Lähdön toimitsijaohje
- Lähdön kuulutussapluuna, suunnitelma lähdön ohjauksesta
- Kartanjaossa huomioitavat asiat harjoitusten perusteella
- Kartanjakajien ryhmäjakoon käytetty pohja
- Lähdön toimintasuunnitelma (aikataulu keväälle 2012)

Toteutusmalli ja tarvikkeet

Lopullinen ratkaisu karttojen jakamisesta suunnistajien käteen tehtiin järjestelytoimikunnassa tammikuussa 2012. Lähdön toteutus on kuvattu yksityiskohtaisesti lähdön toimitsijaohjeessa. Lähdön toimitsijat nimettiin kilpailuvaliokunnan sisältä talkoorekisteristä, muutamia halukkaita myös muista valiokunnista. Kartanjakajat nimettiin kymmenen henkilön ryhmiin, joissa kussakin oli kaksi ryhmänjohtajaa ja yksi nimetty kartanjaon varahenkilö.

Lähtökorokkeella oli lähtöjen aikana lähdön kuuluttaja (Ville Virtanen), kuuluttajan apulainen, lähdön päällikkö sekä puolustusvoimien henkilö välittämässä lähtölaukauksen ampumiskäskyn ampumispaikalle. Lähtölaukauksesta vastasi puolustusvoimat. Lähetyskoroke sijaitsi lähtöryhmytyksen etupuolella ja antoi erinomaisen näkyvyyden lähdön ohjaukseen.

Kilpailijoiden paikkojen osoittamisessa käytetty nauha oli vanikkaa telttamuovia. Numerointi tehtiin tussilla. Lisäksi pajutikkuja nauhan kiinnitykseen, nauhan keskellä 5 tuuman naula + priikka ja teippaus, rivikyltit. Kartat suljettiin paperiosoitettarralla.

Ennakkovalmistelut

Kartanjakoa testattiin FinnSpring-viestissä Sipoossa huhtikuun lopulla, mukana kartanjaon ryhmänjohtajat. Ensimmäisen osuuden kartat taiteltiin, suljettiin teipillä ja niputettiin toukokuun vaihteessa, aikaa kului 3 (-4) hengen ryhmältä kaksi vajaata työpäivää.

Toimitsijoiden yleisinfoissa havainnollistettiin kartanjaon menettely. Kaikille nimetyille kartanjakajille toimitettiin lähdön toimitsijaohje toukokuun puolivälissä ja tarkennettu ohje toukokuun lopussa. Lisäksi kenraaliharjoituksen jälkeen toimitettiin sähköpostilla tiivistys huomioitavista asioista.

Kenraaliharjoituksessa toteutettiin varsinainen kartanjaon harjoitus. Tätä varten kutsuttiin avustajia kaikista valiokunnista. Karttojen vastaanottajia saatiin kokoon suunnilleen tavoiteltu 300 henkeä (10 lähtöriviä). Kartanjaon harjoitteluun oli käytettävissä 30 min, mutta huolellisella ennakkosuunnittelulla kaikki 6 kartanjakoryhmää ehti harjoitella kartanjaon kertaalleen. Varsinaisessa viestinomaisessa harjoituksessa pääpaino oli lähtökuulutuksen ja lähtölaukauksen läpikäynnissä. Kisapäivänä ennen Venlojen viestin lähtöä käytiin vielä läpi kartanjaon yksityiskohdat ja tehtiin ”mallisuoritus”.

Toimitsijoita Venlojen lähdössä (kuva Kimmo Hirvonen)

Huomioita riskikartoituksen näkökulmasta

Olenainen osa lähdön suunnittelua oli riskikartoitus. Keskeiset tunnistetut riskit, toimenpiteet ja havainnot:

- Riski: Suunnistajien ohjaaminen omille paikoilleen

Toimenpiteet: Suunnistajan paikka lähtöryhmyksessä osoitettiin maassa olevalla numeroidulla nauhalla. Rivien päissä oli numerokyltit. Lähtömenettelystä oli erillinen kuvaus kisa-aineistossa. FinnSpring-viestistä tehty video oli netissä ja näytettiin screenillä. Ennakkojuttu Suunnistajalehdessä. Lähtöalueella oli Lähtö-info. Suunnistajien siirtymiselle omille paikoilleen oli varattu 7

min, kun aiemmin kartoille on pyydetty 5 min ennen lähtöä. Lähtökuulutus muistutti oikean paikan varmistamisesta nauhanumeroinnista.

Havainnot: Lähtöryhmyykseen siirtymiseen varattu aika riitti mainiosti ja havaintojen mukaan oma paikka löytyi ongelmitta. Lähtö-infossa kävi muutamia suunnistajia kysymässä lähtömenettelyä sekä Venloissa että Jukolassa. Vielä perjantaina sivusta kuultuna vaikutti, että tieto uudesta lähtömenettelyä ei ollut tavoittanut kaikkia.

- Riski: Karttojen niputus ja hallinta sekä sen varmistaminen, että suunnistaja saa oikean kartan

Toimenpiteet: Karttojen niputus 30 kartan nippuihin tehtiin 4 hengen ryhmällä, jossa oli mukana kilpailupäällikkö, lähdön päällikkö ja varapäällikkö. Niputus tehtiin kuminauhalla. Kartanjaon ryhmänjohtajat, kartanjakajat ja varahenkilöt nimettiin hyvissä ajoin ennakkoon. Kartanjakajat tarkistivat karttanipun ennen jakamista. Ohjeen mukaan kartanjakaja seurasi jakaessaan kilpailunumerosta, että suunnistajat olivat numerjärjestyksessä. Lähtökuulutus muistutti suunnistajia oikean kartan saamisesta. Tiedossa olleet joukkueiden poisjäännit päivitettiin vielä lauantaina aamupäivällä. Karttaa ei poistettu nipusta, mutta oli jakajan tiedossa. Harjoitusten perusteella päädyttiin siihen, että karttanipun kuminauha poistetaan ennen jakamisen aloitusta, koska se häiritsi jakamista. Riskinä tässä toki oli, että karttanippu hajoaa. Sateen varalta oli varauduttu siihen, että kukin karttanippu voidaan suojata kastumiselta, koska kuivaa karttanippua on helpompi käsitellä. Lähtökohtana oli, että kaikki kartanjakajat ovat kokeilleet toimintaa vähintään kerran. Viimeiset kartanjakajat harjoittelivat toimintaa ennen Venlojen lähtöä pidetyssä lähtötoimitsijoiden kokoontumisessa.

Havainnot: Kaikki suunnistajat saivat oman kartan. Poisjääneitä suunnistajia oli, mutta tällöin kartta jäi vain jakamatta. Venloissa jäi jakamatta 27 karttaa ja Jukolassa 20 karttaa, lähinnä isoja lähtönumeroita.

- Riski: Varaslähtö ja hivuttautuminen

Toimenpiteet: Lähtöalueelle merkattiin maahan lähtörivit, jonka tarkoitus oli osaltaan hillitä hivuttautumista nauhanpoiston jälkeen. Merkkaus myös helpotti asiasta huomauttamista. Merkkaus tehtiin Vantaan kaupungin toimesta kentillä käytettävällä maalilla. Ennen merkkausta heinä niitettiin ja haravoitiin. Maalimerkkkaus tehtiin tiistaina ja kesti riittävän hyvin Jukolan lähtöön asti. Toimitsijoita muistutettiin rauhallisuudesta kaikissa toimissa. Lähtökuulutus muistutti varaslähdön tehneen hylkäämisestä. Lähtöryhmyyksen koko matkalla oli molemmilla puolin ryhmitystä videokuvaa (5-6). Kameroina kotivideokamera tai digikamera, jossa video-ominaisuus.

Havainnot: Varaslähtöä tai hivuttautumista ei tapahtunut. Venlojen viestissä ryhmyyksen loppupuolella toimitsijat huomauttivat muutamaa suunnistajaa ”kalkkiviivan” ylityksestä.

- Riski: Karttojen katsominen ennen lähtölaukausta

Toimenpiteet: Jokainen kartta suljettiin paperisella osoitetarralla (24 tarraa per A4). Kartat oli taitettu kolmeen osaan. Venloissa kulmaa taittamalla periaatteessa pääsi näkemään osan

rastimääritteistä. Lähtökuulutus muistutti kartan katsomisen kiellosta. Toimitsijoita ohjeistettiin tarvittaessa huomauttamaan asiasta.

Havainnot: Karttojen avaamista ja katsominen ennakkoon ei tapahtunut. Eturivien suunnistajat tietävät heitä kuvattavan siinä määrin, että sääntöjen vastaiseen toimintaan ei ole varaa. Myöskään takariveissä kurkkimista ei tapahtunut ainakaan siinä määrin, että sillä olisi ollut mitään merkitystä.

- Riski: Muut erityistilanteet, mm. myöhässä saapuvat suunnistajat, kova tuuli, sade

Toimenpiteet: Lähtö-infon toimitsijoiden tehtävänä oli toimia myös myöhästyneiden pysäyttäjänä lähtöryhmyksen takana. Periaate oli, että ketään ei päästetä ryhmitykseen sen jälkeen kun karttojen jako on aloitettu. Tällöin myöhästynyt suunnistaja saatetaan oman rivinsä päähän, jossa hän saa kartan. Enemmän myöhästyneet suunnistajat saavat kartan kartanjakajilta tai 15 min jälkeen varakarttapisteestä.

Jotta tuuli ei pyörittäisi tai irrottaisi lähtönauhoja, jokaisen nauhan keskelle painettiin 5 tuuman naula. Prikan ja teippauksen avulla naula pysyi matkassa vedettäessä nauhaa. Sateen varalta oli varattu riittävän suuria läpinäkyviä muovipusseja (muovikaupasta) kunkin karttanipun suojaamiseen erikseen.

Havainnot: Jukolassa oli yksi myöhästynyt, joka saatettiin oman rivin päähän ja sai kartan ennen lähtölaukausta. Lisäksi yksi suunnistaja lähti lähtöryhmyksestä hakemaan jotain ja sai kartan lähdön tapahduttua. Venloissa ei ollut myöhästyneitä. Kartanjakajat varmistivat nauhakiinnitykset ennen lähtöä, jotta ne irtoavat ongelmitta.

Huomioita

Keskeinen merkitys kartanjaon hallitulle onnistumiselle on oikean kartanjakorytmin omaksuminen. Tätä tuettiin ennakkoharjoituksissa lukemalla oikeaa kartanjakorytmiä (4 kartta 10 sekunnissa). Rytminluku oli noloa, mutta lopulta karttojen jakaminen toteutui kiitettävän yhtäaikaaisesti.

Puolustusvoimat hoitivat lähtölaukauksen ampumisen itsenäisesti. Menettelystä sovittiin viimeisellä viikolla yhteyshenkilöiden kanssa. Lähtölaukauksen ampujat oli nimetty erikseen, mutta heidän kanssaan ei ollut yhteyttä missään vaiheessa. Tämä saattaisi olla tarpeen, jotta myös heillä on tiedossa lähdön ohjaukseen liittyvät yksityiskohdat.

5.7 Vaihto

Vastuuhenkilö: Risto Niinimäki ja Sami Kääriäinen

Vaihdolla oli kolme päätehtävää: toiminta karttatelineillä, varakarttapiste ja k-viitoituksen valvonta. Varakarttapiste ja k-viitoituksen valvonta olivat vaihdon alaisuudessa, koska ne sijaitsivat vaihdon alueella tai sen välittömässä läheisyydessä. Vastuualueiden ja rajapintojen tarkka määrittely muiden toimintojen kanssa on erittäin tärkeä osa kilpailujen onnistumista.

Kaiken kaikkiaan vaihdon tehtävissä oli 77 henkeä. Vaihtokarttatelineiden hoidosta vastaavat oli jaettu neljään noin 15 hengen ryhmään. Varakarttapistettä ja viivästyttämistä hoiti 6 henkeä ja k-viitoituksen valvonnasta vastasi 4 henkilöä, joita vahvistettiin vaihdon ryhmistä lähtöjä edeltäväksi ajaksi 4:lla hengellä (viestien aloittajat saivat verryttää pidemmälle kuin muut osuudet).

Erilaisten sairastapausten vuoksi jäi viime hetkellä muutamia henkilöitä pois, ja ainakin yksi talkoolainen jäi tulematta siitä ilmoittamatta. Myös muutamat henkilöt lähtivät pois ilmoittamatta siitä ryhmänjohtajalleen. Yhtenä vaihdon ryhmänjohtajana toimi lähdön varapäällikkö. Tällainen tuplatehtävä ei ole täysin toimiva, sillä vaihtoryhmä jäi ajoittain ilman päällikköä tämän ollessa lähdön tehtävissä.

Kilpailua edeltäneet tehtävät

- Vaihdon toimintojen suunnittelu: Aloitus 1-2 vuotta ennen kilpailua
- Materiaalien hankinta (uudet karttasäkit, lisäpätäkä karttatelinettä): Karttasäkkien kunnon tarkistus hyvissä ajoin, uudet karttasäkit oli päätetty hankkia Salpa-Jukolasta saadun palautteen perusteella
- Karttojen säkityksen valvonta ja ohjeistus: Yhteistyötä rata- ja karttavaliokunnan kanssa
- Karttasäkkien tarkistus: Hyväksi havaittiin, että vaihdon toimesta tarkastettiin kaikki karttasäkit rata- ja karttavaliokunnan järjestettyä ja säkitettyä kartat. Säkeistä tarkastettiin, että niissä oli oikeiden joukkueiden kartat oikeassa järjestyksessä ja oikein päin (rata- yms. tarkistuksia ei tehty). Muutamia väärin päin säkkeihin laitettuja karttoja havaittiin. Yhtään karttaa ei ollut väärässä säkissä. Tarkastuksella vähennetään kilpailunaikaisessa tilanteessa mahdollisen virheen korjaamisessa kiireessä syntyvää uutta virhettä.
- Varakarttojen pussitus ja lajittelu: Rata- ja karttavaliokunnan kanssa
- Karttatelineiden pystytys: Muuten rakentaminen tapahtui pääosin kenttävaliokunnan toimesta, vaihto valmisti ja viimeisteli omat opasteensa ja jotkin erikoisrakenteet
- Varakarttapisteen sisustus
- Toimitsijoiden ohjeistus: Toimitsijaohjeiden kirjoitus suunnittelun edetessä, talkooinfoihin valmistautuminen
- Kenraaliharjoitus: Kaikkien paikalla olijoiden pitäisi päästä harjoittelemaan opastusta ja kartan nostoa kenraalissa

Kilpailun aikainen toiminta

Kilpailujen aikana vaihtokarttatelineillä oli kahdesta neljään ryhmää kerrallaan paikalla. Pääosa ryhmän jäsenistä osoitti kilpailijoille oikean kartan ja nosti tämän jälkeen seuraavan osuuden kartan esiin. Muutama henkilö oli opastamassa kilpailijoita oikean varakarttatelineen luokse. Vaihtopuomilla (huutopallit) oli yhdestä kahteen henkeä kuuluttamassa puuttuvia juoksijoita megafonin avulla ja muutama muu opastamassa kilpailijoita Emit-tarkistukseen.

Kilpailijoiden opastamisessa oikeaan väliin on tärkeää vaihtoalueen riittävä valaistus. Saapuvien kilpailijoiden numeroiden huutaminen takana oleville todettiin hyväksi toimintatavaksi. Oikean kartan ottamisessa opastettiin toimitsijat siten, että he eivät saaneet koskea karttaan (vastuu oikeasta kartasta kilpailijalla), mutta osoittivat oikean kartan rivakalla käden liikkeellä. Karttasäkkien varjelemiseksi käsi nostettiin ylös juuri, kun kilpailija oli tulossa kohdalle ja kehoitettiin kilpailijaa nostamaan kartta ylöspäin. Kartat pyrittiin myös nostamaan esille siten, että narun alapuolelta ei olisi tilaa ottaa kiinni kartasta, jolloin riski alaspäin vetämisestä pienenee. Erityisesti ulkomaisille osanottajille tulisi saada tiedoksi nykyinen karttojen nostaminen karttasäkistä. Asian tiedostamiseksi tehtiin video, jota näytettiin useaan kertaan ennen Venlojen ja Jukolan lähtöä. Karttasäkkien hajoamista tapahtui valmistelevista toimenpiteistä huolimatta melko runsaasti, etenkin pienten numeroiden kohdalla (n. 1-400).

Kartat olisi hyvä saada niin, että narun alapuolelta karttaan tarttuminen olisi käytännössä mahdotonta ja näin se ohjaisi kilpailijaa nostamaan karttaa ylöspäin. Kuva Kari Huttunen

Varakarttapisteellä hoidettiin varakarttojen lisäksi hylättyjen/keskeyttäneiden joukkueiden viivästyttäminen sekä vaihdosta myöhästyneiden juoksijoiden kartan säilytys.

Varakarttapisteellä toimiville tulee tehdä ohjeistus paremmin heille räätälöidyksi sekä selkeämmäksi, mitä ja miten kirjataan lokiin ja infotaululle. Tähän mennessä ei ole ollut kunnon ohjetta, mitä ja miten infotaulussa lähtöä odottavia kilpailijoita tulisi tiedottaa (Kansainväliset lyhenteet DNS, DNF jne.). Infotaulun olemassaolo ja merkitys tulisi tuoda myös kilpailijoille selkeämmin tietoon ohjeissa.

Varakarttapiste tulisi rauhoittaa vain suunnitelluille toiminnoille, nyt sen ympäristöstä tuli yleinen seurustelupiste. Pisteiden toiminnan kannalta olisi parempi, jos se olisi vaihtopuomin toisessa

päässä. Kärkijoukkueiden varakarttatärpeen kannalta sijainti oli hyvä, mutta aiheutti levottomuutta pisteelle. Venlojen viestin kärkipään juoksijat tukkivat teltan edustan jäädessään helteessä teltan varjoon makaamaan.

Itkumuurin ja varakarttapisteen välinen tiedon siirto olisi ihannetilanteessa sähköistä, nyt jäi paljon tietoa tulematta infopisteeltä (epäselvää on, oliko siellä kaikilla selkeästi tieto, mitä tietoa varakarttapisteelle pitää toimittaa). Kilpailun kulun kannalta ei mitään oleellista virhettä kuitenkaan päässyt tapahtumaan. Tiedon siirto kannattaa suunnitella huolella. Näin voidaan välttyä siltä, että loukkaantuneen kilpailijan seuraava juoksija odottaa vuoroaan turhan kauan vaihdossa. Tiedon kulkuun maastosta itkumuurille ja vaihtoon on kiinnitettävä huomiota.

Huomioita

Ennakkotiedottaminen vaihdon tehtävistä toimitsijoille on tärkeää, mutta liiallinen tiedottaminen turruttaa. Toimitsijat toivotettiin valiokuntaan ja vaihtoon tervetulleeksi, kun olivat ilmoittautuneet talkoolaiseksi. Kevään ja alkukesän aikana toimitettiin vaihdon toimesta, yleisten talkootiedotteiden lisäksi, kolme varsinaista vaihdon talkootiedotetta, joista toisen liitteenä olivat vaihdon yksityiskohtaiset toimintaohjeet. Meillä oli ehkä liiankin yksityiskohtaiset ohjeet toimitsijoille. Lyhyet ja ytimekkäät ohjeet jaketaan lukea paremmin ja jäävät myös mieleen. Yksityiskohtaisten ohjeiden lisäksi olisi pitänyt olla lyhyt tiivistelmä tärkeimmistä seikoista.

Karttatelineillä toimineiden ryhmien työvuorot olivat aika rankkoja moneen muuhun tehtävään nähden. Yksi syy tähän oli muuttunut lähtöjärjestely ja sen kilpailun aikainen harjoittelu. Näiden vuoksi ei saatu aikaan riittävän väljää aikataulua, vaan työvuorot venyivät pitkiksi. Ryhmiä olisi voinut olla vähintään yksi enemmän (toimitsijoiden kokonaismäärää ei tarvitse kuitenkaan kasvattaa). Yhden ryhmän lisäyksellä saataisiin väljyyttä työvuoroihin. Pari kertaa syntyi tilanne, jossa ryhmää pyydettiin venyttämään työvuoroansa, koska miehitys olisi mennyt liian pieneksi. Onneksi toimitsijoilla oli joustavuutta.

Kaikkien ryhmien läsnäolo Venlojen ensimmäisen vaihdon aikaan oli liikaa. Ensimmäisten vaihtojen aikaan paikalla oli hyvä olla kolme ryhmää, mutta muuten selvisi kahdellakin ihan hyvin. Venlojen viesti on lyhyemmistä osuusajoista johtuen kiireellisempi kuin Jukolan viesti. Lähdön toimintoihin voisi olla hyvä saada kartanjakajat jostain muusta toiminnosta, jos mahdollista. Mikäli käytetään vaihdon toimitsijoita, on hyvä pitää ryhmät samoina myös lähdössä, jolloin henkilöiden opastus ja hallinta helpottuvat ryhmänjohtajilla. Nyt oli eri henkilöitä yhdellä ryhmänjohtajalla vaihdossa ja lähdössä.

Uusintalähtöjen karttojen nostossa on suhteellisen kova kiire. Vaihdon henkilöstön kannalta olisi järkevämpää, jos 2.-6. osuuksien uusintalähtö olisi ensin ja ankkuriosuus vasta niiden jälkeen. Karttasäkkien merkkäminen tyhjäksi on hyvä idea, mutta erillisten tarrojen sijaan kannattaa hyödyntää karttasäkkien läppää. Toimitsijoille pitää painottaa, että karttasäkkiä ei merkitä tyhjäksi ennen kuin se on varmasti tyhjä. Karttasäkki pitää ehdottomasti tarkastaa, että se on tyhjä. Nyt ilmeisesti oletettiin, että kilpailija oli ottanut viimeisen kartan ja merkattiin karttasäkki tyhjäksi. Näin ollen muutama säkkiin jäi ankkuriosuuden kartta, vaikka säkki oli merkitty tyhjäksi ja tämä lisäsi uusintalähdössä töitä varakarttapisteellä kilpailijoiden hakiessa karttaa sieltä. Karttasäkkien tarkastamista korostettiin Venlojen ja Jukolan viestin välissä.

Kilpailun aikana jatkajaa (jatkaja ei ollut saapunut vaihtoon) vailla olevat joukkueet jättivät karttansa varakarttapisteelle. Nämä kartat kannattaa toimittaa omalle paikalleen takaisin karttasäkkeihin ennen uusintalähtöjä, koska tästä syystä tuli nyt ruuhkaa varakarttapisteellä uusintalähtöjen aikaan. Vaihtoalueen tiukkaan työrytmyykseen nähden toimitsijoiden ruokailu ja kahvit oli melko kaukana. Lyhyellä tauolla ei ehtinyt käydä juomassa edes kahvia, mikä olisi kuitenkin suotavaa. Samoin majoitustilojen koettiin olleen joidenkin palautteiden mukaan melko kaukana.

Vaihtoalue oli melko tiivis. Leveytensä puolesta alue oli toimiva, vaikka leveydestä hieman menetettiin viimehetken muutosten vuoksi. Pituutensa vuoksi karttatelineiden päät tulivat liian nopeasti kilpailijoita vastaan. Kilpailijoilla ei ollut paljon aikaa maalin jälkeen katsoa oman vaihtokarttatelineen sijaintia. Myös kilpailijoita ohjaavilta toimitsijoilta vaadittiin nopeita reaktioita. Vaihdon vaihtokarttatelineillä oleville toimitsijoille on eduksi, jos toimitsijan liikkuvuus on hyvä, koska toimitsija joutuu liikkumaan melko paljon telineen suuntaisesti.

Koska ollaan vapaaehtoistoiminnassa ja toimitsijoilla on mahdollisuus valita tehtävänsä ja sen pituus, on hyvä korostaa toimitsijoille kuitenkin sitä, että ilmoittavat poistumisestaan työtehtävästä.

5.8 Maali

Vastuuhenkilöt Matti Huttunen ja Jari Kahiala

Maalin henkilöstön vahvuus oli 51 henkilöä. Varsinaisia maalin toimitsijoita oli 45 henkilöä, jotka jakautuivat kolmeen 15 henkilön ryhmään. Jokaisella ryhmällä oli lisäksi oma ryhmänjohtaja. Maalin varapäälikkö toimi yhden ryhmän johtajana. Maalin päälliköllä ei ollut omaa ryhmää. Maalin henkilöstöön kuului lisäksi maalituomari ja hänen sihteerinsä.

Ryhmille oli etukäteen tehty työvuorolista (excel-tilukko) ja tämä toimitettiin toimitsijoille tiedoksi etukäteen. Yhden ryhmän vastuulla oli maaliin tulevat kilpailijat (maalikarsina) ja kaksi muuta ryhmää vastasivat vaihtoon tulevista kilpailijoista (vaihtokarsina).

Maalihenkilöstön koulutus tapahtui ennen kilpailua kolmessa eri tilaisuudessa: kahdessa talkooinfossa (7.5. ja 5.6.) sekä kenraaliharjoituksessa (13.6.). Osallistumisprosentti koulutus- ja infotilaisuuksiin oli korkea. Kilpailun alkaessa oli vain yksittäisiä toimihenkilöitä, jotka eivät olleet osallistuneet yhteenkään tilaisuudesta. Maalin toimihenkilöille lähetettiin lisäksi sähköpostitse (18.5.) toimintaohjeet sekä videolinkkejä edellisen viestin (Salpa-Jukola) maalin toiminnoista. Maalin ryhmänjohtajien kanssa pidettiin lisäksi kaksi omaa palaveria. Ryhmänjohtajat varmistivat kukin etukäteen, että kaikki nimetyt toimitsijat pääsevät varmasti tulemaan kilpailuun. Koulutuksella ja etukätestiedottamisella oli merkittävä vaikutus siihen, että maalin toiminnot onnistuivat suunnitelmien mukaisesti.

Maalialue

Maalin toiminnot toteutettiin kolmen karsinan järjestelmällä. Kaksi karsinaa oli varattu vaihtoon tuleville kilpailijoille ja yksi, lähinnä yleisöä oleva, maaliin tuleville kilpailijoille. Kummassakin viestissä ensimmäisen osuuden 50 ensimmäistä kilpailijaa ohjattiin IT-valiokunnan pyynnöstä keskimmäiseen karsinaan. Tämän jälkeen kummatkin vaihtokarsinat avattiin ensimmäisen osuuden kilpailijoiden käyttöön ruuhkan tasaamiseksi. Myöhempien osuuksien juoksijat ohjattiin vuorotellen toiseen vaihtokarsinoista. Maalikarsina ja maalin leimaustaso olivat kiinni nauhalla siihen saakka, kunnes ensimmäiset ankkuriosuuden juoksijat olivat päässeet matkaan. Maalikarsinan alussa oli lisäksi toimihenkilö varmistamassa karkijoukkueiden ankkureiden ohjautumisen maalikarsinaan ja samalla estämässä vaihtoon tulevia kilpailijoita juoksemasta maalikarsinaan.

Vaihto- ja maalikarsinoiden päässä olivat leimaustasot. Maalin toimihenkilöt valvoivat, että kilpailijat suorittivat vaihto-/maalileimauksen. Muutamia kilpailijoita jouduttiin pysäyttämään ja ohjaamaan takaisin suorittamaan leimaus.

Leimauksen jälkeen kilpailijat luovuttivat konttikäytävässä kartan toimitsijoille ja heidät ohjattiin joko vaihtoalueelle tai Emit-tarkistukseen. Kartat oikaistiin suoraksi vastaanottopöydällä ja aseteltiin tulojärjestyksessä pinoon leipälaatikkoon. Viiden minuutin välein karttojen väliin asetettiin A4-kokoinen kopiopaperi, johon kirjattiin kellonaika ja karttapöytä. Käytössä oli kolme karttojen vastaanottopöytää (V1/J1, V2/J2, V3/J3). Karttapöydän vieressä oli pyörillä varustettu jäteastia, johon oli aseteltu 240 litran kokoinen jätessäkki. Kartat pinottiin aikajärjestyksessä jätessäkkiin. Säkin täyttyessä sopivaan määrään säkki suljettiin ja päälle asetettiin vielä viimeisenä paperi, johon merkittiin kellonaika. Jäteastia rullattiin karttatelttaan, joka sijaitsi

maalin välittömässä läheisyydessä ja teltasta tuotiin tilalle valmis tyhjä jäteastia. Karttateltassa jätensäkin kylkeen merkittiin järjestysnumero ja kellonaika. Jätessäkit aseteltiin järjestykseen teltan lattialle.

Maalituomari kirjasi kummassakin viestissä manuaalisesti 50 ensimmäistä maaliin saapunutta joukkuetta. Maalissa oli käytössä myös maalikamera, mutta sitä ei sijoitusten tarkistamiseen tarvittu. Maalin toimihenkilöt valvoivat, että kummankin viestin 50 ensimmäistä joukkuetta, joiden sijoitus ratkesi maaliviivan ylityksen perusteella, leimasivat maalileimauksen samassa järjestyksessä. Maalituomarin tehtävää vaikeutti numerolappujen repeytyminen; muutaman joukkueen nimi jouduttiinkin varmistamaan maalileimauksista. Maalikarsinan leveyteen kiinnitettiin erityishuomiota, jotta varmistettiin riittävä tila mahdollisille kirikamppailuille, joita ei kuitenkaan karkijoukkueiden osalta tullut.

Palkinnoille sijoittuvien joukkueiden Emit-tarkistus suoritettiin välittömästi maaliintulon jälkeen. Maalin toimihenkilöt ohjasivat kilpailijat tarkistukseen, mutta tarkistus suoritettiin IT-valiokunnan toimihenkilöiden toimesta maalikontissa.

Maaliin tuleville karkijoukkueille oli varattu juomapiste maalin yhteyteen, jota hoiti kaksi henkilöä. Venlojen viestin aikana sääolosuhteet muodostuivat niin haastaviksi, että juomapiste päätettiin pitää auki kaikille maaliin tuleville joukkueille. Vaikka sää sunnuntaina vaihtui sateiseksi, oli moni uusintalähdöstä maaliin saapuva tyytyväinen saadessaan juomista heti maaliin tulon jälkeen. Muutamalle kilpailijalle haettiin mediateltasta sokeripitoista juotavaa toipumisen nopeuttamiseksi.

Viitoitukset viimeiseltä rastilta vaihto- ja maalikarsinoiniin tarkistettiin viestien aikana moneen kertaan. Karsinoiden reunoilla olevien aitojen kunto tarkistettiin niin ikään useaan kertaan ja aitoja jouduttiin kenttävaliokunnan toimesta korjaamaan. Esimerkiksi Venlojen viestin lähdön aikana yleisön paine aittaa vastaan nousi niin suureksi, että aittaa jouduttiin tukitoimin vahvistamaan. Maalialueelle johti sisääntuloportti, jossa suoritettiin kulunvalvontaa maalin toimitsijoiden toimesta. Maalialueella oli toimitsijoille varattu oma varusteteltta, joka oli yhteinen vaihdon toimihenkilöiden kanssa.

Kartta luovutettiin toimitsijoille maalileimauksen jälkeen

Maalialueen suunnittelu toteutettiin yhteistyössä kenttävaliokunnan kanssa. Rakentamisesta vastasi kenttävaliokunta. Maalin henkilöstö teki kuitenkin nauhaviitoitukset ja vastasi viitoitusten kunnossapidosta ja muutoksista kilpailun aikana. Viitoituksiin viimeisiltä rasteilta vaihto-/maalikarsinoin kiinnitettiin erityistä huomiota. Maalialueen aitojen ja viitoitusten purku toteutettiin purkutalkoissa kilpailun jälkeisinä arkipäivinä.

Ensiaputeltta oli maalin välittömässä läheisyydessä. Ensiapuhenkilöstöä jouduttiin muutama kertaan hälyttämään maalialueelle. Lisäksi kilpailijoita ohjattiin menemään itsenäisesti ensiaputeltalle Emit-tarkistuksen jälkeen.

Median edustajille oli etukäteen suunniteltu kulkuväylät, kuvauspaikat ja haastattelualue. Varsinaiselle maalin toimintojen alueelle ei sallittu toimittajia eikä kuvaajia. Muutama yksittäinen kuvaaja erehtyi tulemaan kielto-merkinnöistä huolimatta maalin alueelle, mutta heidät ohjattiin nopeasti medialle varatuille paikoille. Viimeisten rastien läheisyydessä kävi muutama valokuvaaja kuvaamassa. Jokaisella heillä oli saattajana median toimihenkilö. YLE:n kuvaajien kanssa sovittiin juuri ennen maaliintuloa kärkijoukkueiden kuvaus- ja haastattelupaikaksi konttien edessä ollut vapaa ”kolmio”. Ongelmia median kanssa ei ollut. Kutsuvieraskatsomo sijaitsi maalin vieressä ja maalin henkilöstöstä oli yksi henkilö porttivahtina.

Vaihtoleimaus

Kilpailun toteuttaminen

Kilpailutoiminnot sujuivat maalin osalta suunnitelman mukaisesti. Kilpailutoimintoihin vaikuttavia ongelmia tai epäkohtia ei tullut ilmi. Itkumuurilta tuli viestien aikana muutamia selvityspyyntöjä. Näiden pyyntöjen johdosta etsittiin kilpailijoiden kartat jätesäkeistä ja ne toimitettiin itkumuurille. Kaikki kartat löytyivät muutamassa minuutissa ja kaikki saatiin selvitettyä kilpailun aikana. Karttojen löytymistä edesauttoi oleellisesti se, että toimitsijat asettivat viiden (5) minuutin välein karttapinoihin A4-kokoisen arkin. Karttojen varastointitehtävään oli nimetty kaksi toimihenkilöä, jotka vastasivat karttasäkkien varastoinnista ja järjestämisestä sekä etsivät pyydetty kartat.

Yksittäisiä kilpailijoita tuli vaihtoon ilman kilpailunumeroa. Nämä ohjattiin leimauksen jälkeen eteenpäin vaihtoalueelle tai maaliin tullessa Emit-tarkistukseen. Valvonnassa havaittiin yhden kilpailijan tulevan vaihtoon ilman karttaa. Kilpailija otettiin seurantaan ja vaihdon suorittamisen jälkeen asia selvitettiin. Kartta oli pudonnut vaihtosuoralle. Toimitsija nouti kartan talteen.

Karttojen varastointi

Kilpailun aikana kartoille oli varattu oma teltta maalirakennelmien viereen. Kartat kerättiin 240 litran kokoisiin jätesäkkeihin, joita tarvittiin noin 45 kappaletta. Välittömästi kilpailun jälkeen karttasäkit siirrettiin säilytykseen karttavaraan, joka sijaitsi kilpailukeskuksen vieressä.

5.9 Emit-nollaus

Vastuuhenkilö Simo Luoma

Emit-nollausryhmän tehtävänä oli kilpailuasujen tarkastus, Emit-nollauksen valvonta sekä kilpailijoiden kulunvalvonta sisään kirjoittautumisesta verryttelyalueelle. Kilpailijoille varattiin myös mahdollisuus varustaa Emit-kortti tarkastusliuskalla.

Kilpailuasun tarkastuksessa valvottiin:

- kilpailijat käyttävät sallittuja jalkineita, ei piikkareita
- kilpailuasun on vartalon ja jalat peittävä
- kilpailunumero on oikein kiinnitetty

Tarvittaessa kilpailija ohjattiin korjaamaan kilpailuasuaan.

Emit-nollauksessa tarkastettiin:

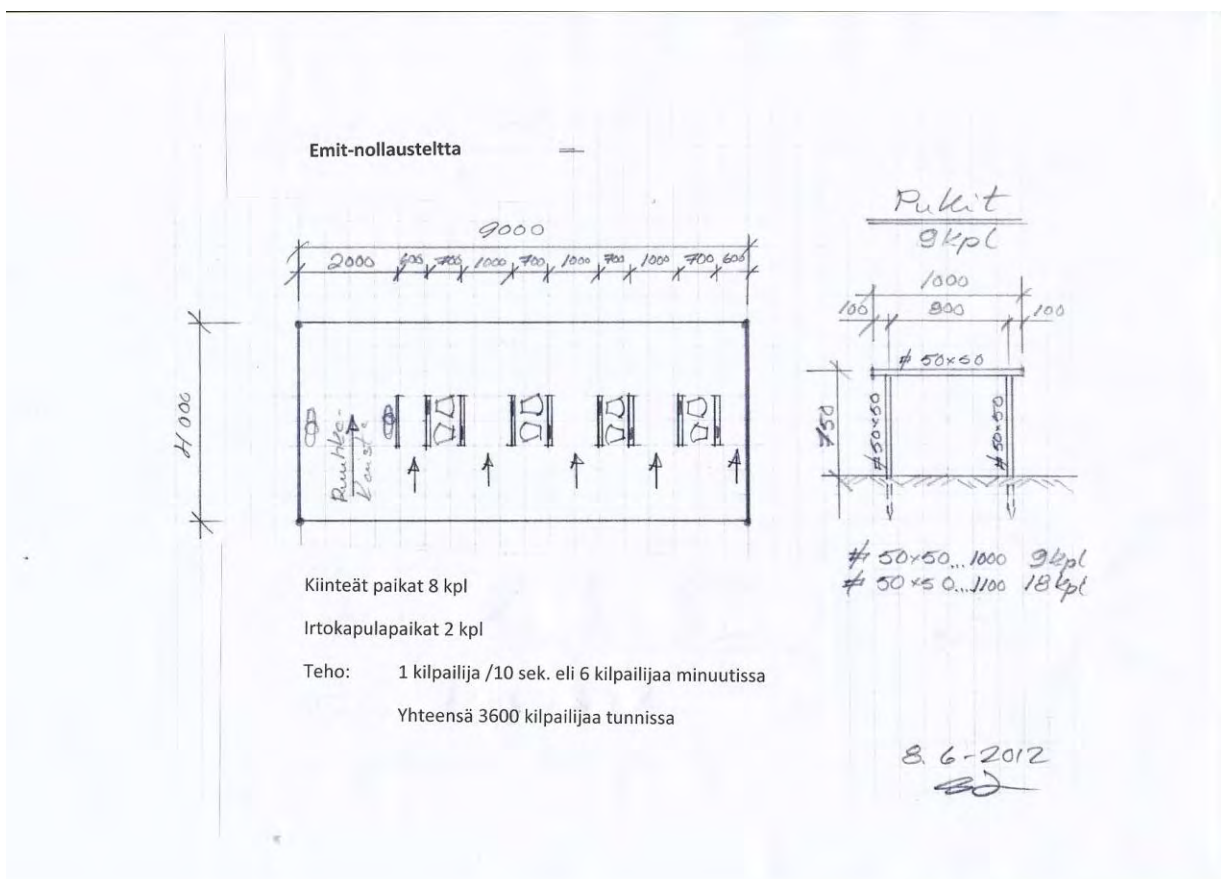
- kilpailukortin toiminta ja että nollaus kestää riittävän kauan
- ohjeidenmukainen tarkastusliuska on kiinnitetty Emit-korttiin

Mikäli kilpailijan Emit-kortti ei toiminut, hänet ohjattiin sisäänkirjoittautumiseen, mistä hän sai uuden Emit-kortin. Mikäli kilpailijalta puuttui tarkastusliuska, hänet ohjattiin Emit-nollauksen jälkeen sijaitsevaan pisteeseen, mistä hän sai tarkastusliuskan ja voi tehdä siihen ohjeiden mukaiset merkinnät.

Varustetarkastus tapahtui sisääntuloportilla, minkä leveys valittiin niin, että kummallakin sivulla olevat tarkastajat voivat valvoa sisään tulevia. Tarkastajille oli varattu tuolit lepoa varten ja suojana oli läpikuljettava teltta. Varsinaista Emit-nollausta varten oli käytössä läpikuljettava teltta (9x3 m). Kiinteitä tarkastuspisteitä oli kahdeksan, lisäksi oli kaista tarvittaessa irtokapuloiden käyttöön. Emit-nollaimia oli varattu yhteensä kolmetoista kappaletta. Niiden toiminta testattiin etukäteen. Emit-tarkastusliuskojen ottamista ja merkintöjen tekemistä varten oli teltta 3x3 m, missä oli pöytä kirjoitusohjeineen. Teltan sijainti oli välittömästi Emit-nollauksen jälkeen. Oheisessa piirustuksessa näkyy Emit-nollausteltan varustus.

Emit-nollaus

Emit-nollausteltan layout

Yhteensä henkilöstöä oli Emit-nollauksessa kaksikymmentäkolme henkeä, joista viisi työskenteli varustetarkastuksessa. Työvuorot olivat Venlojen viestin osalla 1,5 tuntia ja Jukolan viestin osalla 2,5 tuntia. Henkilöstä opastettiin talkoolaisten Infotilaisuuksien ja kenraaliharjoituksen yhteydessä.

Havaintoja ja näkemyksiä toiminnasta

- Henkilöstö oli sinänsä riittävä, mutta yövuorojen jakaminen oli kuitenkin haastavaa. Eri syistä johtuen halukkuus toimia yöllä on vähäisempi ja ihmisten toiveita talkootyössä tulisi pyrkiä huomioimaan.
- Teltat olivat tarkoitukseen sopivat ja kaikki Emit-nollaimet toimivat kisan ajan. Toimimattomia Emit-kortteja tavattiin kaksi kappaletta. Ne siis hyytyivät välillä sisään kirjoittautumisesta nollaukseen. Palautetta nollautumattomista Emiteistä ei ole saatu. Varsinkin ruotsalaisilla tuntui olevan käsitys, että yksi piippaus on riittävä varmistus nollautumiseen. Tämä johtunee siitä, että ruotsalaiset ovat tottuneet käyttämään Sport-identtiä.
- Kilpailijoilta puuttui varsin paljon Emit-tarkastusliuskoja.
- Varustetarkastuksessa tavattiin muutama hihattomalla paidalla matkaan pyrkivä, mutta ei yhtäkään piikkareilla matkaan pyrkivää. Tärkeimmäksi tehtäväksi jäi näin ollen varmistaa, että kilpailijoilla on numerot rinnassaan ja että sisään ei pääse ulkopuolisia.
- Emit-nollauksen kapasiteetti oli riittävä eli merkittäviä jonoja ei muodostunut. Kahdeksan kiinteää nollauspistettä riittivät. Irtokapulointia ei tarvittu. Emit-nollaus siis veti sen, mitä ehti tulla läpi sisään kirjoittautumisesta.
- Häiriöt johtuivat toimintamme ulkopuolisista asioista. Eri syistä takaisin palaavia oli 20...30 henkilöä. Eniten hämmennystä näytti herättäneen verryttelyalueella olevien monitorien ilmoitus tuntemattomasta Emit-kortista. Nämä henkilöt ohjattiin sisään kirjoittautumiseen.
- Varsinkin varustetarkastajilta, jotka siis toimivat sisääntuloportilla, kyseltiin hyvin moninaisia asioita. Olisi hyvä, että kaikilla toimijoilla olisi mahdollisimman laaja tietämys ja näkemys, mitä missäkin tapahtuu.

5.10 Tulostaulu

Vastuuhenkilö Kari Huttunen

Tulostaulu mitoitettiin 1700 Jukola -joukkueen mukaan siten, että jokaista osuutta kohti tilaa varattiin kuusi metriä (moduulin koko) ja lisäksi hylätyille ja keskeyttäneille yksi moduuli. Venlojen viestien osuustuloksia varten varattiin vastaavasti neljä + yksi moduulia. Toteutuksessa hylätyjen ja keskeyttäneiden tulokset laitettiin osuustulosten yhteyteen viimeiseksi. Vapautunut tila (12 m) osoitettiin muiden seurojen tiedotteita varten. Niitä ei tullut.

Tulostaulu (48 m) oli kaksipuolinen, valaistu (Jukolan tulokset) ja sadesuojattu. Se ankkuroitiin toispuoleisesti tuulen varalta ja erotettiin aidalla (1,30 m) yleisöstä. Tulostaulun ja suoja-aidan rakentamisesta vastasi kenttävaliokunta.

Tulosten suojamuovit (420 kpl A3, sivusta auki) kiinnitettiin nitojalla ja tukena käytettiin kuitunauhaa. Työhön meni kahdelta henkilöltä pitkä työpäivä. Suojamuovit tulosliuskoja (A3 – kokoa, 33x45 cm) varten sijoitettiin kaksi päällekkäin (n. 230 cm korkeudelta). Perjantaina tulostaululle nidottiin kilpailuohjeet ja Näin toimitaan Jukolassa – ohje (suomi, ruotsi, englantia) sekä kilpailualueen opaskartat. Lisäksi esille laitettiin vanhat suunnistuskartat. Lauantaina klo 10 jälkeen (käytännössä hieman ennen klo 11) nidottiin joukkueiden juoksujärjestykset.

Tulokset noudettiin tulostusvaunusta. Tulosten tekstikoko oli vaivatta luettavissa kahden metrin etäisyydeltä. Sateen varalta oli käytettävissä muovitaskujen avaamiseen ja kuivaamiseen ohut rima, ”viivoitin”, ja talouspyyhe. Keksintö on tarpeellinen sateella.

Ryhmien (4) koko oli kaksi henkilöä ja päivisin tukena oli kolmas toimitsija. Työvuorot olivat klo 14-21, 21-04, 04-09 ja 09-15. Tulostaulun päällikkö ja varapäällikkö olivat kilpailun ajan yleismiehinä.

Tulostaulu.

Tulostaulun rakenne:

JUKOLA

I	II	III	IV	V	VI	VII
Seurojen tiedotteet						

VENLAT

I	II	III	IV	Ohjeet/kartat
Juoksujärjestykset		Seurojen tiedotteet		

Huomioita:

- sade ja tuuli irrottavat suojaamattomat, nidotut paperit.
- toimitsijapari on hyvä ratkaisu. Kahdellakin parilla pärjää.
- Jukolan tulosten valaisu on tarpeen osuuksille I-IV.
- yhteistyö tulostuksen kanssa sujui erinomaisesti
- tulosten esillepano osoittautui tarpeelliseksi ja katsojia riitti.

Infon ilmoitustaulu oli erikseen. Siellä oli kilpailuohjeet, aluekartat tms. kisainformaatio

5.11 ADT

Vastuushenkilö: Ilmari Koskinen ja Timo Sirola

Antidoping-toimikunnan testaajien tuloon varauduttiin. Testaajia ei kuitenkaan tälläkään kertaa ilmaantunut paikalle. Doping-testauksen suorittaa joko Suomen antidoping-toimikunnan valtuuttama(t) (ADT) testaaja tai kansainvälisen suunnistusliiton (IOF) testaaja. Heillä on mukanaan henkilökortti osoittamaan statuksensa.

Valio-Jukolan puolesta olimme varautuneet osoittamaan sopivan tilan testauksen suorittamiseksi Sotungin lukiolta. Tilassa oli istumapaikkoja odottelua varten ja WC-tilat (kouluterveydenhoidon tilat 3. krs.). Sotungin lukio sijaitsi kävelymatkan päässä kilpailukeskuksesta (500 m), joten kuljetusta urheilijoille ei tarvittu. ADT järjesti paikalle juotavaa urheilijoita varten.

Valio-Jukolan puolesta oli yksi yhteyshenkilö testaustilannetta varten. Testaamisen avustushenkilöitä (jatkossa ohjaajat) varattiin yhteensä 6. He olivat töissä vaihto-/maalialueella. Ohjaajien tehtävät: Saavat ADT:n toimihenkilöiltä tarvittavat ohjeet ja viralliset dopingtestilomakkeet, joihin ohjaajat ottavat valitun (ADT:n osoittaman) urheilijan allekirjoituksen heti maaliintulon jälkeen. Tämän jälkeen ohjaajat ohjaavat urheilijat testitiloihin testin antoa varten. Urheilijalla on oikeus lyhyeen verryttelyyn ja vaatteiden vaihtoon ennen testiä. Verryttely ja vaatteiden vaihto on kuitenkin tehtävä ohjaajan jatkuvan valvonnan alaisena lähialueella. Kun urheilija on valmis testiin, ADT:n testaaja (testitiloissa) ottaa lomakkeen ja täyttää sen loppuun yhdessä urheilijan kanssa. Kun urheilija on mennyt testiin, ohjaajan työ on ohi ja hän voi poistua.

Käytännön toteutus:

1. ADT-testaajat ilmoittavat järjestäjille (kilpailun johtaja) tekevänsä testejä.
2. Kilpailun johtaja ohjaa testaajat ADT-yhteyshenkilön (Ilmari Koskinen) puheille.
3. Ilmari Koskinen näyttää testaajille testaustilat.
4. Testaajat ilmoittavat I. Koskille tarvitsemansa avustavien ohjaajien määrän = testattavien urheilijoiden määrän ja testauksen ajankohdan.
5. I. Koskinen ottaa yhteyttä maalin johtajaan (Matti Huttunen) ja ilmoittaa tarvittujen ohjaajien lukumäärän ja ajankohdan.
6. Matti Huttunen ilmoittaa valitsemilleen työntekijöille uudesta tehtävästä. Tarvittaessa hän pyytää lisäresursseja vaihdon toimitsijoista.
7. I. Koskinen kouluttaa lyhyesti uudet ohjaajat tehtäväänsä (kts. yllä).
8. Ohjaajat ohjaavat ADT:n valitsemat urheilijat testiin.
9. Jos ongelmia ilmenee, Ilmari Koskinen selvittelee asiaa ja tarvittaessa voidaan konsultoida vielä Timo Sirolaa (p. 050-5904590)

6 IT-valiokunta

6.1 Tehtävät ja tavoitteet

IT-valiokunnan tärkein tehtävä oli saada kaikille kilpailijoille oikeat tulokset. Muita tehtäviä olivat tuloksien julkistaminen internetissä reaaliaikaisesti kilpailun aikana ja muiden verkkopalveluiden tuottaminen, online-väliaikojen saaminen metsästä ja muiden valiokuntien avustaminen IT-asioissa sisältäen muun muassa ns. areenatuotannon avustamisen (kilpailun seuraaminen kuulutuksen, GPS-seurannan ja videotaulujen avulla).

Tilastoja hyväksytyistä kilpailusuorituksista:

Jukola-joukkueita	1391	Nopeus km/h	Venla-joukkueita	1145	Nopeus km/h
Nopein	7:56:02	10,16	Nopein	2:57:29	9,16
Hitain	29:20:11	2,75	Hitain	9:50:28	2,75
Keskiarvo	13:59:26	5,76	Keskiarvo	5:15:18	5,16
Mediaani	13:51:35	5,82	Mediaani	5:11:02	5,23

6.2 Onnistumiset ja kehittämiskohteet

Onnistumiset:

- Sangen vähäisin virhein selvittiin suhteessa virhemahdollisuuksiin
- Homogeeninen atk-kalusto
- Saumaton yhteistyö puolustusvoimien kanssa verkkotekniikassa
- Kehitys Jukolan internet-verkkopalveluissa
- Saumaton ja sitoutunut yhteistyö järjestävien seurojen kesken

Kehittämiskohteet:

- Samalla Emit-kortilla yrittävää eri joukkuetta ei tule päästää sillä metsään. Vaihtoehtoina on joko että Pirilä kehittää ohjelmistoa tältä osin tai että joukkueelle vaihdetaan varakortti.
- Mobiilisovellusideoita on tullut ulkopuoliselta taholta.
- Itkumuurin kehitysehdotuksia on käsitelty ao. luvussa.
- Tuloksia koskevien huomautusten kanavointi ja käsittely on ohjeistettava selvästi. Nyt huomautuksia tuli liian montaa reittiä pitkin.
- Satelliittionline-rastit voivat olla tulossa.
- Reaaliaikaista kuvaa voitaisiin välittää metsästä webiin.

Vikatilanteita:

- Jukolan ensimmäinen väliaika menetettiin tuntemattomasta syystä (yhteysskatkos), vaikka yhteys oli testattu vähän ennen kärjen saapumista. Yhteys syntyi kuitenkin

uudelleen ilman, että SJboxia vaihdettiin toiseen. Toiseen väliaikaongelmaan oli ilmeisesti syynä löysä akkuliitin.

- Serverin ja varaserverin ohjelmansuoritus (Maali32.exe) keskeytyi muutaman kerran. Pisin katkos aiheutui siitä, että lokitiedosto (COMFILE.DAT) kasvoi yli 2 Gtavun suuruiseksi, jolloin 32-bittisen käyttöjärjestelmän osoiteavaruus ei enää riittänyt. Tiedoston olisi pitänyt olla vain viidesosan kokoinen, sillä järjestelmä kirjoitti kaikki väliajat jostakin syystä viiteen kertaan.
- Yksi Moxa-laite hyytyi ja se oli pakko käynnistää uudelleen. Näiden toimintavarmuudessa saattaa olla vielä parantamisen varaa.

Haasteita ja opetuksia:

- Hiipuvien Emit-korttien määrä kasvaa koko ajan. Tämä aiheuttaa paljon lisätyötä sekä itkumuurilla että lopputulosten tekemisessä (jos joukkueelle halutaan aika, se on kelattava työläästi videonauhalla)
- Alge-taulut saattavat olla jo elinkaarensa ehtoopuolella. Uusien tietokoneiden RS-portti ei kyennyt näitä enää ohjaamaan, vaan siihen tarvittiin vanhaa XP-konetta.
- Organisaatiossa on hyvä olla vähintään yksi AD (Active Directory) –verkonhallinnan osaaja, sillä sataa konetta on muutoin vaikea pitää järjestyksessä (etähallinta on välttämätön).
- Jos palomuurin joutuu virittämään itse, siihen tarvitaan myös erikoisosaaja.
- Kenraaliharjoitukseen kannattaa käyttää Venla-hakemistoa ja tehdä se 4-osuukseksi. Tämä säästää vaivannäköä.
- Kuulutuskoppien kuumenemiseen ei ollut ennalta varauduttu. Lämpötila auringossa nousee yli 40 asteen ilman jäähdytystä. Koppien lasiseinä vuoti sateessa sunnuntaina.
- Yllätyksenä tuli, että koneita tarvitsee myös ensiapu ja nettiyhteyksiä viranomaiset.
- Testaus- ja koulutustila oli lopulta liian pieni. Räsätestit voitiin ajaa vasta kilpailupaikalla. Mediateltilta on ympäristönä testaukseen soveliain.
- Ravintolan maksupäätteiden paikat eivät valmistuneet riittävän ajoissa kaapelointia ajatellen.
- Televisioissa pitää muistaa myös antenniratkaisu. Nyt se puuttui ensitoimituksesta.
- Intranetin rakentamiseen Google-sites on kätevä, mutta edellyttää gmail.com-päätteistä käyttäjätunnusta (ainakin päivitysoikeuksiin). Lopputaisteluissa harva ehtii lukemaan tai päivittämään intranetiä eikä kilpailun aattona sähköpostiaankaan.
- Työvuorojen arpomiseen Doodle voi olla parempi kuin sähköposti; ks. esim. (<http://doodle.com/?locale=fi>)
- Tietokoneet kannattaa määritellä avautumaan ilman kirjautumista. Pääsy nettiin kaikista Pirilä-verkon koneista ei aiheuttanut ongelmia.
- Avainhenkilöt ovat yleensä niin kiireisiä, että tuskin ehtivät kunnolla neuvomaan alaisiaan. Kuitenkin avainhenkilöt on syytä valita henkilökohtaisen tuntemuksen ja sitoutuneisuuden perusteella.

6.3 Henkilöstö

IT:n eri sektoreilla työskenteli yhteensä 134 henkilöä seuraavasti:

- emit-tarkastus 45
- GPS-logistiikka 16
- itkumuuri 12
- tulospalveluverkko 11
- online-toiminnot 23
- tulostus 6
- web-tiimi 5
- radioverkko 4
- asiantuntijat 5
- kilpailudata 1
- seuraavien Jukoloiden edustajat 6

Karkeasti arvioiden tämä väki teki noin 10 000 talkootuntia.

6.4 Vastuuhenkilöt

Tehtävä	Nimi	Sähköposti	Puhelin
IT-valiokunnan pj.	Reino Ruotsalainen	Reino.Ruotsalainen(at)kolumbus.fi	040 500 3907
Looginen verkko	Timo Kokko	Timo.Kokko(at)jukola.com	050 584 9941
Fyysinen verkko	Kai Mäkisara	Kai.Makisara(at)kolumbus.fi	040 553 3211
Kilpailudata	Tuomo Puustinen	Tuomo.Puustinen(at)logica.com	050 320 2239
Tulostus	Jorma Järvinen	Jorma.Jarvinen(at)elisa.fi	050 338 3931
Emit-toiminnot	Juhani Juutilainen	juhani.juutilainen(at)kolumbus.fi	040 550 3576
Itkumuuri	Esa Mononen	esamo(at)telemail.fi	040 565 5993
GPS-seurannan tuki	Sirkka Sarkki	Sirkka.Sarkki(at)kela.fi	040 755 1248
Laitteistologistiikka	Jouni Lamminmäki	lamminmaki(at)a1netti.com	050 516 8800
Verkkokaapelointi ja kuvatuotannon tuki	Juhani Jatila	Juhani.Jatila(at)jukola.com	045 269 9597
Online-toiminnot	Nike Ahokainen	nahokain(at)gmail.com	040 837 6929
Web-tiimi	Markku Heinonen	heinonen.mj(at)ovi.com	050 329 9311
Viestiliikenne	Ken Stenbäck	Ken.Stenback(at)gmail.com	040 768 8835

6.5 Järjestelmä ja ohjelmisto

Järjestelmän vastuuhenkilöt: Timo Kokko ja Pekka Pirilä

Pirilän havaintoja ohjelmiston toiminnasta

- Ohjelmiston toiminnan kannalta merkittävin ongelma liittyi sanomien suureen määrään. (serveri lähetti kunkin väliajan viiteen kertaan). Tästä ylimääräisestä tietoliikenteestä ei kuitenkaan näytä tulleen muuta haittaa kuin COMFILE.DAT-tiedoston paisuminen yli 2 GB suuruiseksi, mihin ei ollut varauduttu. Seurauksena oli ohjelman kaatuessa katko, joka kesti vain 4 minuuttia Timo Kokon ripeän toiminnan ansiosta.
- Kiusallinen ongelma tuli vastaan liittyen joukkueiden 26 ja 62 saman emit-kortin käyttöön (joukkueen 62 ankkuri käytti samaa korttia kuin hopeajoukkueen 26 2. ja 5. osuus).

Tietojen siirto joukkueelta toiselle ei toiminut oikein. Tietojen vaihtamiseen liittyvät vaiheet lakkasivat häiritsemästä vasta, kun joukkueen 62 ankkurin tietoja käsitelleet itkumuurin ja leimantarkastuksen koneet oli käynnistetty muutamaan kertaan uudelleen.

- Eniten häirinneet ongelmat liittyivät tiedonsiirtoyhteyksiin väliaikapisteisiin sekä yhteen vaihdon Emit-leimasimeen, joka ryhtyi lähettämään virheellisiä koodeja Moxa:n kautta ja jätti osan leimauksista kokonaan lähettämättä. Venlojen aikana jumittui ainakin yksi TCP-istunto vaihdon Moxan ja tietokoneen välillä. Jatkossa käytettäneen UDP-tietoliikennettä maalin ja vaihdon Moxissa, jolloin vastaavaa ongelmaa ei voi tulla.
- Vara-ajanotto on edelleen hankala asia. Joissain tilanteissa siitä oli enemmän haittaa kuin hyötyä, joten toimintamalleja on kehitettävä edelleen.
- Mahdollisten metsässä olijoiden määrä kilpailun päättyessä oli sittenkin harhaa. Ohjelma ei toiminut hylättyjen joukkueiden myöhempien osuuksien kohdalla kuten oli tarkoitus. Oikea määrä oli 10-15 henkilöä, ei läheskään se määrä, minkä ohjelma kertoi.

Kokonaisuutena haitat virheistä jäivät kuitenkin vähäisiksi ja tulospalvelu onnistui hyvin.

Timo Kokon arvioita toiminnasta

- Kokon oma ajankäyttö ei mahdollistanut riittävää cfg-tiedostojen testausta. Tämä johti tiedostojen viimeistelyyn Hakunilassa vielä torstaina ajetussa rasisitestissä.
- Kisapaikalla ajettiin jopa kaksi rasis testiä. Tämän mahdollistivat verkon kaapelointi ajoissa sekä Pirilän ja Aaltosen apu testien järjestämiseksi.
- Online-toimintojen miehitys ja kasa sujuivat käytettävissä olleisiin resursseihin nähden hyvin, vaikka ylikuormaa olikin.
- Kisapäivän arvioita:
 - Venlojen viesti ja siinä erityisesti online-asiat menivät hienosti
 - Jukolassa jäi kaivertamaan muutama asia, mutta kokonaisuus oli silti hyvä
 - online-kasa ja testaus jäivät viime tippaan ja 1. osuuden 1. väliaika jäi harmittamaan, mutta silti toimintavarmuus oli hyvällä tasolla
 - sisäänluku, leimantarkistus ja itkumuuri toimivat moitteettomasti ja itsenäisesti
- Tulevia Jukoloita ajatellen:
 - online-rastipukkien rakenne pitää järkeistää
 - online-rastien määrä pitää rajata pienemmäksi tai sitten asia on siirrettävä pois järjestäjän vastuulta (talkootyypillisesti ei tämän parempaa suoritusta pysty tekemään)

6.6 Lähiverkko

Vastuuhenkilö: Kai Mäkisara

Lähiverkon rakenne

Lähiverkko oli kaapeloinnin osalta yhtenäinen verkko. Tietoliikenteen kannalta verkko jakautui seuraaviin viiteen erilliseen aliverkkoon, jotka yhteisessä kaapeloinnissa erotettiin VLAN-määrittelyillä (Virtual Local Area Network):

VLAN	Nimi	Tarkoitus	IP-numerot	DHCP-alue
9	Pirilä-verkko	Tulospalvelun sisäinen verkko	192.168.0.xxx	aliverkon DC:ssä
10	DHCP-verkko	Sekalaiset yhteydet ulospäin	192.168.10.xxx	30-254
20	Mediaverkko	Toimittajien yhteydet ulospäin	192.168.20.xxx	10-254
21	Kauppaverkko	Kauppojen yhteydet ulospäin	192.168.21.xxx	30-254
22	Mediavara	Mediaverkko jos yllä olevasta loppuvat ip-osoitteet	192.168.22.xxx	10-254
99	Hallintaverkko	Kytkimet yms.	192.168.99.xxx	ei

Tulospalveluohjelmisto toimi Pirilä-verkossa. DHCP-verkon, mediaverkon ja kauppaverkon tarkoituksina oli mahdollistaa yhteydet internetiin verkkojen käyttäjille. Median varaverkkoa ei tarvittu. Hallintaverkkoa käytettiin aktiivilaitteiden (kytkimet, palomuuuri) hallintaan.

Kaikki verkot kytkeytyivät palomuuuriin. Hallintaverkkoa lukuun ottamatta palomuuuri konfiguroitiin sallimaan sisäverkosta avatut yhteydet Internetiin. Myös Pirilä-verkosta siis tällä kertaa sallittiin yhteydet ulos kaikista koneista. Liikennettä ei reititetty aliverkkojen välillä. Yhteydet palomuurista internetiin päädyttiin useiden välivaiheiden jälkeen toteuttamaan TDC:ltä vuokratulla 100 Mb/s yhteydellä, joka kulki Vantaan kaupungin verkon kautta.

Pirilä-verkon sisäinen hallinta delegoitiin tulospalveluohjelmistosektorille. Suurimmalla osalla laitteista tässä aliverkossa oli kiinteä IP-osoite. Muutamia osoitteita varattiin DHCP-palvelulla jaettaviksi. Pirilä-verkon DHCP-palvelu ja nimipalvelu (DNS) toteutettiin aliverkon Windows Domain Controller-koneessa. Hallintaverkossa käytettiin kiinteitä IP-osoitteita. Muiden aliverkkojen DHCP-palvelun toteutti palomuuuri. Nimipalveluna käytettiin TDC:n nimipalvelua.

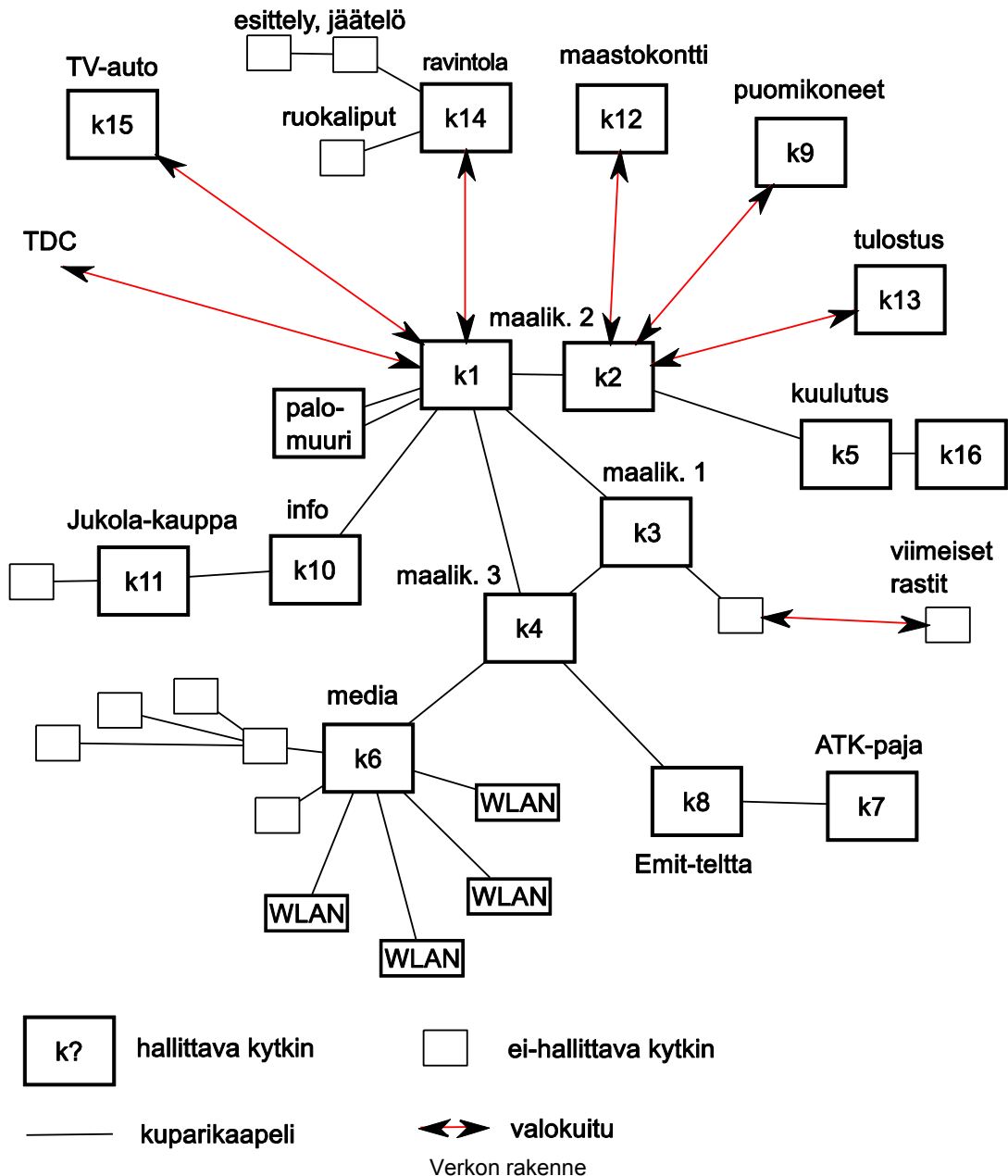
Aktiivilaitteet

Verkossa käytettiin suurimmaksi osaksi hallittavia kytkimiä, jotka saatiin lainaksi Vantaan kaupungilta. Kaksi kytkimistä oli Ciscon 3750-sarjaa (keskuskytkimet; 24 1 Gb/s Ethernet-porttia ja neljä SFP-porttia, joihin voitiin kytkeä valokuituyhteyksiä) ja 16 kytkintä oli Ciscon 2960-sarjaa (48 1 Gb/s porttia ja kaksi SFP-porttia). Kytkimistä oli käytössä 16 kpl ja kaksi oli varalla (toinen maastokontissa). Varalaitteita ei tarvittu. Hallittavien kytkimien lisäksi käytettiin muutamassa kohteessa verkon reunoilla ei-hallittavia kytkimiä.

Verkon palomuurina oli Juniperilta lainaksi saatu Juniper SSG-320. Varalla oli toinen Juniper-palomuuuri, mutta sitä ei tarvittu. Mediateltaan toteutettiin langaton verkko (WLAN) käyttäen neljää tukiasemiksi konfiguroitua Buffalo WHR-HP-G300N-reititintä. Tukiasemissa käytettiin DD-WRT-ohjelmistoa, joka saatiin Buffalon tukisivuilta. Tukiasemiin konfiguroitiin 802.11g- ja 802.11n-verkot 2.4 GHz:n taajuusalueella. Yhteyden muodostamiseen tarjottiin WPA2- ja WPA-protokollat. Jokaisella tukiasemalla oli oma nimi, mutta salasana oli yhteinen. Langattoman verkon kuormitus jakautui varsin tasaisesti tukiasemien kesken, vaikka erityisiä toimia kuormituksen jakamiseksi ei tehty.

Kaapelointi

Verkon kaapeloinnissa käytettiin sekä valokuitua että kuparikaapelia. Puolustusvoimat rakensi valokuituyhteydet ja kuparikaapelointi toteutettiin IT-valiokunnan voimin. Valokuituyhteyksiä käytettiin yli 100 metrin yhteysväleillä ja lyhyemmät yhteydet toteutettiin kuparikaapeleilla.

Verkon rakentaminen

Testitilaan toteutettiin Pirlä-verkko ohjelmien testaamiseksi ja talkoolaisten kouluttamiseksi. Testien aikana järjestelmään lisättiin yhteys internetiin 4G-yhteyttä ja Telewellin reititintä käyttäen. Palomuuuri kytkettiin myös konfiguraatioon testitilassa.

Verkon rakentaminen kilpailukeskukseen aloitettiin lauantaina 8.6. Periaatteena oli rakentaa ensin yhteydet maalikonttien välille ja sitten yhteyksiä laajennettiin eteenpäin. Silloin kun töissä oli enemmän väkeä kuin verkon ydinalueella pystyttiin käyttämään, rakennettiin rinnalla myös kaukaisempia kohteita.

Maalikonttien ja mediateltan väliset yhteydet kytkimiseen olivat valmiina sunnuntaina, jolloin tulospalveluohjelmistoa päästiin testaamaan. Verkkoa laajennettiin siten, että keskiviikkona aamupäivällä olivat valmiina myös yhteydet kauppoihin. Näitä tarvittiin kenraaliharjoituksessa

koska osa kaupoista oli auki silloin. Viimeiset kaapeloinnit ravintolassa valmistuivat perjantai- aamuna. Syynä myöhäiseen valmistumiseen olivat ravintolan viime tipassa tehdyt lipunmyyntikoppien sijoituspäätökset. Hallittavien kytkimien konfigurointiin tutustuttiin toukokuussa, mutta varsinainen konfigurointi tehtiin verkon rakentamisen yhteydessä.

Mediateltan kytkennät olivat tuottaneet hankaluuksia Salpa-Jukolassa. Tästä syystä mediateltan pöytiin käytiin tutustumassa jo talvella ja kytkentään kehitettiin kaksi ratkaisua. Lopulta kaapelointi pöydissä toteutettiin pienten, ei-hallittavien kytkimien avulla. Ne mahtuivat pöytien sisälle, joten kytkentöjen rakentaminen oli helppoa. Myös mediateltan kaapelointi viivästyi siitä syystä, että teltan toimintojen lopullinen sijoittelu selvisi kovin myöhään.

Viimeisten rastien on-line-toteutuksessa käytettiin lähiverkkoon liitettyjä Moxa-sarjaporttipalvelimia. Kaapelointi viimeisiltä rasteilta maalikontteihin suunniteltiin vasta juuri ennen rakentamista. Onneksi puolustusvoimilla oli mahdollisuus vetää valokuitu maalikontista viimeisiä rasteja lähellä olleen sillan alle, sillä toteutus kuparikaapeleilla olisi edellyttänyt toistimia. Kuparikaapeleilla toteutettaviksi jäivät vain yhteydet valokaapelin päässä olleelta kytkimeltä rasteille.

Valvonta kisojen aikana

Verkon valvonta ja varautuminen vikojen korjaamiseen toteutettiin ilman etukäteen määriteltyjä työvuoroja. Yksi henkilö oli kerrallaan vastuussa verkon valvonnasta ja vuorojen jako tehtiin sen mukaan miten kukin oli paikalla. Valvojan lisäksi pidettiin huoli siitä, että käytettävissä oli toinen henkilö, joka voi tarpeen vaatiessa lähteä korjaamaan vikoja. Järjestely toimi tässä tapauksessa hyvin.

Kytkinten hallinnassa käytettiin Ciscon Network Assistant-ohjelmaa. Sillä päästiin yhdestä pisteestä muuttamaan kytkimien konfiguraatioita ja tarkastelemaan niiden toimintaa. Mitään automaattisia hälytyksiä ohjelma ei pystynyt antamaan. Langattoman verkon tukiasemien valvonnassa käytettiin tukiasemien WWW-pohjaista hallintaliittymää.

Verkko toimi kisojen ajan lähes ongelmitta. Yksi maalikonteissa ollut kytkin boottasi itsensä Venlojen viestin aikana. Pari kertaa jouduttiin tarkastamaan kaapeleita kytkimistä tietokoneisiin.

Purkaminen

Verkon purkaminen aloitettiin jo viestin aikana, pitäen kuitenkin mielessä että ei saa purkaa mitään ennen kuin sitä ei todella tarvita. Esimerkiksi puomikoneiden kaapelointi voitiin purkaa jo uusintalähdön jälkeen. Laajemmin purkaminen kuitenkin päästiin aloittamaan vasta maalin sulkemisen jälkeen. Sunnuntaina ensisijainen tavoite oli kerätä talteen aktiivilaitteet. Kaapelointia purettiin sen verran kun kisan jälkeen jätettiin. Kaapeloinnin purkaminen jatkui maanantaina ja viimeiset kaapelit kaivettiin maasta tiistaina.

Opetukset

Verkon jakaminen terminologisesti fyysiseen ja loogiseen verkkoon johti siihen, että kukaan ei kokenut eräiden tarpeellisten protokollien (esim. DHCP ja DNS) toteutusta omalle alueelleen kuuluvaksi. Tämä huomattiin kesäkuussa ja tilanne korjattiin muuttamalla fyysisen verkon

vastuualue käsittämään kaikki verkon protokollat. On tärkeää, että vastuualueet nimetään siten, että nimet ovat ymmärrettäviä muillekin, kuin aiemmin Jukolan viestejä järjestäneille talkoolaisille.

Verkon toteutus onnistui hyvin. Tärkeää on verkon ja sen rakentamisen suunnittelu riittävän aikaisin. Rakentamisen suunnittelussa kannattaa ottaa realistisesti huomioon käytettävissä olevien henkilöiden taidot eikä aikataulua pidä tehdä liian tiukaksi. Verkon rakentaminen riippuu paljon muun rakentamisen etenemisestä, joten suunnitelmissa kannattaa olla joustava ja varautua erilaisiin toteutuksiin. Kauppa- ja esittelyalueet sekä ravintola teettävät huomattavasti työtä kaapeloinnissa, erityisesti siksi, että niiden lopulliset suunnitelmat tuntuvat valmistuvan viime tipassa.

Maalikontin kytkimen boottaus johtui ilmeisesti verkkojohdon kontaktihäiriöstä. Käytettyjen kytkimien verkkojohdon liitin ei tuntunut kovin luotettavalta. Kytkimien virtajohtojen tiukkuus kannattaisi tarkastaa ennen viestejä. Virtajohdot kannattaisi myös kiinnittää siihen pöytään tai hyllyyn, jossa kytkin sijaitsee. Näin virtajohdon liikkuminen saadaan vähenemään. Kaapeloinnissa kisakeskuksessa kannattaa olla yhteistyössä sähkönsyötön toteuttajien ja kenttävaliokunnan kanssa, jotta kaapeliputkia voitaisiin toteuttaa samanaikaisesti. Valio-Jukolassa tämä onnistui varsin hyvin. Yhdessä kohteessa kävi kuitenkin liian myöhään ilmi, että sähkönsyöttöä varten oli kaivettu maahan putki reitille, jota olisi voitu käyttää myös verkon toteuttamisessa.

Jos myyntipisteiden maksupäätteet voisivat toimia joko GSM-verkon tai langattoman lähiverkon kautta, säästyttäisiin suuresta osasta ethernet-kaapelointia kisa-alueella.

6.7 Valokuituverkko

Vastuuhenkilö: Juhani Jatila

Tietoliikennetoteutus rakentui kilpailukeskuksen, maastokontin ja maastoyhteyksien muodostamaan kokonaisuuteen. Kilpailukeskuksen sisäiset yhteydet sekä kilpailukeskuksen ja maastokontin väliset yhteydet käsiteltiin ykkösprioriteetilla, maastoyhteyksien runkoyhteydet kakkosprioriteetilla ja yksittäisten rastien maastoyhteydet kolmosprioriteetilla.

Kilpailukeskuksessa rakennettiin ns. perusverkko valokaapelilla sekä rastien online-toimintoja varten että myös lähiverkkopalveluita (internet ja tulospalvelu) varten. Tietoliikenneverkko laajennettiin kattamaan alueellisesti myös maastokontin ympäristö, jolloin maastokontti oli osa kilpailukeskuksen lähiverkkoa. Ratkaisu oli erinomainen ja maastokontin ja kilpailukeskuksen välissä oli noin 4 km valokaapeliyhteys, jolle rakennettiin myös varayhteys toisella valokuidulla. Online-rastien tietoliikenteestä 13 kpl kulki maastopisteen kautta ja 6 kpl suoraan kilpailukeskuksen tietoverkkoon.

Uutta vuonna 2012 olivat maastoyhteyksien runkoyhteydet ja niiden tehokas käyttö. Esim. online-toiminnoissa hyödynnettiin yhtä ja samaa maastorunkoyhteyttä jopa kolmella eri rastilla (1 rasti Venlojen viestissä ja 2 rastia Jukolan Viestissä). Runkoyhteyden osuus rastikaapeloinnissa oli noin 80-90 % kokonaismatkasta. Online-yhteydet toteutettiin maastossa parikaapeloinnilla.

6.8 Tulostus

Vastuuhenkilö: Jorma Järvinen

Tulostuksen tehtävät olivat:

- tulosten tuottaminen tulostaululle riittävällä nopeudella (sivun täyttyessä ja/tai noin 10 min välein)
- joukkueiden juoksujärjestysten muutokset la 16.6. klo 10 alkaen (itsepalvelu sulkeutui ja sen jälkeiset juoksujärjestysmuutokset tehtiin toimestamme Pirilä-ohjelmistolla varsinaiseen kilpailutietokantaan)

Henkilöt ja vuorot

Tulostuksessa oli paikalla aina 1 Pirilä-ohjelmiston riittävä osaaja, ja toinen joka piti manuaalisesti lokia. Samalla henkilöstöllä tehtiin myös juoksujärjestysmuutokset. Vuorojen pituudet olivat 6-9 h. Vastuuhenkilön lisäksi mukana oli 3 henkilöä Jämsä-Jukolasta ja 3 muuta vuorottelevaa talkoolaista.

Tulostus ohjattiin käsin yhteenvetonäytön ja käsilokin avulla (pidettiin koko ajan osuuskohtaisia lokeja, johon kirjattiin tulostetun sivun 1. sija ja sen joukkuenumero sekä tulostuksen aika), jolla säästettiin merkittävästi paperia, turhaa tulostamista ja tulostauluille sijoittamisia. Tulostettujen sivujen määrä oli vain reilu 1000, kun suunnitteluarvio oli enintään 2 500 sivua.

Sunnuntain klo 11 jälkeen tulostettiin vain kerran tunnissa tasatunnein, josta oli ilmoitustaululla tieto. Tämä vähensi turhia tulostuksia ja vääriä sijoituksia, sillä uusintalähdön maalintulon sijoitus muuttuu koko ajan, kunnes koko joukkue on tullut maaliin.

Juoksujärjestysmuutoksia tuli lähes 10 % joukkueiden määrästä. Ne oli sovittu tulevaksi infosta, mutta suurin osa tuli suoraan lähtötarkistuksista.

Lehdistön kanssa sovittiin että he tulostavat tarpeensa mukaisesti tarvittavat lähtöluettelot (Pirilästä ja/tai Exceleistä) ja tulokset.

Tulostimet ja tulostuksen muotoilut

Käytössä oli 2 kpl HP laser tulostinta, joka pystyy tulostamaan sekä A3:ia että A4:ia. Käytettiin A3 pystytulostusta. Oletustulostin määritettiin Windows-asetuksista.

Tulostuksen muotoiluun saatiin pohja Salpa-Jukolasta. Sitä tarvitsi korjailla vain kisatietojen osalta. Lähtölistojen osalta jouduttiin tekemään sovitustyötä, sillä tulostaululle ei mahtunut Pirilästä saatava vakiotuloste. Muotoilu tehtiin siten, että otettiin lähtöluettelo tiedostoksi ja siitä leikepöydän kautta Wordiin, jossa se muokattiin ja vakioitiin. Sen jälkeen luettelo vietiin Excelliin, jossa tehtiin lopullinen muotoilu ja lukemista helpottavat toimet (kuten sarakkeistus, taustavarjostus, boldaus). Tämä kannattaa suunnitella ja testata etukäteen. Tässä Jukolassa haluttiin lähtöluettelot pitää koko ajan taululla, mutta niihin ei tehty muutoksia.

Kilpailun aikana ei ollut häiriöitä, kaikki meni sujuvasti.

Ajatuksia seuraaville:

- lähtöluetteloiden muokkaus-tulostus sujuvammaksi
- tulostaulu- ja tulostushenkilöstön voisi yhdistää (jos ovat lähekkäin, kuten nyt oli), jolloin tarvittaisiin noin 6 henkilöä vähemmän (1 henkilö vähemmän koko ajan)
- juoksujärjestys-nimimuutokset voisi tehdä muuallakin – toki sujui se näinkin

6.9 Tietokoneet

Vastuuhenkilöt: Jouni Lamminmäki ja Reino Ruotsalainen

Käytössä oli 90 tietokonetta oli tyyppiä Fujitsu Lifebook E751 15.6"/Intel Core i3-2330M/4 GB/320 GB/3G/Windows 7 Professional - kannettava tietokone. Näissä Lifebook E -sarjan kannettavissa on 15,6" näyttö, täysikokoinen numeronäppäimistö ja monipuoliset liitännät (mm. RS-portti COM1). Käyttöjärjestelmänä on 32 bittinen Windows 7 Enterprise (suomenkielinen).

Tekniset tiedot:

- Intel Core i3-2330M 2.2 GHz prosessori
- 15.6" LED WXGA (1366 x 768) näyttö, heijastamaton
- 4 GB DDR3 1333 MHz keskusmuisti
- 131+80 GB kovalevy
- Intel HD näytönohjain
- DVD+/-RW SuperMulti asema
- Gigabit Ethernet, WLAN a/b/g/n, Bluetooth 3.0

Näistä viiteen palvelinkoneeseen asennettiin SSD-levy, mikä tehostaa niitä merkittävästi. Käyttöjärjestelmänä oli Windows Server 2008. Output-varaserveri (O2) toimi ilman SSD-levyä ja näytti hitaammalta. Jo aiemmin olimme saaneet toimiston ja infon käyttöön 5 pienempää Fujitsun P-sarjan kannettavaa. Lisäksi käytössä oli muutamia asiantuntijoiden omia koneita.

Portti- ja puomikoneiden käyttö oli erittäin intensiivistä (jatkuvat jonot). Ainakin porttikoneet jumiutuivat toistuvasti, mutta boottaaminen pelasti tilanteen.

Koneiden etähallinta ja tiedostojen jakelu niihin on erittäin keskeistä ja verkonhallinta vaatii osaamista. Palvelimien ja työasemien policyt kannattaa tulevienkin järjestäjien hyödyntää.

Jukolan tulospalvelu toteutettiin ensimmäistä kertaa Windows 7 –käyttöjärjestelmällä, mikä toi uusia haasteita konfigurointiin.

6.10 Kilpailudata

Vastuuhenkilö: Tuomo Puustinen

Kilpailudatan käsittelyyn ja reittihärvelin pystyttämiseen liittyvistä toimenpiteistä ja havainnoista pidettiin erillistä päiväkirjaa, josta esimerkkinä kisaviikonlopun 16.-17.6. tärkeimmät toimenpiteet:

- Lauantaina aamulla klo 10 jälkeen osallistujatietojen poiminta ilmoittautumisjärjestelmästä ja muokkaus Pirilän ohjelmia varten, kun muutosten teko netissä sulkeutui.
- Juoksujärjestyslistat muokattiin tulostaululle ennen klo 12.
- Joukkueiden hajonnat lisättiin kilp.dat - tiedostoon merkhaj32-ohjelmalla, suoritettiin tarkistukset ja jakelut molemmille viesteille noin klo 11.
- Jakelut hoidettiin keskitetysti DC-koneelta sillä periaatteella, että tiedostot päivittyivät, mikäli jaeltavat olivat uudemmat kuin kohdekoneiden hakemistossa olevat.
- Lähtöön toimitettiin tiedot joukkueista, jotka olivat peruneet osallistumisen numeroiden antamisen jälkeen (muutamia tapauksia).
- Viestien aikana lisättiin yksi rastikoodi leimat.lst - tiedostoon leimasimen hyydyttyä. Ratamestariryhmän palaverissa oli sovittu käytettävän hyytyneiden leimasinten vaihdoissa Emit-koodeja, jotka eivät olleet aiemmin käytössä millään muulla rastilla.
- Jukolan uusintalähdön jälkeen kirjattiin ei-lähteneet joukkueet.
- Pekka Pirilä tuotti erillisen listauksenvielä maastossa olevista kilpailijoista ja millä online-rasteilla puuttuvat kilpailijat olivat jo leimanneet. Ongelmallisia tapauksia olivat erityisesti hylkäyksen vuoksi suljetut joukkueet ja ne, joissa jokin osuus ei ollut lähtenyt uusintalähtöön. Pirilä päivitti epäselviä tapauksia aineistoon vielä myöhemmin kisan jälkeisellä viikolla.
- Venlojen reittihärvelin pystytys tehtiin sunnuntaina noin klo 13. Pekka Pirilä oli tarkistanut Venlojen aineiston ja tuottanut Emit-väliaikamateriaalin. Ratamestareilta oli jo aiemmin saatu ratatiedot ja kartat.
- Reittihärvelin pystytyksen Jukolan internet-sivuille hoiti Jouni Aaltonen sunnuntai-iltana noin klo 23.

6.11 Online-toiminnot

Vastuuhenkilö: Nike Ahokainen

Online-toiminnot jakaantuivat kolmeen osa-alueeseen:

- online-kaluston hankinta Jukolaan,
- manuaalivarmistus ja leimasinten virittely sekä
- testaus rasteilla.

Online kaluston hankinta

Online-leimasinten lainauksen kartoitus aloitettiin helmikuussa, kun ratamestareilta oli saatu tieto tarvittavien leimasinten määristä. Leimasinten kartoitukseen vastailtiin vaihtelevan nopeasti ja kaikkialta ei ollenkaan. Kyselyiden kirjanpito kannattaa alusta asti tehdä huolella ja arkistoida ne sähköpostiohjelmaan suunnitelmallisesti. Kyselyiden lähtökohtana oli Timo Kokolta tullut lista, josta selvisi, missä päin Suomea online-leimasimia on.

Leimasimia oli lopulta käytössä 94, ja lainassa yhteensä 112. Osa leimasimista ja SJ-bokseista oli käytössä Jukolaa edeltävänä viikonloppuna ja sen vuoksi koko online-kalusto oli Jukolan käytössä vasta keskiviikkona 13.6. Ratamestareilta pitää varata leimasinkoodialue 120-135, koska muilla koodeilla varustettuja online-leimasimia ei ole.

Rastipisteiden valmistelu ja virittely

Rastipisteiden valmisteluaikataulu oli lopulta seuraava:

- 9-13.6. Rastipisteiden valmistelu johdoille.
- 13.6. Kenraaliharjoitus, jota varten viriteltiin viimeiset rastit, maali ja yksi lähialueen online-rasti.
- 12-14.6. Koko online-kaluston testaus. Testattiin kaikkien laitteiden toiminta ennen metsään vientiä sekä konfiguraatioiden oikeellisuus.
- 14-17.6. Leimasinten ja SJ-boksien vienti rasteille sekä yhteyksien testaus.
- 17-18.6. Rasteilla olleen online-kaluston pois haku ja siivous

Isoimman ongelman tähän aiheutti päätös sijoittaa jokainen leimasin erilliseen pukkiin. Tämä teetti huomattavan määrän ylimääräistä työtä piuhojen suojaamistarpeen takia, ja käytäntö on syytä muuttaa jatkossa. Työvoimaa oli koko viikon 4-6 henkilöä, mutta silti aikataulu meni tiukoille suuren työmäärän takia. Viimeinen leimasintesti tehtiin yhdelle Jukolan ankkureiden rastille vain noin tunti ennen ankkureiden rastille tuloa. Toinen ongelma oli sopivien suojaputkien (sisähalkaisija 4,5 senttiä) löytäminen, mutta siihen löytyi ratkaisu pari viikkoa ennen Jukolan viestiä.

Uutuutena olivat Moxat SJ-boksien korvaajina. Näitä oli viimeisillä rasteilla ja maalissa. Isoin ongelma näiden käytössä oli saada kilpailukeskuksen lähiverkko ja sähköverkko ylettymään viimeisille rasteille. Tämä verkotus improvisoitiin kaiken kiireen keskellä. Uutuutena testauksessa oli myös satelliittiyhteydellä toimivat Moxat. Nämä toimivat hyvin ja niitä voi suositella näitä kaukana oleville rasteille, jolloin kaapelinvetoakin säästää merkittävästi. Näiden

virittelyn hoitivat Timo Kokko ja Niko-Petteri Salo. Tieto satelliittimoxista tuli vasta noin kuukausi ennen Jukolan viestiä, joten näihin ei osattu oikein varautua.

Manuaalivarmistus

Radiopuhelinten kuuluvuus saatiin testattua noin kuukausi ennen Jukolan viestiä rastipisteillä TV-rastien katselmuksessa. Venlojen viestin aikana saatiin myös vahvistin maalikonttiin, jolloin puhelimet toimivat myös maalikoppien sisällä.

Manuaalivarmistukseen perehdyttäminen ja ohjeistus jäivät kiireen jalkoihin, koska kenraaliharjoituksessa ohjelma ei toiminut oikein ja loppuviikosta ei ollut aikaa kunnolla paneutua ohjeen viimeistelyyn, vaan se jäi virheelliseksi. Kun Venlojen viestissä kaikki toimi eikä ollut varmistettavaa, oltiin Jukolan viestin alussa jonkin verran unessa, kun ensimmäinen online-rasti ei toiminutkaan.

Toinen ongelma oli Jukolan viestin alussa järkevän seurantanavan puuttuminen kärjen osalta, sillä TV-lähetys ei ollut vielä alkanut. Tämä aiheutti ensimmäisellä osuudella toisella väliaikapisteellä manuaalivarmistuksen teon varoitusrastilta. TV-varoitajien oleminen samalla kanavalla oli sekä etu että haitta. Manuaalivarmistus sai kanavaa pitkin vähän etukäteen tiedon, että kärki tulee kohta varmistettavaksi, mutta silloin tällöin se myös vähän sotki.

Kilpailuaamun ja Venlojen viestin aikaiset toiminnot

Kisa-aamuna muutama henkilö virittivät viimeiset kolme Jukolan rastia paikoilleen, jolloin ilmeni, että puolustusvoimien parikaapeli vahvistimelle oli poikki. Sen selvittelyyn meni niin paljon aikaa, että toinen Venlojen väliaikarasti saatiin varustetuksi akulla ja testatuksi vain 10 minuuttia ennen Venlojen starttia. Lähialueen akkujen asennuksen ja testauksen teki henkilö, joka kilpailun aikana osallistui manuaalivarmistukseen. Venlojen viestin aikana sitten saatiin kaksi viimeistä Jukolan viestin rastia viimeisteltyä.

Kilpailujen välin ja Jukolan viestin aikaiset toiminnot

Ennen Jukolan viestiä akut ehdittiin laittaa kaikille kolmen ensimmäisen osuuden rasteille ja yhdelle 4-5 osuuden rastille. Samalla rastien leimasinten toiminta testattiin. Venlojen viestin rasteilta piti hakea kaksi SJ-boksia Jukolan viestiin vahvistimiksi. Ennen Jukolan lähtöä viritettiin myös viimeisen lähestymisrastin viimeinen online-leimasin käyttökuntoon, koska johto piti vetää tien yli. Siihen saatiin rakennusapua kenttävaliokunnalta. Ongelmaksi tuli loka-auto, joka meni tietä pitkin rakennelman yli tyhjentämään vessoja. Tästä aiheutui tarve testata leimasin vielä kerran ja totesimme rakennelman lopulta kestäneen loka-auton yliajon.

Yllätys oli, että Jukolan viestin ensimmäinen online-rasti ei toiminutkaan, vaikka se oli testattu vain 30 minuuttia ennen Jukolan starttia. Toimimattomuus jäi mysteeriksi, sillä kun akku irrotettiin ja kiinnitettiin uudelleen, niin rasti alkoi toimia.

Toinen ongelma oli toisen osuuden toinen väliaika, joka ei toiminut. Jonkin verran tehtiin manuaalivarmistusta, mutta se lopetettiin aika nopeasti, koska seuraava online oli osuuden seuraava rasti vain minuutin päässä. Tämä online oli vain toisella osuudella, eikä välttämättä tarpeellinen.

Loput akut vietiin rasteille yön aikana. Ankkureiden rasti, jonka virittely oli aamulla aiheuttanut ongelmia, aiheutti niitä nyt lisää. Yhteys vahvistimelta rastillekaan ei ollut kunnossa ja puolustusvoimien piti se korjata yön aikana. Rasti saatiin vasta noin tunti ennen kärjen tuloa lopulta toimimaan.

Kisan jälkeiset toimet

Kolmelta iltapäivällä alettiin purkaa online-rasteja. Kaikkien rastien SJ-boksit, Moxat, akut ja leimasimet haettiin pois jo sunnuntaina. Purkuun osallistui 6 henkeä.

Maanantaina tehtiin online-kaluston siivous, loppupurku ja selvittely kisakeskuksessa.

Kiireelliset leimasimet lähetettiin kotimatalle jo ennen juhannusta ja loput juhannuksen jälkeen.

Onnistumiset

- Venlojen viestissä kaikki online-rastit toimivat hyvin. Jokunen manuaalivarmistus jäi tekemättä, mutta kokonaisuutena Venlojen viesti meni online-toimintojen puolesta erittäin hyvin.
- Jukolan viestissä jäi kaksi väliaikaa saamatta ja yhdelle rastille tehtiin manuaalivarmistus varoitusrastilta. Kokonaisuutena Jukolan viestikin meni hyvin.
- Moxat toimivat ja myös Moxien satelliittiyhteys pelasi.

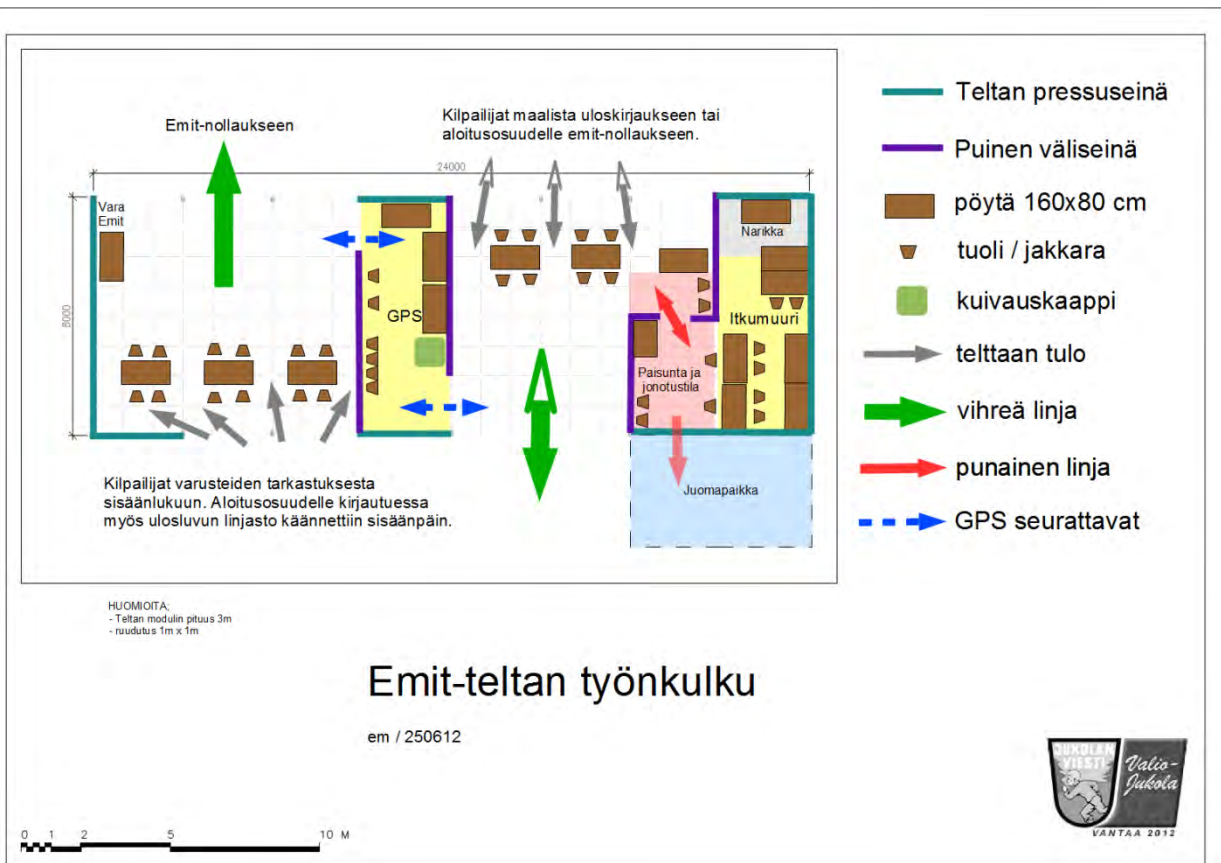
Kehitettävää

- Rastipukkien rakenne pitää saada järkeistettyä online-kaapelointia varten.
- Manuaalivarmistuksen kouluttaminen ja ohjeistus jäi kiireen takia vajavaiseksi.
- Ennakolta pitää tarkistaa, että radiopuhelimet toimivat online-varmistajien maalikontissa. Venlojen viestissä tämä oli ongelma, mutta automatiikka pelasi.
- Online-varmistukseen voisi valita vastuuhenkilön, joka olisi vastuussa talkoolaisista ja heidän ohjeistuksestaan, sillä se syö kisaviikolla aika paljon online-vastaavan aikaa.

6.12 Emit-sisään- ja ulosluku

Vastuuhenkilö: Juhani Juutilainen

Emit-toimintoja ovat sisäänkirjaus, leimantarkastus ja ulosluenta, itkumuuri ja GPS-laitteiden jakaminen sekä kerääminen. Nämä keskitettiin samaan telttaan. Lähtö- ja vaihtoalueelle menevät suunnistajat tulevat varustarkastuksesta ja jatkavat Emit-korttien nollaukseen. Vaihdosta ja maalista tulevat suunnistajat jatkavat toimipisteessä asiointin jälkeen juomapaikalle ja edelleen ulos kilpailualueelta.

Emit-sisään- ja ulosluvun toiminnallinen perusajatus

Toimitilat

Teltan koko oli 8 x 24 metriä. Tila jaettiin väliseinillä päätoimintojen mukaisiin osa-alueisiin. Teltan pohja-alasta GPS-toimintojen tila oli 24 m², itkumuurin 30 m², sisäänluennan ja emit-tarkastuksen 120 m², tavaroiden säilytys ja teltan tekninen tila 6 m² ja Itkumuurin edessä ollut odotustilan laajennus ja toimitsijoiden huoltopiste 12 m². Teltan kulkureitit ja pohja oli päällystetty purulla. Teltan pohja oli päällystetty kankaalla. Valaistuksen mitoitusavoite oli ympärivuorokautinen työskentely toimistotyön kaltaisissa tehtävissä. Sähkö- ja datakaapelointi tulivat teltaan maakaapeleissa. Teltan sisäinen verkko oli teltan ylärakenteissa.

Sisäänluku- ja leimantarkastus

Sisäänluvussa tunnistettiin maastoon lähtijät ja liitettiin kilpailijan käyttämän Emit-kortin numero kyseisen suunnistajan tietoihin. Toimimattomat tai käyttöön soveltumattomat (toisen joukkueen jo käyttämä) Emit-kortit vaihdattiin tai vaihdettiin toimipisteeseen varattuun lainakorttiin. Lisäksi kirjattiin muutokset juoksujärjestykseen erilliselle lomakkeelle. Sisäänluennassa tunnistettiin myös GPS-seurattavien joukkueiden suunnistajat ja opastettiin varustelupisteeseen. Heidät kirjattiin sisään linjalla muiden kilpailijoiden tapaan.

Leimantarkastuksessa tarkastettiin suunnistussuorituksen oikeellisuus. Poikkeamatapaukset ohjattiin itkumuurille jatkotoimenpiteitä varten. Leimantarkastuksessa ei ollut mahdollisuutta tukea GPS-seurattavien joukkueiden tunnistamista. GPS-varustelupisteen henkilöstö varmisti silmämääräisesti, että maastosta palaavat juoksijat muistivat palauttaa seurantalaitteet.

Henkilöstö ja koulutus

Sisäänluvun ja leimantarkastuksen tehtäviin oli käytettävissä 47 henkilöä. Kaikille tehtäviin ilmoittautuneille jaettiin sähköpostilla itseopiskeluaineisto. Tulospalveluverkon testitiloissa järjestettiin kaksi ja kilpailukeskuksessa yksi koulutustilaisuus. Koulutuksen painopiste oli Pirilän tulospalveluohjelmistoon tutustumisessa. Kenraaliharjoitus oli merkittävä koulutustilaisuus todellisessa toimintaympäristössä.

Toimihenkilöiden tehtäväkohtainen ohjeistus sisälsi em. koulutusaineiston, toiminnan yleiskuvauksen, yksityiskohtaisen tehtäväkuvauksen, työaikalistan sekä ennalta arvioidun käsikirjoituksen kilpailun läpiviennistä. Jokaisella työpöydällä oli edellisestä Jukolasta periytyneet pikaohjeet (Pirilän ohjelmiston erikoistilanteet sekä vieraskielinen erikoissanasto).

Ennakkovalmistelut

Pirilän tulospalveluohjelmistoon saatiin toimintaa helpottavia ominaisuuksia:

- GPS-seurattavan juoksijan tunnistaminen sisäänluennan yhteydessä,
- uusissa korteissa esiintyvän koodivirheen tunnistaminen
- onnistuvan kortin luennan ilmaisu
- mahdollisuus kytkeä pois huomautus liian aikaisesta sisäänkirjautumisesta.

Jälkimmäinen nopeuttaa sisäänluentaa uusintalähdön edellä.

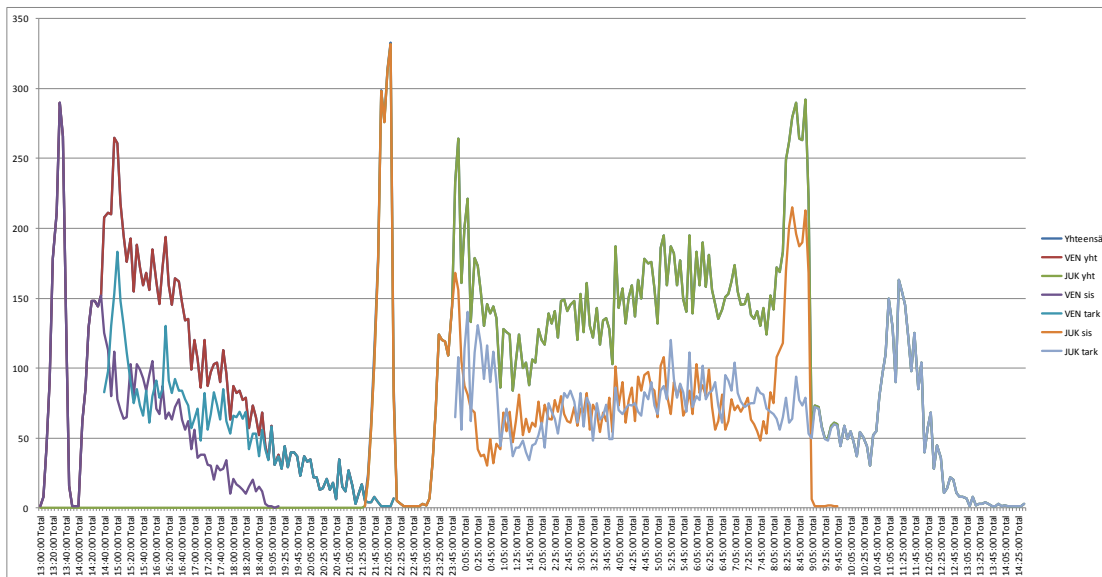
Kevään FinnSpring-viestin yhteydessä mitattiin sisäänluennan palvelukapasitettia ja todettiin, että vain laserilla toimiva viivakoodinlukija toimii kirkkaalla säällä myös ulkona.

Toiminta

Käytössä oli kymmenen palvelupistettä, joita voitiin kuormitustilanteen mukaisesti käyttää sisäänluentaan tai leimantarkastukseen. Työvuorot laadittiin 2 - 5 tunnin pituisiksi edellisvuoden tulosluektion perusteella laaditun kuormitusarvion perusteella. Työpisteissä toimittiin työpareina. Ruuhkahuippujen aikaan työssä oli 25 ja hiljaisempina aikoina 17 henkeä sunnuntain puoleenpäivään asti. Toimintaan lupautuneet henkilöt osallistuivat työhön 4 - 19 tunnin työpanoksella. Nettikalenteri Doodle oli verraton apuväline työvuoroluetteloiden valmistelussa. Kilpailun kuluessa työtunteja kertyi kaikkiaan noin 530.

Kuormitus

Suurin ruuhka syntyi Jukolan uusintalähdön sisäänluennan yhteydessä. Silloin tunnin aikana luettiin sisään 3990 joukkuetta käyttäen kahdeksaa palvelupistettä. Kaksi linjaa toimi leimantarkastuksessa. Hieman ennen kilpailua päätettiin kirjata sisäänleimauksen yhteydessä ilmenevät juoksujärjestyksen muutokset. Näitä oli odottamattoman runsaasti ja se hidasti luonnollisesti toimintaa. Emit-kortteja vaihdettiin eri syistä 29 koko kilpailun aikana. Normaalitilanteessa vaihto oli käytännöllistä toteuttaa sisäänkirjautumispisteellä. Jukolan viestin uusintalähdön sisäänluennan ruuhkassa Emit-kortit vaihdettiin erillisessä palvelupisteessä. Voittajien maaliintulon ajaksi perustettiin tilapäinen leimantarkastuspiste maalin yhteyteen. Siinä tarkastettiin palkintosijoille tulleet joukkueet.

Sisäänluennan ja leimantarkastuksen palvelukuormitus, luvut ovat asiakkaiden määrä viiden minuutin jaksoissa

Ongelmatilanteita

- Osa tietokoneiden sähkönsyötöstä oli kytketty valaisimiin ja kun valot eivät olleet päällä työasemat toimivat akuilla. Tämä huomattiin hieman ennen Venlojen viestin lähtöä. Riskinä oli se, että viestin alkuvaiheessa kaikki akut eivät olleet täydessä latauksessa, mikä olisi lyhentänyt toiminta-aikaa sähkökatkon yhteydessä.
- Tulospalvelukontin reitittimen sammuminen esti sisäänlukutietojen leviämisen tietojärjestelmässä. Tämä aiheutti sen, että puomikoneet eivät antaneet joukkueen tilannetietoja ja kilpailijat palasivat sisäänluentapisteelle.
- Sisäänluennasta pääsi vaihtoalueelle suunnistajia, joilla oli käytössään toisen joukkueen jo aikaisemmin käyttämä Emit-leimasin. Tästä aiheutui virhetilanne myös leimantarkastuksessa. Asiaa korostettiin koulutusaineistossa ja koulutuksessa. Vakavat seuraamukset huomioiden virhetilanne on liian vaikeasti tunnistettavissa Pirilä-ohjelman nykyversiossa.

Johtopäätökset

Tilat

- toimintojen sijoittelu teltassa tuki toiminnallisuutta, tilaa oli pääosin riittävästi, sähkö- ja tietoliikenneyhteyksien kytkentätila vei toimitsijoille suunnitellun varusteiden säilytys- sekä henkilökohtaisen huolto- ja taukotilan
- jos 4 uloskirjauspisteen mitoitusta pidetään riittävänä, niin silloin väliseinään rakennetun kulman suoristamalla maalia kohti saisi seinän taakse lisää toimitsijoiden huoltotilaa (ja/tai itkumuurin jonotustilaa)

Henkilöstö

- henkilöt olivat motivoituneita ja sitoutuneita tehtävään
- koulutustilaisuudet ja harjoittelu ovat välttämättömiä
- kokeneita ohjaus- ja tukihenkilöitä tarvitaan kaksi henkeä paikalla lähes koko kilpailun ajan

Toimintatavat

- työpisteiden vaihdeltavuus on hyvä ylläpitää tilanteen mukaisena
- missään vaiheessa ei tarvittu enempää kuin neljää leimantarkastuspistettä

- Emit-korttien vaihto on käytännöllistä toteuttaa sisäänluentapisteillä ruuhkahuippuja lukuun ottamatta

Ehdotuksena on, että tulospalveluohjelmaa kehitetään siten, että saman Emit-kortin käyttö on mahdollista joukkueesta riippumatta, tai ohjelman käyttöliittymään ohjelmoidaan riittävän näkyvä ilmoitus Emit-kortin ohjeidenvastaisesta käytöstä.

6.13 GPS-seuranta

Vastuuhenkilö: Sirkka Sarkki

Kärkijoukkueiden GPS-seurannalla elävöitettiin kilpailun seuranta. GPS-seuranta toteutettiin Trackerin GPS-laitteilla (sisältyy areenatuotannon neuvottelemaan sopimukseen). Toimittaja vastasi GPS-laitteiden koodauksesta, teknisestä toteutuksesta sekä ohjelmistoista toimittaen myös listat, joissa näkyy seurattavan joukkueen numero, suunnistajalle annettava liivinumero sekä GPS-laitteen numero. GPS-seurantalaitteiden jakelu, keruu ja puhdistus toteutettiin Emit-telttaan sijoitetussa, katseilta suojatussa tilassa.

Toimitila ja kalustus

GPS-seurattaville joukkueille oli opastus toimipistettä lähimpään sisäänlukupisteeseen. Opastukseen kuuluivat seurattavien joukkueiden numerot. Lisäksi tilan kulunohjaukseen osallistuvat henkilöt olivat tietoisia seurattavista joukkueista. Lisäksi tulospalveluohjelma ilmoitti seurannasta sisäänluennan yhteydessä. Toimintajärjestys oli se, Emit-teltan sisäänluenta ja leimantarkastus toteutettiin ennen GPS-laitteiden vastaanottoa ja luovuttamista.

Tilassa oli pöytätilaa akkujen lataamiseen sekä televisio ja tietokone vaihtoon odotettavissa olevien joukkueiden tunnistamiseen. Tilassa oli hygieniasyistä pesusoihko käytöstä tulevien liivien huuhteluun ja kuivauskaappi niiden kuivaamiseen.

Henkilöstö

GPS-pisteessä oli 16 henkeä.

Toiminta

GPS-seurattavat joukkueet oli nimetty jo ennen kilpailua ja siitä oli tiedotettu ao. joukkueille. Jukolan viestin loppuosuuksilla (4 ->) kolmen joukkueen juoksijoille annettiin myös sykemittarit.

Johtopäätökset

Toimitilan sijoitus oli onnistunut ja varustus oli riittävä. Liivien huuhtominen käytön välillä paransi käyttäjien hygieniaa ja toimitsijoiden käyttömukavuutta. Toimipisteen tehtävät on voitava sopia riittävän aikaisessa vaiheessa henkilöstörekrytointin ja toiminnan suunnittelun takia. Lyhyillä osuuksilla oli välineiden huoltoaika jäädä liian lyhyeksi.

6.14 Itkumuuri

Vastuuhenkilö: Esa Mononen

Itkumuurin päätehtävä oli hylkäysesitysten käsittely ja niistä aiheutuneiden toimenpiteiden arkistointi. Lisäksi itkumuuri kirjasi mm. keskeyttäneet ja ei-lähteneet tulosjärjestelmään, välitti tietoa muiden toimintojen välillä, vastaili kysymyksiin sekä vastaanotti yhden vastalauseen. Itkumuuri käsittelee pääsääntöisesti ainoastaan kilpailijoiden tilatietoja. Toimenkuvaan ujuttautui kuitenkin vara-ajanoton avustaminen, mihin jatkossa jouduttaneen kiinnittämään lisää huomiota.

Työtila ja kalustus

Itkumuurin toimipiste sijaitsi Emit-teltan päädyssä uloskirjauksen vieressä. Itkumuurille väliseinän erotettu tila oli kooltaan noin 40 neliometriä, mutta siihen kuului myös Emit-teltan yleistä teknistä ja varastotilaa sekä itkumuurille saapuville jonottajille varattu tila. Pöytätilaa oli käytössä kymmenisen neliometriä. Tila toimi kohtalaisen hyvin vaikka parissa paikkaa ilmenikin ahtautta. Itkumuuri otti vastaan asiakkaita kahdessa työpisteessä, joissa kummassakin oli Pirilä-verkkoon liitetty tietokone ja kääntöväjalustainen lisänäyttö radan näyttämiseen Ocad-tiedostoista kilpailijalle. Sivupöydällä oli kolmas Pirilä-kone sekä ulkoiseen verkkoon liitetty ”nettikone”. Hylkäysesityksiä tulostamaan oli hankittu kaksi mustavalkolaseria, joista toinen varalle.

Palvelutiskeillä oli tulostettuna laminoidut paperiläpyskät itkumuurin työnkulun vuokaaviosta ja Emit/rastikoodien vastaavuuksista taulukoituna kumpaankin suuntaan. Toimipisteiden takana oli arkistopöytä, jolla kansioissa löytyi mm. kaikkien rastien ja ratojen kartat, leimasinten piikkikuviot, kunkin radan Emit-koodit rastinumeroiden mukaan sekä valmiita lomakkeita erilaisten tapausten kirjaamiseen. Lisäksi itkumuurilla oli useampia MTR-laitteita, joilla saatiinkin luettua varsin monta kilpailukorttia, joista uloskirjauksen lukijaleimasimet eivät saaneet mitään irti.

Itkumuurin valaistus yöaikaan koettiin puutteelliseksi. Teltan katon kuoppavalaisinten lisäksi kaivattiin kohdevalaisimia tarkkuutta vaativiin toimiin, kuten piikkikuvioiden tulkintaan.

Lauantaina iltapäivällä teltassa oli lämmin. Kelin käytyä sunnuntaina koleaan kosteaksi teltta piti hyvin sadetta mutta papereiden käsittely muodostui hankalaksi. Kelin kylmenemiseen ei ollut varauduttu riittävästi. Kilpailijat tutisivat jouduttuaan tuntien taivalluksen jälkeen itkumuurille.

Henkilöstö ja koulutus

Itkumuurilla oli tusinan verran toimitsijoita. Henkilöstö koostui suurelta osin entisistä ja nykyisistä kilpa- ja kuntosuunnistajista. Itkumuurin koulutusta varten laadittiin toimitsijoiden ohjeistus, joka on saatavilla loppuraportin oheismateriaalina kisan jälkeisin numeroiduin kommentein ja kehitysehdotuksin varusteltuna.

Itseopiskelun lisäksi järjestettiin ennen kenraalia kaksi parin tunnin koulutustilaisuutta yhdessä Emit-teltan muun väen kanssa. Koulutuksessa harjoiteltiin lähinnä hylkäysesitysten käsittelyä. Kenraalissa keskityttiin edelleen lähinnä perustapauksiin. Käytännön harjoittelua ei ollut liikaa. Kilpailuohjeet toimivat osana opiskelumateriaalia. Niitten tulokinnassa sattui muutama epäselvyys. Ohjeet kirjoitetaan viikkokausia etukäteen kun käytännöt täsmentyvät vasta kisan

kynnyksellä. Itkumuuri joutuu toisaalta toimimaan ohjeiden mukaan ja toisaalta joustamaan tarvittaessa.

Kielitaitoa itkumuurilla riitti palvelemaan asiakkaita suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja venäjäksi. Kisaa varten laadittiin suppea suunnistussanasto neljällä kielellä. Pikku puutteet osaamisessa korvattiin hymyllä ja hyvällä hengellä. Itkumuuri on ennen muuta asiakaspalvelupiste. Kilpailijoille itkumuurille joutuminen voi olla kovakin paikka, mihin pitää osata suhtautua.

Toimitsijoita työskenteli kerrallaan kahdella asiakaspalvelutiskillä pareittain, minkä lisäksi yksi sisäänheittäjä ohjasi asiakkaita ja haki hylkäysesityksiä tulostimelta. Työvuorot suunniteltiin kisan alla tunneittain siten, että väkeä oli itkumuurin koko 28 tunnin aukioloajalle.

Pääsääntöisesti yksi porukka hoiti Venlojen viestin ja palasi töihin levänneenä sunnuntaina aamupäivällä päästämään pitkän yövuoron toimitsijat lepäämään. Tähän työnjakoon toki tuli tukku henkilökohtaisia poikkeamia. Toimitsijoita oli suurimman osan aikaa riittävästi, mutta joinain kiireisimpinä hetkinä olisi kaivattu pari lisää. Työvuorot olisivat saaneet olla lyhyempiä, kellon ympäri käydessä riski käsittelyvirheisiin kasvaa. Kisan alla sekä aikana ilmenneet lisätehtävät työllistivät jonkun verran ennakoitua enemmän. Kaiken kaikkiaan itkumuurin vahvuus kannattanee jatkossa kasvattaa lähemmäs kahtakymmentä toimitsijaa.

Itkumuurin vuorojen vastaavina toimivat itkumuurin päällikkö sekä ratavaliokunnan puolelta nimetty itkumuurin yhdysmies, jotka pääosin vastasivat myös itkumuurin varusteluista. Työnjako toimi tässä suhteessa hyvin, tosin itkumuurin suunnitteluun ja pystytykseen voisi harkita hiukan isompaa ydinporukkaa. Työtilat, kilpailijoiden ohjaus ja huolto sekä arkistointi saattaisivat muodostaa selkeitä uusia vastuualueita jo valmisteluvaiheessa.

Käsitellyt tapaukset

Venlojen viestissä käsiteltiin 69 hylkäysesitystä. Jukolan viestissä lukema nousi lopulta 258 hylkäysesitykseen, vaikka alkuosuuksilla tahti oli rauhallisempi. Suurin ruuhka sattui puolen päivän molemmin puolin sunnuntaina, jolloin parin tunnin aikana käsiteltiin yli 70 tapausta. Parisenkymmentä tapausta tunnissa on tahti, jolloin ei isompia jonoja vielä synny.

Hylkäysesitykset käsiteltiin ystävällisesti ja oikeudenmukaisesti. Kiireisimpinä hetkinä avattiin selkeitä tapauksia varten kolmas palvelupiste sivupöydän kulmalle. Ensiapuun keskeyttäneiden reilun kolmenkymmenen tapauksen kirjaus ja kaavakkeen kiikuttaminen vaihtoon oli työllistävän lisähomma. Viestintään kaiken kaikkiaan kului aikaa, mitä ei tarpeeksi ennakoitu.

Kummempia jälkipuheita itkumuurin varsinaisiin tehtäviin liittyen ei kuulunut. Ajanoton tuki takelteli toisinaan vähäisestä valmistelusta johtuen. Kenties kylmissään muutama kilpailija jäi kokonaan ilmoittautumatta itkumuurilla. Jukolan viestin loppuvaiheessa itkumuurilta käsin koetettiin isommalla porukalla selvittää, ketkä vielä ovat maastossa ja ketkä kotimatalla. Kisan jälkeen tuli joitain kyselyitä virheellisistä nettituloksista. Pari joukkuetta koetti jälkikäteen saada suorituksensa hyväksytyä.

6.15 Web-tiimi

Vastuuhenkilö: Markku Heinonen

Web-tiimi vastasi yhdessä toimiston ja viestintävaliokunnan kanssa Jukola 2012-sivuston palveluiden valmistelusta, sivuston kokonaisuudesta, erilaisista sivuston kautta julkaistuista ilmoittautumispalveluista, IT-valiokunnan käyttämistä intranet-palveluista, tuloksien tuottamisesta kilpailun aikana, kuvagalleriasta, sivuston taustahallinnasta sekä mediaväen IT-tuesta. Sisällön tuottaminen sivustoille ei ollut web-tiimin vastuulla. Ennen kilpailua siitä vastasivat pääasiassa toimisto ja viestintä.

Tiimi toimi 2011 ja alkuvuonna 2012 minimimiehityksellä ja vasta kilpailuviikolla otettiin koko muu tiimi käyttöön. Web-tiimissä oli yhteensä viisi henkeä, joista kolme teki pääasiallisesti yleisiä tukitehtäviä ja kaksi sivuston taustahallintaa kilpailun aikana. Taustahallinnasta oli paikalla vähintään yksi henkilö lähes koko kilpailun ajan ja yleisiä tukitehtäviä tekevät vuorottelivat työvuorojen mukaan. Lisäksi paikalla oli Teemu Joensuu Tietotempu Oy:stä, joka oli seuraamassa sivuston liikennekuorman kehittymistä. Web-tiimi toimi kilpailussa median ja viestinnän kanssa samassa tilassa, mikä helpotti yhteistoimintaa. Yhteistoiminta viestinnän kanssa sujui kitkattomasti. Median tukitehtäviä oli jonkin verran, mutta ei koskaan ruuhkaksi asti. Ongelmat liittyivät pääasiassa toimittajien omien koneiden wlan-asetusten ja muiden tietoteknisten ongelmien ratkomiseen.

Tehtäviin koulutettiin sähköisesti jaetun tukimateriaalin (mm. Jukola-sivuston käyttöopas muokattuna toimitsijoille sopivaksi). Lisäksi käytännön toimenpiteet koulutettiin ennen kilpailua kenraaliharjoituksessa ja syvennettiin kilpailun edistyessä tarpeen mukaan. Koulutustarvetta oli loppujen lopuksi melko vähän, sillä web-tiimin toimitsijat olivat lähes poikkeuksetta IT-alalla työskenteleviä ja he osasivat esimerkiksi neuvoa mediaa itsenäisesti erilaisissa ongelmatilanteissa. Wordpress-järjestelmä sen sijaan oli monelle uusi asia.

Jukola 2012 –sivusto

Oma internet-sivusto julkaistiin huhtikuussa 2011 osoitteessa www.jukola.com/2012. Sivuston toiminta oli vuonna 2011 pääasiassa informatiivinen (kalenteritapahtumat, artikkelit, toimitsijoiden ilmoittautumispalvelu yms.). Sivusto toteutettiin Wordpress-julkaisuohjelmistolla, joka on laajalle levinnyt tietokantapohjainen OpenSource-sivustonhallintajärjestelmä. Ohjelmistollisen perustyön teki Tietotempu Oy Kaukametsäläisten tilauksesta.

Monikielisyys toteutettiin ohjelmiston sisältämällä komponentilla. Mukana ovat suomi, englanti, ruotsi ja venäjä. Monikielisyys tosin edellyttää panostusta artikkelien kääntämiseen. Sivuston levytilan tarpeeksi arvioidaan noin 5 GB. Sivuston kävijämäärän arvioitiin kasvavan muutamasta sadasta käynnistä/päivä enimmillään noin 50 000 käyntiin kilpailupäivinä.

Sivuston palvelut kehittyivät seuraavasti:

- Alkuvuodesta 2011 julkaistiin sivustolla toimitsijoiden ilmoittautumispalvelu
- Kilpailuilmittautumispalvelu julkaistiin joulukuussa 2011 (Jouni Aaltonen).
- IT-valiokunta käytti omassa työssään intranet-sivustoa (Google sites-toteutus), jossa muun muassa seurattiin tiimin tehtäviä, aikatauluja, vastuita ja kokonaistilannetta.

- Myös järjestelytoimikunta käytti työssään omaa intranet-sivustoa, johon oli pääsy myös kaikilla vastuuhenkilöillä. Siellä olivat mm. kokousten pöytäkirjat, muuta koko organisaatiolle yhteistä materiaalia sekä esimerkiksi kenttävaliokunnan suunnitelmat varsin kattavasti.
- Lehdistön akkreditointi-toiminnallisuuden toteuttamiseen valittiin Wordpressin lisäosa (Formbuilder) vuoden 2011 lopulla. Lisäosan avulla voitiin postittaa ilmoittautumiset vastuuhenkilöille ja tallentaa ne palvelimelle, josta ne edelleen saatiin CSV-tiedostona Exceliin. Lisäosaa käytettiin myös kutsuvieraiden ilmoittautumisten vastaanottamiseen.
- Suunnistajapankki toteutettiin Raimo Arvolalta hankittuna valmiina sovelluksena ja julkaistiin sivustolla toukokuussa 2012.
- Kuvapankki toteutettiin kuvat.fi – palvelun kautta (<http://jukola2012.kuvat.fi/kuvat/>). Maksullinen 6kk yritysversio riitti Jukolan tarpeisiin mainiosti. Mikäli muita ratkaisuja harkitaan, on kuvagallerian sijoittamisessa huomioitava levytilan tarve (useita gigatavuja) ja liikennekuorma (luokkaa 50 GB/kk).
- Lisäksi sivustolla oli twitter- ja facebook-lisäosat, joiden kautta Jukolan Viestiin liittyvää sosiaalista mediaa pääsi helposti lukemaan. Twitter päivitykset tulivat lisäksi suoraan näkyville etusivulle.
- HSL:n reittiopas liitettiin touko-kesäkuussa testausten jälkeen Jukolan etusivulle helpottamaan joukkoliikenteen käyttöä.

Toimintatavat ja työvälineet kilpailun aikana

Kilpailun aikana web-tiimi toimi mediateltassa, jossa se pystyi parhaiten tukemaan sivuston käyttöön liittyvissä asioissa lehdistöä, viestintää ja talkooväkeä. Web-tiimi seurasi kilpailun aikana montaa eri suunnistukseen keskittynyttä keskustelupalstaa, jotta palautetta sivuston toiminnasta saatiin reaaliajassa. Hyödyllisimmäksi osoittautui World of O – livechat, jossa käyty keskustelu paljasti muun muassa areenalinkin toiminnan katkeamisen sekä muita pienempiä ongelmia. Saatuun palautteeseen voitiin näin reagoida nopeasti ja tietoa välitettiin myös viestinnälle mikäli asia heitä koski. Viestintä pystyi näin vastaamaan esimerkiksi twitterissä saman tien.

Mediatilassa oli yhteensä neljä työasemaa web-tiimin ja viestinnän käytössä. Näistä koneista kaksi oli Pirilä-koneita ja kaksi DHCP-konetta, jotka toimivat eri aliverkoissa. Kaikilla pääsi kuitenkin internetiin. Lisäksi mediatilassa oli kaksi verkkotulostinta, joista toinen oli piriläverkossa (tulosten tulostamista varten) ja toinen DHCP-verkossa (muuta tulostamista varten). Viestinnän talkoolaiset käyttivät myös omia koneitaan Wlan-verkon kautta artikkelien kirjoittamiseen. Medialle suunnatun wlan-yhteyden asetukset (verkkotunnus ja salasana) olivat näkyvillä median käyttämissä pöydissä. Näin pyrittiin mahdollisimman suureen itsepalveluperiaatteeseen. Kukin pöytä käytti lisäksi omaa Wlan-verkkotunnustaan, jotta kuormaa saatiin tasattua.

Kuvapankin ylläpitoon kilpailun aikana käytettiin vapaaehtoisia valokuvaajia, joilla oli kuvagalleriaan tunnukset (kuvia pystyi siirtämään selaimen kautta tai FTP-yhteyden avulla.) ja he itse lisäsivät kuvia galleriaan lähes reaaliajassa. Kuvien julkaisussa käytettiin kuvaajien omia koneita, mutta myös viestinnän työasemia tai web-tiimin työasemia, joissa kaikissa oli SDXC-muistikortinlukijat.

Web-tiimin toiminta ja sivuston käyttö sekä valvonta kilpailun aikana

Etukäteen toivottiin, että Wordpress-alustan supercache- lisäosa (joka siis tarjoi dynaamiset sivut staattisina html-sivuina selaajalle) olisi riittänyt internet-sivujen kuorman pienentämisessä siinä määrin, ettei kevennettyjä ratkaisuja olisi tarvittu. Sivusto hidastui kuitenkin merkittävästi Jukolan viestin lähdön tapahduttua. Liikenteen kasvu havaittiin valvontatyökaluilla sekä Wordpress-alustan ylläpitotyökalun hidastumisena lähes käyttökelvottomaksi. Jo Venlojen viestissä oli havaittu hidastumista, jonka seurauksena mm. etusivun ja aikajanan kuvia siirrettiin Amazonin pilvipalvelimelle. Sivuston toimintaa saattoi hidastaa myös se, että Supercachen välimuisti tyhjäntyi aina kun uusi artikkeli julkaistiin ja välimuisti generoitiin tällöin aina uudelleen. Tuotteliasta viestintäryhmää jouduttiinkin hieman toppuuttelemaan päivitysvauhdin osalta. Kilpailun tapahtumapäivityksiä ohjattiinkin sosiaaliseen mediaan (twitter ja facebook) tässä vaiheessa. Viestinnän talkoolaisissa kysymyksiä web-tiimille herätti myös se, että selaimet käyttivät usein vanhaa välimuistiversiota ja artikkelien päivitykset eivät välttämättä heti näkyneet.

Kilpailun aikana sivustolla jouduttiin ottamaan käyttöön staattinen tekstipohjainen index-sivu, jonka kautta pääsi myös selaamaan varsinaisia sivuja: www.jukola.com/2012. Staattiselta sivulta kävijät ohjattiin linkein pääsivulle, tulospalvelimille, suunnistajapankkiin ja kuvagalleriaan. Kilpailun jälkeen sivuston aloitussivuksi palautettiin dynaaminen etusivu. Staattinen index-sivu on hyvä olla takataskussa valmiina mahdollisia ongelmatilanteita varten.

Sivuston valvontaan käytettiin Jouni Aaltosen etukäteen konfiguroimaa Cacti-valvontaohjelmaa, joka näytti sivustoon ja sen eri palvelimiin kohdistuvan ajantasaisen kuorman. Käytössä oli myös BaseN-yrityksen valvontaohjelmisto, joka oli saatu käyttöön mainostilaa vastaan. BaseN-ohjelmistoon oli mahdollista myös asettaa ennalta määrätyt hälytysrajat, joiden ylittyessä viesti tuli haluttuun sähköpostiin ja/tai kännykkään tekstiviestinä. Tämän hälytyspalvelun toimivuudesta emme saaneet juurikaan kuvaa, sillä kilpailun aikana ei hälytyksiä tullut. Kilpailun jälkeisellä viikolla hälytyksiä sen sijaan tuli. BaseN-sovellus oli monipuolinen mittareiltaan, mutta samalla jäi kaipaamaan selkeää yhteenvetönäkymää, jossa kaikkien palvelimien kriittiset mittarit olisi nähnyt yhdellä vilkaisulla. Cacti oli siten käyttäjäystävällisempi yhteenvetönäkymiensä vuoksi.

Online-tulospalvelu WWW-sivuilla

Online-palvelut näytettiin pääsivuilla vimpainten (Wordpressissä käytettävä pienoisojelman) avulla ja kevyillä sivuilla pelkkien linkkien kautta. Tulospalvelinten vimpaimessa oli mahdollisuus arpoa käytettävä palvelin, mutta tätä toimintoa ei tarvittu, sillä käytössä oli myös Jouni Aaltosen konfiguroima Amazonin load balancer, joka jakoi kuormaa yhden linkin kautta. Online-kuulutus toteutettiin myös vimpaimen kautta. Netti TV:n hoiti YLE oman areena.yle.fi palvelunsa kautta ja sinne ohjattiin vimpaimen kautta. Areenalinkki vaihtui kesken kilpailun ilmeisesti kapasiteettiongelmiensa takia, mikä aiheutti hetken aikaa negatiivista palautetta mm. World of O – livechat-palvelussa. Areenalinkki ohjattiin loppujen lopuksi Yle:n ”suorat lähetykset” sivulle.

Kilpailun jälkeen

Kilpailusunnuntaina iltapäivällä web-tiimi lopetti toimintansa mediatilassa ja purki mediatilan laitteiston. Ennen toiminnan lopettamista kevyt sivu poistettiin käytöstä ja normaali etusivu

palautettiin. Reittihärveli ja lopputulosten ensimmäinen versio julkaistiin sivustolla sunnuntaina illalla. Tulosten viimeisin versio, GPS-seuranta, palautelinkit sekä hajontakaavio lisättiin seuraavan viikon alussa. Tuloksista oli mahdollista myös antaa palautetta.

Web-yhteenveto ja parannusehdotuksia

Uudet Jukola-sivut ovat kaiken kaikkiaan hyvä edistysaskel. Pyrkimys sivuston palvelujen, ulkonäön ja tekniikan tuotteistamiseen vakioituksi siten, että seuraavan kilpailun järjestäjä voi tuottaa järjestämänsä Jukola-kilpailun sisällön ja toiminnat valmiille sivustopohjalle on tavoiteltavaa. Toimintamalli jatkaa hienosti Jukolan perinnettä tiedon siirtämisestä tulevien järjestäjien käyttöön ja se selkeyttää myös Jukolan osoiterakenteen (jukola.com/2012, [/2013](http://jukola.com/2013) jne.). On kuitenkin muistettava säilyttää liikkumavaraa kunkin vuoden järjestäjien omille toiveille sivuston toimintojen suhteen.

Kehittämistä uusilla sivuilla on lähinnä sivupohjan ”lastentaudeissa” sekä sisällön näyttämiseen tarkoitetuissa vimpaimissa, joista jo nyt saatiin hyviä kokemuksia. Sivujen saaminen mahdollisimman kevyiksi kilpailuviikonloppuna on myös tavoiteltava asia. Staattinen etusivu valmiiksi tehtynä on joka tapauksessa ehdottomuus. Palvelintilan tarjonneelta Nebulalta on myös syytä pyytää erikoispalvelu (24h päivystys ym.) kilpailuviikonlopulle, jos palvelimet syystä tai toisesta menevät nurin. Mediateltiltaan kannattaa lisäksi harkita omaa työtilaa web-tiimille. Nyt samassa tilassa toimineilla nettitoimituksella, kuvaajilla ja web-tiimillä oli ajoittain tilanpuutetta.

6.16 Viestiliikenne (radiopuhelinverkko)

Vastuuhenkilö: Ken Stenbäck

Positiivista:

- Logistiikka onnistui hyvin ja kalusto on tallella
- Asennukset (tv/muut erityiskohteet) saatiin kuntoon ja testattua hyvissä ajoin
- Rikkiäisiä radioita ja akkuja oli, mutta kaikki kaluston vaihdot saatiin nopeasti tehtyä
- Radiohuoneen päivystys 24/7 koko kisan ajan oli tarpeellinen asia ja kaikkiin vikatilanteisiin reagoitiin välittömästi
- Radioliikenne oli ensiluokkaista, ihmiset osasivat puhua ja käyttää radioita erittäin hyvin (koulutus oli onnistunut).
- Teknisen toimittajan päivystys (jota käytettiin 2 kertaa) toimi hienosti ja varakalustoa oli riittävästi

Negatiivista:

- Vaikka kuuluvuus oli testattu, jostain syystä kanavien 1,2 ja 3 (Landbon masto) kuuluvuuden taso tippui lauantaina alle hyväksyttävän tason. Tämä aiheutti paljon ongelmia ja lisätöitä. Yksi syy oli todennäköisesti, että auringonpaiste oli kuumentanut koppia ja toistimia niin, että ne alkoivat rajoittaa lähetystehoaan rajun liikenteen myötä. Yöllä kuuluvuus vaikutti parantuneen. Myös TV-tuotannossa oli ylikuumenemisongelmia heidän omassa autossaan jakalustossaan.
- Koska Landbon maston kuuluvuus heikkeni, TV:n äänijärjestelmään kytkettyjen radioiden käyttö muuttui liian epävarmaksi, ja siksi oli pakko ottaa varasuunnitelma käyttöön: kytkettiin

edellisessä Jukolassa käytetty Rintamäen järjestelmä YLE:n maston antenniin. Tästä koitui lisäkustannuksia.

- TV:n lähetyksauton vaatimuksien suhteen (ennen kisaa) oli väärinkäsityksiä, ja vaatimus ei ollut sellainen, mitä oltiin ymmärretty. Tämä aiheutti ylimääräistä työtä ja epäammattimaista virittelyä, eikä TV saanut siltikään tarvitsemaansa jatkuvaa 2-suuntaista yhteyttä kameroihin. Yhteys äänipöydän kautta kuitenkin saatiin semi-duplexina ja tämä hyväksyttiin riittäväksi.

Mitä olisi voitu tehdä paremmin:

- Toistinasemajärjestelmän kuormitustestaus eri sääoloissa olisi ehkä tuonut esiin kuuluvuuden kanssa tulleet ongelmat. Käytännössä tämän testaaminen on varsin haastavaa ja hidasta, mutta ei mahdotonta.
- Radiovastaavan ei tulisi luottaa palveluntarjoajaan liikaa, vaan pitäisi teknisellä tasolla itse varmistaa kaikki yksityiskohtia myöten (esim. kytketyminen TV:n äänijärjestelmiin).

6.17 Aikataulu

	Suunniteltu	Poikkeama
Kirjallinen toimintasuunnitelma	11.11.2011	
Sektorivastaavien nimeäminen	10.4.2011	
Laitehankinnat sovittu (Vantaa)	marraskuu 2011	
Verkkosopimus	tammikuu 2012	Purkautui (oma palomuuuri)
Kaikki tarvittavat laitteet hankittu tai saanti tiedossa	30.4.2012	29.5.2012
Ohjelmisto testattu	30.4.2012	4.6.2012
Henkilöstö (pääosin) rekrytoitu	7.5.2012	
Järjestelmäsuunnitelma (konfiguraatiot)	4.3.2012	13.6.2012
Ilmoittautumisjärjestelmä avattu	9.12.2011	
Testijärjestelmän rakentaminen	toukokuu 2012	
Henkilöstön koulutus	7.5. alkaen	23.5.-13.6.2012
Rata- ja hajontatiedot ratamestareilta	15.2.2012	korjauksia tuli myöhään
Alustavat kilpailijatiedot järjestelmään	7.5.2012	17.5.2012
Järjestelmän rakentaminen kilpailupaikalle	9.-13.6.2012	
Kenraaliharjoitus	13.6.2012	
Tulospalvelujärjestelmä valmis	15.6.2012	
Lopulliset kilpailijatiedot järjestelmään	16.6.2012	
Jukolan viesti	16.-17.6.2012	
Purkaminen	17.-21.6.2012	
Loppuraportti valmis	elokuu 2012	
Jukola-kokous Jämsässä	marraskuu 2012	

Lisäksi laadittiin tarkempia aikatauluja / tehtävälistoja viimeisiä viikkoja varten sekä kummankin kilpailupäivän erillisaikataulu.

7 Kenttävaliokunta

7.1 Tehtävät ja tavoitteet

Tavoitteet:

- Kilpailukeskuksen hyvä toiminnallisuus; toimintojen sijoitus ja mitoitus
- Kilpailukeskuksen rakenteiden turvallisuus, yksinkertaisuus ja kustannustehokkuus
- liikenteen ja paikoituksen sujuva toiminta
- teknisen huollon toimintavarmuus
- turvallisuuden ylläpitäminen
- kilpailukeskukseen liittyvien ympäristöasioiden moitteeton hoito

Tehtävät:

- kilpailukeskuksen (ml. paikoitus- ja majoitusalueet) alue- ja tilasuunnittelu yhteen sovittamalla muiden valiokuntien tarpeet
- yhteydenpito kilpailukeskusalueen maanomistajiin, kaupunkiin ja toiminnanharjoittajiin
- kiertävän Jukola-materiaalin vastaanotto, kuljetus, varastointi ja luovutus
- kilpailukeskuksen väliaikaisten rakenteiden suunnittelu, pystytys ja purkaminen
- kalustehankinnat
- kilpailukeskuksen opasteet
- sähköhuollon suunnittelu ja toteutus
- vesi- ja jätevesihuollon suunnittelu ja toteutus, ml. suihkut ja saunat
- jätehuollon suunnittelu ja toteutus
- ensiaputoiminta
- liikenteen ja paikoituksen suunnittelu ja toteutus
- kilpailun turvallisuuteen liittyvät asiat, kuten yleinen järjestyksenpito, vartiointi ja paloturvallisuus
- edellä mainittuihin osatehtäviin liittyvät viranomaisluvut ja -tarkastukset
- materiaali- ja henkilökuljetukset
- jälkikatselmukset

7.2 Onnistumiset ja kehittämiskohteet

Parista edellisvuodesta poiketen koko kilpailukeskuksen infrastruktuuri oli koottu yhden valiokunnan tehtäväksi. Tällä pyrittiin välttämään rakentamisen ja huoltotoimintojen välisiä rajaepäselvyyksiä. Haittapuolena voitaneen nähdä valiokunnan suuri koko ja tiedonvälityksen epävarmuus järjestelytoimikunnasta alaspäin.

Onnistumiset

- liikenne ja turvallisuus sujuivat odotuksiin nähden loistavasti
- suunnittelun ja rakentamisen aikataulutuksen prosessi oli esimerkillinen
- yhteistyö Hakunilan urheilupuiston väen kanssa oli erinomaista

Kehittämistarpeet

- yhteistyö pelastustoimen kanssa
- jätehuolto
- talkooväen määrä juuri ennen kisatapahtumaa (ikääntynyttä kisaporukkaa, tekijät siirtyivät omille sektoreilleen) ja kisan jälkeen purkuvaiheessa
- telttojen pystytys ja paikkasähläys (suunnittelussa käytetystä mitoituksesta johtuen)
- kuljetusten (mönkkärit) organisointi
- viimehetken muutosten minimointi, esim. sähkötarpeet

Suurimmiksi toiminnallisiksi haasteiksi koettiin liikenne ja turvallisuus. Kummankin kohdalla onnistuttiin, joskin turvallisuusasioiden hoidossa oli epävarmuutta ja kitkaa pelastuslaitoksen kanssa. Liikennejärjestelyt pelasti rankan sateen alkaminen vasta sunnuntaina kisatapahtuman lopulla. Vastaisuudessa pääparkkialueita ei pidä suunnitella savipeltopohjalle.

Kisakeskus pysyi siistinä kisan ajan. Jätehuollon tavoite kaatopaikkajätteen minimoinnista ja puhtaiden jakeiden keräämisestä hyötykäyttöön ei täysin toteutunut, sillä lajittelu ei toiminut. Liian suuri osa kisavieraista viis veisaa jätelajittelusta ainakaan, jos tilaisuuden päättymisen aikaan vallitsee rankkasade. Kuitenkin hyötykäyttöön saatiin suurin osa tapahtuman jätteistä ja kaatopaikalle joutui hyvin vähän metaania tuottavia jätteitä. Rakennusvaiheen ja ennen kaikkea purkuvaiheen jätehuoltotarpeisiin tulee panostaa tulevaisuudessa enemmän. Jätehuolto vaatii hyvin laajaa kommunikointia ravintolan, markkinoinnin ja kenttähenkilöstön kanssa ja muidenkin kuin jätehuoltohenkilöiden sitoutumista Jukolan ympäristötavoitteisiin. Mm hankinnoilla vaikutetaan jätemääriin ja jakeisiin.

Rakennustalkooväkeä oli liian vähän. Monet asiat, mm. ravintolan myyntikojut, jäivät myöhäisiksi. Kisan aattona tehdyt viimeistely- ja siivoustyöt tehtiin kiireellä ja hätäisesti.

Median liikkumismahdollisuudet lähtö- ja vaihtoalueella tuottivat lisätyötä viime hetkillä, kun kuvaajille piti reitittää puuttuvia kulkuväyliä. Venlojen viestin jälkeen todettiin, että maalilinjan ja kuuluttamokoppien välissä hyvällä näkyvyyspaikalla näkyi TV-kuvissa pelkkää lauta-aitaa. Tämä korjattiin Jukolan viestiin.

Kutsuvieraita oli yörastilla selvästi odotettua vähemmän. Tilatut bussikuljetukset, vessat, teltta ja kalusteet olivat ylimitoitettuja, mikä aiheutti ylimääräisen työn lisäksi myös turhia kustannuksia.

7.3 Resurssit

Henkilöstöä kenttävaliokuntaan rekisteröityi yhteensä 559 mukaan lukien tulevien järjestäjien, Vantaan kaupungin sekä pelastuslaitoksen yhteyshenkilöt. Nettipohjainen toimitsijarekisteri oli erinomainen apuväline henkilöstön hallinnassa ja yhteydenpidossa, joskin kommenttina on sanottava, että ilmoittautumiskaavake voisi olla yksinkertaisempikin ja erityisesti tehtävämäärittelyyn tulisi saada vakioidumpi sanavalikoima.

Vastuualueittain vapaaehtoisia toimihenkilöitä rekisteröityi seuraavasti:

Rakentaminen, purku	56
Liikenne, paikoitus	234
Ensiapu	64
Vesihuolto, sauna	38
Sähköhuolto	12
Jätehuolto	36
Järjestyksenvalvonta	57
Kuljetukset	18

Työmäärän kokonaisarviota on lähes mahdoton tehdä. Talkoorakentamiseen ilman sähkö- ja vesihuoltotöitä kirjattiin noin 650 työpäivää. Suuri joukko vastuuhenkilöitä teki suunnittelu- ja valmistelutehtäviä kymmenien jopa satojen tuntien verran. Hyvin suurpiirteinen arvio koko kenttävaliokunnan työmäärästä olisi 20 000 tuntia.

Kenttävaliokunta kokoontui ennen tapahtumaa yhteensä 20 kertaa alkaen maaliskuussa 2009. Valiokunnan kaikki vastuuhenkilöt oli saatu sitoutumaan tehtäviinsä keväällä 2011. Kokouksien osallistumisaktiiviteetti oli hyvä.

Vantaan kaupungin liikuntatoimen Hakunilan urheilupuiston henkilö- ja koneistotyöpanos oli merkittävän suuri kilpailukeskuksen rakentamis- ja purkuvaiheessa sekä itse tapahtuman aikana. Ylikulkusillan ja kävelysillan rakentaminen, maansiirtotyöt, kuljetusavut ym. työt olivat merkittävä panos. Merkillepantavaa oli Vantaan kaupungin henkilöstön aktiivinen ja innostunut asenne hanketta kohtaan.

Vuokramönkijöitä varattiin käyttöön 15, muutama vapaaehtoinen toi omansa ja lisäksi kaupungin mönkijät, niin että yhteensä näitä oli noin 20. Tämä osoittautui kisan aikana liian pieneksi määräksi. Pienten kuljetustehtävien lisäksi mönkijät nopeuttivat henkilöiden liikkumista laaja-alaisella alueella.

7.4 Vastuuhenkilöt

Tehtävä	Nimi	Sähköpostiosoite	Puhelin
Kenttäpäällikkö	Unto Tanttu	unto.tanttu(at)tsvesi.fi	0400461526
Rakenteet, varapäällikkö	Matti Sajomaa	matti.sajomaa(at)kolumbus.fi	0409031230
Suunnittelu	Jukka Salonen	koukku56(at)kolumbus.fi	0505995430
Suunnittelu, opastus	Heikki Tevä	heikki.teva(at)gmail.com	0505340521
Sähköhuolto	Seppo Paasonen	seppo.paasonen(at)kolumbus.fi	0509112779
Vesihuolto	Tuomas Turunen	tuomas.turunen(at)tsvesi.fi	0414349332
Jätehuolto	Kari Hakuli	kari.a.hakuli(at)kotiportti.fi	0408663316
	Terhen Järvi-	terhen.kaariainen(at)saunalahti.fi	0505281095
	Kääriäinen		
Ensiapu	Lauri Karhumäki	lauri.karhumaki(at)hus.fi	0505611558
Liikenne	Kari Kangasmaa	kari.kangasmaa(at)pohjola.fi	0500402487
Turvallisuus	Iina Oja	iina.oja(at)elisanet.fi	0440909251
Ympäristöasiat	Erkka Rynänen	erkka82(at)gmail.com	0440610716
Kuljetukset	Tuomo Heinonen	tuomo.heinonen(at)skal.fi	0500901027

7.5 Suunnittelu

Vastuuhenkilöt: Jukka Salonen ja Heikki Tevä

Hyvän suunnittelun merkitystä hankkeen onnistumiselle ei voi ylikorostaa. Erityisen haasteen asetti Hakunilan urheilupuiston ja sen läheisyyden pysyvät rakenteet. Näistä oli toki suuri hyöty eri toimintojen sijoittamisessa, mutta suunnittelun tehtävä ei ollut helppo. Kilpailijoiden ja suuren yleisön päästämistä sisätiloihin tulee välttää, ellei mitoituksen riittävydestä ole varmuutta.

Tilojen ja alueiden osalta päädyttiin seuraaviin johtopäätöksiin:

- Sotungin koulu kokonaisuudessaan jätetään toimitsijoiden huolto- ja majoituskäyttöön, mm. ruokala toimi toimitsijaruokalana ja suurin luokkahuone poliisi- ja pelastustoimien johtokeskuksena
- Sotungin koulun erillisrakennukseen puolustusvoimien henkilömajoitus
- Hevoshaan koulu varataan kilpailijoiden lattiamajoitukseen
- Hakunilan uimahallia kilpailijat voivat käyttää, mutta hallin kapasiteetti ei missään tapauksessa riitä Jukolan tarpeisiin (kaupunki piti hallin auki läpi yön), Jukolan suihku- ja sauna-alue rakennettiin uimahallin viereen
- urheilukenttä-alueelle pääravintola sekä yhteistyökumppaneiden esittelytiloja
- aidatulle tenniskenttäalueelle Mallasrasti
- urheilukentän huoltorakennus ensiavun pääpisteeksi

Kilpailukeskuksen koulujen piha-alueita (kuva yhdistetty kolmesta kuvasta)

Tilojen käytön ja aluesuunnittelun yhtenä tukipilarina oli erinomainen yhteistyö Vantaan kaupungin eri toimialojen, erityisesti liikuntatoimen kanssa. Liikuntatoimen johdolla pidetyt koordinoitkokoukset ja koko liikuntatoimen aktiivisuus olivat avainasioita onnistumisessa.

Jo kilpailuhakemuksessa esitettiin aluevaraukset eri toiminnoille. Vuoden 2009 syyskuussa käynnistettiin alue- ja kilpailukeskussuunnittelu sekä yhteydenotot tarvittavien maapohjien omistajiin/käyttäjiin. Suunnitteluun sisältyi alue-, kilpailukeskus-, rakennus- ja aluerakenteiden suunnittelu (Jukka Salonen) sekä kilpailukeskuksen opastus kokonaisuudessaan (Heikki Tevä).

Suunnittelu tarkentui vuoden 2009 alusta ajan myötä aluesuunnitelman pohjalta yksityiskohtaisiksi suunnitelmiksi. Ytimenä oli maali- ja vaihtoalueen suunnitelma, jonka ympärille muut toiminnot sijoitettiin. Telttamajoitusalueet koostuivat useasta hajallaan olevasta peltoalueesta, mikä osaltaan hankaloitti toteutus suunnittelua. Ensimmäiset AutoCAD luonnossuunnitelmat tehtiin vuoden 2009 joulukuussa ja alkuvuoden 2010 aikana. Vuoden 2010 alussa hankittiin kaupungilta käyttökelpoiset karttapohjat aluesuunnittelua varten. Tässä

vaiheessa suunnitelmissa oli erillinen lähtöalue viereisellä pellolla ja maali-vaihtoalue lopullisen kilpailukeskuksen paikalla.

Kilpailukeskus koostui aluksi suunnitelmissa erillisestä lähtöalueesta ja varsinaisesta kilpailukeskuksesta (maali- ja vaihtoalue), mutta kun selvisi, että lähtöalueen maapohjaa ei saada käyttöön, oli palattava lähtöruutuun ja suunniteltava kaikki toiminnot samalle alueelle. Tämä tarkoitti, että koko kilpailukeskus oli mahdutettava 1,7 hehtaarin alueelle. Kompaktin kilpailukeskuksen yleisöalueeksi jäi käyttöön noin 1,5 hehtaaria. Ravintola ja kahviotoiminnot piti siirtää viereiselle urheilukentälle, jonne sijoittuivat myös esittelypaikat ja kutsuvierasravintola. Myös lähtöjärjestely koki täydellisen uudistuksen suunnittelun aikana, mutta tilavarauksellisesti se vei saman tilan kuin vanha järjestelmä. Hankalia lähtörakennelmia ei kuitenkaan tarvittu.

Tähän syntyi lähtö-, vaihto- ja maali- sekä yleisöalue (kuva yhdistetty kolmesta kuvasta)

Suunnittelussa käytettiin pääosin AutoCad 2012 -ohjelmistoa ja tulosteet julkaistiin pdf-muotoisina jakeluun kaikille tarvitseville osapuolille. PDF-muotoisten asiakirjojen muokkaukseen käytettiin osin PDF Xchange Viewer -ohjelmaa. Osittain kilpailukeskuksesta laadittiin kolmiulotteinen malli keskuksen toimintojen havainnollistamiseksi ja suunnittelua tukemaan. Tarkoitus oli myös käyttää ko. mallia määrälaskentaan, mutta tätä ominaisuutta ei lopulta oikein osattu hyödyntää, johtuen ehkä suunnittelun jakautumisesta useammalle työalustalle (ohjelmalle) ja henkilölle. Määrälaskennat suoritettiin osin "manuaalisesti" taulukkolaskentana ja osin AutoCAD-kuvista saatujen mitta-/määrätietojen avulla. Maalikoppien suunnitelmat saatiin kopioiden toimittajalta.

Lopullisen suunnitelman valmistuttua se mitattiin ja merkittiin maastoon AutoCAD-suunnitelmista saatujen koordinaattitietojen mukaan. Tässä vaiheessa todettiin kilpailukeskuksen taustatoimintojen lievä ahtausta, joten koko keskusta siirrettiin 5 metriä kaakkoon. Tällä kilpailukeskussuunnitelmalla kisa toteutettiin pieniä yksityiskohtien tarkistuksia lukuun ottamatta.

Koordinaattipisteiden maastoon merkinnän suoritti Vantaan kaupungin liikuntatoimi ja maastopisteitä merkittiin kilpailukeskukseen ja myymäläalueille 102 kpl, mm. telttojen ja rakennelmien paikat ja aitojen kulmapisteet.

Teltha-alueiden ruudutus sekä pysäköintiruutujen linjat merkittiin niin ikään koordinaattien mukaan. Koordinaattitiedot saatiin AutoCAD-suunnitelmista ja Geotrim Oy:n pikakouluttamat järjestävien seurojen henkilöt merkkasivat ne maastoon. Telttapaikkojen koordinaattipisteitä oli 1834, tuuliteltha-alueella 497, sekä 385 kpl sotilastelttojen keskipistekoordinaatteja. Pysäköintialueiden merkkauksipisteitä oli lähes 500. Sotilastelttojen osalta oli ongelmana alueen, jolle teltat oli saatava mahtumaan, pienuus ja osittain kaltevuus. Vaikka telttojen teoreettinen

koko oli tiedossa, tapahtui inhimillinen virhe ja unohtui huomioida pystytystoleranssit ja kaltevan maaston vaikutus, joiden seurauksena tilavaatimus kasvoi 10 - 20 cm per teltta. Telttojen minimietäisyydeksi oli vaadittu 4 m, joka näin ollen ei toteutunut sillä seurauksella, että valvova pelastusviranomaisen vaati kaikki välit tarkistettaviksi ja korjattaviksi teltat siirtämällä. Näin jouduttiin toimimaan neuvotteluyrityksistä huolimatta. Osa uudelleen sijoitettiin tuulitelta-alueen taakse.

Suunnittelun ongelmapaikat:

- alueen ahtaus ja hajanaisuus
- lähtöalueen maapohjan "menetys"
- suunnittelun lähtötietojen saanti
- myymäläalue ja esittelyalue muuttuivat koko ajan
- sähköpostien sekavuus
- suunnittelun ja muiden valiokuntien välinen tiedonvaihto
- työryhmän pienuus
- käytettävien ohjelmien yhteensopivuus ja käyttötaito tiedonvaihdossa

Kehitettävää:

- suunnittelun rajapintojen tiedonvaihdon parantaminen
- suunnittelun rajaaminen vain kenttävaliokunnan alueelle (mainos-, opas- ym. kartta-/painotuotteiden teko markkinointi- tai viestintävaliokunnalle mieluiten mainosgraafikon tekemänä = yhtenäinen ilme)
- sähköpostien tulee olla selkeitä ja saajalleen osoitettuja, ei yleisinfoa; kiire ei ole hyväksyttävä syy, sillä epäselvät sanomat aiheuttavat kiirettä muille
- lähtötietojen puristaminen yhteyshenkilöiltä

7.6 Rakenteet

Vastuuhenkilö: Matti Sajomaa

Rakennustöiden työmaapäiväkirja

Pvm	Pääasialliset työsuoritukset
Ke 17.4	Muuntamon perustustyöt aloitettu
Ti 25.4	Muuntamo valmis, jännite päälle
Pe 4.5	Pääkaapelin mittaamiset
Ma 7.5	Työt aloitettiin kilpailukeskuksen ydinalueiden liikenne- ja materiaalien kuljetusväylien pohjanvahvistustöillä. Suodatinkangas käytettiin 2500 m ² ja mursketäyttöä (0 – 32 mm, ja 0 – 16 mm) noin 900 m ³ . Murskekerroksen paksuus 20 – 30 cm. Telttapohjien tasauksiin sekä kaapelien suojauksiin käytettiin hiekkaa 110 m ³ . Työvaihe jatkui vaihteittain 15.5. saakka. Kilpailukeskuksen alueen rakenteiden merkitseminen Vantaan kaupungin mittaryhmän toimesta.
Ti 8.5	Salaojat ja maalialueen juomapaikan kuivatuskaivon ja –viemärin asennus sekä kaapelikaivantojen teko aloitettiin. Kilpailukeskusalueen ja lähialueiden vesakkojen raivaus aloitettiin. Raivausta jatkettiin pienin keskeytyksiin 8.6. saakka
Ke 9.5	Kilpailualueen pohjanvahvistustyöt, kaapeliohjien kaivu jatkui sekä maakaapelien veto aloitettiin. Kaapelinvedossa Kormunon sillan alituksen yhteydessä maakaapelin päällyste vaurioitui. Varmuuden vuoksi osa vaurioituneesta kaapelista uusittiin.
To 10.5	Ensimmäinen erä puutavaraa, ruuveja ja tilatut työkalut toimitettiin ”varikkoalueelle”. Kiertävän materiaalin lajittelua ja jakelua käyttöpisteisiin. Kilpailumaastoon tulevien tilapäisten siltojen materiaalin esivalmistus.
Pe 11.5	Maakaapelin jatkokset. Maadoituskaapelien asennus alkoi. Kilpailumaastoon toimitettiin ensimmäinen erä siltamateriaalia. Ratamestariryhmät aloittivat siltojen rakentamisen. Väliaikaisia siltoja tehtiin 8 kpl ja pysyviä siltoja painekyllästetystä puutavarasta 5 kpl. Siltojen jännevälit noin 5 m. Yksi silloista tehtiin kaksiaukkoisena; sillan pituus noin 10 m. Liikenneopasteiden kiinnikerimojen asennus alkoi. Työ jatkui pienin keskeytyksiin 10.6. sakka. Maakaapelien suojaputkien ja kaapelien ja maadoitusten asennus jatkui.
La 12.5	Aitatorppien (purilaiden) teroitus moottorisahoilla aloitettiin Väliaikaisista mastosilloista pääosin valmiina 7 kpl. Avojohtolinjojen ja valaisintolppien pystytys alkoi
Su 13.5	Äitienpäivä
Ma 14.5	Puutyöpisteen valmistaminen. Aitatorppien (purilaiden) halkaisu ja teroitus rakennussirkkelillä. Yhteensä tehtiin noin 1800 aitatorppaa. Yleisöaitojen tolpat tehtiin halkaistuista purilaista, pituus min 1,5 m. Muiden aitojen tolpat pääosin neljään osaan halkaistuista purilaista, pituus min 1,4 m. Jatkajohtojen materiaalien hankinta Onniselta, valmistus Onniassa oppilastyönä
Ti 15.5	Edellisten päivien työt jatkuivat. Haketta tehtiin noin 400 m ³ . Hake kuljetettiin pysäköintialueen P1 läheisyyteen tieurien vahvistusta varten. Screen 1 syötön työt aloitettiin.
Ke 16.5	Aitalinjojen merkitseminen. Maastoon tehtävien pysyvien siltojen materiaalien esivalmistus (paineekyllästettyä puuta). Pysyvien siltojen yhteyteen suoalueelle tehtiin noin 30 m pituiset ritilätasot. Saunan ja pesupaikan sijoituksen mittaukset alueen vapauduttua uimahallin urakoitsijalta käyttöömmme. Isojen keskusten toimitus Cramolta (Pk puuttui). AMKA toimitukset Onniselta.
To 17.5	Erialaisten puurakenteiden esivalmistus jatkui. Sähkökeskusten siirto paikoilleen jouduttiin siirtämään puuttuvien nostokoneiden vuoksi
Pe 18.5	Kahden sähkökeskuksen suojakopin teko. Kaksi sähkökeskusta kytkettiin verkkoon
La 19.5	Sotungin urheilupuistossa Extreme Run mistä johtuen työt olivat keskeytyksissä. Paitsi screen 2 mittaukset ja katuvalojen sammuttamisalueen tarkastus. Asia toteutettu syöttösuuntien muutoksilla, joilla vältettiin n. 300 lampun yksittäiset poiskytkemiset. Screen 2 syötön työt aloitettiin.
Su 20.5	Vesijohtolinjojen veto. Aitalinjojen sijaintien tarkistus ja merkitseminen asennustyötä varten. Kilpailukeskusalueen opasteiden sijainnin tarkistaminen
Ma 21.5 Ti 22.5	Puurakenteiden aitojen teko aloitettiin. Yleisöaidan korkeus noin 1,2 m. Tolppaväliksi valittiin lautojen toimituspituus 3,4 m materiaalihukan ja työmäärän minimoimiseksi. Tolpat painettiin maahan kaivinkoneen kauhalla. Lautojen jatkokset joka toisella tolppalla. Sähköpääkeskus tuli.
Ke 23.5	Aidat ylikulkusillalta vaihtoon valmiit. Screenien työt jatkuivat. Pk:n syötöt kytketty samoin kuin 2 lähtöä. Saunan sähkösyöttö vedetty maahan. VE:n jakokeskus toimitettu. Cramo korjannut pääkeskuksen vastaamaan kuvia.
To 24.5	Tuulitelta-alueen aidat ylikulkusillalta alkaen valmiit. Mainosaidoista noin puolet valmiina Sillan keskuksen syöttö vedetty kiinnitys aitaan.

Pe 25.5	Vaihtopuomin asennus. Tolpat 50x100 tolppia, pituus min 1,6 m. Kaksoistolpat painettiin maahan U-profiileista yhteen hitsatulla "sapluunalla", millä varmistettiin tolppien yhtäläinen etäisyys toisistaan ja vaihtopuomin helppo irrotus. Vaihtopuomin ylälankku höylätty 122 x 48 lankku. AMKAt screen 2 ja urheilukentälle vedetty.
La 26.5	Leimauskorokkeiden esivalmistus
Su 27.5	Vapaapäivä. Rock-konsertti urheilupuistossa. Lähtöjen eristysvastusmittauksia.
Ma 28.5	Leimauskorokkeet valmiit. Jalankulkusiltojen 5 kpl pysäköintialueelle P1 teko; jänneväli noin 4,5 m. SRV teki maalialueen konttien pohjien mittauksen ja alusrakenteet Isojen keskusten syöttöjen ja lähtöjen kytkemisiä.
Ti 29.5	SRV toimitti maalialueen kontit. Pää- ja VE:n työmaakeskuksiin jännite
Ke 30.5	Kuuluttamon ikkunoiden lasitus. Kolmen kävelysillan esivalmistus vuokrateltilta-alueelle. Saunan ja pesupaikan taseaus ja suihkukourujen asennus alkoi Kytkenät: screen 1 ja 2, silta, urheilukenttä Syöttöjä: Myymälä 1 ja sauna. Eristysvastusmittauksia
To 31.5 Pe 1.6	Tulostaulun pystytys alkoi. Myymälätiltojen alueen pohjien taseaus. Pesupaikan liitos kaupungin viemäriverkostoon. Sauna-alueen valmistelu jatkui Myymälä syötöt 1 ja 2 kytketty Cramon kontti tuli Valomastot (puu) ja niiden liityntäjohtot vedetty Työmaasähköä VE:n työmaakeskuksesta
La 2.6	Kilpailukeskuksen reuna-alueen aidat valmiit Puiset valopylväät ok Sauna ok Tarkistettu lähtökonttien sähköasennukset
Su 3.6	Sauna-alueen pohjat valmiit. Vesijohtoverkoston kytkennät. Pesupaikan seinämien tukirakenteiden valmistelu
Ma 4.6	Pesupaikan seinämien pystytys alkoi. "Lumiaitaverkkojen" asennus alkoi. Tuuliteltilta-alueen eteläpuoleisen sillan esivalmistus. Pysäköintialueen P1 ympäristöiden sekä liittymien teko pysäköintialueelle aloitettiin. Työ valmistui 12.6. Työn aloittamien aikaisemmin ei ollut mahdollista maaperän kosteudesta johtuen. Pysäköintialueen tilapäisten tierumpujen teko aloitettiin. Valmiit 12.6.
Ti 5.6	Saunateltan pystytys alkoi. Lähtökonttien ulkoiset kytkennät ok Ylikulkusillan alle valot Infotelan syöttö
Ke 6.6	Mediateltan pystytys. Mallasrastin rungon pystytys. Saunatelttojen pystytys valmis. Pesupaikan suihkuseinämät valmiit. Tulostaulu valmis Kilpailukeskusalueen ympärivuorokautinen valvonta alkoi. Mallasrastin sähköistys alkoi Valoja: Silta, tulostaulu lisäksi syöttö Mediateltilta syöttö ja keskukset Pylväsvalot AMKasta, sillalle lisätty valonheitin Varavoimakone tuli
To 7.6	Mallasrastin teltta asennettu. Infoteltilta sekä sisään-uloskirjauksen teltat asennettu. Pesupaikan pukeutumiskatosten teltat pääosin valmiit Varavoimakone kytkentä ja testaus Mediateltilta sähköt valmiit, samoin sisään-uloseltilta Vesijohtoverkoston klooraus.
Pe 8.6	Urheilukenttä Jukolan Viestin käyttöön. Kutsuvierasteltilta seinien kankaita lukuun ottamatta asennettu. Seuraavat teltat asennettu; Jukolakauppa, ensiaputeltta, varusteiden säilytys. Ruuan jakeluteltan runko asennettu. Vesijohtoverkoston desinfiointi ja huuhtelun aloitus. Ensiavun keskuspaikan valmistelu urheilukentän huoltorakennukseen alkoi. Nauha-aitojen tolppitus alkoi
La 9.6	Seuraavat teltat valmiiksi asennettu; kutsuvierasteltilta, ruuan jakelu, välivarasto ja esittelyteltat. Lipputankojen perustusten taseaus. Valojen asennuksia mediateltilta, info, kutsuvierasteltilta, välivarasto Syötöt: intersport, suunnistankauppa, ATK-korjaamo, kutsuvieras väli tila Vesijohtoverkoston huuhtelu n. 30 kuutiota. Suihkujen jakeluverkoston uudelleen rakentaminen ja suihkujen liittäminen kuuden putkiasentajan voimin.

Su 10.6	Lähtöalueen pienet teltat asennettu. Telttojen pystytys 2 vrk lyhyemmässä ajassa, mitä oli yhdessä Kataja Eventin kanssa suunniteltu. Kiitokset talkoolaisten erittäin ansiokkaalle työpanokselle sekä Katajan ammattitaitoisille asennuksen opastajille. Kalusteiden toimitus pääosin. Vesijohtoverkoston huuhtelu jatkui.
Ma 11.6	Pysäköintialueiden ja kilpailijoiden telttojen merkintä alkoi Geotrimin opastuksella. Yhteensä asennettiin noin 3000 merkintätolppaa pysäköinti ja teltta-alueille. K-pisteen lähestymissillan rakentaminen. Sillan kansi luiskineen noin 80 m2, jänneväli 6m ja sillan leveys 11 m. Mallasrasti jäähdytyskontti sähköt, karkkipiste (paikka muuttunut) Elisan konttiin sähköt Syöttö Jim –Slip, tulostuskoppi Ensiapu sähköt Puolustusvoimat aloitti vuokratelttojen pystytyksen. Juhlalavan asennus alkoi. Maalialueen korokkeiden valmistus. Kilpailukeskusalueen viitoitus alkoi. Partiolaisten vuokratelttojen nouto. WC-yksiköiden toimitus ja asennus alkoi Vesinäytteiden otto.
Ti 12.6	Palo- ja turvallisuustarkastus. Vuokratelttojen uudelleen asennus, kiitos palotarkastajalle. Jukolaportin asennus alkoi. Pysäköintialueen P1 liikenneväylien haketus. Haketta käytettiin noin 500 m3 Lipputankojen pystytys Huonekalujen jakelu teltoille pääosin maanantain - tiistain aikana sähköt: DNA konttiin,kauppojen jätepuristin,Nybygget,TV keskus (kisa-alue)jäähdytyskontit 2 kpl,maalileimasimet ja viimeiset rastit. Valoheitin siirrettävät mastot 10 kpl sijoitettu paikoilleen. Ulosohjausvalot 7 kpl kutsuvierastelttaan ja mallasrastille. Vesinäytteiden tulokset puhtaita. Ravintola-alueen vesijohdon rakentaminen
Ke 13.6	Kilpailukeskusalueen viimeistelyä. Välivaraston vanerilattian asennus. Juhlalavan katon asennus. Hakkeen levitys myymäläalueelle sekä kilpailukeskuksen ydinalueelle. Mainosten kiinnityksen aloitus. Screenien toimitus. Kenraaliharjoitukseen tilapäissyöttö (äänentoistoon yms) Sähköt:kahvila ,jätepuristimeen,pikkumyymälät,jätskiauto,valonheittimiin Kenttäkeittiön paineviemärin asennus. Kenraaliharjoitus.
To 14.6	Pysäköintialueiden ja kilpailijoiden telttapaikkojen merkintä valmis. Pesupaikat valmiit. Siivousta ja loppuviimeistelyä. Jätepuristimien toimitus. Ravintolapöytien jakelu ja ruokalippujen myyntikoppien asennus paikoilleen. Vesitankkien toimitus. Suihkuverkoston liittäminen paineenkorotuspumppuun, vesitankkeihin ja höyrytyskalustoon. Suihkuverkoston koepainaminen lämpimällä vedellä. Ravintolateltan käsienvesipisteiden rakentaminen ja viemärointi. Vesijohtoverkoston käyttöönotto. Sähköt: jätepuristimiin, HD auto, TV ja YLE, valaisin mastot, kahvion kassakoneet. Screenit päälle, lastenmaa ja metsäkirkko sähköt, kaikki myymälät, lippukopit. Ämyreiden suunnitelmat muuttuneet kolme erillistä ei vaan yksi iso. Jouduttu vetämään uusi erillinen syöttö. Asia poikunut TV: sta. Ylimääräisen kaapelin veto myymälään paikka vaihtunut (iso kuluttaja) Jatkojen muovitusta ja ylösnostot. Pikkuvikojen korjausta 1 vikavirtakytkin, joku avannut katkaisijan ,pistotulppa ei tarpeeksi syvällä yms. Sähköt: pikkuteltat pelto.
Pe 16.6	Lasten maailman valmistelu sekä telttojen pystytys. Metsäkirkon telttojen pystytys. WC:t ja jätteidenkeräys kontit ja jäteastiat asennettu. Palosammuttimien asennus teltta ja pysäköintialueille valmis Kenttäkeittiön paineviemärin ja jv-pumppaamon asennus ja käyttöönotto. Vesijohtoverkossa vuoto, joka johtui vanhan liitososan pettämisestä. Vuodon takia koko kilpailukeskuksen veden jakelu oli lähes kokonaan halvaantunut melkein kaksi tuntia. Lasten maailman sekä vaihtoalueen vesijohtojen ja vesipisteiden rakentaminen. Siivousta ja loppuviimeistelyä
La 17.6	Viimeistelyt Jukolan viestiä varten valmistuivat noin puoli tuntia ennen Venlojen viestien starttia. Sähköpäivystyksen aloitus klo 12.00(a 3miestä/3 tuntia). Saunan lämmitys aloitettiin.
Su 18.6	Vesisade alkoi aamupäivällä kiihtyen iltapäivän kaatosateeksi, jolloin talkoolaiset ottivat pääosin "Ritolat". Purkutöitä ei päästy aloittamaan sekä sade ehti aiheuttaa vuokratkaluston vaurioita.

	Kalustevuokraus nouti Mediateltan kalusteet. Kalusteiden kokoaminen palautusta varten aloitettiin. Kalusteita ei kuitenkaan voitu lähettää koska ei ollut "käsia paketoimaan lähetystä". Sähköpäivystys päättyi klo 15.00. Purku aloitettu lastenmaa, Nybygget ja klo 17.00 sateesta johtuen lähinnä teltoista, jotka saatiin suurimmaksi osaksi "putsattua" sähköistä. Saunat, suihkut ja vesijohtoverkkokäytössä klo 17.00 saakka, jonka jälkeen vesijohtoverkko kytkettiin käytöstä.
Ma 19.6 Ti 20.6	Kilpailualueen teltat saatiin puretuiksi tiistai-iltaan mennessä. Lasten maailman ja metsäkirkon teltat purettiin myöhemmin. Telttojen poiskuljetus kangerteli, koska kuljetuksen vahvistaminen laiminlyötiin. Noin puolet teltoista saatiin kuitenkin kuljetettua tiistain aikana. Vuokrateltat purettiin tiistaina, koska teltat olivat vielä maanantaina sateen jäljiltä märkiä. Kalusteiden poiskuljetus pääosin maanantaina Ensimmäiset rekat kiertävää materiaalia lähetettiin maanantaina Jämsään. Aidat purettiin pääosin tiistai-iltaan mennessä. Vesijohto- ja viemäriverkostot pääosin purettu maanantai-iltaan mennessä. Kilpailua varten pystytetyt tilapäiset liikennemerkkit saatiin puretuiksi maanantain aikana. Ympäri vuorokautinen alueen vartiointi lopetettiin.
Ke 21.6	Puretun puutavaran siirto varikkoalueelle sekä alueiden siivouksen aloitus. Työtä hidasti talkoolaisien väkäinen määrä. Vähintään 10 talkoolaisen vajuus. SRV haki pois kuuluttamon kopit ja portaat tasoiheen. Kurottajan viimeinen työpäivä (käytössä 6.6. alkaen). Ilman kurottajaa kuormien purku ja lastaus sekä siirto eivät olisi onnistuneet suunnitellun aikataulun puitteissa. Partiolaisilta vuokrattujen telttojen palautus. Sähköt purettu (lukuun ottamatta osaa ilmalinjoista ja kahta pääkaapelia, joiden purku tai paikoilleen jättäminen urheilupuiston tarpeiden mukaan ja vuokratavarat palautettu.
To 22.6	Kuuden talkoolaisen kanssa yritettiin saada alueet siivotuiksi kohtuulliseen kuntoon ennen Juhannuksen.
Ti 26.6	Juhannuksen jälkeen tulimme katsomaan nuorison mellastuksen jäljiltä sotkettua varikkoaluetta. Pääasiallisia aktiviteetteja puutavaran lajittelu nippuihin ja alueiden siivous. Edelleenkin noin 10 talkoolaisen vajuus
Ke 27.6 - Pe 29.6	Pienellä ryhmällä saatiin alueet perjantain iltapäivään mennessä pääosin siivottua ja materiaalit lajiteltua
Ma 2.7	Nuorison aiheuttamien sotkujen siivousta
Ti 3.7	Käyttämättömien materiaalin ja vuokratoneiden palautus Sipoon Raudalle

Rakentamisessa käytetyt koneet

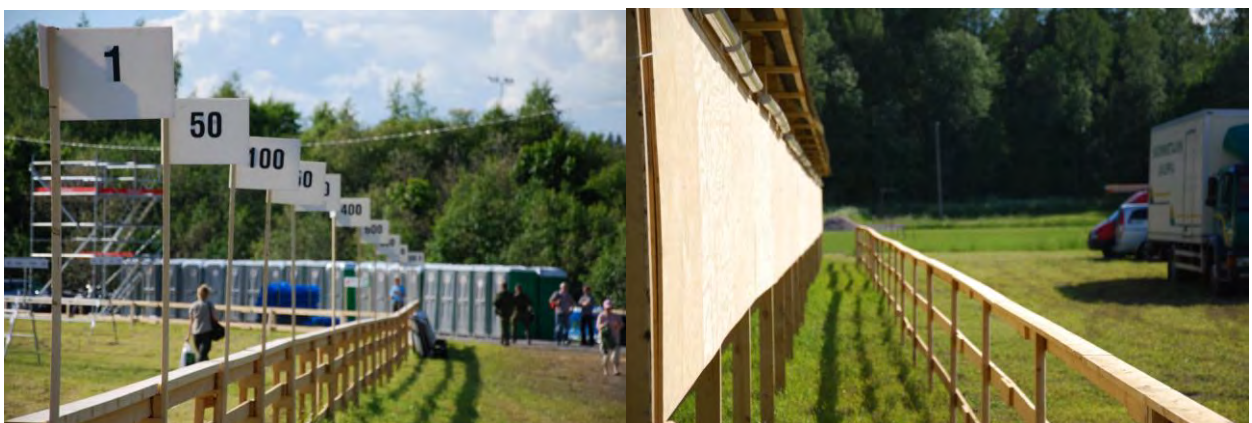
Maanrakennustöissä oli käytössä pieni kaivinkone sekä 1 – 3 maataloustraktoria varustettuina kuormauskauhalla, nostohaarukalla ja peräkärryllä tarpeen mukaan. Murske toimitettiin urheilukentän parkkipaikalle, mistä se siirrettiin traktoreilla kilpailualueelle. Täyttöjen tasauksiin käytettiin myös Bopcatia. Rakennustöitä hidasti töiden alussa traktorien kuljettajien puute.

Aitatolpat painettiin maahan kaivinkoneella. Materiaalien siirtoihin käytettiin traktoreita. Telttojen pystytyksessä kuormat purettiin ja lastattiin kurottajalla. Isojen telttojen kaaret nostettiin kuorma-auton nosturilla. Valaistuksen sekä telttakankaiden asennuksessa käytettiin saksilavanostinta. Materiaalien siirroissa käytettiin myös haarukkatrukkia. Valaisinpylväät nostettiin pystyyn kuorma-auton nosturilla. Pylväiden ja sähkölinjojen asennukset tehtiin pääosin nostokorilla varustetun nostimen avulla.

Rakennusvaiheen aikana ei ollut omassa käytössä mönkijöitä. Tämä oli iso puute ja aiheutti tarpeetonta kävelyä ja ajanhukkaa. Pieniin materiaalsiirtoihin saatiin lainattua Vantaan kaupungin mönkijöitä. Kilpailun aikana oli käytössä 14 mönkijää. Määrä oli liian pieni.

Leimauskoroke ja maalirakenne

Vaihtopuomi ja tulostaulu

Maalisuora ja kielletyn alueen aitoja rakentamisvaiheessa

Materiaalimenekki

Puutavara	Tilattu (m / m3)	Käytetty	Kommentteja
22 x 100	11309 / 24,9	10852 / 23,9	
47 x 100	2847 / 13,4	2160 / 10,2	Juhlalava tehtiin puutavaran sijasta
100 x 100	323 / 3,2	113 / 1,1	teline rakenteisena
50 x 125	672 / 4,2	616 / 3,8	
48 x 48	2016 / 4,6	1410 / 3,2	
18 x 95 höylätty	562 / 1,0	390 / 0,7	
28 x 95 höylätty	356 / 0,9	260 / 0,7	
Yhteensä	54,5 m3	43,6 m3	
Painekyllästetty, maastosillat			
28 x 95	1026 / 2,7		Kaikki puutavara käytettiin jatkamalla
50 x 150	174 / 1,3		maastoritoita
100 x 100	48 / 0,5		Lisäksi käytettiin painekyllästettyjä
48 x 123	90 / 0,5		sähkötolppia maatuikiin n 50 m
Yhteensä	5,0 m3		

Ruuvit	Tilattu
Tx25/4,5 x45	27000
Tx25/4,5x60	5000
Tx25/5,0x90	8000
Yhteensä	40000

Lisäksi hankittiin leveäkantaisia ruuveja liikennemerkkien ja mainosten kiinnitystä varten 5000 kpl. Ruuvihankinta epäonnistui täydellisesti. Kaikkien ruuvien tuli olla torx 25 kantaisia. Toimituksessa olivat vain 90 mm ruuvit tilauksen mukaisia. Loput olivat torx 15 kannoilla, joita on pienen kannan vuoksi lähes mahdoton käyttää. Ruuveja vaihdettiin huonolla menestyksellä. Seuraavassa lähetyksessä yli puolet oli torx 20, jälleen torx 15 sekä ristipääkantaisia ruuveja.

Kiviaines	Määrä m3
Murske 0 – 32 mm	750
Murske 0 – 16 mm	160
Hiekka 0 – 16 mm	110

Kommentteja ja kehitystarpeita

- Talkoolaiset suhtautuivat työturvallisuuteen erittäin vastuullisesti. Rakennus- ja purkutyön aikana sattui vain yksi lievähkö sormivamma. Ottaen huomioon talkoopäivien yhteenlasketun määrän työturvallisuuden korostamisessa onnistuttiin erinomaisesti.

- Rakennustyön laatu oli erinomaista ”valiolaatua”, mistä saatiin useilta tahoilta ansaittua kiitosta.
- Erityisen mittavan työsuorituksen teki Vantaan kaupungin Hakunilan urheilupuiston henkilökunta rakennuskoneineen, merkittävimpinä kohteina ylikulkusillan rakentaminen (syksyllä 2011), urheilupuiston alueen tiestön ja kenttien parantaminen sekä ympäristön vihertyöt.
- Urheilukentän vapautuminen (8.6.) ja uimahallin alueen (16.5) vapautuminen rakennus- ja asennustöille asetti omat haasteensa työn suunnittelulle ja ajoittamiselle. Työ eteni erinomaisesti sunnuntaihin 10.6. asti, jolloin olimme kokonaisuudessaan noin kaksi työpäivää edellä suunnitellusta aikataulusta. Tämän jälkeen tapahtui valitettava ”repsahtaminen”. Tiistain ja torstain välisenä aikana oli rakennustöissä 6 – 8 talkoolaisen vajuus huipentuen perjantain 15 hengen vajaukseen. Perjantaiaamuna maneesi vapautui lasten maailman rakentamiseen ja loppusiivoukseen sekä kaikkien rakenteiden tarkistamiseen olisi tarvittu suunniteltu täysi miehitys.
- Talkoolaisten puutteesta johtuen jouduttiin tinkimään palvelujen ja töiden laadusta, mikä näkyi esimerkiksi kalusteiden jakelussa ja asennuksessa, juhlahavan ympäristön keskeneräisyydessä, pesupaikan ympäristön ja juomapisteidien viimeistelyssä sekä loppusiivouksessa.
- Ajattelemattomuuden ”piikkiin” voitaneen panna muutamat lisäkustannuksia aiheuttaneet tapahtumat. Yhteen vuokratelttaan oli spriitussilla kirjoitettu teltan käyttötarkoitus: Kahvio. Lasku oli useita satoja euroja. Samaan kategoriaan kuuluu myös yhden teltan kattokankaisiin kiinnitettyjen teippien ylimääräiset pesukustannukset.
- Purkutöitä ei päästy aloittamaan sunnuntai-iltana vesisateesta johtuen. Väki kaikkosi paikalta, vaikka ”käsiä” olisi tarvittu esim. kalusteiden suojaan siirtämiseen. Purkutyö sujui maanantaina ja tiistaina erittäin ripeästi ja keskiviikkonakin tyydyttävästi. Tavaroiden kokoaminen ja loppusiivous olikin yhtä ”työtä ja tuskaa”. Mukana oli harva joukko ”ansioituneita” talkoolaisia, jotka olivat olleet työssä jo heti kohta Vapun jälkeen.
- Kumpanakin maanantaina 11.6. sekä 18.6. annettiin tiedote töiden loppukiristä ja talkoolaisten määrän tarpeesta. Tiedotteet olisi ehdottomasti pitänyt lähettää järjestävien seurojen puheenjohtajien ja rakennuspäällikön/kenttäpäällikön nimissä olkoonkin, että tiedotteet sisälsivät kaiken oleellisen informaation.
- Jukolan viestin järjestäjille pitäisi räätälöidä projektin johtamisen ja projektityöskentelyn koulutuspaketti. Jukolan viestin järjestämisen vaatimukset eivät juuri poikkeaa suuren teollisuuslaitoksen toteuttamisen vaatimuksista. Eri ”tuotanto-osastot” on saatava nivottua saumattomasti yhteen. Puutteena on ollut erityisesti tiedon kulku ”alhaalta ylöspäin”. Oman ”toimialan” aktiivinen informointi helpottaa ja nopeuttaa kokonaisuuden ratkaisemista.
- ”Rajapintojen” hallintaan on Jukolan viestin ohjeistuksessa kiinnitetty paljon huomiota. Pääosin asioista on otettu opiksi. ”Karttasalaisuuden” varjelusta johtuen kilpailukeskuksen reuna-alueiden rajojen tiedot eivät olleet siirtyneet kilpailukeskuksen suunnitelmiin, mistä johtuen joitakin aitoja jouduttiin siirtämään. Markkinoinnin ja sähköistyksen välinen tiedonkulku lienee iäisyyskysymys.
- Vaikka useita neuvotteluja ja tiedonvaihtoa TV:n ja kenttäkuulutuksen kanssa käytiin yli vuoden ajan, TV-tuotanto vaati merkittäviä muutoksia kuvaussuuntiin, yms. vielä perjantaina 15.6. aiheuttaen ”yötöitä” sähköverkon rakentajille.
- Kiitettävää oma-aloitteellisuutta osoittivat (vain muutama mainittuina) mm. info, lasten maailma, markkinoinnin mainosten kiinnitys, yms. Toistakin ääripäätä esiintyi. Lاپio ei

tarttunut millään omaan käteen ja kun alkoi sataa, jätettiin majoitusteltta oman onnensa varaan yksinäiselle paikalleen.

- Yhteistyökumppaneista kisaa edeltävinä päivinä rakentajille riesana ovat pienet ”toimijat”, jotka ovat tyytymättömiä myynti-/esittelypisteensä sijaintiin, sähkön saantiin, kilpailevan firman parempaan sijaintiin, yms. Vähäiseltäkin tuntuva siirto voi aiheuttaa merkittävää lisätyötä esim. sähkön jakelulle.
- WC:n toimittajafirmojen kanssa sopimuksissa tulisi olla sanktiollinen päivämäärä, mihin mennessä WC-yksiköt on kuljetettava kilpailukeskusalueelta. Firmat säästävät kuljetuskustannuksissa pitäessään kilpailukeskusaluetta tilapäisenä välivarastoalueena ennen yksiköiden siirtoa seuraavaan kohteeseen.

Sisäänmenoportti

Loppuviitoituksen ylikulkusilta

7.7 Sähkö

Vastuuhenkilö: Seppo Paasonen

Sähköryhmä toimi kenttävaliokunnan johdon alaisuudessa itsenäisenä pääasiassa ammattihenkilöistä koottuna ryhmänä. Toteuttaen tehtäviä, jotka sähköön osalta liittyvät kilpailukeskuksen suunnitteluun, rakentamiseen ja purkuun sekä toimintojen ylläpitoon.

Tehtävät tehtiin kiinteässä yhteistyössä Vantaan Energia Oy:n ja Vantaan kaupungin Hakunilan urheilupuiston kanssa. Tarvittava sähkö hankittiin sekä Vantaan Energian Sotungintien 20 kV avojohdosta että Hakunilan urheilupuiston sähkökeskuksista. Kilpailukeskusta varten rakennettiin Vantaan Energialta vuokrattava n. 630 kVAn puistomuuntamo.

Jakelu eri kulutuspisteiden jakokeskuksiin toteutettiin osin AMKA-ilmakaapeleilla ja osin maakaapeleilla. Varsinaisen kilpailukeskuksen alue toteutettiin maakaapeleilla, jotka asennettiin maan alle (n. 20 cm). Lisäksi käytettiin kilpailurakenteita mahdollisuuksien mukaan. Maan alainen kaapelointi tehtiin ennen kilpailukeskuksen rakenteiden tekoa keväällä 2012. Jakokeskuksilta sähkö jaettiin vikavirtasuojattuna edelleen tulppaliitäntäisten kumikaapelien avulla. Teiden alituksiin asennettiin alitusputket teiden rakentamisen yhteydessä. Urheilukentän syötöt vedettiin juoksuradan yli pintaan asennettuna ja suojataan kouruilla. Kilpailukeskuksen valaistus toteutettiin valomastoilla.

Urheilukentän alueella käytettiin urheilupuiston jo olemassa olevia valonheitinmastoja. Alueen katuvalaistusta käytettiin kokonaisuudessaan mahdollisten lisäysten kanssa. Lisäksi suurelta pysäköintialueelta tulevan kulkutien valaistusta parannettiin tarvittavin osin. Kilpailumaastossa jouduttiin toteuttamaan mittava katuvalojen sammuttaminen pylväs pylväältä johtuen katuvalojen sähköön syöttösuunnista.

Maastokontin, televisioinnin ja kutsuvierasteltan tarvitsemat sähköliitynnät Nybyggetissä kaapeloitiin VE:ltä tilattavasta 63 A työmaakeskuksesta. Saunan ja lämpimän veden valmistuksen tarvitsema sähkö otettiin urheilupuistossa sijaitsevasta Vantaan Energian jakokaapista.

Varavoimakone (n 500 kVA) sijoitettiin pääkeskuksen yhteyteen, joka sijaitsi lähellä muuntamoa. Kilpailukeskuksen telttojen johdot kiinnitettiin kevyesti. Tarvittava materiaali vuokrattiin mahdollisuuksien mukaan.

Sähköryhmän työvoiman tarve oli 10-12 henkilöä.

Suunnittelu

Suunnittelu aloitettiin kesällä 2010, jolloin selvitettiin alueella jo olevia sähkönsaantimahdollisuuksia. Seuraavaksi tehtiin karkea arvio edellisten Jukoloiden perusteella ilma- ja kaapeliverkosta. Ensimmäinen sähköverkkosuunnitelma valmistui syksyllä 2011 perustuen jo osin saatavilla oleviin kulutustietoihin. Sähköverkko eli johtuen alue- ja tehomuutoksista. Kuitenkin tammikuussa 2012 tehtiin kyselyt vuokrattavista ja ostettavista tavaroista. Muuntamon koko pieneni suunnittelun aikana n. 1 MW:sta 630 kVA:iin. Se tilattiin Vantaan Energialta keväällä 2012. Pääverkon suunnittelua jatkettiin vielä kesäkuussakin.

Kuitenkin pääkaapelit ja -ilmalinjat lukittiin kiinni huhti-toukokuussa. Tietojen saanti oli vaikeaa, osa paljastui vasta, kun toimijat saapuivat kisa-alueelle. Puuttuvien kohdalla käytettiin entisiä tietoja ja arvioita.

Rakentaminen

Vantaan Energia Oy toimitti 20 kV kaapeloinnin muuntamolle ja muuntamon (20 kV, 630 kVA). Työ aloitettiin 17.4 ja muuntamoon jännite 25.4. Työ toteutettiin etujassa johtuen VE:n muiden kohteiden työaikataulusta. Rakentaminen sähköryhmän osalta alkoi 4.5. Aluksi vedettiin päämaakaapelit, jotka valmistuivat 11.5. Ilmalinjojen työt aloitettiin 14.5. Isot keskuskeskukset tulivat 16.5 (CRAMO Oy), joiden asennus 18.5. alkaen (piti olla 17.6. helatorstaina, siirtyi työkonoiden puutteen vuoksi). Pääkeskukseen jännite saatiin 29.5., samoin Vantaan Energian toimittamaan erilliseen työmaakeskukseen, josta otettiin myös työmaasähköä. Nybyggetin erilliskeskukseen saatiin sähkö 8.6.

Cramo:n kontti ja keskuskeskukset sekä isommat jatkojohdot tulivat 31.5. Pienemmät jatkojohdot teetettiin oppilastyönä OMNIA:ssa, jonne tarvittava materiaali hankittiin Onninen Oy:ltä, jolta hankittiin myös muu tarvittava materiaali. Rakentaminen sujui hiukan etupainotteisesti. Lopullinen valmistuminen oli 15.6.

Kaikki keskuskeskukset oli varustettu vikavirtasuojin. Maadoitukset toteutettiin Cu- johdoilla ja muutamassa paikassa Cu-sauvoilla. Isot teltat maadoitettiin. Kaapelointi mitattiin meggaamalla (Jukolan keskuksiin asti). Vain yksi viallinen vikavirtakytkin löytyi keskuksista.

Kisapuiston urheilukentän töihin päästiin vasta 8.6 alkaen. Asiaa helpotti kuitenkin, että suurin osa alueen sähköstä voitiin ottaa urheilupuiston keskuksista. Alueen valaistukseen voitiin käyttää urheilupuiston valonheittimiä sekä katuvalaistusta. Katuvalaistusta hyödynnettiin muuallakin, jolloin pääasialliset valaistustarpeet olivat varsinaisella kisa-alueella. Täällä käytettiin valaisuun valonheittimiä ja 10 kpl siirrettäviä valaisinmastoja (7 metriä, 4x 400 W). Valaistustöitä lisäsi merkittävä kilpailualueen pimentämisoperaatio n. 300 katuvaloa, joka päästiin tekemään muuttamalla katuvalojen syöttösuuntia ja verkkoa. Tämän työn teki urheilupuiston henkilökunta.

Pääkeskus varustettiin varavoimalla, jota ei jaettu kuin varsinaiselle kisa-alueelle. Automaattisen varavoimakoneen (Festivaalisähkö) koko oli 500 kVA, johtuen toimittajan kokojen standardisoinnista (tarve alle 300 kVA). Ryhmälle kuului myös metsään menevien aggregaattien (1-3 KVA 11 kpl) hankinta 50 m jatkojohtoineen. Jatkojohtoina käytettiin kiertävää Jukolan kalustoa. Metsään vienti ja poistuntuonti sekä käyttö eivät kuuluneet sähköryhmälle.

Ryhmän vahvuus rakentamisen aikana oli 11 henkilöä, joista osa myös päiväaikaista. Rakentaminen toteutui kuitenkin pääosin päiväaikaan ja viikonloppuisin.

Asennettavat kaapelit

AXMK 185	550 m
AMKA 50	500 m
AMKA 16	100 m
MCMK 10	500 m
MCMK 6	300 m
Cu kaapeli	300 m
MMJ 2,5	50 m
MK 6	100 m

Jatkojohdot

63 A	440 m
32 A	640 m
16 A	500 m

Pienet jatkojohdot (Omnia+ itsetehdyt)

16 A 3 j	1000 m
16A 5j	650 m

Lisäksi metsään 3x1,5 jatkojohtoja 550 m

Keskukset

630 A	1
400 A	1
250 A	1
160 A	3
100 A	3
63 A	15
32 A	20
16 A	30

Valaisimet

Boj valaisimia	200 kpl
Boj ulosohjausvaloja	10 kpl
Valonheittämiä 400w	16 kpl
Halo valoja 40 W	4 kpl
Lv valaisimia	9 kpl

Asennukseen käytettiin tarvittaessa saksinosturia, nostolavaa, tikkaita, pylväskenkiä yms. Mönkijä oli ajoittain käytössä. Kaikkien näiden yhteisten laitteiden käyttö tulisi olla "projektin" edun mukaisessa käytössä.

Ylläpito

Kilpailujen aikana 16. ja 17.6. päivystys suoritettiin 16.6. klo 12.00 alkaen 17.6. klo 15.00. Päivystysryhmässä oli 3 miestä 3 tunnin vuoroin (9 miestä käytettävissä). Lepovuorossa olevat olivat kuitenkin kilpailualueella, jolloin tarpeen vaatiessa apua olisi löytynyt enemmänkin. Ryhmällä oli päivystyksessä 3 kpl radiopuhelimia.

Sähkölaitteet toimivat koko kisan ajan häiriöttä, vaikka sunnuntaina alkoi sade. Sade-ennusteeseen uskoen oli jatkot "muovitettu" ja nostettu korkeammalle sekä osin, missä mahdollista siirretty telttoihin ja rakennelmiin.

Tehontarve ei ollut tarkkaan määriteltävissä, koska osa sähköistä ei tullut muuntamon kautta ja mittauksemme eivät olleet samanaikaisia. Lisäksi urheilupuiston oma kuormitus ei ollut määriteltävissä. Sähköä syötettiin 6 eri pisteestä. Huipputeho voisi olla pimeän aikaan, mutta silloin mm kylmäkontit olivat jo kylmenneet riittävästi ja sähköntarve tasoittui ajoittaiseksi. Arvio tehosta n. 350 - 450 kW .

Purkaminen

Purkaminen aloitettiin erilliskohteissa jo sunnuntaina päivällä. Varsinainen purku aloitettiin sunnuntaina klo 17.00. Purkaminen sujui sateesta huolimatta hyvin, rankin sade "sisätöissä" telloissa ja purkuvoimaa oli päivystysporukallinen. Osa palautuksista tapahtui jo maanantaina, mutta purku päättyi keskiviikkona 20.6., lukuun ottamatta osaa Amka-linjoja ja kahta pääkaapelia, jotka jäivät odottamaan urheilupuiston ratkaisuja niiden tarpeesta. Muuntamon syöttöineen purki Vantaan Energia Oy.

Huomioita

- Työt toteutuivat suunnitellusti. Suunnittelun suurin ongelma oli tietojen saanti ja alueiden muutokset samoin kuin toimijoiden paikkojen muuttuminen. Vaikka sopimuksiin oli pyydetty sähkötietoja, niitä ei kuitenkaan saatu aivan kaikilta tai ne oli annettu virheellisinä.
- Muutama ison kuorman siirto aiheutti viimeisinä aikoina ylimääräisiä kaapelin vetoja jne. Yksi näistä tapauksista, johtui TV:n myöhäisherännäisyydestä (ääninostureiden poistot ja vaihto yhteen isoon, jonka paikankin löytäminen jäi viime tippaan). Sen yksi varjopuoli oli vedettyjen syöttöjen (pienet) jääminen turhiksi ja kiireelle vedetty uusi iso syöttö, lisäksi jouduttiin vetämään väliaikaissyöttö äänilaitteille kenraaliharjoituksen vuoksi. Kuitenkin yleisesti ottaen tietoja saatiin ja omat ja vieraat toimijat tekivät selvästikin yhteistä Jukolaa.
- Rakentaminen sujui hyvin. Ryhmän vahvuus ja ammattitaito sekä mukautuvaisuus oli erinomainen. Yhteistyö rakentamisessa meidän kannalta sujui rakentamisryhmän ja urheilupuiston väen kanssa hyvin. Rakentamiseen olisi kuitenkin syytä varata riittävästi nosto- ja vetokoneita sekä kuljetuskalustoa jopa tikkaita, millä nopeutetaan rakentamista, muutoin osa ajasta hupenee odotuksiin. Näistä oli ajoittain niukkuutta.
- Työkalut tulisi olla hyviä ja riittävästi. Meillä puutteita korvasi osin urheilupuiston varastot.
- Boj-valaisimet olivat nopeat asentaa ja purkaa, lisäksi ne pienentävät sähkötehoa (säästölamput) tuntuvasti verrattuna esim. hehku- ja halovaloihin.
- Valaistustarpeen määrittelyssä käytimme 100-300 luxia kohteesta riippuen.
- Suunnittelussa ja rakentamisessa on syytä käyttää jonkin asteista ylimitoitusta, etteivät yllätysmuutokset aiheuta ylipääsemättömiä ongelmia.
- Suunnitteluvaiheessa tulisi huolehtia, että "kotikoneiden" käyttäjillä olisi muita koneita vastaavia ohjelmia käytössään esim. Jukolan käyttöön tulevien koneiden lainaaminen suunnitteluvaiheessa. Tällä nopeutettaisiin toimintaa ja vältettäisiin turhaa päänsärkyä.
- Tarkastukset jäivät helposti vain omiin laitteisiin, koska osa toimittajista tekee töitään viimeisenä yönä tai yleensäkin myöhään. Kuitenkin sähkövastuu jäänee Jukolan puolelle.
- Purkamisvaiheessa jonkin verran hämminkiä aiheutti liian pikainen sähkön katkaisu, kun eri kohteissa olisi tarvittua jännitettä vielä maanantainakin; tästä olisi hyvä tiedotella puolin ja toisin etukäteen

7.8 Vesi- ja jätevesihuolto

Vastuuhenkilö: Tuomas Turunen

Talousvesiverkosto

Valio-Jukolan talousvesiverkosto rakennettiin 40 mm PEL-muoviputkesta, joka vedettiin maastoon pintavesijohtona. Vesijohdon reitit suunniteltiin mahdollisimman hyvin, niin etteivät putket kulkeneet tai ylittäneet kulkuväyliä. Vesijohtoverkostolle kertyi mittaa yhteensä noin 1600 metriä.

Kilpailukeskuksen laajuuden vuoksi vesijohtoverkosto rakennettiin neljään osaan ja vettä johdettiin kahdesta HSY Vesihuollon omistamasta palopostista ns. pystyputkillä ja kahdesta kiinteistökohtaisesta vesipostista. Juomavesipisteitä oli yhteensä 13 kappaletta, joista kaksi hoidettiin vesitankkien avulla. Verkostosta haaroitettiin juomavesipisteiden lisäksi yhteensä

kolme käsienpesupistettä, joista kaksi palveli ravintolahenkilökuntaa ja yksi wc-alueen käyttäjiä. Näiden lisäksi rakennettiin myös oma veden syöttö kenttäkeittiön tarpeisiin.

Vesijohdon desinfiointi suoritettiin 7.6.2012 syöttämällä verkostoon hypokloriittivesiseosta. Kloorauksen suoritti ammattitaitoiset vesihuoltoalan ammattilaiset. Klooriseoksen annettiin vaikuttaa vajaat kaksi vuorokautta, jonka jälkeen desinfioitu verkosto-osuus huuhdeltiin hyvin. Huuhteluun käytettiin arviolta 40 kuutiota vettä, jonka jälkeen saatiin kerralla täysin puhtaat vesinäytteet.

Kilpailukeskuksen vesipisteissä kului vettä hieman yli 100 kuutiota. Koko kilpailun ajan vesihuollossa oli valmiudessa kaksi päivystäjää, jotka vastasivat veden jakelun, viemäröinnin ja suihkujen toimivuudesta.

Juomaveripiste ja varusteiden pesupiste

Viemäröinti

Vesijohtoverkosto vaati ravintola-alueella myös viemäröintiä. Kenttäkeittiötä varten rakennettiin kokonaan oma viemäröintijärjestelmä. Jokaiselle käytössä olevalla kenttäkeittimelle tilattiin 800x500 mm kokoiset kaivot, joissa oli valmiina 110 mm putkiyhteet. Kaivot liitettiin toisiinsa viemäriputkella, jonka kautta kenttäkeittimien pesuvedet johdettiin Compli 1225/4 BW pienpumppaamoon (säiliön tilavuus 350 litraa). Pumppaamo oli varustettu kahdella ”repijäpumppulla”. Pumppaamo liitettiin 300 metriä pitkään paineviemäriin, joka rakennettiin 63 mm PEL-putkesta. Pesuvedet johdettiin paineviemärin avulla HSY Vesihuollon jätevesiverkostoon.

Toinen viemäröintiä vaativa kohde oli ravintolahenkilökunnan käyttöön rakennetut käsienpesupisteet. Myös näistä johdettiin pesuvedet jätevesiviemäriin pintavetona toteutetun viemäröinnin avulla. Juomavesipisteistä osa varustettiin veden kokoajakouruilla, joiden avulla ylimääräiset vedet pyrittiin imeyttämään maastoon, ettei vesipisteiden alusta vettyisi.

Suihkut

Suihkuveden lämmitys hoidettiin samaan tapaan kuin Salpa-Jukolassa. Suihkualueelle johdettiin vesi palopostista 3” paloletkulla, joka haaroitettiin jakotukin avulla kolmeksi 2” paloletkuksi. Veden lämmitystä varten alueelle oli hankittu kaksi 25 kuution konttitankkia, jotka olivat lämpöeristettyjä. Tankit täytettiin 2” paloletkuilla katolla olevien täyttöventtiilien kautta.

Suihkuveden lämmityksestä vastasi Höyry-Ässät. Suihkuveden lämpötila pystyttiin pitämään koko kilpailun ajan n. 35–37 asteen lämpöisenä. Vesitankit yhdistettiin toisiinsa 63 mm T-haaran avulla, josta lämmitetty vesi johdettiin taajuusmuuttajalla varustettuun paineenkorotuspumppuun. Molemmat tankit olivat varustettu palloventtiileillä, joilla voitiin vuorotella tankkien käyttöä ja lämmittää välillä käyttölämmintä vettä varastoon kulutushuippuja varten. Paineenkorotuspumpun jälkeen, jokainen suihkuseinän jakeluputki oli varustettu palloventtiilillä, joka olisi mahdollistanut esim. suihkun rikkoutuessa vain yhden suihkuseinän sulkemisen ja jättänyt muut kilpailijoiden käyttöön. Suihkujen jakeluverkosto uusittiin kokonaan ja vanhat kupariputket korvattiin 32 mm muoviputkella, joka kulki jokaisen suihkuseinän ympäri. Suihkuja haaroitettiin kilpailijoiden käyttöön yhteensä 78 kpl. Suihkujen vedenkulutus oli kilpailuviikonlopun aikana yhteensä 492 kuutiota. Suihkualan paineenkorotuspumppuna käytettiin Nurmijärven vesilaitokselta lainassa ollutta pumppua, jonka malli oli Grundfos CRE-32-2 ja muut tekniset tiedot 3x380-480 V, 4kW, 30m³/h, 29,6 m.

Jokaisen suihkuseinämän alle sijoitettiin 280 mm kourut, joiden päässä oli normaalit 150 mm korkeat ritilöillä varustetut rännikaivot. Kaivojen kautta pesuvedet johdettiin 280 mm keräilyputkeen, jonka päässä oli välillä varustettu tarkistuskaivo. Tarkistuskaivon jälkeen viemäri supistettiin asteittain 110 mm viemäriputkeen ja liitettiin HSY vesihuollon jätevesiviemäriin. Jätevesiviemärikaivon tukkeutuminen oli varmuuden vuoksi estetty siten, että viemäriputki johdettiin kaivon pohjaan saakka.

Suihkualueesta oli eristetty pieni pukuhuoneta ja kuusi suihkukyksikköä miehille naisten viestin ajaksi ja vastaavasti naisille miesten viestin ajaksi.

Varusteiden pesupaikka

Kolmas jakotukista haaroitettu paloletku johdettiin suihkualan edessä olevalle varusteiden pesupaikalle ja siitä haaroitettiin 1” paloletku höyrytysauton käyttöön. Varusteiden pesupaikalla oli käytössä kymmenen hanaa ja pesupaikan kourut oli halkaistu 400 mm putkesta. Pesuvedet johdettiin 110 mm viemäriputkella sakkapesälliseen hulevesiviemärikaivoon. Pesupaikka oli kovassa käytössä, jonka takia rakenteet tehtiin erittäin kestäviksi ja rakennelmat kestivät käyttöä erinomaisesti. Pesupaikalla kului vettä kilpailuviikonlopun aikana lähes 100 kuutiota.

Saunat

Valio-Jukolan saunat oli rakennettu edellisten vuosien Jukolan tapaan. Saunat olivat venlojen käytössä lauantaina klo 14–23 ja miesten käytössä sunnuntaihin klo 17.00 saakka. Saunojen lämmitys aloitettiin lauantaina klo 12 ja viikonlopun aikana koivupilkkeitä kului noin kahdeksan kuutiota.

Suihku- ja sauna-alueen ylläpidosta, lipun myynnistä ja siisteydestä vastasi viiden hengen työryhmät. Saunan lämmitykseen oli nimetty yksi vastuuhenkilö, joka valvoi toimintaa koko kilpailun ajan sekä jokaisella työvuorolla oli nimetty vastuuhenkilö, joka tarvittaessa otti yhteyttä vesihuollon päivystyksestä vastaavaan henkilöön.

Yhteensä saunoja kassatiedon perusteella oli noin 5500 käyntiä.

Huomioita

Talousvesi

- Talousveden siirtokalustossa olevat vesipisteiden jakotukit olivat hyväkuntoisia ja suhteellisen helppoja asentaa talousvesiverkoston. Jakotukit vaativat kuitenkin huolellista huuhtelua, koska ruosteista vettä virtasi juomapisteiden hanoista vielä kilpailun alkaessa vaikka verkostoa huuhdeltiin ahkerasti. Veden kulutuksen kasvaessa ongelma kuitenkin helpottui. Vesipisteiden ja käsien pesupaikkojen määrä nousi alustavista suunnitelmista lähes puolella ja asennustöihin tarvittiin ammattitaitoisia henkilöitä. Tämä aiheutti pieniä aikatauluongelmia, mutta koko verkosto saatiin kuitenkin hyvissä ajoin valmiiksi. Pitkä pintavesijohto kuumassa kesäsäässä aiheutti veden lämpötilan nousun verkoston päässä, mutta kulutuksen kasvaessa vesi vaihtui melko ripeästi ja juomavesi pysyi raikkaana.
- Edelle mainittujen ongelmien lisäksi vesihuollon vastuuhenkilöitä työllisti perjantaina iltapäivällä myös verkostossa oleva vuoto, joka sattui ikävästi kaikista pahimpaan viimeistelyvaiheeseen. Tämän ja huomaamattomassa paikassa oleva vuotopaikka aiheutti sen, että lähes koko kilpailukeskuksen veden jakelu lamaantui lähes kahdeksi tunniksi. Pieni ongelma oli myös se, että vesipisteiden jakotukkien hanatiivisteet on lähes poikkeuksetta kulunut loppuun. Tämän takia jokainen hana vaatii pienen pätkän esim. 13 mm puutarhaletkua, jotta hanoja voi käyttää ilman roiskeita. Letku tulee kiinnittää kiristysrenkailla, koska ilman niitä paineisku hanaa avattaessa lennättää letkut irti. Näiden pienien ongelmien jälkeen vesijohtoverkosto toimi moitteettomasti ja alueella olevan korkean vedenpaineen ansiosta pintavesiverkoston paine oli erinomainen. Tarkoituksena oli, että jokainen vesipiste olisi viemäröity maastoon sekä varustettu seisonta-alustoilla, jolloin vesipisteet olisivat pysyneet kuivina ja siisteinä. Näistä suunnitelmista jouduttiin kuitenkin hieman antamaan periksi aikatauluongelmien vuoksi.
- Juomavesipisteitä oli rakennettu riittävästi kilpailukeskuksen ytimeen, jossa kaikki palvelut oli vierekkäin, mutta kilpailukeskuksen hajanaisuuden vuoksi kaikille teltta-alueille vesijohdon rakentaminen olisi ollut erittäin suuri haaste. Yksi teltta-alue ja tuulisuoja-alue varustettiin vesisäiliöiden avulla. Näiden vienti ja merkitseminen jäi viimeistelyvaiheen kiireessä hieman puutteelliseksi, eivätkä vesipisteet palvelleet käyttäjiä aivan suunnitelmien mukaisesti.

Viemäröinti

- Kenttäkeittiön viemärijärjestelmä toimi moitteettomasti koko kilpailun ajan ilman minkäänlaisia huoltotoimenpiteitä. Vastaavanlaista kompaktia pienpumppaamoja voi hyvillä mielin suositella seuraaville kilpailujärjestäjille. Pumppaamo hankittiin Lining Oy:n kautta.
- Suihkujen viemäröinti toimi pienien viritys toimintojen jälkeen hyvin vaikka vettä kerääviä pystykaivoja ei asennettu ollenkaan. Pieneksi ongelmaksi muodostui kuitenkin liian pieni viemäriliitos. Kilpailun järjestäjät tilasivat 160 mm liitosporauksen, mutta tietokatkoksen takia paikallinen vesilaitos porasi ainoastaan 110 mm viemäriliitoksen. Tämän takia etenkin kulutushuippujen aikaan viemärin kapasiteetti oli aivan äärirajoilla, mutta ei aiheuttanut sen suurempia ongelmia. Edellä mainitun ongelman aiheutti osaltaan myös se, että taajuusmuuttajalla varustettu paineenkorotuspumppu toimi ainoastaan täydellä teholla, jonka takia suihkuista tuli yksinkertaisesti liikaa vettä. Tätä positiivista ongelmaa saatiin korjattua rajoittamalla suihkun jakeluverkon venttiileitä.

Suihkut

- Salpa-Jukolasta tulleen palautteen vuoksi suihkujen jakeluverkosto päätettiin uusia kokonaan ja kupariputkisto vaihdettiin muoviputkeen. Putkiston uusinnasta ja suihkujen

asennuksesta vastasi kuusi putkimiestä ja asennustyöt sujuivat ongelmitta noin kymmenessä tunnissa. Ainoaksi ongelmaksi meinasi muodostua tarvittavien osien määrittäminen ja hankinta, mutta näistä selvittiin suhteellisen helpolla. Suihkut toimivat kilpailun ajan hyvin ja ainoa positiivinen ongelma oli, että suihkujen paine kohosi liian korkeaksi veden kulutuksen kannalta ja suihkujen jakeluverkoston vesimäärää jouduttiin rajoittamaan venttiileillä. Ruuhkahuippujen kohdalla miesten viestin ensimmäisen ja toisen vaihdon välillä rajoitukset jouduttiin kuitenkin poistamaan, jotta veden paine riitti kaikille.

- Suihkuveden lämmityksessä Höyry-Ässien toiminta oli erinomaista. Veden lämpötila saatiin pidettyä lähes koko kilpailun ajan vakiona, jota helpotti myös lämpöeristetyt vesikontit. Osaavat ja usean Jukolan veden lämmityksestä vastanneet ammattilaiset kuitenkin helpottivat järjestäjien työtä erittäin paljon. Höyry-Ässien henkilökunnan kanssa käytiin ennen kilpailua tarvittavat asiat läpi ja tämän jälkeen homma sujui ilman minkäänlaisia ongelmia.
- Suihkualueen puhtaanapito onnistui naisten vuoron aikana hyvin ilman suurempia ongelmia ja tilat ehdittiin siivota kuntoon ennen ensimmäisten miesten saapumista. Miesten viestin aikana pukeutumistiloja oli kuitenkin lähes mahdoton pitää puhtaana ja kilpailun jälkeen tilat olivat erittäin siivottomat. Ainoa asia, joita järjestäjät ehdivät kerätä pois, olivat lukuisat virvoitusjuomatölkit ja pullot sekä suurimmat roskat. Suunnistuskansaa pidetään yleisesti ympäristöä siistinä pitävänä porukkana, mutta Jukolan saunassa hyvät tavat lähes poikkeuksetta unohtuvat. Toisaalta myös järjestäjien olisi tullut varustautua paremmin roskaamiseen useammilla roskalaatikoilla ja virvoitusjuomatölkkien keräyspisteillä. Myös siivouspartioiden olisi tullut käydä useammin suihkutiloissa. Muita yleisiä huomioita oli, että suihkuihin olisi tullut ohjata käyttäjät suuremmilla ja useammilla kylteillä, koska etenkin miesten viestin aikana naisille tarkoitettu pienempi pukeutumistila tuntui olevan erittäin vaikeasti löydettävissä. Toinen tarpeellinen lisä olisi ollut naulakoiden tai orsien rakentaminen suihkujen yhteyteen, joita kilpailijat olisivat voineet hyödyntää pyyhkeiden säilytyksessä.

Saunat

- Saunojen ylläpitoa helpotti paljon asiaan nimetty yksi vastuuhenkilö, joka vastasi toiminnasta ja opasti talkoolaisten vuorojen vaihduttua uusia henkilöitä tehtäviin. Saunojen ylläpito oli hikistä hommaa, johon kahden henkilön työpanosta tarvittiin lähes koko ajan. Töitä helpottamaan olisi molempiin saunoihin pitänyt rakentaa omat vesipisteet löylyastioiden täyttämiseen. Ilman näitä henkilökunnalla oli suuri työ kantaa vettä saunoille, kun kilpailijat tuntuivat arastelevan hakea vettä suihkuista niiden ollessa ahkerassa käytössä. Saunan pääsymaksu oli kaksi euroa ja hintaan sisältyi pefletti, joka jaettiin saunaan menon yhteydessä. Saunan pääsylippuja myytiin myös infopisteessä, mutta niiden käyttö oli suhteellisen vähäistä. Järjestäjien toimintaa helpottaisi huomattavasti, jos saunan pääsymaksu olisi sisällytetty osallistumismaksuun. Tämä helpottaisi myös kilpailijoita, joilla ei välttämättä ole tasarahaa tai käteistä käytettävissään.

Vesi- ja viemärihuolto sekä suihku- ja sauna-alueen toiminta onnistuivat hyvin. Jukolan kaltaisen kilpailun vesihuollossa asennustyötä, tavaroiden hankintaa, teknistä suunnittelua sekä yllättäviä tilanteita on kuitenkin niin paljon, että ilman ammattitaitoisia putkimiehiä ja kontakteja alan yrityksiin sekä ammattilaisiin tehtävää voisi kuvata mahdottomaksi. Valio-Jukolan vesihuollossa olivat suureksi avuksi Lining Oy, sekä Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymän, Keravan kaupunkitekniikan vesihuoltolaitoksen ja HSY Vesihuollon henkilökuntaa talkoohengessä.

7.9 Jätehuolto

Vastuuhenkilö: Kari Hakuli, Terhen Järvi-Kääriäinen

Jätehuollon suunnittelun pohjana oli toukokuussa 2012 voimaan tullut jätelaki 646/2011 ja Helsingin seudun ympäristöpalveluiden määräys jätteiden lajittelusta. WC -huollon suunnittelussa sovellettiin Valviran suositusta http://www.valvira.fi/files/tiedostot/v/a/Valvira_ohje_14_2011.pdf. Mitoitusperusteena oli n. 40000 kisavierasta. InvaWC määriä hieman sovellettiin alaspäin, johtuen tapahtuman luonteesta, sillä tapahtumaan arvioitiin tulevan liikuntarajoitteisia ”normaalia” tapahtumaa vähemmän.

Jäteastoiden määrän arvioinnissa käytettiin parasta mahdollista arviota tarpeesta perustuen mm. edellisten Jukolan viestien kokemuksiin. Suunnittelussa huomioitiin myös Jukolan ympäristöarvot ja suositukset jätteiden synnystä ja käsittelystä.

Ennen kilpailua WC- ja jätehuolto suunniteltiin ja kilpailutettiin. Suunnittelutyötä vaikeutti tapahtumapaikan layoutin muuttuminen ja lisävaatimusten asettaminen koko suunnitteluajan jopa vielä aivan viime metreille asti. Yhteistyösopimukset tehtiin kilpailutuksen perusteella jäteastoiden toimittamisesta ja poisviennistä, niiden tyhjentämisestä sekä WC -koppien tuonnista, välityhjennyksistä ja poisvienneistä sekä em. jätteiden käsittelystä.

Siirrettäviä kemiallisia vessoja oli 300 ja 6 invavessaa sekä 20 pisuaaria. Invavessat sijoitettiin paikkoihin, jossa oli pieniä lapsia tai ensiapu. Niiden lisäksi ensiavun pääpisteen vieressä oli pysyvä invavessa. Kemiallisten WC:iden lisäksi kisakeskuksessa oli vessoja Sotungin ja Hevoshaan kouluissa sekä urheilukentän huoltorakennuksessa ja Hakunilan uimahallissa.

99 WC:n alue sijoitettiin asfalttikentälle ja tarkoitettu tärkeimmäksi käyttöalueeksi. Asfalttikenttä oli erinomainen sijoitusalue WC:lle, mutta aluksi yleisö ei sinne tietään löytänyt, vaan jonottivat pienempiin paikkoihin. Alueen tullessa tutummaksi ko. WC:itä käytettiin hyvällä prosentilla. Alunperin tällä alueella oli 100 WC:tä, mutta YLE:n tuotanto vaati yhden WC:n autonsa viereen.

Lähtöön oli alun pitäen suunniteltu 40 vessaa, mutta valvoja halusi kenraalin jälkeen myös kilpailijoiden verryttelyalueen toiseen päähän vessoja. 10 vessaa siirrettiin sinne Hevoshaan koulun luota, koska koulun vessat olivat tapahtuman käytössä ja siirrettävät vessat kyseisessä pisteessä oli jo ensimmäisenä yönä ilkeästi kaadettu. Sääennusteeseen perustuen ne kuitenkin siirrettiin samaan riviin muiden lähdön vessojen kanssa vielä lauantai-aamuna, koska epäiltiin, että niitä ei päästäisi poistamaan alueelta enää rankan sateen jälkeen.

Tuulisuoja-alueen taakse sijoitettiin pieni käymäläkeskittymä, jonka arvioitiin riittävän tuulisuoja-alueen käyttäjille. Ongelmia tuli muutoksesta, jossa tuulisuoja-alueen taaimmaiselle alueelle pystytettiin vuokratelttoja. Tällöin jatkuva kuormitus kasvoi ajattelusta. Kyseisen alueen huollossa oli vaikeuksia, koska sinne päästiin ajamaan vain Venlojen viestin päätyttyä ja poistumaan viimeistään 30 min Jukolan lähdön jälkeen. Valitettavasti tyhjennysauton säiliö täyttyi, eikä kaikkia saatu tyhjennettyä, joten puolet ko. alueen WC:istä jouduttiin sulkemaan, jolloin alueen palvelutaso laski merkittävästi. Jatkossa kilpailukeskus on suunniteltava siten, että huoltoajaja ei tarvitse ajaa kilpailualueen varsinkaan ajattelun suunnistusreitillä poikki, koska kilpailun ollessa täydessä vauhdissa suunnistajajoukko on jatkuva, eikä huoltoautolla ole mahdollisuutta ajaa siitä läpi.

Pienet WC-alueet palvelivat oletetulla tavalla lukuun ottamatta bussien kääntöpaikka, jossa käyttö oli oletettua vähäisempää, koska niitä ei tyhjennetty lainkaan kilpailun aikana. WC-papereita oli saatu Katrinilta 25 920 rullaa ja 250 WC:tä oli varustettu alunperin kahdella rullalla. Kulutus oli vajaa 50% ko. määrästä.

Jäteastioita oli energiajätteelle 104, biojätteelle 29, palautuspulloille ja -tölkeille 22, kartongille 8, aaltopahville 9, metallille 8, lasille 6 ja paperille 5. Lisäksi oli aaltopahvi-, kartonki- ja energiajätepuristin. Jäteastioiden määrässä tuli viime vaiheessa ennakkosuunnitelmissa varaamattomia tarpeita mm. mallasrastilta, grilleiltä, keittiöstä, maalin juomapaikalta sekä infosta. Näistä selvittiin ilman suurempia vaikeuksia. Paras arvio tarpeista tulee tulla käyttäjiltä. Jätehuollon on vaikea arvata kaikkia tarpeita, ja tapahtuman aikana lisätarvikkeiden hankinta on hankalaa.

Valio-Jukolan jätemäärät:

- pahvi 2520 kg
- energia 4360 kg
- biojäte 2640 kg
- muovi 960 kg
- kaatopaikkajäte 6400kg
- rakennusjäte 3740 kg
- lisäksi eroteltiin paperikeräyspaperi
- pakkauslasia 600 litraa
- metallia ½ kuorma-auton lavallista
- vaarallisia jätteitä vajaa muovipussillinen
- pantilliset pullot ja tölkit kierrätykseen
- WC-jäteauton säiliö täyttyi kilpailun aikana kolme kertaa, tämän lisäksi lopputyhjennys
- kaksi lavallista purkujätettä
- puujätettä

Resurssit

Jätehuollon suunnitteluun osallistui vuoden aikana kaksi henkilöä.. Kilpailutuksiin osallistui myös muita Valio-Jukolan henkilöitä. Kilpailun alusviikolla jäteastioiden ja WC:iden jakeluun osallistui päivästä riippuen 2-4 henkilöä. Kilpailun aikana kilpailualue oli jaettu viiteen huoltoalueeseen. Jokaisella alueella toimi 2 hengen huoltopartiot, pääravintola-alueella henkilöitä oli 2 - 5 vuoron kiireellisyydestä riippuen. Yhdessä vuorossa talkoolaisia oli 10 - 14. Kilpailun jälkeisellä viikolla siivoustalkoissa oli mukana 2 - 6 henkilöä päivästä riippuen.

Kilpailuviikonlopun aikana jätehuollolla oli käytettävissä yksi mönkijäpartio. Partion muodostivat 2 kuskia, mönkijä ja peräkärry. Ennen ja jälkeen kilpailun käytettävissä oli samat laitteet, mutta kuskeina toimi sen päivän talkoolaiset itse. WC-huolto oli alihankintana siten, että tyhjennysauto päivysti 24 h lauantaista klo 14.00 lähtien paikanpäällä. Huoltoauton mukana oli ajoittain talkoolainen opastamassa autoa oikeisiin paikkoihin.

Kokonaisuudessaan jätehuollossa oli omia talkoolaisia 35 ja muutamia apuja muista joukoista tarvittaessa etenkin purkutöiden aikana. Yhteydenpidossa ja tehtävien välittämisessä partiolle

VHF-puhelimet olivat todella hyvät varusteet. Toki kännyköitäkin käytettiin, mutta lähinnä yhteydenpidossa muihin kuin jätehuollon henkilöstöön.

Tehtävät ennen kilpailua

Kilpailun alla toimitetut jäteastiat siirrettiin suunnitelluille paikoilleen. Lisätarpeitakin tuli ja lisäästioita tilattiin yhteistyökumppanilta. WC-toimittajaa ohjattiin sijoittamaan WC:t oikeisiin paikkoihin. Ongelmia oli tosin alustojen epätasaisuuden vuoksi etenkin teltta-alueiden lähistöllä. Kaikkia WC:itä ei saatu sijoitettu suunniteltuihin paikkoihin. WC:lle rakennettiin tukirakenteita tarvittaessa.

Tehtävät ja tapahtumat kilpailun aikana

Kilpailuviikonlopun aikana jätehuollon tehtävänä oli tyhjentää alueiden roska-astiat ja huolehtia WC-paperien täydennyksistä sekä tarkastaa WC:iden siisteys. Ravintola-alueella talkoolaiset toimivat lajitteluopastajina jäteastioiden huollon lisäksi. Tehtävänä käytännössä oli vaihtaa jäteastioiden jätepussit ja kuljettaa ne keräyspisteelle. Jäteneuvontaan ei aina riittänyt resursseja, vaikka olisi ollut tarvetta. Kertakäyttöastiat olivat biohajoavia ja ne saattoi laittaa ruokailupisteissä sekä bio-, kartonki- että energijakeen joukkoon. Muovipussit, rasva-annospakkaukset ja ruokailuvälineet eivät aina joutuneet energijätteeseen, vaikka pisteissä oli lajitteluohjeet sekä suomeksi ja englanniksi. Taulut rakensi kenttävaliokunnan rakentajat ja niihin liimattiin jäteastioiden tekstit sekä suomeksi ja englanniksi sekä näytteet tavanomaisista ruokalan syöjän jätelajista. Varsinkin talkoolaisten ravintolan jättepiste toimi hyvin kilpailupäivänä, kun siihen oli opasteiden lisäksi selkeät näyteastiat. Kartongin keräykseen ei haluta suuria määriä elintarvikkejäämiä, eikä Jukolassa voida toteuttaa pakkausten huuhtelua ennen keräystä.

WC-huoltoauto kiersi alueella aloittaen ensimmäisen kierroksen n. klo 15.00 lauantaina. Sen jälkeen auto tyhjensi WC:itä jatkuvasti sunnuntaina puoleen päivään asti. Auton säiliö täyttyi kolme kertaa. Kilpailun aikana jouduttiin vastaamaan ennakoimattomiin jäteastioihin ja -huolto pyyntöihin, mm. alumiinisia ruoka-astioita tuli niin paljon, että niitä varten jouduttiin tilaamaan metallilava, jolla tosin oli kilpailun jälkeenkin käyttöä. Energiajätekontteja jouduttiin tyhjentämään kauppojen lähellä ja keittiön vierestä. Muuten astiat riittivät hyvin viikonlopun aikana.

Tehtävät ja tapahtumia kilpailun jälkeen

Sunnuntain rankkasade sai varmaan osan majoittujista poistumaan alueelta mahdollisimman pikaisesti ja jopa jättämään jätensäkin telttapaikoilleen sen sijaan että olisivat kuljettaneet jätteensä kunkin leirialueen jättepisteeseen, joissa oli energijake, bio-, metalli- ja lasilajittelumahdollisuus. Kilpailun jälkeen jätehuollon tehtävänä oli poistaa jäteastiat ja eri paikkoihin jätetyt joukkueille jaetut jätessäkit ja muut maastoon jääneet roskat. Jätessäkkejä oli huomattavan paljon ja keräämiseen meni paljon aikaa. Osaltaan tähän oli syynä alimitoitettu talkoolaisten määrä ja joukkueiden suorittaman lajittelun epäonnistuminen, joka johti siihen, että eri puolilla olleet jäteastiat ja säkit kuljetettiin kolmen puristimen luo ja jätteet lajiteltiin siellä poltettavaan sekajätteen, pakattuun biojätteen ja kartonkipuristimeen sekä poistettiin lasi- ja metallipakkaukset sekä ongelmajätteet. Näin välttyttiin pienten astioiden tyhjennysmaksulta.

Jätehuollolle jäi merkittäväksi suunnittelemattomaksi tehtäväksi siivota kahden myyntipisteen jätteet. Tämä johti yhden sekajätelavan lisätilaukseen maanantaina. Myymäläalueen aaltopahvipuristimen sähköt poistettiin kisakeskuksen purkamisen aikaan niin nopeasti että pääosa aaltopahvista jouduttiin kuljettamaan kartonkipuristimeen. Puristin oli lisäksi sijoitettu nurmikentälle, joka pehmeni sateessa ja vaikeutti poiskuljetusta. Jätepuristimien sähkösyöttö oli järjestetty yhdessä kylmälaitteiden kanssa samaan jakorasiaan, jossa oli kolmelle puristimille varattu kaksi kolmesta pistokkeesta. Erehdyksessä kuitenkin otettiin käyttöön myös kolmas pistoke, jolloin kylmäkontti jäi ilman sähköä.

Huomioita

WC- ja jätehuollon onnistumisia:

- hyvät yhteistyökumppanit
- vessapaperin riittävyys
- talkoolaisten työpanos ja asenne kilpailun aikana erinomainen, poisjääntejä ei käytännössä tullut, myös kilpailunaikainen viestintä ja työnjako toimivat tehokkaasti
- kilpailunaikainen siisteys oli vähintään tyydyttävä
- jätepuristimien määrä oli juuri ja juuri riittävä, ja vähensivät merkittävästi tarvetta viikonlopputyhjennysstarvetta, jonka jätehuoltoyhteistyökumppani oli hinnoitellut kalliiksi

Vinkkejä seuraaville järjestäjille:

- varmista riittävä talkoolaisten määrä etenkin purkuvaiheessa
- mieti, miten lajittelun saa toimimaan
- tunnista mahdollisimman hyvin kaikki jätehuoltotarpeet ennen kilpailua ja sovi vastuista (vastuuta eri toiminnoille oman jätehuoltotarpeensa arvioinnista, esim. keittiön biojäte, ja jokaiselle paljon jätettä tuottavalle pisteelle vastuuhenkilö, joka huolehtii ko. pisteen siisteydestä yhdessä jätehuollon kanssa)
- mieti vessojen sijoittelu niin, että huolto on helppoa
- varmista, että laitteet saavat sähköä myös kilpailun jälkeen
- varmista kommunikaatio eri puolille niin, että huoltoreitit eivät tukkeudu, kilpailureitit eivät ylitä huoltoreittejä ja että keittiössä ja grilleilla on riittävästi jäteastioita
- varmista, että tiedät juomatoimittajien kanssa tehdyistä sopimuksista, jotta osaat arvioida palautuspullojen määrän
- mieti, miten esim. infosta ylijäänyt paperi saadaan kuivana talteen
- vältä painekyllästetyn puutavaran käyttöä tai varmista, että se toimitetaan erikseen oikeaan keräyspisteeseen
- mallasrastin tuoppimäärään kannattaa keksiä keinoja, esim. pantti, samaa keinoa voisi käyttää pullojen takaisinkeräämiseen
- ohjeista myös mukaan tulevat myyntipaikat ja kumppanit

7.10 Ensiapu

Vastuuhenkilö: Lauri Karhumäki

Suunnittelu alkoi noin kaksi vuotta ennen tapahtumaa. Ensiapu päätettiin hoitaa omin talkoovoimin, koska omasta väestä löytyi pitkäaikaista kokemusta sekä suunnistuksesta että suurtenkin suunnistuskisojen ensiavun hoitamisesta. Oma toiminta tuli myös taloudellisesti edullisemmaksi. Ensiaputaitoisia talkoolaisia oli tarjolla. Hakunilaan saataisiin toimivat ensiaputilat ja yliopistosairaalan ensiapu oli kisapaikalta 15 min ajomatkan päässä.

Henkilöstö

Henkilöstöä värvättiin työpaikoilta ja osin suunnistusväen keskuudesta. Tavoitteena oli saada vähintään 60 hengen ryhmä, joka onnistuikin melko helposti. Ensiapuhenkilöstöä oli 65, joista lääkäreitä 21, eri nimikkeisiä hoitajia 36, ensiapukurssin käyneitä viisi ja kirjuri-sihteereitä kolme. Lisäksi ensiavun käytössä oli neljä mönkijäkuskia ja ajoittain autokuski. Ensiavun päällikkö ja kaksi vastuulääkäreitä työskentelivät koko 1,5 vrk ajan, muille tuli keskimäärin kaksi 6-8 tunnin työjaksoa. Lääkäreiden joukossa oli useiden erikoisalojen edustajia (kardiologeja, anesthesiologeja, silmälääkäreitä, yleislääkäreitä, kirurgeja, lastenlääkäreitä). Lähes puolella ensiavun henkilöstöstä oli suunnistustaustaa ja useimmat olivat olleet vastaavissa tehtävissä urheilukilpailuiden ensiavussa aikaisemmin. Yksi silmälääkäri varustuksenaan silmämikroskooppi oli käytettävissä pääensiavussa koko Jukolan ajan.

Etukäteen järjestettiin kaksi samansisältöistä koulutustilaisuutta, joihin osallistui suurin osa ensiavun henkilöstöstä. Tilaisuuksissa annettiin yleistietoa suunnistuksesta ja Jukolan viestistä, kerrattiin yleisimpien ensihoitoa vaativien tilojen hoitolinjat ja tutustuttiin paikkoihin ja muuhun henkilöstöön. Lisäksi kenraaliharjoitukseen edeltävänä keskiviikkoiltana osallistui suuri osa ensiapuväestä, jolloin kerrattiin erityisesti elvytystä, kylmähoitoa, haavan hoitoa, kuljetuksia ja viestintää.

Työvuorotaulukot laadittiin edeltävällä viikolla. Eri pisteisiin pyrittiin saamaan ainakin yksi kokeneempi lääkäri tai hoitaja. Kullekin maastopisteille varattiin yksi suunnistustaitoinen henkilö sekä yksi VHF-puhelimen käyttökoulutuksen saanut.

Henkilöstön kokonaismäärä oli juuri sopiva, kun joudutaan hoitamaan ja päivystämään useassa eri pisteessä. Porukka jaksoi olla hyvin mukana. Maastopisteillä saattaa tulla tekemisen puute, mikä johtuu toiminnan luonteesta. Tämä kannattaa huomioida etukäteen. Silmälääkäri varustuksenaan silmämikroskooppi oli erittäin hyödyllinen ja tehokas yhdistelmä, suositellaan lämpimästi käytettäväksi jatkossakin. Ensihoitoon ja nesteytykseen perehtynyt lääkäri on syytä olla ainakin pääensiavussa. Erillisen sihteerin-kirjurin käyttö pääensiavussa toimi hyvin, selvensi työnjakoa ja potilaiden logistiikkaa. Etukäteen järjestetyt info-koulutustilaisuudet kaikille ammattiryhmille ovat erittäin hyödyllisiä ja jopa välttämättömiä, koska suunnistuskilpailuissa on paljon sellaisia elementtejä, mitä muissa lajeissa ei ole. Mönkijäkuskit jäivät välimaastoon, kaksi oli ea-organisaatiossa, muut kuljetuksessa, eikä varamiehiä ollut. Organisaatio on varmistettava etukäteen, kuten myös ajokoulutus, maastotuntemus ja työvuorot.

Ea-pisteet ja -tilat

Ensiapu toimi viidessä pisteessä: pääensiapu, maali-vaihtoalueen ensiapu sekä Venlojen viestin aikaan kaksi ja Jukolan aikaan kolme maastopistettä. Pääensiapu sijaitsi Hakunilan urheilukentän huoltorakennuksessa, jossa käytössä oli neljä pukuhuonetta (kaksi 23 m² ja neljä 15 m²) ja lisäksi pesu-, WC- ja huoltotilaa 48 m², yhteensä 156 m². Suurimmat kaksi huonetta toimivat pikkuvammojen hoitohuoneena ja kylmähoitohuoneena (KKK-hoito). Kaksi pienemmistä huoneista toimi ”tehohoito”- ja tarkkailuhuoneina sekä haavanhoitohuoneena, yksi silmä lääkäriin huoneena ja osin lepohuoneena sekä yksi monikäyttöisenä toimistohuoneena. Osa suihkutiloista muutettiin kylmähoitopotilaiden makuutiloiksi.

Maali-vaihtoalueen ensiapu toimi noin 30 m² teltassa vaihtokarsinan välittömässä läheisyydessä. Ensiapupisteeseen henkilöistä 2-3 päivysti koko ajan maali-vaihtoviitoituksen varrella. Ensiapuryhmälle suunniteltiin hyvissä ajoin portti maaliviitoitukselle kulkua varten. Tämä ei loppujen lopuksiakaan toteutunut, viimeisenä esteenä oli aidan poikkipuihin vedetyt tietoliikennekaapelit.

Kolmella maastopisteellä oli noin 15 m² teltat. Kalusteiksi varattiin pöytä, tuoleja, patjoja ja yöksi valaistus. Kahdessa pisteessä pöytien kokoaminen ei onnistunut.

Pääensiavun tilat olivat niukahkot mutta juuri ja juuri riittävät. Huonejako erityyppisiin hoitoihin toimi hyvin. Erillinen toimisto-johtohuone on tarpeen. Lepotauot ja -tilat ja omien varusteiden säilytyspaikka kannattaa miettiä. Maali-vaihtoalueen ensiapu haluttiin pitää lähellä, mutta ei aivan kulkureitillä, etteivät kaikki tule suoraan hoidattamaan naarmuja. Tämä onnistuikin, mutta muutamat maalissa uupuneet eivät saaneet välitöntä apua. Maali-vaihtoviitoituksen ea-ryhmä pidettiin koko ajan valmiudessa. Viitoitukselle ei saa jäädä ketään makaamaan ilman välitöntä apua, jo televisioinninkin takia. Tällaista ei onneksi nyt tapahtunut. Kilpailukeskuksen ja lähimaaston mönkijäkuskiksi pitää turvallisuuden takia varmistaa osaava ja kokenut ajaja.

Varustus ja välineet

Pääensiavun sairaanhoidolliset kalusteet ja varusteet saatiin pääosin lainaksi Vantaan kaupungilta Tikkurilan terveysasemalta. Ne noudettiin perjantai-iltapäivällä ja palautettiin sunnuntai-iltana. Muu kalustus tuli Hakunilan urheilupuiston ja Sotungin lukion varastosta. Kaksi tietokonetta, joista toisessa nettiyhteys, toimitettiin Jukola-organisaatiolta. Silmä mikroskooppi saatiin käyttöön mainosta vastaan maahantuojalta. Kaksi defibrillaattoria saatiin lainaksi Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselta.

Hoitotarvikkeet saatiin osaksi perintönä Salpa-Jukolasta ja osa Tikkurilan terveysasemalta. Merkittävä osa tarvikkeista tilattiin Mediq Oy:ltä (siteitä, teippejä, laastareita, harsoja, tutkimuskäsineitä, liinoja, maljoja, ruiskuja, veitsiä, kanyylejä, nesteensiirtoletkuja, desinfektioaineita, nieluputkia, lastoja, tukikauluksia, kudosliimaa). Kylmähoitoon tarvittava jäämurske haettiin perjantaina ja lauantaina kalatukuliikkeestä Sörnäisistä.

Maastopisteiden varustuksena oli ensiapulaukku, jäitä, defibrillaattori ja paarit. Rastimiehille varattiin 20 pelastuslakanaa sekä kaikille pieni ea-pussi, jossa oli pikasiteitä, sidetaitos ja -rulla sekä tukisidos. Saunaan ja pesupaikalle varattiin laastaria, jolla kilpailijat pystyivät itse saunan ja pesun jälkeen peittämään pienimmät haavat. Rakentajaporukan käyttöön varustettiin viikkoa

ennen tapahtumaa kaksi ea-reppua, joissa oli lähinnä sidetarpeita, kylmäpussi, särkylääkettä ja lähimpien päivystyspaikkojen sekä ea-vastaavan yhteystiedot.

Neljä hoitopöytäpaikkaa riittivät, hetkittäin tosin kaikki olivat varattuja. Kylmähoitopotilaat kannattaa makuuttaa patjoilla lattialla, hoidettava jalka esim. penkille. Varauduttava sekä kylmään että helteeseen eli riittävästi peitteitä ja avaruushuopia (myös maastopisteille ja kuljetuksen ajaksi) ja toisaalta varauduttava runsaaseenkin nestehoitoon. Jäämurske kylmähoitoon on tehokasta ja halpaa.

Kuljetukset

Ensiavun käytössä oli koko tapahtuman ajan oma ambulanssi, jossa oli hoitotason varustus, ensihoitaja ja sairaankuljettaja. Koska kyseessä oli yksityinen toimija toiselta paikkakunnalta, sai ambulanssi toimia vain kilpailualueella. Muutama murtumaepäilypotilas jouduttiin lähettämään Peijaksen sairaalaan Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen ambulanssilla, joka tilattiin 112-numerosta. Käytössä oli 3-4 henkilöautoa, joilla hoidettiin ensiapuväen edestakaiset kuljetukset maastopisteille. Autoja käytettiin myös lievemmin loukkaantuneiden suunnistajien kuljetuksiin.

Jokaisella maastopisteellä ja kilpailukeskuksessa oli ensiavun käytössä oma mönkijä, joista kahdessa oli peräkärry. Kilpailumaaston mönkijäkelpoiset reitit selvitettiin ja koeajettiin ennen tapahtumaa ja reiteistä piirrettiin kartta. Mönkijät osallistuivat viiteen eri maastohakuun, joista kolmessa mönkijän apu oli merkittävä. Kilpailukeskuksessa mönkijä kuljetti lievästi loukkaantuneita maalin ensiavusta pääensiapuun. Kahdelle maaston ensiapupisteelle ei päässyt autolla perille, jolloin loppumatkan kuljetuksiin käytettiin mönkijää.

Medi-Heli oli normaalissa valmiudessa asemapaikassaan tapahtuman aikana. Helikopterin laskeutumispaikka oli varattu kilpailukeskuksen välittömään läheisyyteen. Rajavartiolaitoksen pelastushelikopteri oli valmiudessa Malmin lentokentällä, mikäli olisi tullut tarve evakuoida vakavasti loukkaantunut suunnistaja vaikeakulkuisesta maastosta. Helikopterikuljetuksia ei tarvittu.

Oma ambulanssi oli hyvin tarpeellinen, toimintavalmiina välittömästi. Muutamaa sairaalaan vientiä ei tosin pystytty toteuttamaan, koska lupa-asiat estivät käytön. 112-numerosta tilattava ambulanssi tuli viiveellä (vaikka fyysisesti oli parkissa ensiavun seinän vieressä). Maastopisteille menoon pitää varata riittävästi aikaa, ainakin jos joudutaan käyttämään samoja reittejä kuin yleisö. Pari olosuhteet tuntevaa autokuskia olisi tarpeen ensiavun käyttöön. Loukkaantuneiden maastosta haku sujui erinomaisesti. Ensiavussa oli riittävästi suunnistusosaamista, oma ambulanssi oli käytössä, mönkijäreitit oli etukäteen testattu ja viestintä suunnistajien, rastimiesten, juomapaikkojen, maaston ea-pisteiden ja pääensiavun välillä toimi. Jukolassa maastohakua ei kannata jättää pelkästään pelastusorganisaation vastuulle, koska osaamista löytyy omasta takaa. Erikoistapauksissa kannattaa hyödyntää esim. helikopteria.

Yhteydenpito ja viestiliikenne

Yhteydenpito tapahtui kännyköiden ja VHF-puhelimien avulla. Ambulanssissa oli myös Virve-puhelin. Ensiavulle varattiin hyvissä ajoin yksi kännykkänumero, joka jaettiin laajalti kisaorganisaation tietoon. Numero päivysti koko Jukolan ajan ja siihen vastasi välittömästi joku

kolmesta vastuulääkäristä. Yhteys toimi moitteettomasti, katkoksia ei esiintynyt. Lisäksi käytössä oli lista Jukolan tärkeistä kännykkänumeroista sekä myös lista lähes kaikkien ensiapuhenkilöiden omista kännykkänumeroista.

VHF-puhelimia oli ensiavun käytössä 12 kpl: pääensiavussa kolme, maali-vaihtoalueella sekä maastopisteillä kaksi kussakin ja yksi ambulanssissa. VHF-puhelimien kuuluvuudessa oli selviä ongelmia. Ajoittain kuuluvuus oli hyvä ja asioita saatiin hoidettua eri ensiapupisteiden ja esim. rastimiesten välillä, mutta aika usein kuuluvuus oli liian huono tai sitä ei ollut ollenkaan. Virveyhteyttä ei tarvittu.

Kännykät toimivat luotettavasti ja joustavasti. VHF-puhelimista oli apua, mutta pelkästään niiden varassa olisi jouduttu pahoihin vaikeuksiin kuuluvuusongelmien takia. Kattavat listat riittävällä jakelulla kannattaa tehdä kännykkänumeroista ja VHF-kanavista, ensiavun numeroiden lisäksi huomioiden kilpailun johto, pelastusorganisaatio, ambulanssi, rastimiehet, juomapaikat, mönkijät, helikopteri ja sairaalat.

Ensiapukäynnit

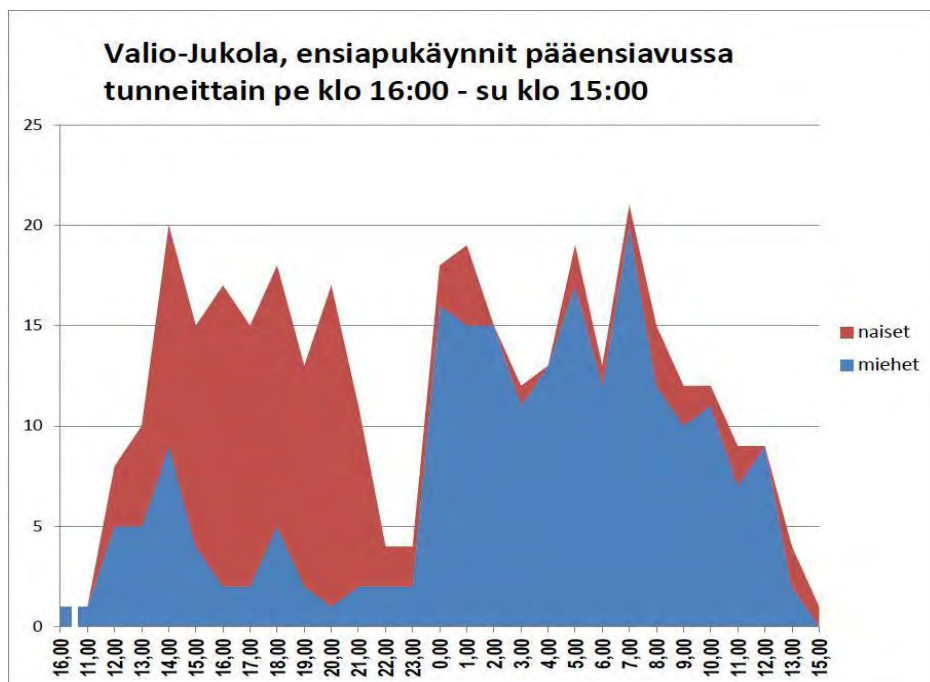
Ensiavussa varauduttiin yhteensä 600 – 800 käyntiin, mutta käyntimäärä jäi oletettua pienemmäksi noin 480 käyntiin. Pääensiapuun kirjattiin 371, maali-vaihtoalueen ensiapuun 79 ja maastopisteille 28 käyntiä. Ensiapukäyntien syykirjo oli aivan odotettu. Yleisimmät käyntien syyt olivat haavan puhdistus ja sidonta (125 käyntiä), kylmähoito (120), silmävamma (40), laastari tai rakkolaastari (22), haavan ompelu (13) ja suonensisäinen nesteytys (13). Venlojen viestin aikaan ongelmana olivat helteen aiheuttamat uupumiset kun taas sunnuntai-iltapäivänä sateen ja kylmyyden aiheuttamat ongelmat.

Vakavilta loukkaantumisilta tai sairauskohtauksilta vältyttiin kokonaan. Sairaalaan lähetettiin neljä potilasta, joista kolme murtumaepäilyn takia ja yksi uupumuksesta hitaasti toipuva jouduttiin lähettämään sunnuntai-iltapäivänä, koska edessä olisi ollut pitkä automatka kotipaikkakunnalle. Kilpailukeskuksessa nähtiin runsaasti kyykäärmeitä rakennustöiden yhteydessä, mutta yhtään kyynpuremaa ei ensiapuun tullut. Yleisimmät vammojen sijainnit näkyvät taulukossa.

Pääensiavussa oli koko ajan yksi sihteeri-kirjuri, joka otti potilaat vastaan, kirjasi tiedot tietokantaan, tulosti hoitokaavakkeen ja ohjasi oikeaan hoitopisteeseen. Kirjausta, potilaskaavakkeen tekoa ja myöhempää tilastointia varten laadittiin oma excel-pohjainen ohjelma, johon syötettiin riittävät tunnistetiedot, hoidon kannalta oleelliset esitiedot ja hoitotapahtuman jälkeen tiedostoon kirjattiin annettu hoito. Maali-vaihtoalueen sekä maaston ea-pisteiden tiedot kirjattiin perinteisesti paperikaavakkeille, joista tiedot syötettiin jälkikäteen ohjelmaan.

VAMMAN SIJAINTI	naiset	miehet	yhteensä
nilkassa	16,80 %	24,60 %	21,80 %
polvessa	11,80 %	15,20 %	13,90 %
jalkaterässä	14,20 %	10,80 %	12,10 %
muualla jalassa	10,90 %	12,80 %	12,00 %
silmässä	14,30 %	9,50 %	11,20 %
sormissa tai kämmenessä	12,60 %	9,40 %	10,70 %
kädessä tai käsivarressa	6,70 %	6,60 %	6,60 %
päässä	8,40 %	3,80 %	5,50 %
kasvoissa	0,80 %	3,80 %	2,70 %
selässä	0,00 %	1,40 %	0,90 %
lantiossa	0,80 %	0,50 %	0,60 %
rintakehässä	0,00 %	0,90 %	0,60 %
vatsassa	1,70 %	0,00 %	0,60 %
pakarassa	0,00 %	0,50 %	0,30 %
Kaikki	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Ensiavussa käyneiden vammojen sijainti.

Ajallisesti pääensiavun käynnit jakautuivat melko tasaisesti koko tapahtuman ajalle

Käyntimäärä jäi hieman odotettua pienemmäksi. Syynä voi olla Jukolan keskeinen sijainti, jolloin suurella joukolla suunnistajia ja muutakin kisäväkeä oli lyhyt kotimatka eikä tällöin pieniä vammoja tai sairauksia tultu hoidattamaan. Saunan laastarimahdollisuus saattoi myös vähentää joitain käyntejä. Käyntisyöt olivat aivan odotusten mukaiset. Ehdottomasti positiivista oli vakavien vammojen, sairastumisten tai kuolemantapausten puuttuminen. Kirjaamista ja tilastointia varten luotu excel-ohjelma oli käyttökelpoinen ja on vapaasti käytettävissä.

Huomioita

Onnistumiset

- toiminta sujui suunnitelmien mukaan
- talkoolaisia oli määrällisesti ja laadullisesti riittävästi
- pahoja loukkaantumisia tai sairaustapauksia ei sattunut
- maastoevakuoinnit sujuivat viiveettä
- julkista terveydenhuoltoa kuormitettiin hyvin vähän
- ensiaputoiminnan kustannukset jäivät pieniksi
- silmälääkärin toiminta onnistunutta
- info- ja koulutustilaisuudet onnistuivat
- oman ambulanssin käyttö sujuvaa

Parannettavaa

- maalin ensiapupisteen opastus oli puutteellinen
- pääensiavun tilat olivat lievästi ahtaat
- autonkuljettaja puuttui
- mönkijätoiminnan organisointi ja kuljettajien koulutus osin puutteellista
- maastopisteille saapuminen jäi viime tippaan lauantaina
- maastopisteiden kalusteet osin puutteelliset
- VHF-puhelinten kuuluvuus oli epävarmaa
- yhteistyö pelastuslaitoksen kanssa oli byrokraattista
- ensiapuryhmän kulkuportti maaliviitoitukselle jäi toteutumatta

7.11 Liikenne ja pysäköinti

Valio-Jukola 2012 sujui liikenne- ja pysäköintijärjestelyjen osalta loistavasti ja ongelmia millään osa-alueella ei ollut. Erityisesti kiitosta on saatu seurabussien toiminnan sujuvuudesta sekä joukkoliikenteen helppoudesta. Henkilöstö oli motivoitunutta ja läsnäoloprosentti oli erinomainen. Liikennetiimi muodostui jo hyvin varhaisessa vaiheessa ja roolit olivat selkeät. Tästä huolimatta jälkikäteen ajatellen aivan liian paljon asioita jäi liikennepäällikön kokonaiskoordinoimien varaan ja suurin riski kilpailutapahtuman aikana oli asioista tietävän varamiehen puute. Tapaamiset viranomaisen kanssa tapahtuman aikana 2-3 tunnin välein olisivat vaatineet oman henkilön.

Valio-Jukola oli liikenteellisesti hankalassa paikassa ja etukäteen pelättiin ruuhkia ja ongelmia varsinkin saapuvan liikenteen aikana. Pelot osoittautuivat turhiksi, sillä:

- suunnitelma oli tosi hyvin eri liikennevirtoja hajottava ja saapuminen tasaista
- henkilöautoja ja seurabusseja tuli odotettua vähemmän
- Hakunilan kaupunginosan normaali lauantailiikenne oli "tipotiessään" ja poissa jaloista: siis etukäteistiedottaminen onnistui erinomaisesti
- julkisen juna-bussiliikenteen hyödyntäminen ja bussiliikenteeseen liittyvä tiedottaminen ylitti kaikki odotukset
- savipelto kesti henkilöautot hyvin, joskin sunnuntai iltapäivän 30 mm sade aikaistuneena olisi tehnyt asiat tosi hankalaksi
- kilpailualueelle myönnettyjen erilaisten ajolupien hallinnointi ja käyttö toimi ja ohjeita noudatettiin hyvin
- sotilaspoliisiosaston toiminta oli korvaamaton Sotungintien sulkualueen valvonnassa ja kulkulupien seurannassa.

Suunnitelmat ja luvat

Jo suunnitteluvaiheessa tuli selväksi pysäköintialueiden hajanaisuus ja tämän tuomat haasteet opastamiselle. Suunnitelmien aikaansaamiseksi pidettiin n. 10 liikennetiimin kokousta ja lisäksi neljä kokousta Vantaan kaupungin katujen kunnossapidon kanssa sekä kuusi tapaamista Ely-keskuksen kanssa alennettujen nopeusrajoitusten ja opastusjärjestelyjen sopimiseksi. Poliisi nimesi jo kaksi vuotta ennen tapahtumaa liikennepuolen yhteyshenkilön. Hänen kanssaan pidetyt palaverit ja ylipäättään poliisin asenne ja resursointi tapahtumaan osoittautuivat onnistumisen kannalta arvokkaiksi.

Liikenneopasteet odottamassa pystytystä

Seuraavat suunnitelmat laadittiin:

- liikennemerkki- ja opastesuunnitelma valtakunnan tieverkolle. Näille tarvittiin oma pystytysorganisaatio: yhteensä n. 150 opastetta.
- liikennemerkki- ja opastesuunnitelma Vantaan kaupungin kunnossapidon alaisille teille. Pystytettäviä liikennemerkkejä n. 50 kpl.
- varasuunnitelmat, jos pysäköintipelto ei olisi sateiden vuoksi ollut käytössä.
- pysäköintipeltojen käyttösuunnitelmat eli ruudutускаaviot pelastusteiheen
- Sotungintien sulkupistekartat
- Hakunilan keskustan miehitettyjen risteysten numeroitu kartta

Suunnitelmien tekeminen oli hyvin suuri työ ja järjestelyorganisaatiossa ei ollut tähän resursseja. Niinpä liikennemerkki- ja opastesuunnittelu tehtiin Ramboll Oy:n Heimo Keskisaaren ja livari Lappalaisen kanssa, ja heidän apunsa oli korvaamaton. Työtunteja tähän meni n. 250–300. Lisäksi ruudutускаaviot tehtiin Procofin Oy:n Sakari Kangasmetsän toimesta, ja tähän käytettiin yli 100 tuntia. Nämä tuntimäärät sisältävät vain pienen osan varasuunnitelman tekemistä, sillä sen hiomisesta käytännössä luovuttiin jo kaksi viikkoa ennen Jukolaa.

Valtakunnan tieverkolle asennettujen opasteiden ja liikennemerkkien sijoittamiselle myönnettiin erillinen lupa Ely-keskuksen toimesta. Samassa luvassa myönnettiin lupa asentaa tietoliikennekaapeleita tiealueille ja rumpuihin yms. Poliisi myönsi kilpailuluvan osana luvan sulkea kilpailukeskuksen alueella kulkevan Sotungintien. Poliisi myönsi myös erikseen liikenteenohjaukseen nimetyille henkilöille luvan ja näiden yli kahdensadan henkilön sosiaaliturvatunnusten yms. hankkimisessa oli oma työnsä. Lisäksi Vantaan kaupunki myönsi erillisen luvan väliaikaisille liittymille ja rakenteille sekä opasteille ja liikennemerkeille Vantaan kaupungin hallinnassa oleville alueille.

Henkilöstön rekrytointi

Liikennesektorin alaisissa tehtävissä kilpailuviikonloppuna oli toimitsijarekisterissä 234 henkilöä sekä 35 sotilaspoliisia. Työvuoroja tehtiin yhteensä n. 370 ja lisäksi sotilaspoliisien 3 vuorokauden ympärivuorokautiset päivystysvuorot, ehkä 70-100 vuoroa.

Liikennetiimin päällikön lisäksi vastuuhenkilöitä olivat varapäälikkö, peltoparkkivastaava, kutsuvieras-media-pysäköinnin vastaava, asuntoauto- ja –vaunualueen vastaava sekä joukkoliikenteestä ja seurabusseista vastaava.

Liikenteen alueella olisi ehdottomasti pitänyt olla oma rekrytointivastaava. Henkilöstötarve oli iso, ja viimeisiä rekryjä tehtiin vielä kilpailulauantain aikana. Puute ihmisistä vaikeutti vuorolistojen tekemistä ja tehtävistä tiedottamista kilpailuun asti. Iso apu olivat kuitenkin sotilaspoliisit.

Tiedottaminen henkilöstölle oli haaste, sillä sähköpostia ei käytetä "eläkeläisten" keskuudessa kattavasti. Kriittisenä asiana kilpailun aikana oli radiopuhelinten käyttämättömyys, sillä niiden käyttö jäi osin kokonaan kouluttamatta. Onneksi kuitenkin selvittiin ilman ylimääräisiä hässäköitä ja kilpailun aikaisia muutoksia liikenteen suhteen. Liikennepäälikkö ei olisi tarvittaessa saanut yhteyttä nopeasti alaisiinsa.

Henkilöautot

Perjantai – lauantiaamu

Paikoitusalueena käytettiin isoa peltoaukiota, jossa oli hyvä näkyvyys opastajien ja saapuvien autojen välillä. Paikoitus suunniteltiin niin, että vaikein alue (alue 2) täytettiin ensin. Tämä oli mahdollista ensimmäisen vuorokauden aikana (perjantiaamusta 15.6- lauantiaamuun 16.6), jolloin liikenne oli rauhallista. Autot tulivat ainoastaan yhdestä suunnasta (Vuorilehdontieltä). Rahastus suoritettiin paikoitusalueen sisäänuloaukolla. Paikoituksessa huomioitiin autoista poistuvien ihmisten turvallisuus siten, etteivät he kohtaisi paikoitukseen saapuvia autoja. Täyttösuunta oli idästä länteen, ja ihmiset poistuivat pohjoisessa sijaitsevaan kilpailukeskukseen.

Lauantiaamu – sunnuntiaamu

Lauantapäiväksi muutettiin sisäänuloa siten, että autoja tuli paikoitukseen kahdesta suunnasta. Porvoon suunnasta (idästä) saapuvat ohjattiin Ojangan kautta paikoitusalueelle ja lännestä saapuvat perjantain tapaan Vuorilehdontien kautta. Rahastus tapahtui autojen saavuttua lopulliseen paikkaansa. Aluetta 2 ei oltu saatu täytettyä ensimmäisenä päivänä, joten paikoitusta jatkettiin lauantiaamuna.

Aluetta 5 (Ojangan suunta) täytettiin suunnitelmien mukaan länsisivun pohjoisosasta lähtien, jolloin poistuvien ihmisten turvallisuus oli taattu. Lännestä saapuvat autot oli tarkoitus paikoittaa alueen 4 itäisivulle pohjoisesta etelään. Paikoitusta oli tarkoitus jatkaa samalla tavoin alueen 3 loppuun, jolloin poistuvien ihmisten olisi ollut turvallista kulkea. Alueilla 3 ja 4 suunnitelma ei kuitenkaan toiminut, koska alueelle oli tehty ajoväylä, jonka piti olla täsmälleen alueita rajoittavien ojien suuntainen. Ehkä merkitsemisvirheestä johtuen tie oli tehty melko vinoittain ojiin nähden. Paikoitusalueen täyttötila olisi vähentynyt huomattavasti, joten paikoitus jouduttiin muuttamaan itä-länsisuuntaiseksi etelässä alueita rajoittavan ojan suuntaisesti. Tällöin kuitenkin paikoituksesta poistuvat ihmiset joutuivat puikkelehtimaan saapuvien autojen seassa. Kaikki selvisivät kuitenkin vahingoittumattomina pois paikoitusalueelta.

Paikoitusta jatkettiin edellä mainittujen alueiden täyttyttyä alueille 6, 7 ja 8. Koko peltoalue oli jaettu kolmeentoista (2-14) osa-alueeseen. Vähäisen automäärän takia puolet alueista 7 ja 8 jäi kuitenkin täyttämättä eikä alueille 9-14 paikoitettu yhtään autoa.

Paikoituksessa ja rahastuksessa ei ollut minkäänlaisia ongelmia. Mitään isompia ruuhkatilanteita ei ollut myöskään maantieliikenteessä. Myös poistuminen paikoitusalueelta sujui ongelmitta sadesäästä huolimatta.

Tulevaisuutta ajatellen kannattaa miettiä tarkasti hienojen satelliittijärjestelmien käyttöä, sillä manuaalisesti tehdyt linjaukset olisivat olleet paljon tarkemmat ja nopeammat toteuttaa. Ennen paikoitusta jouduttiin useita linjauksia muuttamaan.

Seurabussit

Seurabussien purku

Perjantaina purkutoiminnassa oli työvuorossa yksi päivystävä henkilö. Ensimmäinen seurabussi saapui kilpailukeskukseen perjantaina n. klo 12. Perjantain aikana saapui yhteensä neljä bussia.

Lauantaina työvuorossa oli kaksi henkeä bussien pysäytyksessä ja ohjeiden jaossa, neljä purkupaikan ohjauksessa ja kolme Vuosaaren sataman bussipysäköinnissä. Lauantaina seurabussien saapuminen alkoi klo 9.30, jolloin ensimmäinen bussi saapui. Kello 11 mennessä oli saapunut yhteensä 12 bussia, joista 8 lauantain aikana. Kello 11 ja 12.15 välisenä aikana saapui n. 50 bussia, jonka jälkeen liikenne rauhoittui ja viimeinen bussi saapui klo 14.30. Yhteensä seurabusseja saapui 92, joista 75 varsinaisen purkualueen kautta ja 17 oli ruotsalaisten matkanjärjestäjien busseja, jotka purettiin eri paikassa. Tämä ratkaisu helpotti ruuhkaa varsinaisella purkualueella merkittävästi. Bussien pysäyttäminen, ohjeiden jakaminen ja ohjaaminen purkupaikalle sujui ilman ruuhkia. Tämän mahdollisti purkupaikan pysäkkien sijoittaminen niin, että kaikille pysäkeille pystyi ajamaan ja niiltä poistumaan vaikka muut pysäkit olisivat olleet täynnä.

Bussit siirtyivät pysäköintiin Vuosaaren satamaan, jossa ne ajatettiin riveihin bussinumeron mukaiseen järjestykseen. Tämä sujui hyvin pysäköintipaikan väljyyden ja bussien suhteellisen tasaisen saapumisen ansiosta.

Seurabussien lastaus

Sunnuntaina vilkkaimpaan aikaan Vuosaaren satamassa bussien lähetyksessä oli neljä henkeä ja kilpailukeskuksen lastauspäässä kuusi henkeä, joista kaksi hoiti joukkueiden tilausten vastaanottoa ja bussien tilaamista pysäköinnistä.

Sunnuntaina bussien lastaukseen ensimmäinen bussi tilattiin klo 11.48, jonka jälkeen koko ajan kiihtyvään tahtiin. Sunnuntain vesisade aiheutti sen, että poistuminen kilpailukeskuksesta tapahtui odotettua nopeammin. Tämä aiheutti ruuhkan bussien lastaukseen n. klo 12.30 alkaen. Lastausalueen luonteen ja pysäkkien sijoittelun ansiosta pysäkkijärjestyksestä pystyttiin kiireessä hieman joustamaan ja nopeuttamaan näin bussien tilaamista lastaukseen. Kello 13.20 todettiin, että bussien pysäköinnissä jäljellä olevien bussien määrä on suurin piirtein sama kuin

pysäkkien määrä ja päätettiin tilata kaikki loput bussit kerralla lastausalueelle. Vilkkaimpaan poistumisaikaan tilausten vastaanottopisteeseen kertyi hetkellisesti hieman jonoa, mutta muutoin joukkueiden ilmoittautuminen ja bussien tilaaminen sujui jouhevasti. Bussien lähettäminen Vuosaaren sataman bussiparkista sujui hyvin. Kaikki bussit ja kuljettajat olivat pysäköinnissä paikalla tilauksen tullessa ja bussien sijaitseminen numerojärjestyksessä helpotti bussien löytämistä ja lähtöluvan antamista. Bussien tilaamisessa ja lastauksen saapumisessa ei tullut ylimääräisiä viivytyksiä, vaan kaikki bussit saapuivat lastaukseen jouhevasti tilauksen jälkeen.

Bussien tilauksessa joukkueenjohtaja tuli ilmoittamaan tilausten vastaanottoon, kun joukkue oli valmis. Samalla joukkueelle kerrottiin, mille pysäkillä joukkueen tulee siirtyä. Lastausalueen keskeinen sijainti aiheutti sen, että majoitusteltta-alueita oli lastausalueelta katsottuna eri puolilla ja näin joukkueita saapui lastausalueelle eri suunnista. Tämä yhdessä lastausalueen laajuuden kanssa aiheutti sen, että bussien tilauspiste ei ollut riittävän hyvin havaittavissa ja osa joukkueista siirtyi suoraan pysäkillä odottamaan bussia. Tämän takia joukkueita jouduttiin ohjaamaan pysäkeiltä sivummalle odottamaan ja joukkueenjohtajia ilmoittautumispisteelle.

Lastausalueen laajuus vaikeutti myös kokonaiskuvan hahmottamista ja vapaiden pysäkkien seuraamista bussien tilaamisessa. Bussien tilauspisteestä tulisi olla esteetön näkymä kaikille pysäkeille kokonaiskuvan takia. Etenkin ulkomaalaisilla joukkueilla bussien lastaaminen kesti paikoin pitkään, mikä aiheutti sen, että osa pysäkeistä oli pitkään varattuna yhdelle bussille ja näiden lastausta jouduttiin hoputtamaan.

Yleisiä huomioita seurabusseista:

- busseille ei kannata antaaussinumeroiksi samoja numeroita kuin mitä käytetään pysäkinumeroina, tämä voi johtaa epäselvyyksiin joukkueiden tullessa sunnuntaina lastauspysäkeille
- ulkomaalaisilla joukkueillaussin purkaminen ja lastaaminen on sosiaalinen tapahtuma ja toiminta kestävät keskimäärin kauemmin kuin suomalaisilla
- ruotsalaiset, isompien matkanjärjestäjien kautta tulevat, kannattaa mahdollisuuksien mukaan ajattaa omalle purku- ja lastauspaikalle oman aikataulunsa mukaan
- tilauspiste ja kokoontumisalue tulisi olla teltta-alueilta tultaessa ennen pysäkkialuetta ja merkitä tilauspiste ja kokoontumisalue erittäin näkyvästi
- kaikki opastekyltit suomen lisäksi myös englanniksi
- purku- ja lastausalueella ja joukkueiden tilausten vastaanotossa tarvitaan kielitaitoa, vähintään ruotsi ja englanti, myös venäjä olisi hyödyllinen
- purkualueen vieressä pitäisi olla mahdollisimman selkeät ja isot kartat kilpailukeskuksesta ja teltta-alueista
- tilaamista jonottavien joukkueenjohtajien jonoa on ohjattava ja pidettävä ojennuksessa
- bussien tilaamista varten olisi hyvä olla katos tms., jotta sateisella ilmalla paperit ja puhelimet eivät kastuisi
- tilauspisteestä tulisi olla esteetön näkymä kaikille pysäkeille, jotta tilanteen kokonaiskuva pysyy hallinnassa ja voidaan helposti katsoa mille pysäkillä seuraavaksi bussi voidaan tilata
- on vahdittava, että joukkueet kokoontuvat kokoontumisalueelle ennen ilmoittautumista ja siirtyvät pysäkeille vasta saatuaan tietää oikean pysäkin

Joukkoliikenne

Joukkoliikenteessä HSL:n normaali liikenteen ja erikseen suunnitellun lisälinjan ja lisävuorojen palvelukokonaisuus toimi erittäin hyvin ja tieto palvelusta oli tavoittanut tapahtumaan saapuvat ihmiset hyvin. Joukkoliikenteellä saapui kilpailukeskukseen erittäin paljon ihmisiä. Tuloliikenne ajoittui pitkälle ajanjaksolle lauantaina, eikä ruuhkautumista syntynyt. Lauantai-iltana lisävuoroja oli n. klo 01 saakka, mutta linjojen matkustajamäärien perusteella klo 01-02 matkustajamäärät bussivuoroilla olivat suhteellisen suuria, joten lisäliikennettä olisi voinut tällöin olla n. tunnin pidempään, mutta merkittäviä ruuhkia ei tällöinkään syntynyt. Sunnuntaina alkanut vesisade aiheutti sen, että kilpailukeskuksesta poistui lyhyessä ajassa runsaasti ihmisiä ja tämä aiheutti pientä ruuhkaa bussipysäkeillä poistumisen yhteydessä.

Asuntoautot ja – vaunut

Tällä kertaa asuntoautoilla- ja vaunuilla saapuvat pystyttiin sijoittamaan keskeisimmälle paikalle kilpailukeskuksessa. Kaikkiaan oli ko. ajoneuvoille ruutuja n. 300 ja kaikkiaan saapui n. 280. Alle puolet saapui perjantain kuluessa. Päänvaivaa aiheutti se, että paikkojen määrä oli rajallinen eikä kasvunvaraa Salpa-Jukolasta ollut. Tämän vuoksi edellytettiin etukäteisilmoittautumista. Ilmoittautumisista osa tuli ilmoittautumisjärjestelmän kautta ja osa suoraan sähköpostitse ja mm. maksujen kontrolloimisessa oli paljon työtä. Tämä lähinnä sen vuoksi, että kyettiin varmistamaan ainakin kaikille etukäteen ilmoittautuneille paikka. Ylimääräistä hässäkkää aiheutti myös pelastusviranomaisen kesken lauantai-iltapäivää (ts. silloin, kun kaikki olivat jo majoittuneet) edellyttämä palokäytävä vaunurivien väliin eli 4 metrin turvaväli ei ollutkaan riittävä. Tästä selvittiin kuitenkin lisäämällä sammuttimia koko alueelle, eikä ajoneuvoja tarvinnut siirtää. Lisäksi, vaikka markiisien ja etutelttojen pystytys oli jyrkästi kielletty turvavälistä johtuen, jouduttiin asiaa erityisesti vahtimaan.

Toimitsijoiden, median ja kutsuvieraiden pysäköinti

Ko. alue oli hajanainen ja vaikeasti hallittava. Alueella oli yhteensä n. 1500 autopaikkaa ja näistä oli maksimissaankin käytössä n. puolet eli tila sinänsä riitti. Alueen liikenteenohjauksessa erityistehtävänä oli erilaisten ajoluvalla kulkevien hallinnointi, mutta tästäkin selvittiin erinomaisesti.

Ajoluvat

Erilaisia ajolupia myönnettiin yhteensä yli 1000 ja näiden hallinnointi ja menettelyt kannattaa miettiä tarkoin etukäteen. Valio-Jukolassa toimiston ja liikennepäällikön koordinoimana tämäkin osa-alue sujui tapahtuma-aikana hyvin. Etukäteen hieman aiheutti närää toimitsijoiden omilla autoilla saapumisen tiukka rajoittaminen.

8 Ravintolavaliokunta

8.1 Tavoitteet ja tehtävät

Tavoitteet:

- Ravintolan asiakasystävällinen ja tuloksellinen hoito
- Riittävän monipuolinen tarjonta siten, että myös erityisruokavaliot ja muut erityisryhmät otetaan huomioon
- Resurssit mitoitetaan siten, että ruoan jonotusajat ovat kohtuulliset
- Ruoka ei saisi loppua kesken

Tehtävät:

- Suunnitella ja toteuttaa ravintolatoiminnot koskien pääravintolaa, kahvioita, grillejä, kutsuvierasravintolaa, mediatarjoilua ja toimitsijaruokailua.

8.2 Uudistukset, onnistumiset, haasteet ja kehitysideat

Ravintolavaliokunnan työskentely alkoi varsinaisesti marraskuussa 2011 vain reilu puoli vuotta ennen kisatapahtumaa. Markkinointi yhdessä johdon kanssa oli aloittanut alustavat neuvottelut tulevien yhteistyökumppanien kanssa, mikä helpotti työn aloittamista. Yhdessä kenttävaliokunnan kanssa suunniteltiin ja he rakensivat mittavan ravintolan ja kahvilan urheilukentälle. Tavoitteena oli saada ravintolaan 20 ja kahvilaan 10 linjastoa. Tähän ei kuitenkaan päästy työvoimapulan takia. Linjastot kuitenkin vetivät hyvin silloin kun tuotteita oli tarjolla.

Onnistumiset

- kaikilla toiminnoilla hyvät puitteet ja puolustusvoimien korvaamaton apu
- nopea reagointi kassatoiminnoissa
- organisaation ja toiminnan rakentaminen puolessa vuodessa
- sitoutuneet vastuuhenkilöt, kaikki muut kuin pääemäntä kuitenkin ravintolatoiminnan ensikertalaisia
- onnistunut toimitsijaruokailu

Kehittämistarpeet

- lämpölaatikot, kuljetusastiat, kauhat, vesiastiat ja kahvitermarit maastoon sekä lämpömittarit kiertävään kalustoon, myös yhtenäiset kyltit ja opasteet on hyvä tehdä mukaan kiertävään materiaaliin
- asiakkaiden kysynnän (ajoitus ja valikoima) ennakointi
- mönkkäreitä riittävästi käyttöön (nyt käytössä vain yksi)
- rekrytoinnin sijaan resurssit toimintaan
- Yhtenäinen muistitikku, johon on kerätty tietoja mm. tilattavista tuotteista, omavalvonnasta, henkilöstön työvuoroista jne.
- Juomapullo talkoolaisille talon puolesta, lauantai oli kuuma päivä, ja monet toimitsijat kävivät kysymässä juomapulloa toimitsijaravintolasta

Suurin epäonnistuminen oli aikatauluttaminen ja annosten liian suuri koko asiakasta kohden, mistä syystä kysytyt ruoat loppuivat. Ruokaa oli kuitenkin jatkuvasti tarjolla, mutta suosituimmat ruoat loppuivat. Jatkossa tähän ovat ratkaisuna esim. ruokien annosmallit ja oikeat kauhat sekä ruuhka-aikoina on 2-3 vastuuhenkilöä ennakoimassa ruokien riittävyyttä. Sen ennustaminen, milloin ja mitä ruokalajia menee, on haastavaa.

Ulkopuoliset elintarvikemyyjät veivät meiltä asiakkaita. Varsinkin ulkopuolisen yrittäjän vetämä vohvelikahvila vaikutti merkittävästi kahvin myyntimäärään. Jos ulkopuolinen toimija otetaan esim. kahvia myymään, on myyntipisteet suunniteltava ravintolan kanssa niin, että turhilta investoinneilta säästytään. Kahvilan myyntiä olisi lisännyt myös parempi opastus kahvilaan kisa-alueella ja sinne johtavien kulkureittien varsilla.

Mallasrasti tehtiin yhdessä ulkopuolisen yrittäjän kanssa, ja yhteistyö heidän kanssaan sujui hyvin. Ravintolavaliokunnalla oli oma myyntipiste mallasrastilla, josta myytiin pientä suolasta purtavaa, kahvia, virvoitusjuomia jne. Kylmälaitteet tms. on hyvissä ajoin varmistettu, että niitä saadaan riittävästi. Osa grillien tuotteista jäi myymättä puuttuvan kylmäkaluston takia.

8.3 Resurssit

Henkilöstö

Ravintolavaliokunnassa oli toimitsijarekisterissä yhteensä 390 henkilöä:

- kisaravintolassa 111
- kahvilassa 68
- grilleissä 38
- toimitsijaravintolassa 33
- median puolella 9
- mallasrastilla 10
- jäätelön myynnissä 12
- varastossa 6
- kassat 41

Työvuorojen suunnitteluun kannattaa panostaa. Vuorosuunnittelutaulukot, joissa on työvuorot suunniteltuina auttaa aloittamaan ”palapelin”, kun talkoolaiset kertovat toiveitaan työajoista, tehtävistä tunteista ja työvuorosta kaverin kanssa (miten paljon kuunnellaan toiveita, kannattaako toiveet rajata jo ilmoittautumisvaiheessa). Mietittäväksi jää myös, mikä on oikea aika lähettää työvuorosuunnitelmat talkoolaisille. Työvuorojen suunnittelu vaatii myös omia palaverrejaan.

Kahvilan valmisteluun (kokoontumiset ja muistioden kirjoittamiset, tapaamiset kisaravintolan kanssa, työvuorohahmotelmat ja infot) kului arviolta 120 tuntia. Ajasta puolet lieenee kului työvuorojen suunnittelun, tuplabuukkausten selvittelyn, työvuorojen sovittelun ja niistä informoinnin parissa. Tämä osoittaa, että tarkoituksenmukainen työvuorosuunnittelu on kaiken A ja O ja säästää aikaa ja vaivaa. Aktiivinen läsnäolo Jukolan viestin aikana oli noin 90 tuntia.

Työvuorolistoihin liittyvät asiat pitää tehdä riittävän ajoissa, sillä niiden tekemien isoissa toiminnoissa (>100 henkilöä) vie aikaa ja vaatii yhteydenpitoa myös talkoolaisiin. Mitä aiemmin talkoolaiset ovat koossa ja heidän yhteystietonsa käytössä, sitä paremmin resurssit voidaan hyödyntää itse toiminnan suunnitteluun ja talkoolaisten koulutukseen.

Yhteistyö eri toimipisteiden kanssa toimi ja epäselvyyksiin puututtiin viipymättä. Hyvä yhteishenki kantoi monen kummajaisen yli ja antoi voimia tiukoissa paikoissa.

Yleistiedotuksen ja kassoihin liittyvän tiedotuksen hoiti henkilöstöpäällikkö. Toimipistekohtaisen tiedottamisen ja koulutuksen hoiti kunkin työpisteen vastaavat.

Vapaaehtoisten johtaminen ja motivointi sekä koulutus ja henkilöiden oikea-aikainen sijoittelu ovat tärkeimmät onnistumisen edellytykset. Jatkossa on syytä kiinnittää huomiota:

- Rajapintoihin ja vastuunjakoon
- Jakelijoiden koulutukseen ja perehdytykseen, esim. oma työnohjaaja jakelijoille
- Kriisitilanteiden, kuten ruoanloppumistilanteiden harjoitteluun
- Jätehuoltoon
- Varastoyhteistyöhön

Kumppanit

Valiolta ostettiin maitotaloustuotteet ja heiltä saimme sujuvasti lisätoimituksen lauantaina. HK:ltä ostettiin grillien tuotteet. Suunnittelu vaiheessa saimme heiltä asiantuntevaa apua. Fazerilta ostettiin leivät ja pullat sekä heidän kauttaan Amican salaatit ja sämpylät. Heinon tukku oli suurin tavarantoimittaja tuotteiltaan ja oli mahtava kokemus saada käydä sunnuntaina klo 3.00 tukkuostoksilla tyhjässä tukkukaupassa. Kaikkien tukkutoimittajien kanssa teimme hyvää yhteistyötä, heiltä sai apua tarpeen tullen. Ruokatoimittaja oli Kruunuherkku.

Vantaan kaupungilta ja tilapalvelut Oy:ltä saimme Sotungin lukion keittiön ja ruokasalin laitteineen kisojen ajaksi käyttöömmme. Kylmälaitteet saimme lainaksi Cooltrade Oy. Kahvikeitin ja siihen materiaalit toimitti Novacafe ja termossäiliöt, termospullot Astiavuokraus Jubilee Oy.

8.4 Vastuuhenkilöt

Nimi	Tehtävä	Puhelin	Sähköposti
Tarja Brandt	Pääemäntä	040-5945154	tarja.brandt(at)hotmail.fi
Ritva Ohmeroluoma	Henkilöstövastaava	0400-109021	ritvaohmeroluoma(at)gmail.com
Tuula Ahokainen	Toimitsijakoord.	040-5083108	notjah(at)pp.inet.fi
Sinikka Sillanpää	Pääravintola	040-5629374	sinikka.sillanpaa(at)nsn.com
Marja Aulanko	Kahvila	050-5665602	marja.aulanko(at)kolumbus.fi
Pia Nummela	Kahvila		pia.nummela(at)keuda.fi
Helena Keto-Kallunki	Toimitsijaravintola	040-5800826	keto.helena(at)kolumbus.fi
Pirkko Dimitrijeff	Toimitsijarav.	050-5949948	pirkko.dimitrijeff(at)kolumbus.fi
Mia Perälä	Toimitsijarav. + yöraasi	040-8279010	mia.perala(at)hotmail.com
Erja Kallio	Toimitsijarav. + yöraasi		erja.kallio(at)pp.inet.fi
Jaana Theman	Grillit	045- 2739770	themanjaana(at)luukku.com
Anneli Kihlström	Grillit	044-5333263	anneli.kihlstrom(at)gmail.fi
Nina Kostiaainen	Kutsuvierasrav.	0400-659450	nina.kostiaainen(at)gmail.com
Johanna Brandt	Mallasraasi	040-8672682	briittis(at)hotmail.com
Jussi Turunen	Varasto	0400-804235	JussiTapaniTurunen(at)gmail.com
Leena Puroila	Grillit	040-5235396	leena_1969(at)suomi24.fi
Minna Hämäläinen	Media	0500-162020	minna.hamalainen(at)bpilotti.fi
Tauno Hyppönen	Jäätelö	0400-699007	tauno(at)hypponen.com

8.5 Pääravintola

Vastuuhenkilö: Sinikka Sillanpää

Kisaravintola vastasi toiminnan operatiivisesta suunnittelusta ja toteutuksesta. Pääemäntä hoiti hankinnat ja sopimukset, viranomaisyhteydet sekä muut rajapinnat.

Valmistelu aloitettiin vasta tammi-helmikuussa 2012, jolloin toiminnan laajuus, ruoan- ja tarvikkeiden toimittajat, budjetti sekä aikataulut alkoivat hahmottua ja konkretisoitua. Huhti-toukokuussa suunniteltiin yhdessä kahvilan ja henkilöstöpäällikön kanssa toimenkuvia, kylttejä ja yleistä logistiikka. Varsinainen suunnittelu- ja yksityiskohtien hiominen tapahtui kahtena viimeisenä viikkona ennen tapahtumaa. Kisaravintola valmistui perjantaina samaan aikaan ensimmäisten ruoka-annosten myynnin kanssa. Perjantai oli myynnin kannalta hyvin hiljainen.

Lauantaina myynti lähti hyvin liikkeelle. Ruuhka alkoi Venlojen lähdön jälkeen, osittain myös broileripastan loppumisen johdosta. Klo 15 – 22 välisenä aika suosikkiruoat loppuivat tasaiseen tahtiin. Ruoantoimittaja nopeutti ruokien tuloa, mutta tilannetta ei kuitenkaan saatu toimimaan halutulla tavalla. Yksi suurimmasta syystä oli liian isot annoskoot. Tähän olisi pitänyt olla annoslautasmallit sekä standardoidut kauhat.

Ravintolan kassat ja jakelupisteet

8.6 Kahvila

Vastuuhenkilö: Marja Aulanko

Kahvilan ja kisaravintolan sijoittaminen samaan teltaan oli hyvä ratkaisu. Tällöin talkoolaisia pystyttiin siirtämään helposti pisteestä toiseen. Työskentelytila kahvilan ja ravintolan välillä oli kooltaan riittävä. Kahvilassa valmistettiin kahvi myös grilleihin ja jäätelömyyntiin sekä kutsuvierastelttaan.

Kahvila

Kymmenen kahvilinjaa oli todennäköisesti tarkoituksenmukainen määrä. Ruuhkia ei syntynyt, mutta huomattavasti suurempikin asiakasmäärä olisi edennyt joustavasti. Kahdella kahvilinjalla oli yhteinen kassa, jota kohti toinen linja eteni vasemmalta ja toinen oikealta. Linjat olivat toistensa peilikuvia. Varaston sijoittaminen kahvilatilan kumpaankin päähän oli hyvä ratkaisu.

Jätehuolto oli ongelmallista. Jätettä tuottavissa toimipisteissä oli liian vähän jäteastioita, myöskään jätessäkkejä ei riittänyt korvaamaan puuttuvia jäteastioita. Lisäksi jätehuoltoon liittyvää informaatiota oli huonosti käytössä.

8.7 Grillit

Vastuuhenkilö: Jaana Theman

Myyntipisteitä oli yhteensä neljä. Päägrilli, Kariniemen grilli ja yksi pikkugrilli sijaitsivat myyntialueella lähtö- ja vaihtoalueen läheisyydessä ja toinen pikkugrilli Mallasrastin sisäänkäynnin lähellä. HK-Ruokatalo toimitti grillit eli Makkarabaarit teltoineen, laitteineen ja myyntipöytineen valmiiksi paikalleen rakennettuina ja purki ne tilaisuuden päätteeksi. Päägrillissä oli 2 kpl muurikoita, 2 kpl grillejä sekä hot dog -vaunu. Pikkugrilleissä oli vain muurikka tai grilli.

Myyntissä oli Camping-makkaraa, hoderisämpylöitä, nakkeja, pyttipannua sekä Kariniemen kanansiipiä. Toimituksien määrät olivat riittävät, vain pyttipannu loppui hiukan kesken. Oheistuotteina myytiin kahvia, teetä, mehutetroja ja virvoitusjuomia. Annossalaattien menekki jäi hyvin vähäiseksi. Tuotetta ei saatu esille puuttuvan kylmäkalusteen takia.

Asiakkaita kävi perjantaina erittäin vähän. Lauantaina asiakkaita oli jonoksi asti. Sunnuntaina puolenpäivän aikaan alkanut sade karkotti asiakkaat ja myynti tyrehtyi kokonaan. Oman organisaation ja yksityisten kauppiaitten ruokamyyntipisteitä oli sijoitettu vierekkäin, jolloin myyntiä valui pois organisaatiolta. Myyntialueen jätehuoltoon tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomiota. Päägrillin ja Kariniemen myyntipisteiden myyntipakkauksille, biojätteelle yms. ei ollut lainkaan jäteastioita, jätelajittelua ei voitu tehdä eikä jätepartiota saatu paikalle.. Tyhjentämättömät pullonpalautussäkit houkuttivat paikalle myös pullonkerääjiä.

8.8 Media

Vastuuhenkilö: Minna Hämäläinen

Mediaravintola oli avoinna pe klo 12-18 ja la klo 8-su klo 15. Työvuorossa oli kerrallaan kaksi henkilöä (ja vastaava apuna tarvittaessa). Pisteessä oli kaksi pöytää ja yksi kylmäkaappi. Tuotteina olivat kahvi, tee, vesi, virvoitusjuomat, sämpylät, kolmioleivät, pullat ja salaatit. Pullovesi loppui helteisenä päivänä. Tämän jälkeen janoiset kyselijät ohjattiin oman pullon kanssa vesihanalle. Myös kivennäisvettä kyseltiin.

Mediavastaavan ja viestintäpäällikön kanssa oli sovittu, että myös viestinnän toimitsijat voivat hakea kahvia ja juomaa mediaravintolasta. Myös muita toimitsijoita kävi jonkin verran. Kahvin kera lähti toimitsijoiden matkaan kuitenkin myös pullaa, limujen kanssa sämpylää, ja ehkä salaattiakin. Myös hedelmät loppuivat varhain lauantaina. Venlojen jälkeen toimitsijat yritettiin ohjeistaa käyttämään ensisijaisesti toimitsijaravintolaa.

8.9 Toimitsijaravintola

Vastuuhenkilö: Helena Keto

Toimitsijaravintola sijaitsi Sotungin lukion ruokasalissa. Koulun keittiötä oli mahdollisuus käyttää tapahtumaa edeltävänä rakennusaikana, itse tapahtuman aikana ja purkupäivinä. Ruokasalissa oli noin 300 istumapaikkaa ja keittiössä tavanomainen laitoskeittiön varustus.

Toimitsijaravintolasta hoidettiin kaikkien talkoolaisten muonituksen lisäksi myös maastoon menevät eväät sekä yörastin tarjottavat. Rakennusvaiheen talkooruokailut aloitettiin 4.6 ja viimeinen lounas tarjottiin 20.6. Kisaa edeltävästä viikonlopusta lähtien rakennustalkoolaisten lisäksi varusmiesten ruokailut vaativat keittiö- ja salihenkilökunnan paikallaoloa aamukuudesta iltakahdeksaan-yhdeksään asti.

Kaikista tilatuista tavaramäärästä olisi hyvä olla tieto. Näin voidaan paremmin varautua menekin mukaan ja huomata, jos joku tuote on jäänyt tulematta. Nyt osa leivistä ja pullista jäi tulematta, ja maitopikarit jäivät käyttämättä talkooravintolassa kisaviikonlopun aikana väärinkäsityksen takia. On ehdottoman tärkeää tehdä yhdessä koulun ja organisaation kanssa inventaario astioista ennen ja jälkeen kisojen, että asiat kulkevat niin kuin pitää.

8.10 Mallasrasti

Vastuuhenkilö: Johanna Brandt

Mallasrasti hoidettiin yhteistyössä Festivaaliravintoloiden kanssa. Se sijoitettiin tenniskentälle lähelle saunaa. Festivaaliravintolat hoitivat kaikki lupa-asiat ja Valio-Jukola järjesti talkoolaiset työvuoroihin. Oma organisaatio hoiti kahvin, teen, hotdogien, nakkimukien, salaattien, sämpylöiden ja virvoitusjuomien myynnin. Puuttuvat mallasrastien opasteet kisa-alueella osittain vähensivät myyntiä.

8.11 Jäätelö

Vastuuhenkilö: Tauno Hyppönen

GB-jäätelöt toimittivat yhden jäätelörekan ja kaksi jäätelövaunua. Jäätelörekka sijoitettiin urheilukentälle ja toinen jäätelövaunu tulostaulun läheisyyteen. Mallasrastin kupeeseen sijoitettiin toinen jäätelövaunu. Jäätelön menekki oli lauantaina suuri helteisen sään johdosta. Heinon tukusta haettiin lauantaina lisää jäätelöitä, joita sitten hiukan jäi sunnuntaina kovan sateen vietyä asiakkaat. Lisäksi oli myynnissä kahvia, teetä, virvoitusjuomia sekä pillimehuja.

8.12 Varasto

Vastuuhenkilö: Jussi Turunen

Varastotilat rakennettiin ravintola- ja kahvilateltan yhteyteen. Kylmäkontteja hankittiin kolme, joista valitettavasti yksi jäi tulematta. Puolustusvoimilta saatiin osa konttia lainaksi ja lauantaina saatiin vuokrattua kylmäauto sunnuntaihin asti. Varaston tehtävänä oli turvata tuotteiden riittävyys sekä välttää avaamasta sellaisia tuotteita yli tarpeen, jotka voidaan palauttaa tukkuliikkeisiin. Koska suunnittelu-aika oli kovin lyhyt, jäi joitakin asioita toimipisteiden välillä selvittämättä ja tuli pieniä väärinkäsityksiä. Varaston ja toimipisteiden välillä oli vain yksi mönkkäri kuljettajansa kanssa, joten tavaroita jouduttiin siirtämään paikasta toiseen myös kantamalla ja maitokärryllä yhteistyössä toimipisteiden kanssa. Olisimme tarvinneet myös toisen moottorivoimaisen kuljetuksen.

9 Viestintävaliokunta

9.1 Tehtävät ja tavoitteet

Tavoitteet:

- Tiedottaa avoimesti Jukola 2012 ajankohtaisista asioista.
Herättää suunnistajien, paikallisen väestön, median ja sidosryhmien kiinnostus tapahtumaa kohtaan.
- Saada tapahtumalla laajaa ja positiivista näkyvyyttä eri medioissa.
- Tukea ja vahvistaa tapahtuman markkinointia.

Tehtävät:

- ulkoinen tiedotus,
- internet-sivujen sisällöllinen tuotanto,
- julkaisutuotanto,
- kirjoittavan median palveleminen ennen kilpailuja ja kilpailujen aikana,
- areenatuotanto,
- tapahtuman ohjelmatoiminnat.

9.2 Onnistumiset ja kehittämistarpeet

Onnistumiset:

ennakkotiedotus kilpailijoille ja katsojille

- sosiaalinen media ja internet kilpailun aikana uudenaikaisessa käytössä
- onnistuneita uudistuksia ohjelmatoiminnoissa ja Areenatuotannossa

Kehittämistarpeet:

- rajapinnoista ja aikatauluista käytävä vieläkin enemmän yhteistä keskustelua, esim. akkreditointi, tiedotustilaisuudet, mediateltan ja kuvauslavan layout
- uudet internet-sivut vaativat vielä kehittämistä ja järjestäjien mahdollisuuksien joustavoittamista
- areenatuotanto ja ohjelmat voisi jatkossa sijoittaa organisaatiossa muihin valiokuntiin tai omiksi toiminnoikseen.

Viestinnässä toteutettiin mm. seuraavat uudistukset:

- Jukolan yhteiset internetsivut
- Jukolan yhteiset Facebook- ja Twitter-sivut ja laaja sosiaalisen median käyttö: kisojen aikaiset aktiiviset päivitykset, tunnelmakuvaukset ja loppupään joukkueiden huomioiminen saivat paljon kiitosta.
- Urheilijoiden syke seuranta: kehittämisen arvoinen idea, johon kannattaa panostaa.
- Jukola-oppaat: selvä tarve, jatkossa voisi olla enemmänkin.
- lavan toimintoja ei kuvattu screenille, vaan niillä näytettiin tunnelmakuvaa.

9.3 Resurssit

Viestinnässä työskenteli viestintäpäällikön lisäksi neljä muuta vastuuhenkilöä. Viestinnän talkoolaisiksi ilmoittautui yhteensä 203 henkeä: Nämä jakaantuivat tehtäväalueittain seuraavasti (noin):

- mediakeskus 18
- internet-toimitus 10
- valokuvaajat 6
- areenatuotanto 45
- ohjelmat 122

9.4 Vastuuhenkilöt

Tehtävä	Nimi	Sähköposti	Puhelin
Viestintäpäällikkö, ulkoinen tiedotus	Paula Lehtomäki	paula.lehtomaki@jukola.com	045 676 2328
Viestintäpäällikön sijainen, mediakeskus	Merja Juutilainen	merja.juutilainen@jukola.com	040 578 4113
Julkaisutoiminta	Paula Lehtomäki	paula.lehtomaki@jukola.com	045 676 2328
Internet ja sosiaalinen media	Eija Lehtomäki	elehtomaki@gmail.com	050 389 9673
Areenatuotanto	Harri Koski	harri.koski@kolumbus.fi	050 431 7121
Ohjelmatoiminnot	Mirja Olin	mirja.olin@kolumbus.fi	044 019 9166

9.5 Ulkoinen tiedotus

Vastuuhenkilö: Paula Lehtomäki

Valio-Jukolan ulkoinen tiedotus hoidettiin pääasiassa sähköpostilla lähetettävien lehdistötiedottein, joita lähetettiin vaihtelevasti vain paikalliselle medialle tai laajemmalle jakelulistalle. Käytössä oli Suunnistusliiton sähköpostilista, jota täydennettiin paikallisilla medioilla sekä aikakauslehdillä.

Tiedotustoiminta aloitettiin varsinaisesti 2010, kun seurat solmivat yhteistyösopimuksen (9.11.2010) kisojen järjestämiseksi. Tällöin järjestettiin myös ainut tiedotustilaisuus ennen kisaviikonloppua. Vuonna 2010 alkanut tiedotustoiminta aktivoitui vuoden 2011 aikana, erityisesti Salpa-Jukolan jälkeen. Kisan lähestyessä internetiin pyrittiin saamaan joka viikko uusia uutisia, joista osasta lähetettiin myös tiedote. Uutisia ja tiedotteita julkaistiin ennen kisaviikonloppua noin 70. Kisaviikonlopun aikana päivitettiin pääasiassa internetiä ja sosiaalista mediaa. Vain sanoman julkaisusta lähetettiin kisaviikonloppuna tiedote.

Sähköpostitiedotteiden lisäksi uutisoinnissa hyödynnettiin omia internet-sivuja, sosiaalista mediaa sekä internetissä toimivaa Vantaan Sanomien kumppanit-palstaa. Lisäksi muihin kuin urheilumedioihin pyrittiin ottamaan myös suoria kontakteja ja ehdotettiin juttuaiheita. Näkyvyyttä

saatiinkin mm. talouslehdissä, naisten hyvinvointilehdissä, seurakunnan lehdissä sekä kumppaneiden julkaisuissa ja internet-sivuilla.

Tiedotteiden lisäksi Valio-Jukola näkyi hyvin Suunnistaja-lehdessä, jonka vuoden 2012 jokaiseen numeroon tehtiin ennakkojuttu kilpailusta. Myös Salpa-Jukolan kahdessa kisalehdessä oli artikkeli Valio-Jukolasta. Juttuja kirjoiteltiin myös Vantaan kaupungin omiin lehtiin sekä muiden kumppaneiden julkaisuihin. Myös vuoden 2012 MM-kilpailujen uutiskirjeeseen saatiin pieni juttu Valio-Jukolasta.

Tiedotteiden lisäksi mediaa pyrittiin aktivoimaan tarjoamalla heille mahdollisuutta osallistua Jukola-suunnistuskouluun ja itse viestiin. Kiinnostuneita oli kuitenkin vain yksi, joten kokeilu ei ollut onnistunut. Myös muille kuin urheilutoimittajille suunnattu tiedotustilaisuus kenraaliharjoituspäivänä jäi toteutumatta vähäisen osanoton takia. Yleisinfo ja materiaali siitä, mistä Jukolassa on kyse, kiinnosti, mutta paikan päälle ei moni ollut valmis tulemaan.

Koko valmistelujen ajan, mutta varsinkin kisaviikon lähestyessä, medialta tuli paljon pyyntöjä kiinnostavista haastateltavista. Heitä, myös ruotsinkielentaitoisia, kannattaakin miettiä valmiiksi sekä järjestäjistä että kilpailijoita. Kisaviikonloppuna kilpailukeskuksessa oli Ylen lisäksi runsaasti muuta sähköistä mediaa tekemässä lyhyitä suorja lähetyksiä (mm. uutiset, paikallisradio). Koska he eivät olleet akkreditoituneet ennakoon, piti heidän kulkemisensa ja kulkuluvat järjestää lyhyellä varoitusajalla.

Medialta tuli läpi järjestelyjen varsin paljon kuvapyyntöjä, joten järjestäjillä olisi hyvä olla käytössä kattava kuvapankki tai valmista Jukolan tunnelmakuvaa, jota he voivat jakaa median käyttöön.

9.6 Julkaisutoiminta

Vastuuhenkilö: Paula Lehtomäki

Valio-Jukola tuotti paljon erilaista materiaalia, joista vastasi pääosin viestintävaliokunta. Valio-Jukolalle tehtiin graafiset ohjeet, joiden perusteella pyrittiin tuottamaan yhtenäistä mainosmateriaalia. Haastavaa oli, että monet materiaalityydykset tulivat hyvin lyhyellä varoitusajalla ja materiaalia tekivät monet eri henkilöt. Taittajien ja graafikoiden kannalta olisi järkevää heti alkuun miettiä kaikki tuotettava materiaali, jolloin yhtenäinen visuaalinen ilme olisi helpompi toteuttaa.

Yksi iso haaste oli Valio-Jukolan markkinointimateriaali, joka oli monenkirjavaa. Valio-Jukolan mainoksia oli mm. Salpa-Jukolan ja Fin5-käsiohjelmassa, Kainuun rastiviikon kisalehdessä, suunnistustapahtumien yhteisesitteessä, Skogssportissa, Compass Sportissa, Kauppatie-lehdessä ja Helsingin Sanomissa. Lähes jokainen käytetty mainos oli erikokoinen, mikä oli työllistävää. Käytettyjä mainoskokoja kannattaa jatkossa miettiä etukäteen ja yhtenäistää mahdollisuuksien mukaan.

Julkaisutoiminta teki kiinteää yhteistyötä markkinointivaliokunnan ja toimiston kanssa.

Käytössä olivat mm. seuraavat materiaalit

- logo
- Power Point -muistiopohja
- word-pohja
- 2 mediakorttia markkinoinnin käyttöön
- käyntikortit. Hankittiin vain niille järjestelytoimikunnan vastuuhenkilöille, jotka niitä kokivat tarvitsevana.
- kirjekuori A4 ja A5
- muistilehtiö A6
- mainokset (mm. tabloid, A5, A4, ½ A4, ¼ A4)
- Helsingin Sanomat ¼ broadsheet 2/2012 ja ½ broadsheet 6/2012
- beach flag. 2 kpl molemmille seuroille.
- banderolli (6kpl 6*0,8m & 3kpl 12*1m)
- esite A4 taitettu 3 (suomi 10 000 kpl ja englantia 5000 kpl)
- talkoolaisesite A4 taitettu
- 2 tiedotuslehteä. Ilmestyivät 6/2012 ja 6/2012
- juliste ja flyer
- käsiohjelma
- kutsuvieraskutsu
- kutsuvierasdrinkin etiketti
- toimitsijoiden, kutsuvieraiden ja median kulkuluvat

Lisäksi visuaalinen ilme näkyi ja graafista suunnittelua vaativat myös toimitsija-asut, Jukola-kaupan tuotteet mm. kisapaita, postikortti ja erikoisleima, Jukola-portti, juhlaalava, opasteet ja kilpailukeskuksen kartat. Jatkossa kaikkien visuaalisten elementtien suunnittelua ja toteuttamista kannattaa miettiä kokonaisuutena, ja varmistaa, että näille on riittävästi osaavia tekijöitä.

Suuntana Sipoonkorpi -kisalehti

Yksi isoimmista projekteista julkaisutoiminnassa olivat kaksi Suuntana Sipoonkorpi -kisalehteä. Ensimmäinen lehti (20 s.) julkaistiin kesäkuussa 2011 ja toinen (40 s.) kesäkuussa 2012. Lehdet julkaistiin Vantaan Sanomien liitteenä (jakelu 94000 taloutta). Lehteä painettiin lisäksi 5000 kappaletta organisaation omaan käyttöön. Lisäpainoksen määrä oli toisen lehden osalta liian suuri, sillä vaikka lehteä jaettiin kisapaikalla, suuri osa määrästä meni hukkaan.

Tiedotuslehden merkitystä nykyaikana kannattaa miettiä, sillä lehdenteon työmäärä on suuri ja kuluja voi olla vaikea kattaa. Päätukijoiden kannalta lehti toimii tärkeänä näkyvyys ja myyntikanavana ja markkinoinnin kannalta lehti on tärkeä myyntivaltti. Toisaalta, vaikka näkyvyys lehdessä on kumppaneille houkutteleva, materiaalin toimittamiseen ei erityisesti pienillä kumppaneilla välttämättä ole valmiuksia ja monelle riittäisi näkyvyys käsiohjelmassa ja kisapaikalla.

Ennakkomarkkinoinnissa lehti voi olla hyödyllinen, mutta esimerkiksi viestintään lähialueen asukkaille voidaan käyttää myös muita välineitä. Kisalehden korvaamiseksi voisi miettiä myös kevyempiä toteutusvaihtoehtoja, kuten vaikkapa kisa-aukeamaa paikallislehdessä. Myös

sähköinen kisalehti voisi olla yksi toteutusvaihtoehto, joskin työmäärältään se ei ole juuri painettua kevyempi.

9.7 Mediakeskus

Vastuuhenkilö: Merja Juutilainen

Toimittajat akkreditoituivat mukaan Valio-Jukolaan internet-sivuilla olevalla lomakkeella, joka avattiin huhtikuun lopussa. Akkreditoinnin alkamisesta tiedotettiin Suunnistusliiton tiedotejakelulistan ja edellisten vuosien osallistujatietojen pohjalta sähköpostilla suomalaisille ja ulkomaisille medioille. Lisäksi uutinen akkreditoinnin alkamisesta julkaistiin Urheilutoimittajat ry:n internet-sivuilla.

Akkreditointilomakkeessa kysyttiin henkilötietojen lisäksi muun muassa henkilön edustama media, rooli kisoissa (kuvaaja, kirjoittaja jne.) sekä esimiehen yhteystiedot. Lisäksi kysyttiin tarvitseeko kiinteää tai langatonta verkkoyhteyttä ja pysäköintilupaa/bussilippua ja aikooko osallistua perjantain tiedotustilaisuuteen ja iltajuhlaan. Lomakkeessa olisi ollut hyvä kysyä myös erikoisruokavaliosta ja halukkuudesta osallistua yörastille, jonne oli bussikuljetus.

Tavoitteenamme oli rajata mukaan hyväksyttävä media vain paikalla työskenteleviin toimittajiin ja kuvaajiin. Varoitimme rajoitustarpeesta sekä saatekirjeessä että internetsivuilla. Akkreditointeja ei hyväksytty seuralehtien edustajilta eikä sellaisilta henkilöiltä, jotka eivät edustaneet mitään varsinaista mediaa. Pysäköintilupa vaikutti olevan yksi olennaisimpia etuja akkreditointia haluaville. Kaiken kaikkiaan akkreditoinnin täytti 153 henkeä, joista 12 torjuttiin. Lomakkeen sulkeutumisen jälkeen kyselyitä tuli noin 20 ja paikanpäällä akkreditoitui vielä 11 henkeä, lähinnä sähköisen median puolelta. 20 henkilöä jätti noutamatta akkreditointikorttinsa.

Akkreditointiaika päättyi 3.6, mutta sen olisi voinut sulkea aikaisemmin, koska materiaali oli hidasta käsitellä. Toisaalta tällöin jälki-ilmoittautuneita olisi voinut tulla vielä runsaammin. Akkreditoituneille lähetettiin postitse saatekirje, medialle sovellettu Jukolan ohjelma ja opaskartat, mahdollinen tilattu pysäköintilupa tai bussikortti. Materiaalin toimittamista sähköisesti mietittiin, mutta totesimme, että painettu pysäköintilippu oli enemmän Jukollan arvoinen kuin sähköinen vastaava (vaikka olisi yksilöity auton rekisterinumeron mukaan). Akkreditointiaikataulusta olisi ollut tarpeen sopia paremmin myös eri valiokuntien kanssa, jotta tiedot mm. pysäköintitarpeesta ja ruokailusta ovat muiden valiokuntien käytössä tarvittavana ajankohtana.

Mediakeskuksen teltassa oli työpisteet 80 toimittajalle. Käytössä oli sama teltta kalusteineen kuin vuosien 2010 ja 2011 Jukoloissa. Kirjoittavan median lisäksi teltassa työskenteli myös viestintävaliokunnan verkkotoimitus. Kiinteä verkko asennettiin 24 työpisteeseen. Langattomia verkkoja oli toimittajien käytössä kolme ja niiden tunnuksat ja salasana pysyivät samoina koko viikonlopun ajan. Teltan yhteen nurkkaukseen varattiin tila haastatteluille, jossa käytössä oli myös äänentoistolaitteet. Lavaa ei rakennettu eikä sille tuntunut olevan tarvetta. Teltassa oli myös levyistä rakennettu lattia ja televisio. Ravintolavalioikunta toimitti kahvi-, virvoike- ja välipalatarjoilun mediakeskukseen.

Mediakeskuksen tilat olivat riittävät ja toimivat. Sijainti maalin välittömässä läheisyydessä oli tärkeää. Medialle oli varattu haastattelualue teltan ulkopuolelle, mutta se ei ollutkaan järkevästi alueelta poistuvien urheilijoiden reitillä, joten käytännössä alue oli turha. Asiasta olisi pitänyt

ohjeistaa kenttävaliokuntaa vielä tarkemmin. Medialla pitäisi olla urheilijoiden haastattelun mahdollistamiseksi suora pääsy maalista tulevien urheilijoiden luokse. Parasta olisi, että haastattelualue olisi Emit-leimantarkastuksen jälkeen, mutta ennen yleisöaluetta.

Kuvausrastit ja -alueet

Vastuuhenkilö: Jarmo Karvinen

Lehtikuvaajille pyrittiin tarjoamaan runsaasti kuvausmahdollisuuksia ja mahdollisimman vapaa liikkuminen alueella. Suunnistusliitolta saatuja kuvausliivejä oli vähemmän kuin aikaisempina vuosina (n. 60 kpl) ja ne pyrittiin priorisoimaan isoille lehdille. Moni ilman liivejä jäänyt harmitteli asiaa, mutta loppujen lopuksi jokainen sai varmasti haluamansa otokset. Ennen kilpailua mietimme omien kuvaajien roolia eli pitäisikö heidän olla kuvausliiveissä vai riittääkö talkooasu pääsylipuksi parhaille kuvauspaikoille. Liivien vähyys saneli lopulta sen, että osa omista kuvaajista kulki liiveissä, mutta suurin osa ilman niitä.

Kuvaajien kanssa toimiminen on helppoa, koska kyse on pääosin ammattilaisista. Asiat sujuvat hyvin, kun kuvauspaikat ovat riittävän väljiä ja erillään yleisöalueista. Myös järjestelyorganisaation ja vapaaehtoisten on hyvä ymmärtää kuvaajien tärkeys ja mahdollistaa heille työrauha. Kuvaajia kaitsi kolmen toimitsijan joukko, mikä osoittautui juuri sopivaksi. Varsinkin lähdössä ja kuvausrasteilla tarvitaan useampia saattajia.

Kuvaajat saivat kulkea melko vapaasti vaihto- ja maalialueella, vain karttatelineet olivat kuvaajilta kiellettyä aluetta, joskin myös sinne jokunen kuvaaja eksyi. Kuvaajille oli tehty loppuviitoituksen varteen käytävä, jota pitkin he saattoivat kulkea lähes viimeisille rasteille asti. Käytävä oli mainosaidan etupuolella ja se oli erotettu kilpailijoiden alueesta matalalla sijoitetulla köydellä. Myös vaihtopuomille johti valokuvaajille varattu käytävä. Kuvausliivien kanssa kulkevat (käytännössä myös muutkin kuvaajat) saivat lisäksi mennä vaihtopuomin taakse juoksijoiden joukkoon kuvaamaan.

Kuvausrasteja käytiin läpi kesällä 2011 kartta- ja ratavaliokunnan puheenjohtajan kanssa. Lopullisesti rasteista sovittiin syksyllä 2011. Valintaperusteet olivat kuvauksellisuus, saavutettavuus, kattavuus (osuuden kaikki juoksijat). Keväällä 2012 ratamestarilta saatiin karttaotteet kuvausrasteista. Kullekin rastille oli laskettu kärjen saapumisaika. Kilpailua edeltävällä viikolla käytiin kaikilla kuvauspaikoilla. Kuva-alaa raivattiin poistamalla esim. kuivia oksia. Katsottiin myös valmiiksi kilpailijoiden tulosuunnat ja viimeisillä rasteilla tv:n kuvaussuunnat. Myös valokuvaajien kuvauspaikat mietittiin valmiiksi.

Venlojen viestin lähtöön kuvaajat vietiin johdettuna ryhmänä. Ennen Venlojen lähtöä kuvaajille annettiin yleisohjeet suomeksi ja englanniksi. Kuvaajille oli lähdössä tarjolla kolme kuvauspaikkaa, joihin kuvaajat jakaantuivat melko tasaisesti. Venlojen viestin maastokuvausrasti oli ensimmäisen osuuden loppuosalla. Kuvaajat vietiin sinne kävellen suoraan lähtöviitoitukselta. Tälle kuvausrastille tuli useita kymmeniä kuvaajia. Kuvaajille kerrottiin kilpailijoiden todennäköiset tulo- ja lähtösuunnat. Kuvaajat ryhmittyivät melko luontevasti rastin ympärille. Osa kuvaajista halusi kuvata vain kilpailun kärkeä, mutta osa halusi kuvata melko pitkään. Kuvaajia johdettiin takaisin kilpailukeskukseen kolmena erillisenä ryhmänä. Muutama löysi takaisin ihan itsekseen.

Varsinaisen kuvausrastin lisäksi kuvaajilla oli mahdollisuus kuvata Venlojen viestin viimeisillä rasteilla. Kuvaajat vietiin rasteille ohjatusti, sillä kuvaajille oli osoitettu television takia tarkat kuvauspaikat. Muutama kuvaaja oli kiinnostunut mahdollisuudesta kuvata viimeisillä rasteilla.

Jukolan viestin lähtöä oli mahdollisuus kuvata samoista paikoista kuin Venlojen lähtä. Jukolan yörasti oli kolmannella osuudella ja sinne oli bussikuljetus. Yörastille lähdettiin hyvissä ajoin ja matkalla pysähdyttiin kuvaamaan vaihtoon saapuvien ja sieltä tulevien suunnistajien valomatoja. Yörastille piti ilmoittautua mediakeskuksessa ennakoon. Koska rasti vaati bussikuljetuksen, olisi osallistumishaluja voinut kysyä jo akkreditoinnin yhteydessä. Tällöin tosin ilmoittautuneita olisi voinut olla enemmän. Ennakkoilmoittautuminen olisi joka tapauksessa auttanut arvioimaan lähtijämäärää ja sitä riittääkö kuljetukseen pelkkä minibussi.

Toiveenamme oli, että kuvausrastit eivät olisi olleet samoja kuin tv-rastit. Viime hetken muutoksen takia Jukolan ensimmäisestä yörastista tuli myös tv-rasti. Kuvaajien kanssa sovittiin, että salamaa ei käytetä karkijoukkueiden kuvaamisessa. Se olisi häirinnyt television kuvaa ja lisäksi olisi paljastanut rastin sijainnin liian aikaisin. Asiasta ei tullut ongelmaa, sillä TV kuvasi vain lyhyen ajan kärkeä, minkä jälkeen rastilla sai kuvata vapaasti. Tärkeää kuitenkin olisi että kuvausrastit olisivat eri kuin TV-rastit. Yörastilla oli n. 15 kuvaajaa.

Jukolan viestin toinen kuvausrasti oli kuudennen osuuden loppulenkillä kävelymatkan päässä maalista. Kuvaajia oli noin 10. Lisäksi Jukolan viestissä vietiin muutamia kuvaajia viimeisille rasteille.

Lehtikuvaajien lisäksi Jukolan viestin tunnelmia kuvasi tulevaa näyttelyä varten Metsähallituksen uuden Haltia-luontokeskuksen kuvaaja avustajineen. Heille annettiin oikeudet liikkua vapaasti maastossa ja jo ennen kilpailua ratamestari ohjeisti heitä parhaisiin kuvauspaikkoihin kilpailualueella.

Median tulospalvelu

Myös mediakeskuksessa pyrittiin vähentämään paperin kulutusta. Juoksujärjestykset, osuustulokset ja lopputulokset tulostettiin paperille pyydettyäessä. Kovin moni ei tarvinnut paperitulosteita, mutta heille ne olivat sitäkin tärkeämpiä. Osuustuloksiin otettiin vain se määrä joukkueita, mikä mahtui kaksipuolisesti tulostetulle A4-arkille. Tulosteet tehtiin kopioimalla tarvittava tieto online-tulospalvelun sivuilta Wordiin.

Käytettävissä oli yksi tehokas tulostin ja yksi hitaanpuoleinen monitoimikone. Tulostimet oli kytketty kiinteän verkon kautta työasemiin, jotka olivat it-valiokunnan ja verkkotoimituksen käytössä. Työasemat olivat juuri kilpailun jälkeen myös muussa käytössä, ja tuloksia jouduttiin sen takia odottelemaan. Hyvä olisi, jos mediakeskuksella olisi oma kone, jolta tulostus onnistuisi.

Kilpailun jälkeen lehdet tarvitsevat tuloksia ns. lehdistöformaattissa. Nyt lehdistöformaatin tulosvalinta oli unohtunut nostaa käyttöön online-palvelussa, mutta Jouni Aaltonen korjasi tilanteen sunnuntaina iltapäivällä.

Toimitsijat

Mediakeskuksessa työskenteli mediapalvelussa 18 talkoolaista, heistä 3 valokuvaajien opastajina. Tähän toimintoon oli melko helppo saada toimitsijoita. Kielitaitoisia vapaaehtoisia oli riittävästi. Tehtävät eivät vaatineet erityistä koulutusta. Toimitsijat perehdytettiin yleisten toimitsijainfojen yhteydessä järjestetyissä valiokunnan omissa infoissa ja kenraaliharjoituksissa. Kaikki saivat sähköpostissa etukäteen tiedot mediakeskuksen toiminnoista. Käytännössä moni yksityiskohta tuli esille vasta paikan päällä tilanteiden mukaan.

Mediakeskuksen työvuorolista luotiin Doodle-palvelussa. Alun perin käytettiin neljän tunnin vuoroja, mutta esim. 6 tunnin vuorot voisivat toimia paremmin. Viikkaimmissa vuoroissa oli neljä toimitsijaa, mutta yöllä riitti kaksi. Viikkain aika oli lauantai ennen Venlojen lähtöä, kun suurin osa toimittajista saapui paikalle muutaman tunnin kuluessa. Samaan aikaan piti jakaa myös juoksujärjestystulosteita, joita toivottiin useissa eri muodoissa. Seuraavaksi viikkain vaihe oli Venlojen voittajien maaliintulon aika. Piti tuottaa tulosliuskoja sekä ottaa vielä samaan aikaan vastaan myöhäisempiä paikalle tulijoita.

Tiedotustilaisuudet mediakeskuksessa

Mediakeskuksessa järjestettiin yhteensä neljä tiedotustilaisuutta kilpailuviikonlopun aikana. Ensimmäinen oli perjantaina klo 14, jolloin paikalle oli pyydetty suunnistajia ja valmentajia huippuseuroista. Haastattelijana toimi Heikki Hulkkonen.

Lauantaina puolilta päivin Antti Örn haastatteli mediateltassa Venlojen ratamestaria Pekka Rytköstä ja illalla ennen Jukolan viestin lähtöä Jukolan ratamestareita Martti Karjanmaata ja Ari Parviaista. Molempien viestien jälkeen voittajajoukkue ja paras suomalaisjoukkue tuotiin haastateltavaksi mediakeskukseen. Voittajajoukkueiden haastattelut ovat kysyttyjä ja tärkeää on, että urheilijat saadaan kootusti mediatelttaan. Ratamestarien haastattelut eivät tuntuneet kiinnostavan mediaa, joten niiden järjestämisen tarpeellisuutta kannattaa harkita.

Perjantai-illan perinteinen median illanvietto yhdistettiin tällä kertaa kutsuvierastilaisuuteen. Ohjelmaan kuului myös käynti ensimmäisen Jukolan viestin muistokivellä. Kivellä vierailuun ilmoittautui kymmenkunta toimittajaa, ja iltatilaisuuteen nelisenkymmentä toimittajaa. Koska päivällä järjestettiin erillinen tiedotustilaisuus, iltatilaisuuden rooli oli toimittajienkin osalta pelkästään viihteellinen.

Palaute toimittajilta ja kuvaajilta

Kilpailun jälkeen mukana olleille toimittajille ja kuvaajille lähetettiin kiitokset ja kysyttiin palautetta. Palaute oli enimmäkseen myönteistä, ja järjestelyjen toivotaan jatkuvan samanlaisina. Kritiikkiä sai valokuvausliivien kitsas jako. Mm. pienten lehtien edustajat tarvitsevat omia kuvia, koska Lehtikuva on niille liian kallis. Kuvauspaikkojen määrää ja opastusta niille kiiteltiin. Välipalatarjoilussa koettiin puutteita, sillä tarjottavat loppuivat ajoittain hyvin nopeasti.

9.8 Internet ja sosiaalinen media

Vastuuhenkilö: Eija Lehtomäki

Internet-sivut

Valio-Jukolan internetsivuja alettiin kehittää Kytäjä-Jukolan jälkeen vuonna 2010. Tavoitteena oli saada aikaan yhteinen internet-sivupohja, niin ettei jokaisen tulevan järjestäjän tarvitsisi aloittaa sivujen rakennusta alusta. Sivujen kehittämisestä vastuussa oli Kaukametsäläiset, joka myös vastasi kuluista. Valio-Jukolasta mukana oli IT-vastaava Reino Ruotsalainen.

Yhteistyökumppaniksi tulivat Tietotempu Oy. Sivut on tehty wordpress-alustalle ja ne toimivat Nebulan palvelimella.

Sivujen sisällöstä laadittiin suunnitelma syksyllä 2010. Tarkoituksena oli saada sivuille ensin perustietoa, joka sitten täydentyisi kisan edetessä. Sivut julkaistiin huhtikuussa 2011.

Pääosioiksi muodostuivat Valio-Jukola, Yleistä, Kilpailuinfo, Media ja Yhteystiedot. Sivuille sijoitettiin tietoja myös kuvina ja lisäksi pdf-muodossa, jotta niitä olisi tarvittaessa helppo tulostaa.

Kun sivut otettiin käyttöön, niin perusasiat oli testattu, mutta vasta todellisessa sisällönsyötössä tuli esiin paljon puutteita ja myös toiveita sivujen suhteen. Koska sivuja ei ollut vielä vastaanotettu, oli epäselvää, mitä kautta korjaustoiveiden pitäisi mennä. Lopuksi suora yhteys Tietotempujen Teemu Joensuuhun ja yrityksen alihankkijana toimineeseen Eelis Eskeliseen tuotti parhaan tuloksen. Kehitys ja korjaustoiveet etenivät melko ripeästi. Tietotempu toimivat kuitenkin haasteellisessa ympäristössä, kun toiveita tuli Valio-Jukolalta ja Kaukametsäläisiltä, eikä aina tiedossa ollut, mikä on virallinen marssijärjestys.

WordPress tuotteena aiheutti myös paljon haasteita. Päivityksiä esim. taulukoihin täytyi useasti tehdä html-koodin kautta, koska ne eivät muuten onnistuneet. Kaukametsäläisten päivitystoiveet vaikuttivat myös Valio-Jukolan sivuihin. Esimerkiksi Tietotempujen meille räätälöimät erilaiset kielietusivut hävisivät yllättäen jossain päivityksessä ja sivujen päivitysoikeudet muuttuivat.

Lähes vuoden ajan ennen kisaa kyselimme säännöllisesti kevyen etusivun tarpeesta. Meille vakuutettiin, että sellaista ei tarvita, ja ennen kisaa etusivulle lisättiin asioita, joita sivujen käyttäjien arveltiin sieltä etsivän. Myös sovelluksen toteuttaja lupasi tulla kisoihin vahtimaan tilannetta. Web tiimin Markku Heinonen teki kuitenkin kevyen sivun valmiiksi käytettäväksi omalle palvelimelleen. Miesten lähdön vaiheilla havaittiin, että sivuja ei enää pysty päivittämään ja että ne ovat erittäin ruuhkaiset. Tällöin Tietotempu räätälöivät lennosta kevyet sivut, joilla ohjattiin kävijät seuraamaan tuloksia, TV-lähetystä, Facebookia ja Twitteriä sekä netin uutisia. Sivut olivat käytössä aamuun saakka.

Kaukametsäläisille ja Tietotempuille sivuista annetussa palautteessa on nostettu esiin mm. liian leveä sivupohja, kumppanien ja mainonnan huono näkyvyys, uutisoinnin kieliversiot sekä sivujen hallinnoinnin siirtäminen järjestäjille.

Sosiaalinen media

Valio-Jukola otti ensi kerran Jukolan viestissä käyttöön sosiaalisen median täysmääräisesti. Kahdella edellisellä Jukolalla oli kyllä käytössä Facebook-sivut, mutta niitä ei käytetty hyväksi kisan aikana.

Jukolan viestille tehtiin yhteiset Facebook- ja Twitter-sivut, joita kulloinenkin organisaatio vuorollaan voi päivittää. Perusteena tähän on se, että vuosittain on vain yksi Jukolan viesti, vain järjestäjät vaihtuvat. Näin hyvin tehty työ ei häviä kisan loputtua, vaan sivujen seuraajat säilyvät seuraavalle järjestäjälle, eivätkä vuosittaiset kisat kilpaile keskenään.

Myös blogin käyttöä mietittiin, se olisi voinut olla kilpailunjohtajan/pääsihteerin työväline, mutta siihen eivät resurssit antaneet myöten. Jotta sosiaalisen median sivut huomattaisiin, ne nostettiin netin etusivulle.

Facebookin tavoitteena oli kertoa aluksi järjestelyn kulusta ja edistymisestä. Haasteen aiheutti heti aluksi jonkun innokkaan tekemä oma Valio-Jukola Facebook-sivu. Viestitimme kuitenkin molemmilla sivuilla virallisista sivuistamme, ja otimme yhteyttä myös tuntemattomaksi jääneeseen sivujen ylläpitäjään. Sivut suljettiinkin jossain vaiheessa. Kisan lähestyessä välitettiin tiedotuksia majoituksista, ilmoittautumisen kulusta, paikoituksesta ja tärkeistä asioista, jotka vaativat osanottajilta reagointia. Itse kisan aikana pyrittiin välittämään kotona ja kisoissa sivuja seuraaville ennen kaikkea viestin tunnelmaa kepeästi, huumorin pilke silmäkulmassa. Viestejä 1.1.2012-31.7.2012 postattiin kaikkiaan 153. Sivujen kävijämäärät kasvoivat kisan lähetessä pikkuhiljaa ja kisan aikana sivuille tuli noin tuhat käyttäjää lisää. Tykkääjien määrä oli kisojen jälkeen n. 2500. Sivujen kokonaiskattavuus kisojen aikana oli yli 60 000 henkeä.

Twitter-viestit ovat korkeintaan 1450 merkin mittaisia, tekstiviestin tyyppisiä. Ideoimme aluksi Twitterin käyttämistä järjestelyjen seuraamiseen. Tarkoituksena oli löytää organisaatiosta henkilöitä, jotka raportoisivat omalta osaltaan järjestelyjen kulusta. Tällaisia olivat aloitteleva suunnistaja, ratamestari/kartantekijä, viestintäihminen, toimitsija, huippu-urheilija jne. Haasteena oli löytää henkilöitä, jotka olisivat tarpeeksi sisällä organisaatiossa, mutta ehtisivät myös päivitellä sivuja. Käytännössä ainoastaan viestintä ja ”aloittelija” twiittailivat sivuille.

Teimme muutoksen suunnitelmiin, kun saimme tiimiin innokkaan vapaaehtoisen (Maija-Reetta Mannismäki) ja Twitterin rooli Jukolan mediapaletissa muodostui seuraavanlaiseksi:

- seurataan urheilusta (erityisesti suunnistusta ja juoksua) kertovia Twitter-tilejä,
- seurataan kaikkia suunnistuksesta kiinnostuneita Twitter-tilejä,
- raportoidaan Jukolan valmisteluun liittyviä juttuja,
- raportoidaan Jukolaan valmistautumiseen liittyviä juttuja (eli muiden käyttäjien suunnistus-aiheisia tweettejä),
- raportoidaan suunnistukseen liittyviä juttuja,
- reagoidaan muiden Jukola-aiheisiin twiitteihin eli osallistutaan keskusteluun,
- rakennetaan kuvaa että twitter.com/JukolanViesti on suunnistusaiheisen keskustelun foorumi Twitterissä keväällä (muun aikaa vuodesta tili voi olla hiljaisempi).

Näiden toimenpiteiden tavoitteena oli synnyttää ”pöhinää” sivuille. Jos Twitter-tili raportoi vain omia juttujaan, mutta ei ota osaa keskusteluun tai reagoi muiden twiitteihin, jää tili silloin

helposti kuolleeksi. Päivityksiin liitettiin hashtag #jukolanviesti (tai #jukola) jolloin kaikki päivitykset on helposti haettavissa.

Onnistuimmekin nostamaan Twitterin roolia ja se toimi hyvin osana viestintää, vaikka ei vielä saavuttanutkaan suosiossa Facebookin tasoa. Twitterin rooli tulee varmasti tulevaisuudessa nousemaan ja se kannattaa ehdottomasti pitää osana mediapalettia. Sivujen päivitys on nopeaa eikä vie resursseja.

Uutistoimitus

Ennen kisaa uutisoinnista vastasivat viestintäpäällikkö Paula Lehtomäki ja Eija Lehtomäki. Kisan aikainen uutistoimitus sijaitsi mediateltassa ja sille oli varattu neljä konetta käyttöön. Samassa tilassa toimivat myös atk-tuki, omat valokuvaajat omilla koneillaan sekä kääntäjät. Kisan aikainen uutistoimitus muodostui kymmenestä innokkaasta toimittajasta. Työvuorot jaettiin neljän tunnin pätkiin alkaen lauantai-iltapäivään ja päättyen sunnuntai-iltapäivään. Työvuorot kyseltiin ”Doodle”-kyselyllä, jolloin jokainen voi valita haluamansa määrän vuoroja haluamaansa aikaan. Maksimi toimittajamäärä vuorossa oli kolme toimittajaa. Näistä kahden tehtävänä oli hoitaa nettisivujen uutistoimitusta ja yhden sosiaalista mediaa.

Uutistoimitukselle oli tehty juttuaihelista valmiiksi, koska usealle toimittajalle suunnistus oli aika vierasta. Käytännössä toimittajat olivat niin ammattitaitoisia, että jutut muodostuivat oman kiinnostuksen mukaan. Myös sosiaalisen median -toimitus jäi henkilöille, joilta se luontevasti sujui.

Koska uutistoimittajia ei kovin paljon tuntenut etukäteen, oli vaikea tietää miten heiltä päivityksen ja kirjoittaminen sujuisivat. Päätoimittaja olikin mukana vuoroissa koko yön. Olisikin hyvä, että internet-päätoimittajalla olisi apuna henkilö, jonka taidot tunnetaan ja jolle vastuun uutistoimituksesta voisi välillä jättää. Uutisia nettisivuille sivujen elinaikana tehtiin 125.

Nettisivujen kääntäjät löytyivät toimitsijoiksi ilmoittautuneiden joukosta. Nettisivujen tekstien käännökset sujuivat melko jouhevasti, mutta käännettävää oli todella paljon, eikä uutisten kääntämisellä enää haluttu heitä rastittaa. Kisojen aikaiseen uutiskääntämiseen saatiin yksi toimituksessa ollut englanninkääntäjä (varahenkilöt infossa) ja infossa työskennelleet kaksi venäjänkääntäjää. Ruotsinkielinen kääntäjä saatiin lopuksi Facebook-ilmoituksen avulla. Kaikkia uutisia ei pyritty kääntämään, ainoastaan tärkeimmät. Venäjänkieliset uutiset jäivät kääntämättä kisojen aikana, kun tekstien kääntämiseen tarvittava kyrillinen näppäimistö puuttui. Käännöstöitä voi tehdä myös etänä.

Valokuvaajia ilmoittautui mukaan 6. Kuvaajien kanssa tehtiin kirjalliset sopimukset kuvienkäytöstä ilman korvausta Jukolan viestin tarpeisiin. Yksi kuvaaja keskittyi kuvaamaan järjestelyjä. Kuvat talletettiin maksulliseen jukola2012kuvat.fi -palveluun ja se oli kaikille kuvaajille tuttu. Kuvaajille tehtiin valmiiksi kuvasuunnitelma muistilistaksi aiheista, joita pitäisi kuvata. Heille annettiin kuitenkin vapaat kädet kuvata asioita, jotka kiinnostavat. Kuvaajat olivat ammattitaitoisia ja tiesivät, että esim. joka osuuden kolme parasta täytyy kuvata. Kuvaajat toimittivat kuvan kisan päätyttyä järjestäjille tarpeeksi suurilla resoluutioilla, jotta niitä voi käyttää eri tarkoituksiin. Kuvat olivat erittäin korkeatasoisia ja niitä pystyttiin hyödyntämään nettisivuilla ja Facebookissa jo kisan aikana.

Uutistoimituksen apuna oli IT-asioihin perehtynyt web-tiimi. Heidän tehtävänä oli auttaa teknisissä kysymyksissä niin mediaa, uutistoimitusta kuin mediatiimiäkin. Web-tiimissä oli 4 henkilöä ja vetäjä. Tiimin vetäjän Markku Heinosen tuki ja oli uutistoimitukselle ehdoton jo ennen kisaa ja myös kisan aikana. Yhteistyö sujui hyvin. Web-tiimi toimi uutistoimituksen, kääntäjien ja valokuvaajien kanssa samassa tilassa ja käytti samoja koneita kuin uutistoimituskin, jolloin toimituksesta muodostui ajoittain melko rauhaton ja ruuhkainen paikka. Ehdotus onkin, että IT:n web-tiimillä olisi omat koneet ja oma erillinen paikka uutistoimituksen läheisyydessä, jolloin molemmilla olisi helpompi palvella eri kohderyhmiä.

9.9 TV-areenatuotanto

Vastuuhenkilö: Harri Koski

Areenatuotanto vastasi areenatuotantoon liittyvien käytännön toimenpiteiden hoitamisesta, kuvan tuottamisesta televisioon ja kilpailukeskuksen videotauluille, kenttäkuulutuksesta kilpailukeskukseen ja selostuksesta kisaradioon. Areenatuotanto valmisti YLE:n ja TV-tuotannon sekä kuulutuksen ja äänituotannon sopimukset, ja sillä oli rajapintoja useisiin eri valiokuntiin:

- IT: tulospalvelu ja GPS-seuranta
- Kartta ja rata: aikataulut, lähetysajat, kuvausrastit ja radion selostusrastit
- Viestintä: sopimukset, YLE:n toimittajien avustaminen ja kisastudio sekä areenakuulutus, yhteistoiminta ohjelmatoimikunnan kanssa (aikataulutus ja äänitekniikka)
- Markkinointi: mainokset videotauluille ja avustaminen kenttämainosten sijoittelussa parhaan näkyvyyden takaamiseksi
- Kenttä: tarvittavat rakenteet (sähköt, nosturit, aggregaatit, kuvauslavat kilpailukeskukseen ja maastoon sekä haastattelupisteen sijoittaminen)
- Ravintola: TV-tuotannon ja YLE:n muonittaminen
- Toimisto: TV-tuotannon ja kuuluttajien majoittaminen

Areenatuotannon lähtökohdaksi otettiin Salpa-Jukolan ja Kytäjä-Jukolan kokemukset ja yhteistyömallit. Lopullinen sopimus tuotantoyhtiön kanssa allekirjoitettiin maaliskuussa 2012. Tätä ennen oli kuitenkin sovittu jo paljon käytännön toteutuksen yksityiskohtia, koska Kruuva Oy oli käytännössä ainoa laadukkaaseen tuotantoon kykenevä tarjoaja. Aikaisempiin toteutuksiin verrattuna mm. äänentoisto ja screenien sisällöntuotanto mainosten osalta hoidettiin erikseen.

Rajapintoja oli useiden valiokuntien kanssa. Rajapintojen tunnistaminen vaatii organisaatiossa hyvissä ajoin mukana olevan asiantuntevan henkilön. Asioiden hoito voisi olla selkeämpää, jos areenatuotanto olisi oma valiokunta ja sen rooli olisi läsnä riittävästi jokaisessa johtoryhmän kokouksessa yllätyksien välttämiseksi. Ennakkovalmisteluista huolimatta on aina syytä varautua viime hetken muutoksiin, koska YLE:n kaltainen suuri toimija ei aina saa riittävän ajoissa esitettyä tarvittavia resursseja ja vaatimuksia ohjelman sisällölle.

Areenatuotannon konseptia kehitettiin mm. seuraavilla uudistuksilla, joita voidaan suositella myös seuraaville järjestäjille.

- mainosten ohjaus ja ajo kuuluttamosta

- syke-seurantakokeilu
- radioselostuksen käyttö osana kuulutusta
- kisan tunnusmusiikki

Onnistumiset:

- TV-, radio- ja kuulutustoiminnan onnistuminen kokonaisuutena
- Äänentoiston palvelut
- Kilpailun seuranta ja kuulutuksen ohjaus
- Äänentoiston ja musiikin sovittaminen
- TV- ja radioavustajien toiminta

Haasteet:

- TV-tuotannon tarvitseman tuen ja markkinoinnin rajapinnan sovittaminen mm. käsiradioiden tekniset haasteet (duplex), mönkijöiden käytön koordinointi, YLE:n toimittajien/studion äkilliset tarpeet
- online-yhteydet ja niiden testaaminen (yhteistyössä IT-valiokunta)
- viime hetken muutosten joustava toteuttaminen
- kuulutusmainonnan ja screenimainonnan sekoittaminen (viime hetken muutokset, onnistui kun oli ammattilainen tekemässä)

Kehitysideat:

- selkeämpi rooli TV-Areenatuotannolle kisaorganisaatiossa (tarpeiden tunnistaminen ja niihin reagointi etukäteen)

Kuuluttajat työssään.

Osa-alueet ja talkoolaisten määrät

TV-tuotanto

TV-tuotanto ostettiin Kruuva Oy:ltä. Tähän sisältyi myös areenan kaksi jättiscreeniä ja GPS-seurannan laitteet. Kruuva Oy:llä työskenteli TV-tuotannossa noin 50 henkilöä. TV-

areenatuotannon valmistelu sopimuksista käsikirjoituksen laatimiseen hoidettiin syksystä 2011 alkaen yhteistyössä Kruuva Oy:n Markku Mäkäraisen ja Olli Härkin kanssa.

TV-tuotannon sopimuksen mukaisia talkoolaisia oli kilpailukeskuksen alueella seuraavasti:

- mainostuotanto ja screenin sisältö sekä muu kuvatuotanto 1 henkilö (lisäksi avustaja)
- ulkolähetysautossa 1-2 henkilöä, päävaroittaja ja screenien ohjauksen vastaava (tilanteesta riippuen kuuluttamossa tai ohjausautossa)
- kuuluttamossa kahdessa vuorossa:
 - 1. ja 3. vuoro: 4 kuuluttajaa (suomi, ruotsi ja 2 x englantia), 2 äänituottajaa (tekniikka ja ”DJ”) (ns. kakkosketju) sekä musiikinhoitaja sekä taustalla TV-areenatuotannon johtaja koordinaattorina (ajoittain), kaikkiaan siis mukana oli 6-8 henkeä.
 - 2. ja 3. vuoro: 3 kuuluttajaa (2 tasaveroista suomenkielistä pääkuluttajaa, joista toisella suunnistuksen asiantuntemus, kielikuuluttaja avustajansa kanssa), avustaja/screeniohjaaja (Jukolassa 2), TV-areenatuotannon johtaja koordinaattorina ja avustajana taustalla.
- kisastudion avustajana 1 henkilö
- taustajuttuja tekevän kenttätoimittajan avustajana 1-2 henkilöä
- puomitoimittajien (2) avustajina 3 henkilöä

Screenien kuvatuotanto

Mainosten koostamisesta vastasi Pasi Ylirisku TV-areenatuotannon koordinaattorin avustuksella. Mainoksista annettiin etukäteen tarkat toimitusohjeet aikatauluineen markkinointivaliokunnalle. Annetusta aikataulusta huolimatta muutama mainostaja toimitti materiaalin myöhässä, mikä aiheutti säätämistä mainosten sijoittamiseen kuulutus- ja kuvakäsikirjoitukseen. Pasi Ylirisku tuotti kaiken muun screeneillä esitetyn aineiston pois lukien TV:n suora lähetys ja tulostukset. Screenien mainokset ohjattiin aikaisemmasta poiketen kuuluttamosta, joka mahdollisti joustavamman tilanneseurannan ja mainosten ajoittamisen.

Äänentoisto

Äänentoiston tekniikan palvelut ostettiin SV-Sound Oy:ltä (Seppo Vuorela), mikä sisälsi äänentoiston tekniikan kaiutinnostureineen koko kisa-alueella ja erillispisteissä (ravintola-alue, VIP-teltha, mediateltha, juhla-alue ja metsäkirkko), kisaradion ja äänentarkkailun kilpailun aikana. Äänitekniikassa työskenteli SV-Soundin puolelta kolme henkilöä ja talkoolaisia oli kolme. Kokonaisuudesta vastasi Jyrki Virtanen ja hänellä oli apunaan kisatunnusmusiikin tuottajana Timo Forsström, tekniikka-avustajina Isto Hamina ja Jyrki Hermansson.

GPS-seuranta

GPS-laitteiden jakamisesta ja pois ottamisesta vastasi IT-valiokunnan Sirkka Sarkki ja TV-areenatuotannon nimeämä oma vastuuhenkilö Esko Lehtomäki. GPS-jakopisteessä oli n. 15 talkoolaista (naisten pukemiseen omat). Laitteiden jakaminen tapahtui kilpailijoiden sisään- ja uloslukuteltan yhteyteen rajatussa ja erotetussa teltan osassa. Samassa tilassa jaettiin syke seurantaan nimetyille joukkueille lähettimet.

GPS-laitteet toimitti Pekka Varis osana Kruuvan kanssa tehtyä tuotantosopimusta. Sykeseurantalaitteet toimitti NewWell Oy. Laitteet ja nettiyhteydet toimivat hyvin. Yksi sykellähetin putosi maastoon. Reaaliaikainen sykekokeilu onnistui hyvin, ja sitä suositellaan käytettäväksi jatkossa. Etukäteen tehtyä web-kamerakuvaa maastosta harkittiin, mutta jätettiin kuitenkin toteuttamatta lähinnä sen antaman vähäisen informaatioarvon ja toisaalta tiettyjen maastokohtien salattavuuden vuoksi. Sen sijaan tehtiin screenillä esitettäväksi informatiivista kuvaa uuden lähtöjärjestelyn toiminnasta ja toiminnasta vaihdossa.

Radion oppaat

Yleisradion suoraa lähetystä avustamassa oli kaksi henkilöä, Markus Airila ja Laura Juga. He toimivat oppaina ja avustajina maaston selostusrasteilla. Kyseisillä henkilöillä oli hyvä suunnistustaito ja lajituntemus, joka auttoi tehtävässä.

TV:n kuvausrastit

Kuvausrasteja oli yhteensä 14 ja sähkö tehtiin aggregaateilla. Kuvaa tuotettiin Venlojen viestissä kuudelta ja Jukolan viestissä 11 rastilta. Jokaiselle kuvausrastille oli nimetty vastuuhenkilö (rastimanageri) eli yhteensä 12 henkilöä. Rastimanagerin tehtävänä oli varmistaa sähkönsyötön toimivuus ja avustaa kameramiestä mm. kuvauspaikan vaihdossa. Lisäksi kuvausrasteilla oli IT-valiokunnasta nimetty henkilö, jonka tehtävänä oli varmistaa tarvittaessa online-yhteys radiopuhelimella.

Kuvausrastien ennakkovalmistelut aloitettiin lokakuussa 2011, jolloin käytiin tuottaja/ohjaaja Markku Mäkräisen ja ratamestareiden kanssa kaikki suunnitellut rastit läpi ja katsottiin alustavasti kameran ja 14 aggregaatin paikka sekä tarvittavien sähköjohtojen määrät. Lopullinen em. paikkojen määrittäminen tehtiin toukokuun 2012 alkupuolella. Tarkennuskäynnillä toukokuussa merkittiin rastille kameran paikka, aggregaatin paikka sekä valokuidun ja parikaapelin päät. Mukana oli myös kuvausrastien kaapeliyhteyksistä vastannut Juhani Jatila, rastimanageriryhmän johtaja Jarmo Launonen sekä varoittajaryhmän johtaja Timo Sirola. Aggregaatit vietiin maastoon ja rastit rakennettiin kilpailuviikonlopun torstaina rastimanagerien toimesta. Kaikille rasteille ei ehditty saada sähköjä riittävän ajoissa yhteyksien testaamiseksi torstaina. Aggregaattien kuljetukseen tarvittiin muutamalla rastilla mönkijää. Valokuituyhteyksien toimivuus testattiin ja kaikki toimivat myös kilpailun aikana. Jukolan viestin ankkuriosuudella kokeiltiin valokaapeliyhteyksien päässä olevien kuvausrastien lisäksi satelliittiyhteydellä toimivaa kuvayhteyttä. Toinen rasteista onnistui, mutta toiselta ei saatu riittävää signaalia kisahetkellä kuvan välittämiseksi.

Kuvausrastien varoittajien tehtävänä oli varoittaa kuvausrastia edeltävältä rastilta tai etumaastosta kärjen lähestymisestä. Viestiyhteyksiin käytettiin radiopuhelimia, jotka toimitti IT-valiokunnan kilpailuttama toimittaja. Hetki ennen Venlojen viestin alkua huomattiin ongelma kaksisuuntaisen yhteyden luomisessa. Ohjaustoiminta edellytti kahdensuuntaista puhetta samaan aikaan ja varatut puhelimet eivät tätä mahdollistaneet. TV-tuotantoyhtiö ei antanut radioille tällaista vaatimusta etukäteen. Toimitetut puhelimet eivät siis soveltuneet ns. Duplex-käyttöön (kaksisuuntainen puhe). Varoittajille otettiin viime tipassa käyttöön TV-tuotannon ryhmässä mukana olleen toimittajan (Rintamäki) välineet. Maastovaroittajien ryhmää johti päävaroittaja Timo Sirola. Varoittajia oli yhteensä 7 paria, jotka liikkuvat ratamestarien laatiman aikataulun mukaisesti.

Kenttäkuulutus

Kenttäkuulutus koostui kahdesta kuulutusketjusta ja heitä avustavista henkilöistä. Kilpailun aikaisen kuulutuksen kuuluttajina olivat Aki Tuovinen, Antti Örn, Linus Hoffman ja Viljam Liljeroth. Lisäksi asiantuntija-avustajana oli Jukolan aikana Lasse Torpo. Tuukka Ryyänen oli teknisenä asiantuntija-avustajana kummankin viestin aikana. Ennen Venloja ja viestien välillä sekä sunnuntain aikana kuulutuksesta vastasi Ville Virtasen johtama kuulutustiimi.

Ville Virtanen kuulutti lähtöjen tarkkojen komentojen mukaan tehdyn kuulutuksen. Jaana Jaatinen kuulutti englanniksi ja Tom Sundbäck ruotsiksi. Lisäksi sunnuntaina tiimiä avusti itävaltalainen Wolfgang Pöech. Kuuluttamossa oli vielä SV-soundin ääniteknikan henkilö sekä musiikista vastaavana Jyrki Virtanen, Jyrki Hermansson ja Isto Hamina. Kuulutuksen miehitys mahdollisti riittävän taustatyön ja sisällön elävöittämisen. Kuuluttajan pystyivät pitämään hyvin yllä tunnelmaa taustatiimin tuodessa heille fakta-aineistoa.

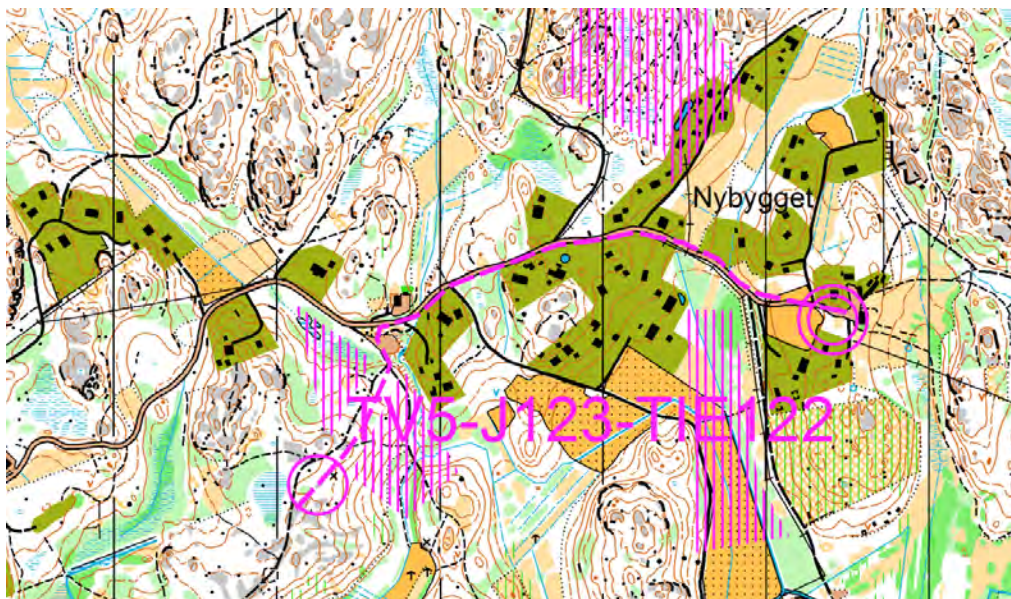
Maastokuvan selostamista varten kuuluttamossa oli TV-monitori ja sen lisäksi erillinen TV-lähetin. Lisäksi screenit oli sijoitettu niin, että ne näkyivät esteettä kuuluttamosta.

Kenttävaliokunnan rakentama kuuluttamo vastasi hyvin tarkoitustaan. Pöytien korkeus oli mitoitettu väärälle korkeudelle, joka hankaloitti hieman istuviltaan toimimista. Tilannetta korjattiin radioselostajien kopissa madaltamalla pöydän jalkoja viime hetkellä ja varustamalla kaikkien osalta Sotungin lukiolta lainatuilla säädettävillä toimistotuoleilla. Tähänkin pieneen yksityiskohtaan kannattaa kiinnittää ajoissa huomiota sillä kuuluttajat, radioselostajat ja TV-selostajat tekevät työtään tauotta koko viestien ajan.

TV tuotanto ja sen toteutus

TV-tuotannon toteutus rakentui kilpailukeskuksessa olevaan ulkotuotantoautoon, maastokontissa olevaan ulkotuotantoyksikköön ja maastoyhteyksien kokonaisuuteen. Kilpailukeskuksen ja sen läheisyydessä olevat yhteydet toteutettiin TV-tuotannon omilla yhteyksillä lukuun ottamatta yhden rastin valokaapeliyhteyttä, jonka puolustusvoimat rakensi. Ulkotuotantoauton ja maastokontin ulkotuotantoyksikön (Mediornet) yhteytenä oli valokaapeli, jolloin kaikki maaston TV-yhteydet pystyttiin ajamaan samaa valokuitua pitkin kilpailukeskuksessa olevaan ulkotuotantoautoon. Ratkaisu oli ensimmäistä kertaa käytössä Jukolan viestissä ja osoittautui hyväksi ja kaapelitehokkaaksi ratkaisuksi.

Uutena asiana 2012 oli myös valokaapeliyhteydet ja niiden tehokas käyttö. Kuten online-toiminnoissa aiemmin, hyödynnettiin TV-tuotannossa yhtä ja samaa maastoyhteyttä jopa kolmen TV-rastin toiminnoissa (1 rasti Venlojen viestissä ja 2 rastia Jukolan Viestissä). Runkoyhteyden osuus rastikaapeloinnissa on noin 80-90 % kokonaismatkasta. TV-rastien yhteydet toteutettiin maastossa valokaapeloinnilla.

TV rastin kaapelointi valokaapelilla

Maastokontin ulkotuotanto-yksikkö Mediornet

Tarvittavien yhteyksien rakentamisessa aikataulu ei pitänyt, sillä aggregaatit saatiin rasteille sovittua myöhemmin. Tämä hankaloitti puolustusvoimien resurssien käyttöä. Esimerkiksi toisen rakennusosaston työvuoron pituus maanantain ja tiistain aikana oli yhtämittaisesti 26 tuntia, mikä vaati tämän jälkeen riittävästi lepoaikaa. Online-rastien testaus piti tehdä pääosin keskiviikkona 13.6., mutta venyi jopa kilpailuun asti. Kun kyseessä on näin mittava työsuorite, on se pakko suunnitella hyvin ja noudattaa aikatauluja, jotta kokonaisaikataulutus toimii.

Sähköt TV-tuotannon maastopisteeseen saatiin maanantaina 11.6 sovitusti ja ne toimivat. Sähköt kuitenkin purettiin jo maanantaina 18.6., vaikka puolustusvoimat ja tarve poistui sovitusti vasta tiistaina 19.6. Tilanne ratkaistiin käyttämällä varavoimakonetta.

Rakennetut yhteydet toimivat 100 %:sti koko kilpailun ajan. Valokuitua oli yhteensä 36,9 km. Tästä runkoyhteyksien osuus maastopisteeseen varayhteyksineen oli 14,1 km. Maastossa valokuitua oli 20,1 km ja kilpailukeskuksen alueella 2,7 km. Runkoyhteys mahdollisti sekä TV-tuotannon että tulospalvelun (online) toimintojen keskittämisen maastopisteeseen, josta sitten TV-materiaali siirrettiin omaa kuitua pitkin TV-tuotantoautoon ja onlinet omaa kuitua pitkin IT-keskukseen. Ratkaisu oli ensimmäistä kertaa käytössä ja säästi TV-kaapeloinnin määrää huomattavasti (aiemmin TV -kaapeloinnin loppu on ollut TV-autossa, nyt ajettiin yhteensä 6 eri kuvaa yhteen putkeen). Parikaapelia oli onlineä varten 22,6 km rasteille, joista 13 oli maastossa ja 6 urheilupuiston lähialueilla. Maastoyhteydet, 13 kpl keskitettiin, maastopisteeseen ja urheilupuistossa olevat suoraan IT-keskukseen.

9.10 Ohjelmat

Vastuuhenkilö: Mirja Olin

Ohjelmiin kuuluivat avajaiset, Jukolan juhla, palkintojen jaot, Jukola-lipun luovutus, lasten toiminnot, Metsäkirkko, Jukola oppaat sekä muut oheisohjelmat. Tärkeimmät yhteistyötahot olivat Hakunilan seurakunta (Hans Tuominen, vastuu metsäkirkosta), Itä-Hakkilan Kilpa (vastuu lasten toiminnoista). Suunnittelu aloitettiin syksyllä 2011.

Tavoitteena ohjelmien koostamisessa oli saada ohjelmalliset tilaisuudet rakenteeltaan sujuviksi, lyhyiksi ja ytimekkäiksi. Eri ikä- ja taustaryhmistä sekä kansallisuuksista koostuvalle yleisölle esitettävissä ohjelmissa vältettiin puhe-esityksiä ja visuaalisuuteen kiinnitettiin erityistä huomiota. Ohjelmalliset tilaisuudet haluttiin saada paikallista kulttuuria edustaviksi. Tämä toteutui paikallisten esiintyjien ja sisältöjen kautta. Ohjelmista haluttiin tehdä korkealaatuisia, mutta kuitenkin tapahtuman luonteeseen sopivan rentoja ja mielenkiintoisia.

Suunnittelussa noudatettiin tarkkaan Jukolan järjestelyohjeita ja aikataulua sekä hyödynnettiin edellisvuosien järjestäjien jakamia hyviä kokemuksia ja neuvoja. Jukolan perusarvoja ja brändiä tukevat ohjeet löytyivät hyvin järjestelyohjeista ja niitä noudatettiin ohjelmien toteutuksessa.

Juhlalava

Juhlalavan ohjelmissa huomioitiin teemoina mm. Jukolan paluu alkujuurille sekä Aleksis Kivi. Juhlalavan paikka oli hyvä ja keskeinen. Se kokosi hyvin yleisöä ohjelmia seuraamaan ja juhlalavan edustalla vietettiin aikaa muinakin aikoina. Juhlalava suunniteltiin yhdessä kenttävaliokunnan kanssa. Juhlalavan rakentaminen osoittautui melko suureksi urakaksi ja rakentamisaikataulun venyessä jouduttiin suunnitelmia muuttamaan viime metreillä. Lopputuloksena juhlalavan alkusuunnitelmasta toteutui ainoastaan sen koko, joka oli noin 14 m x 12 m, jonka takaosa oli katettu. Lava oli kooltaan sopiva. Vaikka alkuperäiset suunnitelmat eivät toteutuneet lavan rakentamisen ja koristelun osalta, saatiin se kuitenkin varsin kauniiksi ja toimivaksi.

Penkkejä juhlalavalla oli 150 henkilölle ja niitä täydennettiin Jukolan palkintojen jakoon mm. kutsuvierasteltasta niin, että penkit riittivät kaikille palkittaville. Vaikka valtaosa yleisöstä joutui seisomaan palkintojenjaon ajan, ei se katsojamäärää pienentänyt. Lavan viereinen lukollinen säilytyskontti oli välttämätön palkintojen ja muiden tavaroiden säilytykseen sekä lavatyöryhmän

vaatteiden vaihtoon. Kolme lipputankoa sijaitsi aivan juhلالavan vieressä. Niissä liehui Suomen lippu, EU lippu ja Jukolan lippu.

Juhlalavan ohjelmien aikana avajaisissa ja Jukola juhlassa kisa-alueen screeneillä esitettiin Sipoonkorvessa kuvattu metsämaisemavideo, jonka oli tehnyt areenatuotannon Pasi Ylirisku. Se oli varsin onnistunut ja sai positiivista palautetta yleisöltä. Jatkossakin kannattaa hyödyntää screenien käyttöä esityksissä kuva tai muu esitysmielessä.

Juhlalava ja Jukolan palkintojenjako

Ohjelmat juhلالavalla

Avajaiset la 16.6. klo 13.00

Jukolan juhla la 16.6. klo 19.45

Venlojen palkintojen jako la 16.6. klo 20.15 (välittömästi Jukolan juhlan jälkeen)

Jukolan palkintojen jako su 17.6. klo 9.30

Jukola-lipun luovutus su 17.6. klo 10.15

Metsäkirkko

Metsäkirkko oli la 16.6. klo 17.30. Sen suunnittelusta ja toteutuksesta vastasi Hakunilan seurakunta, kirkkoherra Hans Tuomisen johdolla. Metsäkirkon pitopaikaksi löytyi kaunis Håkansbölen kartanon puistoalue. Etäisyys kilpailukeskuksesta oli riittävä, kuulutukset ja muut äänet kantautuivat hiljaisina alueelle, mutta eivät häirinneet hiljentymistä. Kirkkoalue oli vehreän kartanopuiston ympäröimä ja kirkkopenkit saatiin järjestettyä kauniisti loivasti laskevaan nurmikko rinteeseen. Metsäkirkkotyöryhmä rakensi kirkon pääosin omin voimin, kenttävaliokunnan apua tarvittiin katosten pystyttämisessä.

Metsäkirkko oli sisällöltään lyhennetty ehtoollisjumalanpalvelus, jossa esitettiin myös muuta hengellistä musiikkia. Metsäkirkosta pyöri muutaman kerran kisa-alueen screeneillä Helsingin hiippakunnan piispan Irja Askolan videomainos ja tilaisuutta oli mainostettu myös seurakunnan

kirkollisissa ilmoituksissa. Kirkkoon oli opastus kisakeskuksesta ja alue oli merkitty myös kisaohjelman karttaan.

Metsäkirkon kelloaika poikkesi aikaisemmista Jukoloista. Kelloajan aikaistamisella haluttiin tarjota kisavieraille ohjelmaa kilpailujen keskellä. Aikaisempien vuosien kokemuksella usein illalla järjestettävä Metsäkirkko on ollut liian lähellä Jukolan viestin lähtöä. Vaikka kirkkomenojen aikaan suurin osan Venloista oli vielä maastossa, saapui paikalle noin 350 henkilöä. Yleisölle oli varattu penkkejä noin 30 kpl seurakunnan leirikeskuksen kautta. Loput kuulijat seisoivat tai istuivat nurmialueella. Alttarina toimi miljööseen sopiva puinen taso. Musiikkiryhmälle oli rakennettu katos sateen varalle. Metsäkirkkoon tehtiin erillinen ohjelmalehtinen sekä juliste. Äänentoisto saatiin samaa kautta kuin muut Jukolan äänentoistot, SV soundin kautta.

Metsäkirkko kartanopuistossa (kuva Markku Mattila)

Lastenmaa

Lastenmaa sijaitsi kilpailukeskuksen välittömässä läheisyydessä ratsastustila Poni-Haan tiloissa. Sisätilat rakennettiin Poni-Haan maneesiin. Se oli avoinna lauantaina klo 11-19 ja sunnuntaina klo 10-3. Toiminta oli maksutonta, ja pääasiallinen toiminta oli painotettu lauantaihin. Lapsia kävi lauantaina noin 400 ja aikuisia noin 250. Sunnuntaina lapsia kävi noin 100 ja aikuisia noin 50. Toimintaa Lastenmaan alueilla ohjaili ja valvoi yhteensä noin 25 talkoolaista, jotka vuorottelivat joustavasti eri vuorossa. Talkoolaiset olivat Itä-Hakkilan Kilvan jäseniä, joiden kanssa oli sovittu lastenmaan toiminnan vastuulle otto. Itä-Hakkilan Kilpa pyöritti lastenmaassa omaa pienimuotoista kahvilaa, jonka tuoton he saivat vastuutehtävästään vastapalkkioksi.

Maneesin pohjustaminen tiedettiin jo ennakoon olevan melko suuri urakka, sillä pölyävä maneesin pohja tuli peittää ennen käyttöönottoa. 1500 neliön maneesista käytettiin ja pohjustettiin noin 400 neliömetriä. Ulos pystytettiin kolme telttaa, yksi RR-radan kartanmyyntiin, yksi kahvilateltaksi ja yksi hoito- ja ruokailuteltaksi.

Lastenmaassa oli temppurata, taikuriesityksiä, talutusratsastusta, mahdollisuus lueskella ja rauhoittua sekä paikka sormivärimalaukselle. Lisäksi oli maksulliset pomppulinnot ja köysirata, joiden pyörittämisestä vastasi alaan erikoistunut toimija. Lastenmaan tunnelma oli iloinen, rauhallinen ja lapset viihtyivät erinomaisesti. Lastenmaan yhteydessä ulkona olevassa ruokailupisteessä ja pienten lasten hoitoteltassa oli mikro, hoitopöytä ja syöttötuoleja. Vaipanvaihtopaikka oli myös läheisessä inva-bajamajassa. Valvottua muksulaa ei järjestetty aikaisempien Jukoloiden vähäisen tarpeen vuoksi. Tämä ilmoitettiin ennakoon nettisivulla ja käsiohjelmassa. Lapsilta ja heidän vanhemmiltaan saatu palaute oli erittäin positiivinen. Sunnuntain aukiolosta oltiin hyvin tyytyväisiä.

Rastireittisuunnistus

Koska pienemmille lapsille oli tarjolla runsaasti toimintoja lastenmaassa, haluttiin tarjota suunnistusta aloitteleville isommille lapsille haastavampi RR-suunnistusrata rastirallin sijaan lauantaina klo 11-19. Radan kartanmyynti, lähtö ja maali sijaitsivat lastenmaan vieressä. Vastuuhenkilönä toimi Heikki Sorsa Pihkaniskoista. Kartanmyynnistä vastasivat 3 aikuista, jotka vuorottelivat joustavasti eri vuoroissa. Järjestävien seurojen 9 nuorta toimi avustajina lähdössä, maalissa sekä radalla.

Haasteen radan suunnitteluun ja toteutukseen toi varsin pieni alue, johon rata tehtiin. Sitä rajoitti Jukolan kielletty alue, hevostallin alue ja yleisön parkkialue. Lisäksi radan suunnitteluun vaikutti lastenmaan läpi kulkeva kulkureitti parkkialueelta kisakeskukseen. Myytyjä karttoja oli 155 ja karttamaksu oli 5 euroa/kartta. Reitin kiertäneistä noin 30 % oli pieniä lapsia, joille rata oli varsin haastava. Radalla oli mahdollisuus oikaista ja näin lyhentää reittiä. Noin 70 % oli varsinaista kohderyhmää, eli noin 10-14-vuotiaita lajiin tutustujia tai suunnistuksen alkeet osaavia.

Muut oheisohjelmat

Kaksi 45 minuutin pituista ja samansisältöistä opastettua kartanokierrosta (la 16.6. klo 18.30 sekä 21.00) järjestettiin Håkansbölen kartanolla Vantaan kaupungin museo-oppaiden johdolla lauantain aikana. Ensimmäiseen kierrokseen osallistui 50 henkilöä ja toiseen 25 henkilöä. Maksuttomien opaskierrosten palaute oli positiivista sekä oppaiden että osallistujien kesken.

Kevään 2012 aikana heräsi idea saada uutuutena Valio-Jukolaan liikkuvia Jukola-oppaita. Ohjelmatyöryhmästä löytyi 6 englanninkielentaitoista opasta, joilla oli kokemusta aikaisemmista Jukoloista. Eri puolella kisa-aluetta neonkeltaisissa T-paidoissa pareittain liikkuvat oppaat saivat opastaa kisavieraita ahkerasti. Oppailta kysytyimpiä asioista olivat kisakeskuksen eri toimintojen sijainti, erityisesti hajallaan olevien teltta-alueiden sijainnit. Oppaat osallistuivat myös kolmeen Vantaan kaupunkijuhlan tapahtumaan toukokuun 2012 aikana, jossa he jakoivat kaupunkisuunnistuskarttaa ja antoivat ennakkotietoa Jukolasta. Itse kisapäivänä liikkuvia oppaita olisi voinut olla enemmänkin, selkeä tarve opastajista oli.

9.11 Aikataulu viestintävaliokunta

2011

- 1.3. Tapahtuman nimi, logo ja graafinen ilme
- 15.4. Internet-sivut auki
- 3.4. Mediakortti, versio 1
- 15.4. Fin5, KRV yhteisesite
- 29.5. Jukola-liput ja roll upit valmiit
- 31.5. ensimmäinen kisalehti
- 31.5. Ensimmäinen esite valmis
- 31.5. Screen-mainos valmis (käytössä Jukola 2011)
- 18.6. Facebook-sivut käyttöön Salpa-Jukolan jälkeen
- 10.9. Esi-Jukola
- 11.-12.11. Jukola kokous
- 11.11. Kutsu Suunnistajaan
- 11.11. Ensimmäiset jutut Suunnistajaan

2012

- 31.1. Sopimus TV-tuotantoyhtiön kanssa
- 9.2. Mediakortti, versio 2
- 15.2. Helsingin Sanomat 1 mainos
- 1.3. Bannerit Hakunilaan ja Keravalle
- 23.4. median akkreditoituminen alkaa
- 30.4. käsiohjelman ja kisalehden aineisto koossa
- 31.5. käsiohjelma valmis
- 3.6. mediana akkreditoituminen päättyy
- 4.6.- mediamateriaalin lähetys
- 15.6. tiedotustilaisuus ja illanvietto medialle
- 15.6. Helsingin Sanomat 2 mainos
- 6.6. kisalehti nro 2
- 16.-17.6. JUKOLAN VIESTI
- 17.6.- Puhelinpäivystys, median palveleminen

10 Markkinointivaliokunta

10.1 Tavoitteet ja tehtävät

Tavoitteet:

- Haasteellisen, mutta saavutettavissa olevan vision ja mission määrittely tapahtumalle
- Osallistujamäärän kasvattaminen (etenkin kaveri- ja työporukat) ja runsaan yleisömäärän saaminen paikalle
- Osallistujia, yleisöä ja järjestäjiä (tulonmuodostus) mahdollisimman hyvin palvelevat myynti- ja esittelypisteet sekä mainostilamyynti
- Tyytyväiset ja järjestäjiä hyödyttävät kumppanit (kaupungit, pääyhteistyökumppanit)
- Tyytyväiset kutsuvieraat

Tehtävät:

- Myynnin ja markkinoinnin suunnittelu, toteutus ja seuranta (missio/visio/tapahtumailmeen määrittämien, resursointi, osuussisännät, nimiyhteistyökumppani, myynti- ja esittelytilamyynti, muu mainostilamyynti ja vastavuorokauppa)
- Kutsuvierastoimintojen organisointi ja toteutus

10.2 Onnistumiset ja kehittämistarpeet

Onnistumiset:

- Onnistunut myyntityö
- Tyytyväiset yhteistyökumppanit
- Yleisilme logoineen, talkooasuineen, aitamainoksineen ym.
- Osallistujamäärä
- Kutsuvieraspalvelut
- Tavaroiden säilytyspalvelu

Kehittämistarpeet:

- Urheilukenttä oli kumppanien näkökulmasta syrjässä ja sen layout ei ollut paras mahdollinen
- Muutama merkittävä sopimus/kumppani jäi puuttumaan
- Yörastin kutsuvierasmäärä oli paljon ilmoittautuneita pienempi
- Selvät linjat hyvissä ajoin kaupunkien ja vastaavien TV-näkyvyyteen
- Talouden kannalta huonot sijoittelut, esim. ulkopuolisen vohvelikauppiaan loistava myyntipaikka
- Valotaulumainonta aikataulutettava hyvissä ajoin ja tieto tästä jo mediakorttiin
- Suunnistusliiton tekemät ja työn alla olevat sopimukset käytävä läpi systemaattisemmin
- Markkinointi tuki muita valiokuntia yhteistyösopimusten teossa ja tavaroiden ja palveluiden vaihdossa markkinointinäkyvyyteen. Yksi henkilö markkinoinnista voisi kokonaan keskittyä tähän alueeseen.
- Aitamainokset olivat erittäin toimivat. Sen sijaan maalisuoran jakajat olivat työläitä, huonotuottoisia ja valvoja edellytti niiden päälle lisäksi myös karsinanauhat.
- Päätoiminen markkinointipäällikkö

10.3 Yhteistyökumppanit

Valio-Jukolan pääyhteistyökumppani oli puolustusvoimat, isäntäkaupunki Vantaa ja nimikumppani Valio. Näihin statuksiin sisältyi lisäksi osuusisännöisyys. Muita osuusisäntiä olivat Fazer Leipomot, Metsähallitus, Vantaan Energia, Keravan kaupunki, Vantaan Sanomat. Kaikkia osuusisännöyksiä ei saatu myytyä asettamallamme hintatasolla. Osuusisännöityteen sisältyi keskeisenä näkyvyysselementtinä logo kyseisen osuuden rintanumerossa. Yksi rintanumeropaikka myytiin täydentämällä Respectan esittelypaikkasopimusta. Jukolan aloitusosuuden rintanumeroihin laitettiin järjestävien seurojen logot. Osuusisännöisyys sopimuksiin kirjattiin oikeus ja velvollisuus toimittaa kunniapalkintoja viestissä palkittaville. Tämä toimi hyvin, kunniapalkintojen hankintaan ei tarvinnut käyttää lainkaan rahaa. Palkintojen valintaa helpottamaan laadittiin palkinto-ohje.

Ensimmäisen kerran Jukolan historiassa mukana oli nimikumppani. Ratkaisu oli onnistunut, mutta vaati erityishuomiota pääyhteistyökumppanin suhteen. Vantaa oli tyytyväinen näkyvyytensä logossa.

SBS Median (Iskelmäradion) kanssa tehtiin hyvää yhteistyötä radiomainonnassa. Mainoksissa oli myös HSL:n viesti joukkoliikenteen käytöstä. SBS Media on halukas kumppani, kannattaa heti aluksi miettiä mikä on euromäärältään sopiva sopimuksen koko ja miten sen voi parhaiten kattaa screenimainoksilla, aitamainoksilla, rahalla tms. Kun eurot ovat selvillä, tuotanto ja spottien sijoittelu järjestyy helposti SBS Median toimesta. Kokonaisuudessaan meillä oli lähes 300 kpl 30 sekunnin mainosta Iskelmäradiossa.

Kumppanuudet olivat erityisen merkittäviä ravintola- ja kenttävaliokunnille. Yhteistyötä Valion, HK:n, GB Glassin ja Koffin kanssa kannattaa harkita jatkossakin. Osuusisäntiä kannattaa valita siten, että osuusisännän tuotteita ja palveluja voi hyödyntää ja osin jopa hyväksyä osamaksuna. Monien kumppanuuksien takana oli paikallinen toimija ja tuttavuus johonkin järjestäjästä, joten niiden hyödyntäminen jatkossa ei välttämättä ole perusteltua. Luontevia vakiokumppaneita ovat kuitenkin esim. urheiluvälinekauppiaat.

10.4 Resurssit

Markkinointivaliokunnassa oli toimitsijarekisterissä kaikkiaan 56 henkilöä. Asiakkuuksien luominen jäi kuitenkin harvojen harteille, vaikka Jukolan taloudellisen onnistumisen kannalta markkinoinnissa on kyse ennen kaikkea tapahtuman myynnistä yhteistyökumppaneille. Luotujen asiakkuuksien ja tiettyjen kokonaisuuksien hoitoon osallistui 15 henkeä. Valtaosa rekisteröityneistä oli kutsuvierastoinnoissa Jukola-viikonloppuna toimineita henkilöitä.

Kokonaisuutena myyntityö vastasi vähintäänkin ammattimaisen myyntipäällikön täyspäiväistä vuoden panosta. Ei ole itsestäänselvyys löytää sopivia tekijöitä myyntiin ja markkinointiin tulevista Jukoloista. Salpa-Jukolassa markkinoinnin avainhenkilöksi voitiin nostaa seuran toiminnanjohtaja. Valio-Jukolassa avainhenkilöiden sitoutuminen ja leipätyö mahdollistivat vaadittavan ajankäytön.

10.5 Faktaa ja tilastoja

Markkinointi ylitti myyntitulotavoitteensa. Kun huomioidaan lisäksi mainostila ja aika, jonka vastineena oli erilaista tavaraa ja palveluita (palkintoja, leipää, makeisia, viitoitusnauhaa, alennuksia teltoissa, kalusteissa, rautakaupan ostoissa, TV-vastaanottimissa, makkaroissa jne.) oli markkinoinnin tulos erittäin onnistunut.

Panos markkinointiin oli noin 100 000 €. Siitä merkittävin erä oli kisalehdet, joiden osuus koko panostuksesta oli noin 60 %. Kutsuvierastoimintojen osuus oli 10 % ja toimitsija-asujen 25 % panoksesta.

Tietokanta, johon kirjattiin lähes kaikki kontaktoidut ja tavoitellut yritykset ja tahot, sisältää yli 200 yritystä tai vastaavaa. Näistä sopimuksia laadittiin noin 90 tahon kanssa. Suunnistusliiton markkinoinnin solmimat sopimukset edustavat sekä arvoltaan että kappalemäärältään vajaata 10 % koko sopimuskannasta.

Myynti- tai esittelypisteitä oli lähes 50 kappaletta mukaan lukien osuusisäntien esittelypisteet. Valtaosalla näihin sopimuksiin sisältyi lehti-, aita-, valotaulu- tai muu mainos. Pelkkien mainossopimusten (aita-, valotaulu- tai lehtimainos) määrä jäi vähäiseksi, noin 10:een. Pelkkiä myyntipaikkasopimuksia oli 5.

10.6 Vastuuhenkilöt

Tehtävä	Nimi	Sähköposti	Puhelin
Markkinointivaliokunnan pj	Sampsa Haarasilta	Sampsa.haarasilta(at)fazer.com	040 5513659
Varapuheenjohtaja	Jouni Hakola	Jounipt.hakola(at)gmail.com	040 149 0002
Markkinoinnin tuotteistus ja tukimateriaalit, toimitsija-asut	Kirsti Ruutiainen	Kirsti.ruutiainen(at)kolumbus.fi	050 5167163
Osallistujamarkkinointi	Mikael Fogelholm	Mikael.fogelholm(at)helsinki.fi	050 5261844
Tapahtumamarkkinointi	Kai Hypen	Kai.hypen(at)metso.com	040-5030804
Sidosryhmyhteistyö			
• Puolustusvoimat	Vesa Lehtomäki	Vesa.lehtomaki(at)koronainvest.fi	050 3376969
• Vantaa	Ilkka Pirvola	pirvolat(at)saunalahti.fi	0400 474722
• Kerava	Ossi Honkasalo	ossi.honkasalo(at)nic.fi	040 5553804
• Kutsuvieraat	Lea Sirola	lea.sirola(at)saunalahti.fi	0400436398

Alun perin valiokunnan varapuheenjohtajana toimi Vesa Lehtomäki. Hänen siirryttyä varakilpailunjohtajaksi hänen paikalleen nimettiin Jouni Hakola. Lisäksi aktiivisen panoksen markkinointivaliokunnan toimintaan antoivat toteutusvaiheessa Laura Invenius (mm. Iskelmäradion asiakkuus), Anja Uljas (aitamainosten tilaustoimitusketju), Maija Roitto (esittelytehtävät ja kutsuvierastoimintojen järjestelyt), Harry Piela (valitut asiakkuuden), Arto Suikka (valitut asiakkuudet, mm. elintarviketoimijat) ja Laurean opiskelija Johanna Jaakkola, joka hoiti sopimusten toteutusvaiheessa joitakin asiakkuuksia ja laati yhteistyökumppaneille tarkoitetun ohjeistusmateriaalin. Myös Suunnistusliiton markkinointipäällikkö Markku Haverinen osallistui markkinointivaliokunnan kokouksiin ja tuki muutoinkin toimintoa kokemuksellaan.

10.7 Markkinoinnin tuotteistus ja tukimateriaalit

Vastuuhenkilö: Kirsti Ruutiainen, Anja Uljas (aitamainokset)

Tehtävä sisälsi mainos- ja myyntipaikkojen suunnittelun (tapahtumakeskus, käsiohjelma, lehdet) ja niiden hinnoittelun yhdessä muun markkinoinnin kanssa sekä tapahtumamarkkinoinnin tarvitseman aineiston (ennen kaikkea mediakortti) tuottaminen. Tehtävänä oli myös toimitsija-asujen suunnittelu ja hankinta.

Myytäviä kohteita olivat mm.:

- rintanumerot
- osallistuminen Jukolan tai Venlojen viestiin, kuntorastiliput ja Jukola-koulut
- aitamainospaikat
- maalisuoran jakajat ja huutolavat
- valotaulumainokset
- myynti- ja esittelypaikat
- kisalehtien ja käsiohjelman mainokset
- mainokset nettisivuilla

Tarjonnasta rakensimme erihintaisia paketteja. Todellisuudessa myyntikokonaisuudet räätälöitiin asiakaskohtaisesti. Tämä oli toisaalta hyväksi myynnin onnistumisen kannalta, mutta kulutti myös resursseja. Myynnin tukimateriaalina oli Power Point -esitys ja mediakortti. Hinnoittelussa lähdimme todennäköisesti liian korkealta, mikä tiputti joitain yhteistyökandinaatteja pois jo ensiesittelyssä. Myyntityön eturintamassa olevilla tulee olla alusta lähtien hyvä materiaali ja mahdollisuus pelisilmän käyttöön.

Ensimmäisen kisalehden mainosmyynti oli vaatimatonta. Toisen kisalehden mainoksista rahana saadut tulot kattoivat 20:sta lisäsivusta aiheutuneet kulut. Huomattava osa toisen kisalehden mainoksista oli osuusisännille tai vastineena jostain tavarasta tai palvelusta luvattuja mainoksia. Toisen kisalehden mainosmyynti ulkoistettiin, muttei johtanut odotettuun tulokseen. Tabloidikokoisen kisalehden (Suuntana Sipoonkorpi 1, 20 sivua kesä 2011, Suuntana Sipoonkorpi 2, 40 sivua kesä 2012) jakelu kattoi Vantaalla joka kodin, noin 100 000 kpl. Muussa jakelussa mm. Salpa-Jukolassa ja Valio-Jukolassa lehteä oli 2 x 5000 kpl.

Mainosaitaa oli noin yhteensä 400 m. Tämän lisäksi mainoslevyjä oli vaihtopuomissa, maalisuoran jakajissa ja ns. huutolavoissa. Ratkaisut yhdestä aitamainostoimittajasta (hyvä laatu ja toimitusjoustavuus), määrätystä aitamainosmoduulin (1m x 3 m) koosta ja aitamainoksen materiaalista (5 mm kennolevy) olivat toimivat. On hyvä, että aitamainoksista vastaa nimetty henkilö, jolla ei ole muita tehtäviä. Beach flagien koosta ja sijoittelusta oli epäselvyyttä. Sopimuksissa kannattaa määritellä kappalemäärän lisäksi korkeus. Beach flagien paikan määrää järjestäjien osoittama vastuuhenkilö.

Kauppa-alueen beachflageja

Pientä Valio-Jukolan esittelylehtistä (A4 taitettuna kolmeen osaan) painettiin 15 000 kpl, siitä oli suomenkielinen ja englanninkielinen versio, jotka valmistuivat Salpa-Jukolaan (kumpaakin 5000 kpl). Keväällä 2012 otettiin 5000 kpl suomenkielinen lisäpainos. Esitettä hyödynnettiin ensisijaisesti osallistuja- ja katsojamarkkinoinnissa.

Toimitsija-asutoimittajat kilpailutettiin, valitut toimittajat hoitivat asiat sovitulla tavalla. Jo kesällä 2011 noin sadalle vastuuhenkilölle hankittiin Craftin tuulitakki ja pikee-paita, joista Valio-Jukolan budjetista katettiin 50% ja käyttäjät maksoivat 50% hinnasta. Toimitsijat saattoivat tilata itselleen myös tuulipuvun housut omakustanteisena. Itse tapahtumaan kaikki toimitsijat saivat järjestäjien kustantaman t-paidan ja lippalakin tai puffin. Lisäksi talkoolaisilla oli mahdollisuus ostaa itselleen tuulitakki omakustannushintaan. Valintamme olivat sekä määrän, että laadun/kokojen suhteen kohdallaan (toimitsijoiden T-paitojen leikkaus kuitenkin pieni). Erityiseksi menestykseksi osoittautui lippalakki, joka oli armymallia.

Valio-Jukolan maksullisina toimitsija-asuina oli sininen tuulen ja tiikusateen pitävä hupullinen takki, mustat ulkoiluhousut sekä sininen pikeepaita. Ensimmäinen tilaus tehtiin siten, että asut olivat n 100:lla vastuuhenkilöllä käytössä edellisen vuoden Salpa-Jukolassa. Näitä tilattiin lisää syksyllä 2011, jolloin takit ehtivät syksyn Jukola-kokoukseen ja keväällä 2012. Tuotteista kerättiin etukäteistilaukset ja tilattiin varalle jonkin verran ylimääräisiä. Loput ylimääräiset myytiin toimitsijainfosta kisaviikolla. Tuotteet olivat hyvälaatuisia ja niitä kysyttiin infosta huomattavasti enemmän kuin mitä oli myytävänä. Näitä ei tarkoituksella tilattu enempää ylimääräisiä, ettei halvemmat takit jää sen vuoksi myymättä. Tuotteiden hinnat: takki 50e (v 2011) ja 60e (v 2012), pikee 12e, housut 30e. Syksyn 2011 Jukola-kokoukseen n 100:lle vastuuhenkilöille tilattiin pitkähihaisia sinisiä kauluspaitoja, joihin brodeerattiin Valio-Jukolan logo. Nämä jaettiin käyttäjille maksutta.

Ohuempia tuulitakkeja tilattiin 700 kpl. Nämä myytiin n kuukauden ajan ennen Valio-Jukolaa ja kisojen aikana. Malli oli unisex. Takit myytiin 30 euron hinnalla. Tilaus tehtiin vuodenvaihteessa. Kokojakauma arvioitiin ja varottiin tilaamasta liikaa äärikokoja. Todellisuudessa isoimmat koot

loppuivat melko pian ja pienimmätkin ennen varsinaista kisaviikonloppua. Keskikokoja jäi vähän myymättä. Tilaus oli:

XXS	10
XS	10
S	85
M	220
L	190
XL	130
XXL	45
XXXL	10
yhteensä	700

Varsinaisessa Valio-Jukolassa vastuuhenkilöillä oli käytössään myös valkoiset lyhythihaiset brodeeratut kauluspaidat, jotka jaettiin veloituksetta, sekä miehillä suorat housut. Lisäksi talkooasuina oli kaikille talkoolaisille maksutta jaettavat o-aukkoinen t-paita sekä lippis tai buffihuivi. T-paita oli väriltään 'jukolansininen' muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Ravintoloiden vastuumännille tilattiin limevihreät, jotta heidät pystyi helposti erottamaan. Samoin yleisön joukossa kulkeneille Jukola-oppaille tilattiin näkyvät neonkeltaiset paidat. Kaikissa paidoissa oli rinnuksissa logopainatus. Jukolan oppailla oli selässä lisäksi iso teksti JUKOLA GUIDE.

Jukolakauppa tilasi myyntiin samoja lippiksiä ilman puolustusvoimien logoa, ja näitä jaettiin myös toimitsijoille varsinaisten toimitsijalippisten loputtua. Lippiksiä olisi mennyt enemmän sekä toimitsijoille että kauppaan. Lippiksiä tilattiin toimitsijoille 750 kpl. Toimitsijabuffeja tilattiin 1100 kpl. Ylijääneet buffit, t-paidat ja toimitsijatakit toimitettiin myytäväksi Jukolakauppaan lauantai-iltana. T-paitojen tilaus oli yhteensä 2125 kpl, jossa oli mukana toimitsijapaitojen lisäksi puolustusvoimien tilaus. Paidoissa oli eri malli miehille ja naisille:

	NAISET	
MIEHET		
XXS	5	20
XS	15	20
S	40	200
M	270	380
L	425	170
XL	310	90
XXL	95	50
XXXL	25	10
		940
1185		

10.8 Tapahtumamarkkinointi

Vastuuhenkilö: Kai Hypén, Sampsa Haarasilta, Jouni Hakola

Tapahtumamarkkinoinnin osa-alueita olivat yleisömarkkinointi, yhteistyöpakettien ml. osuusisännöisyys ja mainostilan myynti yrityksille ja yhteisöille, myyntipaikkojen myynti ja vastakauppa. Tapahtuman yleisömarkkinoinnin tärkeä elementti oli viestintä, joka kuului viestintävaliokunnan vastuualueeseen..

Markkinointi yhteistyökumppaneille oli suuritöisin tehtävä ja tuloksen kannalta merkityksellisin.

Tätä tekivät valiokunnan puheenjohtaja Sampsa Haarasilta, varapuheenjohtaja (aluksi Vesa Lehtomäki ja sitten Jouni Hakola) sekä tapahtumamarkkinointiin erityisesti dedikoitu Kai Hypén. Myyntiargumenttina käytettiin mm. mahdollista TV-näkyvyyttä ja kaikkien aikojen yleisö- ja osallistujamäärää. Kun Valio ja Fazer olivat lupautuneet osuusisänniksi, käytimme slogania Valio-Jukolassa huippubrandit kohtaavat! Olethan sinäkin mukana?

Tavoitteena oli sopivan asiakaskohtaisen tarjouksen räätälöinti ja kasvokkain asiointi riittävän korkealla tasolla kohdeorganisaatiossa. Konsepti onnistui, joskin vaati paljon aikaa. Yhteistyökumppanien saamiseen panostettiin henkilökohtaisella myyntityöllä, ja saavutetut kumppanuudet hoidettiin mahdollisimman ammattimaisesti. Pääyhteistyökumppanien hoitoon oli nimetyt vastuuhenkilöt. Saavutettujen asiakkuuksien hoito jaettiin useammalle henkilölle. Monelta osin asia toimi hyvin.

Mahdollisuutta TV-näkyvyyteen käytettiin onnistuneesti markkinoinnissa. Kannanottoa siihen, miten isäntäkaupunki Vantaa saa esitellä itseään TV-lähetyksessä, oli kuitenkin vaikea saada. TV-haastattelujen taustalle asettamamme taustataulu, jossa oli osuusisäntien logot, oli Venlojen juoksun aikana tietämättämme siirretty sivuun. Myöskään ennakkoarviot TV-kuvassa näkyvistä kohteista eivät osuneet kohdalleen. Esimerkiksi KeU:n ja Pihkaniskojen logot saivat runsaasti TV-näkyvyyttä, vaikka ne oli tarkoitettu lähinnä yleisölle. Tilannetta korjattiin kuitenkin Jukolan viestiin vaihtamalla mainosten paikkoja. Myös haastattelutaustan näkyvyyteen keksittiin viestien välillä ratkaisu.

Yhteistyökumppaneille järjestettiin kaski yhteistyötilaisuutta. Toinen oli syksyllä 2011 Vantaalla Jukola-kokouksen yhteydessä ja toinen toukokuussa 2012 erillisenä tilaisuutena Sotungin lukiolla. Kevään 2012 tilaisuudessa ohjeistettiin yhteistyökumppanit käytännön kysymyksissä ja esiteltiin asiakkuuksittain vastuuhenkilöt.

Taulukkomuotoinen sopimustietokanta oli erinomainen työkalu, jossa oli kootusti sitoumukset yhteistyökumppaneille. Tietokannan ylläpitäminen edellytti nimettyä henkilöä.

Tapahtumailmeen värittämiseksi myynti- ja esittelypaikkoja tarjottiin kiinteän hinnan lisäksi toteutuneeseen myyntiin perustuvalla hinnalla. Näin alennettiin pienten toimijoiden kynnystä tulla tapahtumaan. Tuottomielessä nämä olivat vähämerkityksellisiä, mutta asiakaspalvelun ja tapahtumapaikan ilmeen kannalta hyviä. Joukkueiden valokuvauspalvelu oli meille tuottoisa sopimus, mutta yhteistyökumppanin odotukset tuskin täyttyivät. Asian mainostamiseen osallistujille tulee panostaa huomattavasti enemmän, jotta asia olisi myös yhteistyökumppanin kannalta mielekäs.

Urheilukentälle sijoitetut esittely- ja myyntipaikat eivät tyydyttäneet kaikkia yhteistyökumppaneita, sillä ne koettiin syrjäisiksi. Urheilukentän toiseen päätyyn sijoitetut paikat jäivät edessä olevien paikkojen varjoon. Parempi ratkaisu olisi ollut kentän pituussuuntaisesti sijoitetut paikkarivistöt. Myös toinen iso valotaulu olisi pitänyt sijoittaa urheilukentälle, jolloin tapahtumaa olisi voinut seurata myös urheilukentältä. Tämä olisi parantanut myös oman ravintola- ja kahvilatoiminnan myyntiä.

Ateriavalikoiman ja tarjonnan monipuolistamiseksi ja ruokatarjonnan varmistamiseksi tapahtumaan otettiin myös vohvelinmyyntiyritys sekä kaksi kalan myyntiyritystä. Nämä tekivät erinomaisen tilin ja paikkasivat oman ruokatarjontamme häiriöitä. Asiakkaiden näkökulmasta

toimivat siis hyvin, mutta vähensivät omaa myyntiämme. Vohvelinmyyntiyrityksen paikalla olisi pitänyt olla oma kahvilamme, sillä se sijaitsi erinomaisella myyntipaikalla. Vohvelit olivat suosittuja, ja ne kannattaa ottaa myös tulevien tapahtumien valikoimiin, mieluiten itse toteutettuna. Kalan myyntiyritysten kanssa oli sovittu vain kalan, ei esim. aterioiden, myynnistä. Paikanpäällä toinen yrityksistä kuitenkin tarjosi aterioita juomineen. Neuvottelun jälkeen hän valitsi tarjolla olevista vaihtoehdoista kohotetun myyntipaikkamaksun. Urheiluvaatteita myyvistä rekasta oli etukäteen saatu yritykseltä väärä kuva. Todellisuudessa kuitenkin rekka toimi vain varastona, ja yritys rakensi sen eteen telttakatoksen, jossa oli urheiluvaatteiden lisäksi myynnissä mm. polkupyöriä.

Erityisesti yleisölle suunnattua tapahtumamarkkinointia edusti keväällä 2012 Iskelmäradiossa esitetty mainonta. Kolmesta eri mainospätkästä yksi (lähes 100 toistoa, a' 30 sek) oli suunnattu yleisön saamiseksi paikalle. Kesäkuussa Kehä III:n varrella kauppakeskus Jumbon seinässä oli kahden viikon ajan 100 neliömetrin mainos Jukolasta, jonka kohderyhmä oli yleisö. Tapahtumaa markkinoitiin keskeisillä paikoilla Vantaalla (10 kpl) ja Keravalla (2 kpl) myös banderolleilla (0.6 x 10 m), joita oli näkyvillä syksyllä 2011 ja keväällä 2012. Tapahtumamarkkinoinnissa käytettävissä oli myös Valio-Jukola roll-up sekä kaksi beach flaggia, Lisäksi tehtiin juliste, jota jaeltiin eri puolille pääkaupunkiseutua useita satoja. Julisteesta tehtiin myös pieniä flyereita täydentämään muuta esittelymateriaalia.

10.9 Osallistujamarkkinointi

Vastuuhenkilöt: Mikael Fogelholm, Sampsa Haarasilta

Osallistujamarkkinoinnissa kiinnitettiin erityistä huomiota kaveri- ja kuntoporukoiden määrän kasvattamiseen. Osuussisäntäsopimukset mahdollistivat kumppaneille ilmaiset joukkueet, kuntorastiliput ja Jukola-koulut. Osallistumiseen kannustavia artikkeleita oli myös muissa kuin suunnistajille suunnatuissa lehdissä. Muukin mainonta niin lehdissä kuin radiossa kannusti erityisesti muita kuin perinteisiä suunnistusseurojen joukkueita osallistumaan. Tavoitteessa onnistuttiin hyvin, ja sitä tuki pääkaupunkiseudun läheisyys ja kestävyys- ja elämysliikunnan trendikkyys.

Valio-Jukolassa oli 403 ulkomaista Jukola-joukkuetta ja 297 ulkomaista Venla-joukkuetta ja kilpailijoita näissä yhteensä 4009. Tämä on 521 kilpailijaa enemmän kuin Salpa-Jukolassa 2011, joten markkinoinnissa myös ulkomaille onnistuttiin hyvin.

Jukolaa esiteltiin paitsi suunnistuskilpailuissa (Salpa-Jukola, Aluerastit, Keski-Uusimaa-rastit, Iltarastit, Tiomila 2011, pienimuotoisesti Euroopan rastiviikoilla), niin myös muutamassa massaurheilutapahtumassa (Helsinki City maraton, Finlandia-hiihto) ja monissa muissa tapahtumissa ja yhteyksissä, joissa uskottiin tavoitettavan potentiaalisia Jukolaan tulijoita. Lisäksi Jukolaa esiteltiin mm kirjastoissa, Liikkuva Vantaa ja Kerava liikkuu ja harrastaa - tapahtumissa, Keravan Sirkusmarkkinoilla, Vantaan Sauvis-tapahtumassa, Laurea showroomilla Kampin ostoskeskuksessa, GoExpo-messuilla sekä matkamessuilla. Samat tapahtumat toimivat luonnollisesti myös toimitsija- ja yleisömarkkinoinnissa.

Iskelmäradiossa oli keväällä 2012 lähes 300 kpl 30 sekunnin radiomainosta, joissa osassa kohderyhmänä olivat kuntojoukkueet. Helsingin Sanomissa oli sopimuksen mukaisesti kaksi

isoa ilmoitusta. Jukolan nettisivut sekä sosiaalinen media toimivat tietenkin hyvin Jukolan markkinoinnissa suunnistusseurojen suunnistajille, mutta myös kuntoilijoille kiinnostuksen herättyä. Suunnistaja-lehdessä oli kilpailukutsu ja artikkeleita. Jukolasta oli kuntoilijoita osallistumaan kannustava kirjoitus myös mm. Helsinki City maraton-lehdessä ja opiskelijoiden, partiolaisten ja reserviläisten lehdissä. Ruotsin Skogsportissa oli kahdessa numerossa pieni mainos ja englanninkielisessä Orienteering Sport Magazinessa yksi pieni ilmoitus. Baltian suunnistusseuroille postitettiin Jukola-infoa. Venäjällä markkinoinnista oli sopimus Viktor Rylovin kanssa.

10.10 Sidosryhmäyhteistyö (julkisyhteisöt, kutsuvieraat)

Vastuuhenkilöt: Ilkka Pirvola (Vantaa), Ossi Honkasalo (Kerava), Vesa Lehtomäki (Vantaa, puolustusvoimat, Maakuntaliitto), Lea Sirola (kutsuvieraat)

Tärkeimmät sidosryhmämarkkinoinnin ja yhteistyön kohteet olivat puolustusvoimat, Vantaan ja Keravan kaupungit sekä Maakuntaliitto. Yhteistyörajoja Vantaan kanssa oli lukuisia ja vastuut jakautuivat eri valiokuntiin. Yhteistyöstä puolustusvoimien ja Uudenmaanliiton kanssa vastasi kilpailun varajohtaja Vesa Lehtomäki. Varajohtajan roolissaan Vesalla oli keskeinen merkitys myös yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa.

Kutsuvierastoiminnon onnistumisella on tärkeä merkitys seuraavien vuosien Jukolan markkinoinnissa osuusisännille. Pidimme huolen, että tarjotut riittävät, osuus-isäntien ja nimiyhteistyökumppanin tuotteet olivat hyvin esillä ja niiden kanssa kilpailevia tuotteita ei ole tarjolla. Kutsuvieraslistassa huomioitiin myös seuraavien vuosien järjestäjien toiveet.

Kaikki kutsuvierastoiminto oli keskitetty kutsuvieraspäällikkö Lea Sirolalle lukuun ottamatta ruokahankintoja sekä ulkoisia puitteita kuten telttojen hankintaa ja opasteita. Lea Sirolan apuna kutsuvieraiden infopisteestä vastasi Maija Roitto ja yörastijärjestelyistä Ilkka Pirvola. Kaikkiaan kutsuvierastoiminnon toteuttamiseen osallistui 33 henkilöä.

Kutsuvierastoimintojen tehtävänä oli kutsujen laadinta ja lähettäminen, ilmoittautumisten vastaanottaminen, kutsuvieraille jaettavan materiaalin hankinta markkinointivaliokunnan muiden jäsenten avustuksella, materiaalin pussittaminen, kutsuvierasteltan sisustaminen, kutsuvierasohjelman kokoaminen, tarjoilun järjestäminen, vieraiden vastaanotto sekä opastaminen.

Kaikkiaan kutsuvieraskutsuja lähetettiin 800. Mukaan ilmoittautui 403 kutsutuista ja 276 avecia eli yhteensä 679 henkilöä. Alkuperäiseen ilmoittautumisaikaan 21.5.mennessä oli ilmoittautunut vain n. 250 henkilöä. Ilmoittautuminen tapahtui pääosin netin kautta.

Kutsuvieraat ilmoittautuivat ja saivat kutsuvieraskortin ja –materiaalin kutsuvierasteltassa. Taulamaille ja Kaukametsäläisille oli erillinen ilmoittautumispiste, joka osoitettiin toimivaksi järjestelyksi. Kutsuvieraita oli vastaanottamassa infopisteessä aina vähintään kaksi henkilöä sekä kiireisimpinä aikoina neljä henkilöä. Kutsuvierasmateriaali oli pakattu Valio-Jukolan logolla varustettuun reppuun. Repussa oli käsiohjelma, Valion proteiinijuoma, Fazerin Kismet , Keravan kaupungin karvanopat sekä pieni Dooley's Toffee likööripulla (50 ml). Taulamattien , Kaukametsäläisten sekä heidän aveciansa reppuihin pakattiin lisäksi itse tehdyt villasukat.

Infopiste oli auki perjantaina 15.6. klo 12.00-16.00. Lauantaina 16.6. infopiste avattiin klo 8.00 ja se suljettiin sunnuntaina 17.6. klo 12.00. Viimeisenä tehtävänä jaettiin kutsuvieraille kilpailukartat teltassa.

Kutsuvierastelttaan panostettiin paitsi koon puolesta niin myös muun viihtyvyyden osalta. Teltan ulko-ovella olivat kulunvalvojat, jotka tervehtivät vieraita ja toivottivat tervetulleiksi. Osa kutsuvierasryhmästä toimi teltassa seurustelutehtävissä. Telttaan oli sijoitettu kaksi TV:tä kisojen seuraamista varten. Teltan takaosaan oli rakennettu Jukolan perinnetietoa esittelevä piste. Nähtävänä oli myös ensimmäisen Jukolan viestin kartta vuodelta 1949. Puolustusvoimilla, Vantaan kaupungilla sekä Valiolla oli teltassa banderollit. Telttaan rakennettiin myös 5x5 metrin ohjelmalava. Lava palveli paitsi Jukolan omaa kutsuvierasohjelmaa niin myös perjantai-iltana teltassa pidettyä Vantaan kaupungin vastaanottoa. Teltan seinällä oli valokuvatauluja.

Kutsuvierasteltta sisältä

Kutsuvierasteltan haastatteluihin perustunut ohjelma järjestettiin niin, ettei se haitannut kisojen seuraamista. Haastattelijana toimi Veikko Valkonen. Haastatteluotsikkoina olivat Suurien lukujen kisat, Ensin laadimme kartan..., Terveyttä ja voimaa metsästä ja Olipas....kisa (haastattelijana Mikael Fogelholm) sekä Jukolan vuosirenkaat.

Olosuhteista johtuen yörastille olisi voitu viedä enintään n. 450 henkilöä = eli 10 linja-autoa. Jokaiseen linja-autoon oli nimetty bussi-isäntä. Heitä varten kutsuvierasryhmän jäsen Tiina Virtanen oli laatinut bussi-isännän oppaan. Koska rastille menevä tie ylitti juoksureitin, varauduttiin vieraat viemään rastille kahdessa erässä. Ensimmäiseen lähtöön yörastille ilmoittautui 120 henkilöä ja toiseen lähtöön 210 henkilöä. Kun lähdön hetki koitti, oli lähtijöitä kaikkiaan kuitenkin vain n. 200. Rastilla oli salaattitarjoilu sekä tarjolla pieni Jukola-logolla varustettu alkoholipitoinen aerosolipullo.

Kutsuvieraiden ruokailu tapahtui kutsuvierasteltassa klo 14.00-17.00, ja se toimitettiin ravintolasta. Tarjolla oli myös jatkuvasti kahvia, sämpylöitä, kerrosleipiä, salaatteja ja pullaa

sekä Valion proteiinijogurttia, proteiinirahkaa ja proteiinijuomaa. Jätehuolto oli aluksi hakusessa, mutta joustavoitui päivän mittaan.

Kutsuvierastoinnin onnistumisia ja kehittämiskohteita:

- Jatkossakin on hyvä palkinta ensimmäinen ilmoittautunut kutsuvieras esim. suklaarasialla
- Kutsuvierasteltta oli turhan suuri. Hyvä mitoitus on vieraiden määrä x 0,7.
- Jos kaupungin vastaanotto on samassa tilassa, on kutsuvierasteltan kalustus ja sisustus (esim. banderollit) suunniteltava niin, että ne palvelevat kaikkia tilaisuuksia eikä turhaa roudaamista tule.
- Kutsuvieraille lyhennelmä Jukolan historiasta (esim. Vantaan kaupungin tekemän "Voimalla seitsemän miehen") jakoon kutsuvierastilaan
- Kumppanien banderoilleista (koko, sijoittelu, pystytysaikataulu) ja esitteistä kutsuvierastilassa sovittava etukäteen
- Jotkut kutsuvieraat antoivat oman kutsuvieraskorttinsa ulkopuolisille, jotka kävivät nauttimassa ilmaisesta tarjoilusta useaan kertaan. Osa tarjolla olevista tuotteista päätyi myös ulkopuolisen reppuun.
- Jos kilpailu lähetetään YLE Areenasta suorana, ei tarvita tv-laitteita, vaan riittää videotykki, valkokangas, kaiuttimet ja langattomalla nettiyhteydellä varustettu tietokone. Näin saadaan suuri kuva kutsuvieraille eikä tarvitse huolehtia tv-laitteiden jälleenmyynnistä.
- Kutsuvieraiden osallistumisen deadline oli liian aikaisin. Riittänee jos deadline 5.6., jolloin jää vielä runsas viikko aikaa postittaa vahvistus osallistumisesta, pysäköintilupa ja muu mahdollinen materiaali. Usea kutsuvieras myös suunnisti. Heille olisi hyvä olla pieni sermillä eristetty alue, jossa voivat vaihtaa varusteet.
- Lämmintä ruokaa oli vain lounaaksi lauantaina klo 14-17. Tämä on hyvä mainita, ettei jää mielikuvaa että lämmintä ruokaa oli tarjolla myös sunnuntaina.
- Kutsuvierastilan lavalla on aina oltava tapahtuman banderolli. Valio-Jukolassa lavalla oleva rollup oli kovin vaatimaton.
- Kutsuvierasteltta sisustettiin nimikumppanin teemoilla: kankailla ja kukkamaljakkoina olleilla maitopurkeilla
- Kutsuvieraille pöydillä olleet kumppanin suklaakonvehdit tekivät hyvin kauppansa. Pöydille jaettiin myös tapahtuman ohjelma A4-tulosteena
- Kutsuvierastilan talkoolaisille tehtiin kansio, jossa mm. perus- ja historiatietoa tapahtumasta, minuuttiohjelma, ohjeet hätätilanteiden varalle, ilmoittautuneet kutsuvieraat aakkoslistana sekä aakkoslistana myös ei-ilmoittautuneet kutsuvieraat.
- On myös syytä miettiä, miten hoidetaan ne kutsuvieraat jotka ilmoittavat osallistumisestaan pari päivää ennen tilaisuuden alkua

10.11 Aikataulu

Valio-Jukolan markkinoinnin aikataulu 2007-2012 loppuvuoden 2011 tilanteen mukaan. Aikataulu kertoo suurin piirtein kuinka Valio-Jukola markkinointi eteni tai sen ajateltiin etenevän. Todellisuudessa asiat valmistuivat suunniteltua aikataulua myöhemmin. Esimerkiksi TV-näkyvyyssijoittelu tehtiin vasta Jukola-viikolla ja laittoi aitamainospaikat uusiksi, lisäksi aitamainosten paikkoja säädettiin vielä itse tapahtuman aikana havaitun TV-näkyvyyden mukaan.

Aikataulu

2.3.2010 Ensimmäinen kontakti mahdolliseen nimikumppaniin
14.3.2010 Osuussisännöyksin myynti alkoi
6/ 2010 Markkinoinnin ydinryhmä koottu ja työnjako tehty
10/2010 Ehdotus yhteistyömuodoista Vantaan ja Keravan kaupungeille
10/2010 Nimikumppanuussopimus allekirjoitettiin Valion kanssa
1/2011 Alustava markkinointibudjetti ja -suunnitelma valmis
2/2011 Hakemus maakuntaliitolle
3/2011 Työkokous missiosta, visiosta ja arvotista
3/2011 Keskustelu TV-tuottajan kanssa TV-näkyvyydestä ja markkinoinnillisista pelisäännöistä
7.4.2011 Ensimmäisten toimitsija-asujen tilaus
4/2011 Exel-pohja yhteistyökumppanitiedoston ylläpitoon käytössä, media-kortti ja ensimmäisen kisalehden mainosmyyntiin valmis
7.5.2011 Tutustuminen kilpailukeskukseen ja TV-kameroiden paikkoihin
5/2011 Scriinimainos Valio-Jukolasta valmistuu
7.6.2011 Suuntana Sipoonkorpi-lehti jakelussa Vantaalla Vantaan Sanomien välissä (noin 100 000 kpl)
6/2011 Toimitsija-asut käyttöön
17.6.2011 Jukola-esitteet ja yhteisesite (KRV, Fin-5 ja Jukola) valmiit, Roll-up ja 2 beach flagia valmiit
8-9/2010 Kutsuvierastointojen suunnittelu hyvässä vauhdissa, markkinointisuunnitelma ja -budjetti täsmenny
30.9.2011 Kilpailukeskuksen myyntipaikkasuunnitelma valmis,
10/2011 Kilpailukeskuksen mainospaikkojen näkyvyyden luokittelu TV-tuotantoyhtiön kanssa
11/2011 Kilpailukeskuksen mainospaikkasuunnitelma ja mediakortti valmis
11/ 2011 Kutsuvierastointin ja toimitsija-asujen suunnitelma valmis
31.12.2011 Myyntipaikat 80 %:sti myyty
31.12.2011 Kilpailukeskuksen aitamainosmateriaalin toimittaja ja mallasrastin toimittaja valittu
2/2012 Jukola-ilmoitukset Skogssportissa, Juoksija-lehdessä, CompassSportMagazinessa ja Azimut –lehdessä
5.3.2011 Toimitsija-asut tilaukseen
15.4.2012 Käsiohjelman ja Suuntana Sipoonkorpi-lehden mainosmyynti valmis
15.5.2012 Valotaulumainokset Kruuvalle
31.5.2012 Kilpailukeskuksen mainostilamyynti valmis ja toimitsija-asut jaettavissa
6/2012 Toinen Suuntana Sipoonkorpi -lehti jakelussa
8.6.2012 Kilpailukeskukseen tulevat mainokset toimitettu kilpailukeskukseen ja viimeiset myyntipaikat ja mainospaikat myyty
13.-14.6.2012 Kilpailukeskuksen mainosten asennus, myyntipaikkojen merkkaukset ja jako

Markkinointi aloitettiin täydellä teholla vasta Kytäjä-Jukolan 2010 jälkeen eli kaksi vuotta ennen kisoja, koska haluttiin välttää kilpailua samoista kumppaneista. Tämä oli aivan liian myöhäinen ajankohta. Markkinoinnin suunnittelu pitäisi aloittaa kolme (3-2 v.) vuotta ennen kisoja. Pääsponsoriensa etsintä pitäisi aloittaa viimeistään kaksi (2-1 v.) vuotta ennen kisoja, jotta viimeisen (1- v.) vuoden voisi varata osallistujamarkkinointiin ja tarvikkehankintaa tukevien vastaostosopimusten tekoon.

11 Talousvaliokunta

11.1 Tavoitteet ja tehtävät

Tavoitteet:

- Taloushallinnon huolellinen hoito ja tulojen ja menojen tarkka ja ajantasainen seuranta ja raportointi
- Kisojen aikaisen rahaliikenteen turvallinen ja luotettava hoito
- Jukola-kaupan asiakasystävällinen ja tuloksellinen hoito

Tehtävät:

- Taloushallinto
- Kassatoiminnot ja rahahuolto
- Jukola-kauppa ja posti
- Palkintojen hankinta

11.2 Onnistumiset ja kehittämistarpeet

Onnistumiset:

- Positiivinen kassavirta alusta alkaen.
- Kassojen ja rahahuollon ennakkosuunnittelu ja ohjeistus sekä rahahuoltotiimin sitoutuminen tehtäviinsä
- Vaihtorahojen riittävyys, jota edesauttoi myyntituotteiden hinnoittelu euron tarkkuudella.
- Kassa- ja maksupäätteiden toimitus ja tekninen tuki toimivat hyvin, kassoja oli riittävästi eikä ruuhkia päässyt syntymään
- Jukola-kaupan hyvä sijainti, riittävät tilat sekä sitoutunut talkooväki, hyvä taloudellinen tulos
- Kattava vakuutusturva, mutta onneksi ei syntynyt korvattavia vahinkoja

Kehittämistarpeet:

- Ravintolan kassoille tarvitaan oma henkilöstövastaava, joka vastaa kassanhoitajien rekrytoinnista, työvuorojen suunnittelusta ja henkilöiden ohjauksesta kisatapahtuman aikana.
- Ruokaravintolan kassoille riittäisi työtilaksi kassakoppien sijaan telttakatos, jonne sijoitetaan kassapöydät ja tuolit. Asiakkaat maksavat ensin ostoksensa ja siirtyvät sen jälkeen katoksen läpi ruokalinjoille.
- Ruokaravintolan kassajonotuksessa lentokenttänauhitus toimi ruuhka-aikana hyvin, hiljaisena aikana ohjausnauhat olivat hankalat.
- Jukola-kaupan tuotevalikoima: tekstiilit , postikortit ja pinssit menivät hyvin kaupaksi, erilaisten tavaroiden suhteen kannattaa olla kriittinen.

11.3 Resurssit

Talousvaliokunnassa oli toimitsijarekisterissä yhteensä 58 henkilöä:

- rahahuolto 17
- Jukola-kauppa 36
- muut tehtävät 5

11.4 Vastuuhenkilöt

Tehtävä	Nimi	Sähköposti	Puhelin
Talousvaliokunnan pj	Timo Talvitie	timo.talvitie(at)jukola.com	050 3099666
Varapuheenjohtaja	Jorma Ryyänen	jorma.ryynanen(at)jukola.com	040 5923409
Rahahuolto	Mauri Airila	mauri.airila(at)aalto.fi	050 5680035
Kirjanpito	Päivi Saarikoski	saarikoski.hulkkonen(at)pp.inet.fi	040 5969684
Jukola-kauppa	Harri Karling	harri.karling(at)esteri.com	0400 447828

11.5 Taloushallinto

Vastuuhenkilö: Timo Talvitie

Talousarvio laadittiin valiokuntien esitysten pohjalta. Osanotto-, pysäköinti- ja majoitusmaksut sekä perusruokalajien hinnat hyväksyttiin johtoryhmällä ennen lopullisen talousarvion laatimista. Talousarvio toimitettiin johtoryhmälle syyskuussa 2011. Seurantaraportteja laadittiin kuukausittain syksystä 2011 alkaen.

Projektista pidettiin erillistä kirjanpitoa. Kirjanpidon tilikartta laadittiin edellisten järjestäjien tilikarttojen pohjalta omat erityispiirteet huomioon ottaen. Projektin kirjanpitotiedot yhdistettiin seurojen kirjanpitoon 50/50 periaatteella.

Talousvaliokunta hoiti yhteistyösopimusten laskutuksen ja saatavien valvonnan. Kilpailutoimisto hoiti muun laskutuksen (karttamyynti yms.). Toimiston vastuulla oli valvoa ilmoittautumiseen liittyviä maksuja.

Maksuliikenne hoidettiin kahden pankkitilin kautta. Toiselle ohjattiin osanotto- ja siihen liittyvät telta- ym. maksut ja toiselle muu rahaliikenne. Pankkina toimi Aktia Vantaan Tikkurilan konttori. Rahoitus ennen osanottomaksujen kertymistä hoitui osuussääntösopimusten etukäteismaksuilla. Tämän ansiosta seurat eivät joutuneet lainaamaan rahaa järjestelyorganisaatiolle. Talousvaliokunta laati kulukorvausohjeet sekä hankintaohjeet koskien hankintojen päätöksentekoa ja laskujen hyväksymiskäytäntöä. Verotusasioissa noudatettiin aikaisemmissa Jukolan viesteissä vakiintuneita käytäntöjä, ts. myynnistä ei maksettu arvonnalisäveroa. Sen sijaan hankintoihin sisältyvä arvonnalisävero jäi projektin kustannukseksi.

SLU:n Tuplaturvavakuutukseen sisältyi vapaaehtoistyön tapaturmavakuutus sekä toiminnanvastuuvakuutus, joka korvaa kolmannelle osapuolelle aiheutetun henkilö- ja esinevahingon. Tuplaturvan toiminnanvastuuvakuutusta täydentämään otettiin omaisuusvakuutus (palo, ryöstö, ilkivalta, ym.) koskien kilpailukeskuksen omaa ja lainassa

olevaa omaisuutta (puolustusvoimien kalusto, teltat ja kaapelit, vuokratut teltat irtaimistoiineen, tietokoneet ja muut laitteet, ym.). Palkatun työvoiman osalta tarvittiin lakisääteinen eläke- ja tapaturmavakuutus. Korvaushakemuksia ei jouduttu tekemään. Kohdeavustuksia koskevat tilitykset Vantaan kaupungille ja Uudenmaan liitolle laadittiin syksyllä 2012.

11.6 Kassatoiminnot

Vastuuhenkilö: Timo Talvitie

Myyntipisteissä oli mahdollista maksaa käteisellä sekä yleisimmillä pankki- ja luottokorteilla: Visa, MasterCard, Visa Debit, Debit MasterCard, VPAY, Visa Electron, Maestro ja Business Eurocard. Suurin vastaanotettava seteli kassoilla oli 50 euroa. Suuremmat setelit voitiin vaihtaa Infossa, jossa oli rahantunnistinlaite.

Valuuttojen vaihtomahdollisuutta ei kilpailukeskuksessa ollut eikä myöskään mahdollisuutta nostaa käteistä rahaa kortilla. Lähimmät Otto-automaatit sijaitsivat Hakunilassa kilpailukeskuksen läheisyydessä.

Maksuliikepankkina toimi Aktia. Luottokunnan kanssa tehtiin kauppiassopimus koskien maksukorttien käyttöä. Rahankuljetuksesta ja rahanlaskennasta huolehti Loomis Suomi Oy. Kassakoneet ja maksupäätteet vuokrattiin Kouvolan Konttorikone Oy:ltä, joka vastasi myös laitteiden käyttökoulutuksesta, ohjelmoinnista ja asennuksesta sekä teknisestä tuesta kisaviikonlopun aikana. Kassakoulutusta oli toukokuun lopulla ja kesäkuun alkupuolella infotilaisuuksien yhteydessä sekä kenraaliharjoituksissa. Koulutukseen osallistui kassanhoitajia ravintolasta, Jukola-kaupasta ja infosta. Kassanhoitajille jaettiin ”Näin toimin kassalla” –ohje, johon koottiin kassakoneiden ja maksupäätteiden käyttöohjeet rahankäsittely- ja luovutusprosesseineen. Kassoilla oli myös rahankerääjien nimet, valokuvat ja puhelinnumerot tunnistamista ja mahdollista yhteydenottoa varten.

Kilpailukeskuksen myyntipisteissä oli 24 kassakonetta ja 24 maksupäätettä sekä 8 kassalipasta. Parkkialueilla oli käytössä rahastuslaukut. Lisäksi oli varalla 2 kassa- ja maksupäätettä. Maksupäätteet toimivat kiinteän internet-yhteyden avulla. Muutamaa pientä häiriötä lukuun ottamatta laitteet toimivat hyvin. Myös tekninen tukipalvelu toimi hyvin, sillä laitetoimittajan edustaja oli paikalla koko tapahtuman ajan.

Kassa- ja maksupäätteet jakautuivat seuraavasti: kisaravintola 12 kpl, kahvila 5 kpl, päägrilli 2 kpl, jäätelörekka 2 kpl, Jukola-kauppa 2 kpl ja info 1 kpl. Makkaragrilleissa, jäätelökioskeissa, Jukola-kaupan postikortti- ja postimerkkimyynnissä sekä lastenmaassa oli käytössä kassalippaat. Hinnastot oli etukäteen ohjelmoitu kassakoneisiin kassojen työn ja myynnin seurannan helpottamiseksi. Maksupäätteet toimivat erillään kassakoneista. Tapahtuma lyötiin ensin kassaan ja mikäli asiakas halusi maksaa kortilla, summa näppäiltiin erikseen maksupäätteeseen. Ruokaravintolassa maksu suoritettiin etukäteen, jonka jälkeen siirryttiin jonottamaan ruoanjakelupisteisiin. Annos lunastettiin kassalta saadulla kuitilla.

Käteismaksujen osuus oli keskimäärin 80% ja korttimaksujen osuus 20%. Jukola-kaupassa käteis- ja korttimaksujen osuus oli noin 50% kumpikin.

Rahanlaskenta suoritettiin ns. sokkokassa-menetelmällä, jossa rahanlaskenta tapahtui vasta rahankuljetusyhtiön laskentakeskuksessa.

Kokemuksia

Kiertävään kalustoon kuuluvia ravintolan kassakoppeja ei enää siirretty Hakunilaan, vaan niiden tilalle tuotiin Vantaan pallokentiltä taukokoppeja ja niiden eteen telttakatoksia sadesuojaksi. Koppien paikalleen asennus myöhästyi, jolloin myös sähkö- ja nettijohtojen veto sekä kassalaitteiden asennus viivästyi. Kaiken lisäksi kopit olivat aivan turhia, sillä pelkät telttakatokset pöytineen ja tuoleineen olisivat riittäneet.

Ruokaravintolassa kassoille jonotus hoidettiin lentokentiltä tutulla systeemillä, jolloin jonon keulassa oleva siirtyi vapautuvalle kassalle. Systeemi toimi ruuhka-aikana hyvin, mutta hiljaisina aikoina ohjausnauhat jouduttiin poistamaan, koska ihmiset loikkivat niiden yli. Jonoja ohjaamassa oli lisäksi yksi toimitsija.

Kassa- ja maksupäätteiden lukumäärä oli riittävä. Pahimpaan ruuhka-aikaan kaikki laitteet olivat käytössä, mutta hiljaisempina aikoina olisi varsinkin ruokalassa ja kahvilassa pienempikin määrä riittänyt.

Kassa- ja maksupäätteiden hankinta ja kassanhoitajien koulutus olivat talousvaliokunnan vastuulla. Sen sijaan kassanhoitajat rekrytoitiin ko. myyntipisteisiin ja he toimivat niiden työnjohdon alaisuudessa. Jukola-kaupassa ja infossa homma toimi hyvin, mutta ravintolassa on kassanhoitajia niin paljon, että heidän sijoittelu eri myyntipisteisiin ja työvuoroihin olisi vaatinut oman kassavastaavan (joko ravintola- tai talousvaliokuntaan). Nyt jouduttiin ruokaravintolan kassoilla aika ajoin ongelmiin kassanhoitajien vähäisyyden vuoksi.

11.7 Rahahuolto

Vastuuhenkilö: Mauri Airila

Rahahuoltotiimi huolehti pohjakassojen toimittamisesta myyntipisteisiin, vaihtorahahuollosta, ylimääräisen rahan keräämisestä kassoilta, kassojen yösäilytyksestä, rahojen turvallisesta välisäilytyksestä sekä rahojen luovuttamisesta rahankuljetusliikkeelle.

Rahahuollon suunnittelun ja toteutuksen keskeisiä periaatteita olivat turvallisuus, luotettavuus ja jäljitettävyyys. Turvallisuus varmistettiin mm. yleisellä matalan profiilin toiminnalla sekä henkilötunnisteiden käytöllä. Tärkeä turvallisuuteen liittynyt linjaus oli, että rahahuoltotiimi hoiti kaiken liikenteen kassapisteiden ja taloustoimiston välillä. Näin toimistossa asioivien henkilöiden lukumäärä saatiin pidetyksi mahdollisimman pienenä ja samalla toimiston työt keskittyivät ydinasioihin.

Luotettavuutta tavoiteltiin parityöskentelyllä sekä tarkasti määritellyillä ja opituilla prosesseilla. Prosessikuvaukset jaettiin tiimin jäsenille viimeistään kenraaliharjoituksessa ja prosessit käytiin siellä yksityiskohtaisesti läpi. Jäljitettävyyys varmistettiin yksikäsitteisillä tunnistetiedoilla sekä kuittauksilla rahan siirtyessä henkilöltä tai työparilta toiselle.

Rahahuollon tiimiin kuului 16 henkilöä ja päällikkö. Varapäällikkö oli samalla yhden työparin jäsen. Tilannevastuu tapahtuman aikana oli vuoroluettelon mukaan joko päälliköllä tai varapäälliköllä. Päällikkö oli kuitenkin koko tapahtuman ajan paikalla ja helposti saavutettavissa. Tiimin koko oli noin kaksinkertainen verrattuna Salpa-Jukolaan. Tavoitteena oli rytmittää työt neljän tunnin työvuoroihin niin, että vuorojen väliin jäi vähintään neljän tunnin lepoaika. Työpareja oli ruuhkaisimmiksi tiedettyinä aikoina työvuorossa neljä, joista kolme paria kentällä ja yksi toimistossa.

Alue jaettiin kassapisteiden perusteella kolmeksi kokonaisuudeksi, joista kustakin vastasi kiireisimpinä aikoina yksi työpari. Muina aikoina kaksi suurempaa aluetta oli omien työpariensa vastuulla ja kolmatta hoidettiin sivutoimisesti. Hiljaisina aikoina tukeuduttiin pääosin kassoilta tulleisiin pyyntöihin, jolloin ainoa kentällä ollut työpari ohjattiin apua tarvitsevalle kassalle.

Taloustoimistossa oli päivystyspuhelin, jonka numero oli tiedossa kaikilla kassapisteillä. Useimmat puhelut koskivat vaihtorahan loppumista kassapisteeltä. Rahanhuoltotiimin käytössä oli polkupyörä, mitä tarvittiin erityisesti pohjakassojen jaossa ja parkkialueen rahan noudossa.

Kassapisteet 1-35 oli numeroitu samalla tavalla kaikissa dokumenteissa sekä kassakoneisiin tai -lippaisiin liimatuilla lapuilla. Numeroa 35 eli asuntoautoparkkia ei käytetty vaan se yhdistettiin muun pysäköinnin rahankeruuseen. Numero 36 oli varattu taloustoimiston varakassalle.

Kokemuksia

- Tiimin jäsenille ennakoon jaettu ”rahahuoltajan selviytymispakkaus” sai jäseniltä kiitosta selkeydestään ja kattavuudestaan. Se perehdytti jäsenet hyvin tehtävään. Kansiossa oli prosessikuvaukset ja työohjeet sekä tiimin toimintaan liittyvät asiat kuten puhelinluettelo, työvuorolistat ja turvaohje.
- Ohjeet ja prosessikuvaukset olivat yksityiskohtaisia, täsmällisiä ja tiukkoja. Tilanteen ollessa päällä jouduttiin antamaan hieman löysää tai muuttamaan suunnitelmia. Poikkeamat olivat kuitenkin kokonaisuuden kannalta vähäisiä ja merkityksettömiä.
- Tiimin jäsenet olivat erinomaisesti sitoutuneita tehtäväänsä: kukaan ei peruuttanut tuloaan ja kaikki olivat paikalla jo hyvissä ajoin ennen vuoronsa alkamista. Työvuorojen jako onnistui pääpiirteissään ja ruuhkaisimmat ajankohdat oli ennakoitu hyvin. Perjantain ensimmäisen vuoron (klo 12-16) voisi kuitenkin venyttää alkamaan jo klo 10 ja toisen vuoron (klo 16-20) pidentää jatkumaan yli klo 22 (tai myymälöiden sulkeutumisajan). Perjantai on tapahtumiltaan hiljainen, joten kuuden tunnin vuorotkaan eivät käy voimille.
- Varakassan seteli- ja kolikkokoostumus vaikutti sopivalta siitä päätellen, että kaikkia lajikkeita jäi yli suunnilleen samassa suhteessa. 10 euron seteleitä taloustoimiston vaihtokassaan ei sisällytetty, vaan näitä otettiin käyttöön pieni määrä parkkialueilta kootusta kassasta.
- Toinen polkupyörä olisi tarpeellinen kiireellisten noutojen tai vaihtorahatoimitusten kohdalla.
- Perjantaina useimmat myyntipisteet sulkeutuivat klo 22, mikä aiheutti kapasiteettiongelmia rahahuollolle.

11.8 Jukola-kauppa

Vastuuhenkilö: Harri Karling

Tavarantoimittajien valinta

Kaupan järjestelyt alkoivat toden teolla vasta loppusyksyllä 2011, mikä johtui osuusisäntä neuvotteluista erään tekstiilivalmistajan kanssa. Lokakuun lopussa selvisi, että sopimusta ei synny ja päästiin tekemään tarjouspyyntöjä. Tarjouspyynnöt jaettiin kolmeen osaan: tekstiilit, tavarat ja paperituotteet. Talkoolaisten tekstiilit ja VIP-tavarat eivät kuuluneet Jukola-kaupan hankintoihin.

Mahdollisten pitkien toimitusaikojen vuoksi tekstiilien tarjouspyynnöt lähetettiin ensin. Määrien ja laatujen pohjana käytettiin lähinnä Kytäjä- ja Salpa-Jukolan tietoja. Paitojen tilaus tehtiin tammikuussa 2012 koska toimittajalla oli tavaraa varastossa. Painatuksessa tulneiden ongelmien vuoksi paidat saatiin vasta viikko ennen kisaa.

Tavaroiden tarjouspyynnöt lähtivät helmikuussa 2012. Tilauksesta toimitukseen meni noin kuukausi ja tavarat saatiin toukokuun 2012 alussa. Paperituotteiden tarjouspyynnöt lähtivät toukokuun 2012 alussa ja tuotteet saatiin toukokuun lopussa. Postin erikoisleiman anomus lähetettiin marraskuussa 2011 ja posti hoiti leiman suunnittelun ja toteutuksen. Tarjolla oli myös kaupan yhteyteen myymään haluvia yhteistyökumppaneita, mutta kauppa päätettiin pitää oman väen hallussa. Poikkeuksena oli Sotungin kyläyhdistys, joka hoiti kaupan yhteydessä kylähistoriikin myyntiä omaan lukuunsa.

Tuotteet

Paitojen määrissä noudatimme pitkälti Kytäjän tietoja. Teknisten paitojen määrää hieman lisättiin suuremman osanottomäärän vuoksi, ja naisten hyvämenekkisen ja laadukkaan paidan määrä tuplattiin. Paitojen toimittajalla oli tavaraa varastossa ja niiden toimitus oli sujuvaa. Sen sijaan paitojen painatuksessa tuli ongelmia. Valio-Jukola logon lisäksi haluttiin oma tunnus paitoihin ja sen kehittäminen vei aikansa. Lisäksi paitojen painoa hoitavan yrityksen palvelu takkusi.

Teknisiä paitoja teetettiin kahta lajia: Valio-Jukola ja Huuhkaja tunnuksella oleva valkoinen sekä pelkällä Jukola tunnuksella oleva turkoosi paita. Valio-Jukola/Huuhkaja tunnuksella oleva paita kävi paremmin kaupaksi ja pelkällä Jukola logolla ollutta turkoosia paitaa jäi jonkin verran myymättä. Huuhkaja tunnuksella varustetut siniset, punaiset ja keltaiset lasten paidat herättivät ihastusta niin lapsissa kuin aikuisissa. Ne loppuivatkin ensimmäisenä lauantaina päivällä. Pari tuntia myöhemmin loppuivat naisten tyylikkäätkin exclusive paidat, joten myös niitä kannattaisi olla enemmän. Musta stretch-paita sekä miesten ja naisten pitkähihaiset T-paidat kävivät kaupaksi odotusten mukaisesti. Suurin yllätys oli perus T-paidan heikko menekki. Osin tämä johtui vihreästä ja beigestä väreistä jotka eivät miellyttäneet asiakkaita, mutta myös suuremmasta mieltymyksestä teknisiin paitoihin.

Lippikset ja buffihuivit kävivät hyvin kaupaksi. Päähineiden painopiste oli laitettu aiempina vuosina suosittuun buffihuiviin, mutta lippis osoittautui yllättävän halutuksi auringon porotuksen vuoksi. Lippiksiä olisi saanut olla selvästi enemmän, sillä ne loppuivat lauantaina päivällä.

Aiemmissa kisoissa tavaroiden myyntimäärät olivat aika vähäisiä, joten valikoima pidettiin pienenä. Keräilijöiden tuotteista pinssit ja tarrat myivät entiseen tapaan. Kyniä jäi jonkin verran vaikka kynäksi oli valittu suunnistajia ajatellen kaksipäinen malli, jossa oli sekä kuulakärki- että merkkauspää. Tuotteen paremmalla esittelyllä olisi menekkiä voinut nostaa. Aurinkoisesta ilmasta johtuen sadeponchot eivät kelvanneet lauantaina. Sunnuntaina uusintalähdön jälkeen alkaneen sateen jälkeen ponchoille tuli kysyntää. Tosin suurin osa asiakkaista teki silloin jo lähtöä ja ponchoja jäi varastoon. Juomapullojen menekki oli heikko vaikka ilma oli helteinen. Edullinen pullo ei houkuta asiakkaita. Laadukkaita pulloja on tarjolla urheiluvälinemyyjillä, joten pullon poistamista valikoimasta kannattaa harkita. Myynnissä oli myös aiemmista Jukoloissa myymättä jäänyttä tavaraa. Jukolan kangasmerkki kelpasi asiakkaille, mutta muiden myynti oli vähäistä. Näiden osalle poistohinta olisi paikallaan. Kaukametsäläisten Jukola-historiikka myytiin parikymmentä kappaletta.

Postikortteja teetettiin 8 erilaista. Näistä suosituin oli Jukolan lähdön kuvalla ollut kortti. Postimerkiksi valittiin Torronsuon kansallispuiston merkki. Oma merkki jätettiin tekemättä, sillä luulimme erikoisleiman riittävän asian harrastajille. Oma merkkiä kysyttiin kuitenkin kovasti ja tällä oli merkitystä myös postikorttien myyntiin. Valio-Jukola tarran menekki oli keskinkertainen, mutta se tuli postikorttien painon sivutuotteena edullisesti.

T-paidat ovat kaupan ykköstuote ja suurin osa paidoista myytiin loppuun, osa jo lauantaina päivällä. Painopiste on teknisissä ja stretch mallisissa paidoissa. Lasten puuvillaiset T-paidat menivät hyvin, mutta aikuisten puuvillainen perus T-paita ei kiinnostanut niin paljon. Päähineet myytiin myös loppuun ja tässä meitä auttoi helteinen sää. Tavarapuolen menekki oli aika pientä ja sortimentin laajuutta kannattaa miettiä tarkoin. Postikortin ja –merkin menekki on samaa tasoa kuin aiemmissa kisoissa, joten siihen kannattaa satsata.

Henkilöstö

Toimitsijoiden rekrytointi aloitettiin syksyllä 2011 ja tavoitteena oli 30 toimitsijaa. Näistä viisi toimi vuorovastaavana. Toimitsijoille oli suunniteltu kahta 4-6 tunnin työvuoroa. Toimitsijoita kaupassa oli yhteensä 36 henkeä ja määrä riitti hienosti.

Toimitsijoille oli tarjolla erilaisia työtehtäviä. Kassa ja kassa-avustaja hoitivat maksun sekä pakkaamisen ja korttimyyjä hoiti korttien ja postimerkkien myynnin. Myyjän tehtävänä oli hoitaa asiakaspalvelua ja tässä tehtävässä hyvällä supliikilla ja vaihtoehtojen tarjoamisella oli merkitystä. Monesti asiakkaan epävarmuus vaihtui tyytyväiseksi ostokseksi reippaan myyjän avustuksella. Hyllytäyttäjät pitivät huolta tavarain siirtymisestä varastosta myyntipöytiin ja tiedottivat tavarain vähenemisestä. Vuorovastaavien työnä oli varmistaa että oman vuoron talkooväki oli paikalla, seurata kaupan toimivuutta ja auttaa siellä missä apua tarvittiin.

Kassakoulutuksia järjestettiin kolme ja kaupasta niihin osallistui 20 henkeä. Koulutukset tekivät kassan tutuksi ja harjoittelu kenraalissa antoi talkoolaisille varmuuden kisan ajan toimintaan. Kassan ja maksupäätteen käytön oppi nopeasti. Tuotteet olivat valmiina pikavalintointia kassoissa. Lisäksi kassoissa oli kuvalliset hinnastot tuotteista helpottamassa tuotteiden tunnistamista. Kaikkien kaupan talkoolaisten infotilaisuus pidettiin viimeisen kassakoulutuksen jälkeen. Koulutuksessa käytiin lävitse kunkin työtehtävät ja muut Jukolan käytännöt.

Kaupan sisustus tehtiin tiistaina ja se sujui nopeasti, sillä siihen osallistui 15 toimitsijaa. Kauppa oli auki keskiviikon kenraalissa klo 16-20 ja paikalla oli silloin 22 talkoolaista. Kenraali oli hyvää harjoitusta etenkin kassatalkoolaisille. Perjantaina kauppa oli auki klo 12-22. Päivä oli hiljainen, mutta iltaa kohden asiakkaita kävi jonkin verran. Lauantaina kauppa aukesi klo 9 ja sulkeutui vasta sunnuntaina klo 15. Lauantai oli kaupan vilkkain päivä. Puolesta päivästä puoleen yöhön kaupassa oli jatkuvasti asiakkaita. Ainoastaan Venlojen ja Jukolan lähtöjen aikana oli hiljaista. Venlojen ja Jukolan lähtöjen välinen aika oli ruuhkaisinta. Kaksi kassaa palveli jatkuvalla tahdilla ja silti syntyi jonoja. Talkoolaisten ahkeruuden ansiosta jonot pysyivät kohtuullisina eikä asiakkaiden tarvinnut kauan jonottaa kassalle pääsyä. Sunnuntaina yöllä kauppa hiljeni ja pärjättiin yhdellä kassalinjalla. Sunnuntaina aamulla päätettiin, että toista kassalinjaa ei enää avata ja kaksi talkoolaista kävi tuuraamassa ravintolan kassoilla.

Kauppa ja sisustus

Kauppa sijaitsi hyvällä paikalla. Kisapaikalle saavuttaessa kauppa oli ensimmäinen teltta kauppakujalle tultaessa. Vastapäätä olevat isot myymälät toivat asiakasvirran kaupan viereen.

Kauppa tehtiin 8m x 24m (192 m²) kokoiseen harjakattoiseen telttaan. Asiakasvirta suunniteltiin yhteensuuntaan kulkeväksi eli yksi sisään- ja yksi uloskäynti. Oviaukot olivat avoimia ja kaupan ollessa kiinni ne peitettiin nippusiteillä kiinnitetyillä irtopressuilla. Toiseen päätyyn erotettiin väliseinällä 3x8 m alue varastolle ja taukotilalle. Lattian peitti tukeva pressu, joka oli helppo pitää siistinä. Valaistuksena olivat yleisvalaisimet sekä lisänä 4 valokiskoa kohdevalaisimin. Teltta palveli erittäin hyvin tehtävässään.

Pöytiä oli käytössä 20 eli yhteensä 32 metriä. Penkkejä oli 20. Sovituskoppi tehtiin lainaksi saaduista messukalusteista. Lattialle laitettiin vanerilevy ja oviaukon verhona toimi nippusiteillä kiinnitetty lakanakangas. Muu varustus eli peili, tuoli ja naulakko olivat talkoolaisten omia. Erikoisleimausta varten joka päivälle pitää olla oma postilaatikko. Laatikko on sen verran painava, että sen siirtely on hankalaa. Niinpä sijoitimme kolme laatikkoa vierekkäin ja aina kyseisen päivän laatikkoon laitettiin erikoisleima lappu. Muut laatikot teipattiin umpeen.

Pöytiin laitettiin kertakäyttöiset valkoiset liinat. Pöydille saatiin alumiiniset hintatelineet, joihin tulostettiin tuotekohtaisesti tuotetiedot ja hinta. Postikorttien kirjoittamista varten varattiin yksi pöytä ja kaksi penkkiä. Tuotteiden esittelyä varten saatiin lainaksi yhdeksän sovituskoppia paidoille ja kolme irtopäätä lippiksille ja huiveille. Talkoolaiset toivat pientavaroille omia korejaan lainaksi. Varaston väliseinään viritettiin naru, johon saatiin paitoja henkareilla näkyviin. Ulos pystytettiin teltan korkuiset tolpat isolle Jukola-shop julisteelle. Samoin ripustettiin suuret tulostetut hinnastot molemmin puolin sisäänkäyntiä. Hinnastot olivat suomen- ja englanninkielisiä. Sisälle tuli vastaavia pienempikokoisia hinnastoja kolme kappaletta. Kassat kannattaa sijoittaa selät vastakkain, niin osaamattomien tuki on helpompaa erityistilanteissa.

11.9 Palkinnot

Vastuuhenkilö: Jorma Ryynänen

Palkintoina jaettiin voittajien kiertopalkintojen lisäksi mitalit tai plaketit Jukolan viestissä 25 parhaalle joukkueelle ja Venlojen viestissä 20 parhaalle joukkueelle. Mitaleja oli kaikkiaan 300 kpl, joista isoja mitaleja oli 71 kpl ja pieniä 229 kpl. Iso mitali jaettiin Jukolan viestissä sijoille 1 – 7 ja Venlojen viestissä sijoille 1 – 3. Pieni mitali jaettiin Jukolan viestissä sijoille 8 – 25 ja Venlojen viestissä sijoille 4 – 20. Nauhalliset mitalit (39 kpl) jaettiin 3 parhaalle joukkueelle kummassakin viestissä. Mitaleihin kaiverrettiin palkintosijan lisäksi teksti ” Valio-Jukola 2012” sekä Venlojen mitaleihin ”Venlat”.

Mitalit valmisti monien aikaisempien vuosien tapaan Kultaseppä Martti Nuutinen Ky. Aikaisemmin mitalien tilaus on tapahtunut Kaukametsäläisten toimesta järjestäjien laskuun, mutta tällä kertaa teimme tilauksen itse. Tilaus tehtiin tammikuussa 2012.

Jukolan viestin kaikki 25 palkittavaa joukkuetta saivat mitalin tai plaketin lisäksi Fazerin lahjoittaman suklaarasian. Kunniapalkintoja annettiin 13 joukkueelle. Venlojen viestin kaikki 20 palkittavaa joukkuetta saivat mitalin tai plaketin lisäksi Fazerin lahjoittaman suklaarasian. Kunniapalkintoja annettiin 11 joukkueelle. Kunniapalkinnot saapuivat osin viime hetkellä, joten palkintolista saatiin valmiiksi vasta kaksi päivää ennen palkintojenjakoa. Palkinnot varastoititiin Sotungin koulun tiloihin, josta ne siirrettiin perjantaina juhlahalavan viereiseen lukittavaan varastoon.

11.10 Aikataulu

2010

- 6/2010 Tutustuminen Kytäjä-Jukolan järjestelyihin
- 11/2010 Vastuuhenkilöt valittu
- 11/2010 Jukola-kokous (Salpa-Jukola)

2011

- 3/2011 Alustava projektin talousarvioyhteenveto omaan käyttöön
- 3/2011 Kulukorvausohjeet ja hankintaohjeet
- 6/2011 Tutustuminen Salpa-Jukolan järjestelyihin
- 6/2011 Kiertävän kaluston vakuutus
- 9/2011 Esitys osanotto-ym. maksuista
- 9/2011 Talousvaliokunnan toimintasuunnitelma ja budjetti valmis
- 9/2011 Talousarvioyhteenveto valmis
- 11/2011 Jukola-kokous (oma)
- 11/2011 Pankkisopimus
- 11/2011 Tilien avaaminen osanottomaksuja ja muuta maksuliikennettä varten
- 11/2011 Kassa- ja maksupäätteen tarjouspyynnöt
- 11/2011 Jukola-kaupan tekstiilien tarjouspyynnöt
- 11/2011 Postin erikoisleima-anomus

2012

- 1/2012 Jukola-kaupan paitatilaus
- 1/2012 Mitalien ja plakettien tilaus
- 2/2012 Jukola-kaupan muiden tavaroiden tarjouspyynnöt
- 2/2012 Kassa- ja maksupäätetoimittaja valittu
- 2/2012 Rahankuljetusliike valittu
- 3/2012 Kauppiassopimus Luottokunnan kanssa
- 3/2012 Jukola-kaupan muiden tavaroiden tilaus
- 4/2012 Jukola-kaupan paperituotteiden tarjouspyynnöt
- 4/2012 Rahahuollon talkooväki hankittu
- 4/2012 Jukola-kaupan talkooväki pääosin hankittu
- 5/2012 Jukola-kaupan paperituotteiden ja tavaroiden toimitus
- 5/2012 Jukola-kaupan tuotevalikoima ja hinnasto kotisivuille
- 5/2012 Kassanhoitajien ja rahankerääjien ohjeet ja koulutus
- 6/2012 Koulutus jatkui
- 6/2012 Jukola-kaupan paitojen toimitus
- 6/2012 Kenraaliharjoitus
- 6/2012 Jukolan ja Venlojen viesti
- 9/2012 Valiokunnan loppuraportti
- 10/2012 Alustava tilinpäätös
- 11/2012 Vantaan ja Uudenmaan liiton tilitykset
- 11/2012 Jukola-kokous, Jämsä

2013

- 2/2013 Projektin tilinpäätös

12 Jukola-toimisto

12.1 Tavoitteet ja tehtävät

Tavoitteet:

- nopea, ystävällinen ja asiallinen kilpailijoiden palvelu
- ajantasainen ja seurojen sekä talkoolaisten yhteishenkeä vahvistava sisäinen viestintä
- edellytysten luominen järjestelytoimikunnan tuloksekkaalle työskentelylle

Tehtävät:

- ilmoittautumisten, juoksujärjestysten ja majoitusvarausten vastaanotto
- kilpailijoiden palvelu ennen kilpailua, kilpailun aikana ja sen jälkeen (osallistumiseen ja majoitukseen liittyvät asiat)
- neuvonta ja opastus mm. ilmoittautumisiin ja maksuihin liittyviin kyselyihin vastaaminen
- joukkueateriaalin kokoaminen ja jakaminen
- sisäinen tiedotus
- järjestämiseen liittyvien kokousten järjestäminen sekä tapahtuman dokumentointiin liittyvät tehtävät
- lähialueiden asukkaiden tiedottaminen tapahtumasta melun ja liikenteen osalta

12.2 Onnistumiset ja kehittämistarpeet

Onnistumiset:

- kaiken kaikkiaan osaava ja sitoutunut toimitsijajoukko
- osaavat ihmiset Jukola-toimiston kriittisissä tehtävissä
- viestintä kilpailijoille
- kilpailijoiden palvelu sekä ennen tapahtumaa että kilpailun aikana
- ilmoittautumisjärjestelmän tietojen hallinta ja uudet toimintatavat (mm. sähköiset postitukset ja kilpailumateriaalin teon järkevöittäminen)

Kehittämistarpeet:

- kannanotto majoituksen ja muiden oheispalveluiden varaukseen pakolliseksi osaksi ilmoittautumista
- löytötavaroiden hallintaan parempi prosessi
- helppokäyttöinen toimitsijarekisteri
- todellisten casejen läpikäyminen ennen kisaa laajemmin organisaation käyttöön

Haasteet:

- teltta-alueiden ja edullisen mökkitasoisen majoituksen niukkuus
- toimitsijarekisterin vaikeakäyttöisyys ja ilmoittautumismaksujen seuranta
- palautuskarttojen pussituksen pienet ja ahtaat tilat
- majoituksen osalta viime hetken muutoksia ja tarjonnan niukkuutta kysyntään nähden
- kaikki joukkueet eivät olleet saaneet joukkueateriaalin noutolappua tai matkailuautojen pysäköintitunnuksia sähköisessä lähetyksessä 4.6., asia tuli ilmi vasta kisaa edeltävällä viikolla, kun joukkueet alkoivat kysellä joukkueateriaalin noutolappujen perään
- löytötavarat

12.3 Resurssit

Toimistossa oli yhteensä 55 toimitsijaa seuraavasti:

- info 34
- vuokra-Emitit (tapahtuman aikana infossa) 7
- majoitus (tapahtuman aikana infossa) 3
- toimitsijainfo 9
- muut 2

Joukkumateriaalin ja palautuskarttojen kokoamisessa hyödynnettiin sekä toimiston että muita toimitsijoita.

12.4 Vastuuhenkilöt

Pääsihteeri	Päivi Luoma	paivi.luoma(at)jukola.com	050 430 8866
Toimistopäällikkö	Hanna Tapio		
Infon päällikkö	Anja Koski	anja.koski(at)elisanet.fi	050 966 4532
Toimitsijapäällikkö	Mari Hämäläinen	maripiritta.hamalainen(at)gmail.com	040 962 8871
Joukkumateriaalipäällikkö	Eliisa Rynänen	ellunposti(at)hotmail.com	050 5142466
Vuokra-Emitien päällikkö	Jorma Pajunen	jorma.pajunen(at)kolumbus.fi	040 8324118
Majoituspäällikkö	Inkeri Sippo-Tujunen	inkeri.sippo-tujunen(at)welho.com	040 5518918

12.5 Kilpailutoimisto

Vastuuhenkilö: pääsihteeri Päivi Luoma, toimistopäällikkö Hanna Tapio ja Jaana Eronen (käsiohjelma ja maksujen tarkistaminen)

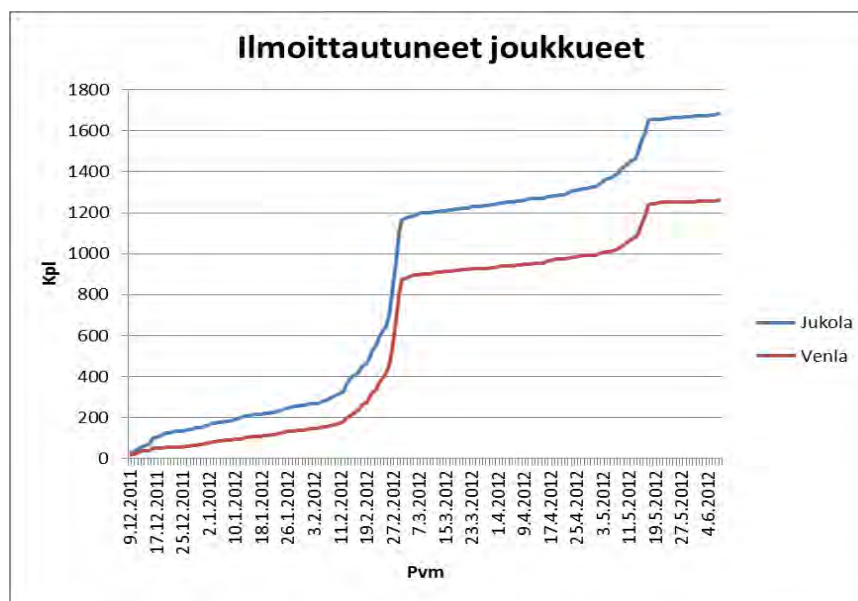
Kilpailutoimistolla oli toimivat tilat Sotungin lukion hyvinvointipalveluiden tiloissa. Toimistolla oli käytössä työhuone, kokoustila ja keittiö. Lisäksi kokoustiloina olivat käytössä Sotungin lukion luokahuoneet. Varastotilaa oli liian vähän, kunnes Sotungin lukion luokahuoneet saatiin kokonaan Valio-Jukolan käyttöön 4.6.2012.

Kilpailutoimistossa oli käytössä monitoimitulostin, iso nitoja ja rei'itin, laminointikone ja muita toimistotarvikkeita sekä koulun tietokoneita ja dataprojektori. Monitoimitulostin saatiin väreineen ja huoltoineen Toshibaalta näkyvyyttä vastaan ja sillä tulostettiin mm. kaikki harjoituskartat, laminoitavat kyltit, pysäköintiliput, kutsuvieraskutsut, toimitsijakortit, asukastiedotteet ym. Kisatoimiston infopuhelin otettiin käyttöön vasta pääsiäisen jälkeen. Puheluissa harjoituskartta-, matkailuauto- ja muut tilaukset ohjattiin sähköpostiin, jotta puolin ja toisin jäi dokumentti sovituista asioista.

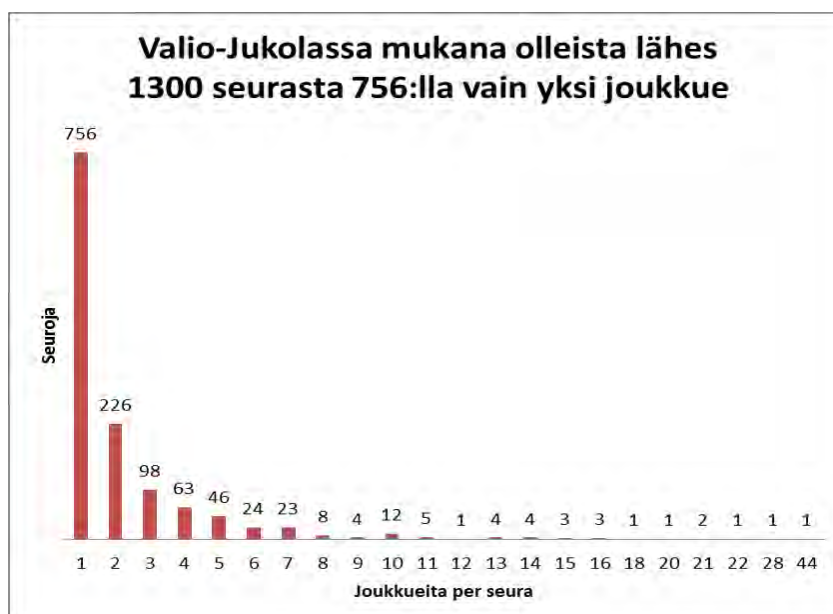
Kilpailijoiden palvelu ennen tapahtumaa

Pääsihteeri toimi 1.9.2011-30.9.2012 ja toimistopäällikkö puolipäiväisenä tammi-helmikuussa ja täysipäiväisenä maaliskesäkuussa 2012. Toimisto oli auki ensisijaisesti organisaation omaan käyttöön tiistai- ja torstai-iltaisina. Kilpailijoita palveltiin ennen tapahtumaa ilmoittautumisjärjestelmän ja info.2012-sähköpostin kautta sekä puhelimitse.

Uusien joukkueiden hyväksyminen tapahtui ilmoittautumisjärjestelmän kautta tasaisesti koko kevään aikana. Osa joukkueista lähetti ilmoittautumiseen liittyen myös kysymyksiä ja varmensivat kuinka toimitaan, koska osallistujissa oli paljon ensikertalaisia. Jo ensimmäisen eräpäivän 1.3 kohdalla huomattiin, että kilpailijat ottivat yhteyttä lähes mihin aikaan tahansa vuorokaudesta. Siksi ilmoittautumisjärjestelmän ja sähköpostin seuraamista piti tehdä tiiviisti muutamaa päivää ennen eräpäivää sekä varsinkin viimeisinä eräpäivinä 1.3, 17.5 ja 8.5. S-postilla lähetettiin 1.3. muistutus niille ilmoittautuneille joukkueille, jotka eivät vielä olleet maksaneet osallistumismaksuja. Saimme siitä palautteeksi kiitosta, ja moni joukkue ennätti maksaa edullisemmalla hinnalla osallistumismaksun. Samoin toukokuun alussa lähetettiin ilmoittautumisjärjestelmästä muistutuksia maksuista.

Kilpailijamäärän kehitys

Joukkueiden määrä per seura

Kilpailijoita palveltiin ensisijaisesti sähköpostitse. Kysymykset vaihtelivat laidasta laitaan, mutta kaikkiin vastattiin asiallisesti ja kohteliaasti. Yleisin kysymys liittyi unohtuneisiin tai kadonneisiin ilmoittautumisjärjestelmän tunnuksiin ja seurojen yhteyshenkilöiden vaihdoksiin. Myös majoitukseen liittyviä kysymyksiä oli runsaasti, ja vuokratelttojen arvonta suomalaisjoukkueille herätti kritiikkiä. Oli erittäin hyvä, että toimistopäällikkö oli palvelemassa kilpailijoita heti tammikuun alusta.

Harjoituskartat tilattiin ja laskutettiin kisatoimistossa. Harjoituskarttojen valmistumista jarrutti huhtikuun alusta vielä runsas lumipeite. Harjoituskarttojen myyntimäärät ovat kartta- ja ratavaliokunnan osuudessa. Myös matkailuautopaikat oli varattava etukäteen. Pääosa näiden varaajista oli seurojen sijaan yksityisiä ihmisiä, jolloin varaus ei onnistunut ilmoittautumisjärjestelmän kautta ja myös laskutus jouduttiin tekemään erikseen.

Ulkomaisten kilpailijoiden viisumikutsut tilattiin ja myös lähetettiin sähköpostilla. Mallikutsukirje lähetettiin Moskovan ja Kiovan lähetystöihin katsottavaksi etukäteen. Kilpailutoimistosta tilattiin ruoka- ja kahvilippuja, jotka laskutettiin etukäteen ja noudettiin kisainfosta. Näiden etukäteistilausten yhteismäärä oli ruokalippuja 75 kpl ja kahvilippuja 6. Etukäteistilausta käyttivät kaksi seuraa, yksi yritysjoukkue ja yhteistyökumppanit, joilla oli toimintaa kisakeskuksessa. Vaikka etukäteistilausten määrä oli pieni, oli se kilpailijoille ja kumppaneille hyvää palvelua.

Kilpailumaksujen tarkistaminen ja periminen

Kilpailumaksut tallennettiin pankin tiedoista ilmoittautumisjärjestelmään järjestelmän ylläpitäjän Jouni Aaltosen ohjeiden mukaisesti. Viitenumerollisten maksujen kirjaaminen tapahtuu lähes automaattisesti. Ulkomaiset maksut on kirjattava käsin, mikä vei aikaa, vaikka kirjaamista yksinkertaistettiin. Oli erittäin hyvä, että kilpailumaksujen tarkistamisesta ja perimisestä vastasi osaava talkoolainen.

Maksumuistutus lähetettiin sähköpostitse ilmoittautumisjärjestelmästä ennen varsinaisen ilmoittautumisajan päättymistä. Maksuja perittiin aktiivisesti henkilökohtaisten sähköpostiviestien avulla kolmena eri ajankohtana kolmen kilpailua edeltävän viikon aikana. Aktiivisen perinnän ansiosta avoimia saatavia oli tapahtuman alkaessa vain kahdeksan. Näistä kaksi jäi perimättä joukkuemateriaalia noudettaessa. Yksi joukkue ei hakenut materiaaliaan lainkaan.

Koska maksamattomien maksujen lista elää viimeisten viikkojen aikana paljon johtuen ilmoitetuista lisäjoukkueista ja uusista lisäpalveluista, on hyvä seurata säännöllisesti, että uudet ilmoittautumisjärjestelmään kirjatut kohteet maksetaan noin viikon sisällä.

Kilpailuviikolla lähetetyssä viestissä kehoitettiin ottamaan mukaan kopio maksusta siltä varalta, että raha ei tillille ollut kirjautunut viimeistään kilpailua edeltävänä päivänä. Kaikki tilitapahtumat kilpailua edeltävältä viikolta oli kirjattu ilmoittautumisjärjestelmään tapahtuman alkaessa.

Ilmoittautumisjärjestelmän avulla on mahdollista luoda maksumuistutuksia automaattisesti. Koska järjestelmä muuttaa joukkueiden hinnan heti eräpäivää seuraavana päivänä, on joskus parempi lähettää henkilökohtainen viesti, jossa voi eritellä maksut selkeämmin. Muutenkin ilmoittautumisjärjestelmässä näkyvät summat saattavat olla harhaanjohtavia riippuen siitä, miten maksusuoritukset on kohdistettu.

Suosittelavaa olisi lähettää noin viikko ennen kutakin eräpäivää muistutus maksamattomista maksuista ja maininta siitä, että hinta on riippuvainen maksupäivästä eikä kirjautumispäivästä. Näin vältetään ikäviltä keskusteluilta myöhemmässä vaiheessa. Sääntö löytyy kilpailukutsusta, mutta yleinen käsitys suunnistusmaailmassa näyttää olevan, että maksun voi suorittaa itselleen sopivana päivänä. Oikea-aikainen perintä vähentää organisaation rahoituskuluja.

Joukkumateriaaliin pitäisi tehdä selkeämpi merkintä maksuepäselvyydestä. Todennäköisesti johtuen pienestä lukumäärästä, jäi kaksi seitsemästä perittävästä huomaamatta joukkumateriaalia jaettaessa.

Käsiohjelman kokoaminen ja taitto

Käsiohjelmasta vastasi kaksi henkilöä: Jaana Eronen materiaalin keräämisestä ja muokkauksesta sekä sen sijoittelusta ja Antti Virtanen taitosta. Käsiohjelmassa oli 128 sivua ja kannet. Sen painos oli 15 000. Painopaikka oli Eura Print Oy.

Tavoitteena oli kerätä materiaalista mahdollisimman suuri osa huhtikuun loppuun mennessä, ja lisätä myöhemmin lähtölistat ja muu sellainen materiaali, joka valmistui vasta tämän jälkeen. Koska materiaali kerätään monelta eri taholta, sisällöstä ja yhteyshenkilöistä laadittiin lista jo alkuvuodesta.

Lopullinen sivusuunnitelma ja pääosa materiaalista olivat valmiina taittoa varten toukokuun ensimmäisellä viikolla. Puuttuva materiaali ja lähtöluettelot saatiin toukokuun puolessa välissä. Käsiohjelman ensimmäinen versio oli valmiina kaksi viikkoa ennen toukokuun loppua. Käsiohjelma toimitettiin painoon 25.5.

Suurimpana haasteena oli saada kokonaiskuva käsiohjelmasta luvatuista mainoksista. Myös materiaalin saaminen muutamilta yhteistyökumppaneilta oli hidasta. Vaativinta oli kuitenkin se, että mainoksia myytiin aivan viimeiseen hetkeen asti. Sisällön kokoamisen ja kirjoittamisen lisäksi aikaa kului tekstien ja käännösten oikolukuun. Osa materiaalista julkaistaan myös internetissä, joten yhteistyö viestinnän kanssa kannattaa.

Erilaisten ohjeiden ja käännösten oikolukuun kului kohtuullisesti aikaa. Sitä voi kuitenkin harrastaa enemmänkin, mutta täysin virheettömään käsiohjelmasta tuskin pääsee koskaan. Mitä useampi henkilö lukee tekstejä, otsikoita unohtamatta, sitä todennäköisemmin on tuloksena kielellisesti korkeatasoinen tuote. Myös yhteistyökumppaneilta tuleva materiaali kannattaa tarkastaa, sillä myös niistä löytyi virheitä.

Käsiohjelmaa ei jaettu joukkumateriaalin yhteydessä kaikille kilpailijoille, vaan harkinnan mukaan muutamia joukkueiden lukumäärästä riippuen. Käsiohjelmaa oli lisäksi vapaasti saatavana infosta. Ympäristön ja talouden kannalta tämä käytäntö on hyvä. Tulevaisuudessa painosmäärää voidaan ehkä laskea, sillä sähköisten välineiden merkitys tiedonvälityksessä on yhä tärkeämpi.

Muut tehtävät

Joukkueiden numerointi tehtiin heti varsinaisen ilmoittautumisajan päättymisen jälkeen 18.-19.5. yhdessä Jouni Aaltosen, kilpailunvalvojan ja pääratamestarin kanssa. Kilpailutoimisto vastasi myös Jukola-kokouksen järjestämisestä, sopimuksien arkistoinnista ja kokoamisesta sopimustietokantaan ja Näin toimitaan Valio-Jukolassa –ohjeen kokoamisesta.

Toimistossa tehtiin myös A3-kokoisia ja sitä pienempiä opasteita ja kylttejä. Suurin osa kylteistä suojattiin kuumalaminoinnalla A4- tai A3-laminointitaskuilla. Osa reagoi kylttitarpeisiinsa ajoissa, mutta paljon kylttilauksia tuli vielä kisaviikon loppupuolellakin. Viiveitä aiheuttivat ennen kaikkea tekstien käännökset. A4-kokoisia laminointitaskuja kului noin 400 kpl ja A3 kokoisia noin 300 kpl. Myös ajo- ja pysäköintiliput sekä erilaiset lipukkeet tulostettiin toimiston tulostimella.

Valio-Jukolan yhteydessä Haaga-Helian Sport Business School toteutti kyselyn tapahtuman osallistujille ja katsojille. Kysely toteutettiin myös yhteistyökumppaneille sekä ennen kisaa että sen jälkeen. Myös toimitsijoilta kysyttiin palautetta mm. mukanaolon motiiveista ennen tapahtumaa ja kokemuksista ja kehitysehdotuksista tapahtuman jälkeen.

Toimistopäällikkö toimi lisäksi muun organisaation apuna mm. koko organisaatiota koskevissa käytännön asioissa kuten tarvittavan materiaalin tulostuksessa ja kokoustilojen varaamisessa, kutsuvieraiden kutsujen tulostuksessa ja postituksessa sekä lähialueiden asukkaiden tiedottamisesta liittyen meluun ja liikenteeseen.

Pääsihteeri toimi lisäksi järjestelytoimikunnan ja sen työvaliokunnan sihteerinä ja loi edellytyksiä muiden valiokuntien toiminnalle mahdollisuuksien mukaan. Pääsihteeri osallistui myös viestintävaliokunnan viestinnän suunnitteluun ja toteuttamiseen erityisesti kilpailutoimistoa sivuvien aiheiden osalta sekä vastasi sisäisestä viestinnästä yhdessä toimitsijapäällikön kanssa. Mm. vastuuhenkilöille lähetettiin säännöllisiä tiedotteita. Pääsihteeri osallistui myös markkinointivaliokunnan toimintaan keskustelemalla kumppaneiden kanssa, koordinoimalla osallistujamarkkinointia ja sopimusten ja lupauksen kirjaamista sopimustietokantaan. Pääsihteeri hoiti myös sopimusten ja lupien arkistoinnin.

Huomioita

Nimenmuutoksia ei pidä tehdä ja ilmoittautumisjärjestelmän on syytä estää joukkueiden nimenmuutokset numeroinnin jälkeen. Näin nimissä ei tule epäselvyyksiä.

Harjoituskarttojen laskuttaminen ja maksujen perintä kannattaa miettiä mahdollisimman sujuvaksi, sillä määrä on suuri. Voi myös miettiä, vastaisiko joku talkoolaisista myös harjoituskarttatilauksista ja –postituksista. Nyt postitusta ja laskutusta helpotti excel-pohja.

Kilpailijoille ja seurojen maksuista vastaaville on edelleen korostettava, että määräpäivät ovat todellisia. Nyt esim. maksuja haluttiin venyttää erinäisistä syistä. On myös huomioitava, että ulkomailta tulevilla maksuilla on väistämättä viivettä. Määräaikoja ei kannata sijoittaa pyhäpäiville, eikä välttämättä puoleenyöhön. Nyt hukkuneiden tunnusten kyselijät ottivat yhteyttä vielä hyvinkin lähellä puoltayötä. Tärkeimpien materiaalien oikolukuun ja kääntämiseen kannattaa varata riittävästi resurssia.

Ennakkokirjeiden ja materiaalin noutolappujen lähettäminen sähköpostitse onnistui kaiken kaikkiaan hyvin, ja on suositeltava toimintatapa jatkossakin. Myös esimerkiksi puolustusvoimien pysäköintiliput lähetettiin sähköpostitse. Massasähköpostia lähetettäessä kannattaa lähetettävien joukkoon kuitenkin lisätä omia kontrolliosoitteita, jotta perillemeno varmistetaan. On myös syytä ottaa ennalta selvää sähköpostipalvelimien mahdollisista rajoituksista.

Painotuotteiden määrät

	kpl
Harjoituskartat	3500
Kutsuvieraskutsut	800
Kirjekuoret C4	2000
Kirjekuoret C5	2000
Joukkumateriaalikirjekuori	3000
Joukkumateriaalipussit (puolustusvoimat)	3000
Käsiohjelma	15000
Sipoonkorpi 1	100 000
Sipoonkorpi 2	100 000
Esitteet	15 000

Lisäksi alla muiden tuotteiden toteutuneita menekkejä:

	kpl
Saunalippujen myynti infosta	60
Puhelinlataukset infossa tapahtuman aikana	30
Juoksujärjetykset lomalleella infossa	145
Joukkumateriaalin varanoutolappu infossa	210
Varakartanpalautuskortti infossa	100
Joukkueiden kartat postitse, jos lähtenyt ennen karttojenjakoa	20
Lapsiparkkiliput	40
Erilaisia kyltitulosteita laminointia varten	500
Tiedotteet asukkaille	1000
Lasten suunnistus	100

12.6 Info ja kilpailutoimisto kilpailun aikana

Vastuuhenkilö: Infon päällikkö Anja Koski

Info oli tapahtuman aikana keskeisellä paikalla kilpailukeskuksessa 8 m x 24 m kokoisessa teltassa. Infossa oli käytössä kaikkiaan seitsemän PC:tä, joista kolmea käytettiin juoksujärjestysten tarkistamiseen, kahta yleisten asioiden hoitamiseen ja yksi toimi yleisöpäättinä. Näissä kuudessa PC:ssä oli internet-yhteys. Lisäksi Emit-vuokrauksessa oli yksi PC ilman nettiyhteyttä. Infossa oli käytössä kaksi tulostinta, joista toisessa oli

kopiointitoiminto. Infossa oli käytössä infon puhelin, joka oli kulloinkin vuorossa olleen vuoropäällikön hallussa, sekä radiopuhelin.

Info ja sen viereinen infotaulu

Info koostui seuraavista toiminnoista:

- Yleisinfo
- Joukkuemateriaalin jako
- Karttojenpalautus
- Emit-vuokrat
- Majoitus

Infon tehtävät:

- Joukkuemateriaalin jako
- Karttojen palautus
- Emit-korttien vuokraus
- Yleinen neuvonta ja opastus
- Harjoitus- ja mallisuunnistuskarttojen myynti
- Opastaminen majoitusalueille (opaskartat)
- Käsiohjelmien jako
- Sauna- ja ruokalippujen myynti (suuremmat määrät)
- Kännykän latauspiste
- Löytötavaroiden vastaanotto
- Ilmoitustaulun ylläpito

Infossa työskenteli Jukola viikonlopun aikana n. 30 henkilöä. Infossa työskenneltiin perjantai- aamusta sunnuntai-iltaan 11:ssä n. 6 tunnin työvuorossa, vuoronvaihdot tapahtuivat liukuvasti 1 tunnin aikana. Jokaiseen työvuoroon oli nimetty vuoropäällikkö, joka vastasi infon toiminnasta vuoronsa aikana. Vuoroissa työskenteli perjantaina keskimäärin 5-7 henkilöä/vuoro ja lauantaina – sunnuntaina n. 10 henkilöä/vuoro, yöaikaan miehitys oli pienempi. Tiedonkulku vuorojen välillä varmistettiin kirjaamalla tärkeät huomiot info-vihkoon suullisen tiedon siirron lisäksi. Emit-vuokraus toimi omalla miehityksellä.

Infossa oli kaksi Info-kansiota, joihin oli koottu infon toiminnan kannalta keskeiset asiat. Infon tehtävät painottuivat pe-la joukkuemateriaalin jakoon, harjoituskarttojen myyntiin sekä opastamiseen majoitusalueille, sunnuntaina karttojen palautukseen ja kilpailukarttojen myyntiin.

Onnistumiset:

- Hyvä henki ja tekemisen meininki saavutettiin.
- Asiakkaita palveltiin sujuvasti ja ystävällisesti, jonoja ei juuri muodostunut
- Google-sivusto perustettiin valmisteluvaiheessa tiedon jakamista ja tiedostojen päivittämistä varten. Näin viimeisimmät versiot olivat henkilöstön käytettävissä koko ajan. Kilpailun aikana kuitenkin tulostetut versiot (esim infokansiot) koettiin käytännöllisemmiksi kuin sähköiset.
- Vuoroissa oli sopivasti henkilöstöä. Maksuepäselvyyksiin nimettiin ylimääräinen henkilö (ei vuoron pääluvussa mukana) pe-la ajalle. Lisäksi infon päällikkö toimi joustovarana koko kilpailun ajan

Kehitettävää:

- Rakentamisvaiheessa IT:n, sähkön ja kalusteiden oikea-aikaisuus ja asennus loppuun saakka.
- Info on kilpailukeskuksen auetessa ensimmäinen piste, johon asiakkaat tulevat. Tähän on kiinnitettävä huomiota rakentamisessa. Aikaa on varattava myös ympäristön siistimiseen.
- Karttojen palautuksen yhteydessä karttojen myynti ruuhkautui. Kassapalveluihin on varattava riittävä miehitys karttojen palautuksen ajaksi.
- Infon rooli tiedon jakamisessa kilpailun aikana on keskeinen. Tiedonkulkuun muista toiminnoista Infon suuntaan tulisi kiinnittää huomiota esim. ruoan loppumisen osalta.
- Media ja kutsuvieraat tulivat usein ensisijaisesti infoon. Näiden toimintojen yhteistyöhön kannattaa kiinnittää huomiota ja sopia etukäteen, mihin ihmiset ohjataan.
- Purkutöiden ennalta suunnittelu yhdessä kuljetusten kanssa, esim. mahdollisuus varata tarvittavat kuljetukset etukäteen.

Lukuja:

- 214 seura/yhteisö oli esim. unohtanut joukkueateriaalin noutolapun ja täytti varanoutolapun
- 11 seuraa/yhteisöä jätti noutamatta joukkueateriaalin
- noin 20 Venla-joukkueelta ja noin 30 Jukola-joukkueelta puuttui juoksujärjestys määräaikaan mennessä
- noin 30 Venla-joukkueelta ja 100 Jukola-joukkueelta tuli tämän jälkeen täydennyksiä tai muutoksia juoksujärjestyksiin, muutoksissa syynä oli pääosin sairastuminen tai loukkaantuminen
- 95 seuraa/yhteisöä täytti varakartanpalautuskortin
- 15 Venla-seuraa/yhteisöä tilasi palautuskartat postitse, 26 seuraa/yhteisöä jätti noutamatta palautuskartat

12.7 Joukkuemateriaali ja vuokrattavat Emit-kortit

Vastuuhenkilö: Eliisa Ryyänen (joukkuemateriaali) ja Jorma Pajunen (vuokra-Emitit)

Joukkuemateriaalin pussitus

Joukkuemateriaalin pussitus tehtiin Sotungin koulun juhlasalissa, joka oli tähän tarpeeseen erittäin hyvä. Kilpailunumeroiden ja muun materiaalin järjestys sekä suuri työskentelytila mahdollistivat pitkän liukuhihnatyöskentelyn. Palautuskartat pussitettiin Sotungin uimahallin kellarikerroksen kahdessa pienessä varastotilassa. Tilan ahtaudesta johtuen pussitus venyi ennakolta suunniteltua aikaa pidemmäksi.

Joukkuemateriaalin pussituksen toimintatavan ratkaisi toimittajalta saatujen kilpailunumeroiden järjestys. Ne oli tilaajan pyynnöstä pakattu järjestykseen siten, että päällimmäisenä oli nimen perusteella aakkosissa ensimmäisenä olevan seuran/yhteisön Jukolan ykkösjoukkue, Jukolan kakkosjoukkue jne., Venlojen ykkösjoukkue, Venlojen kakkosjoukkue jne. Kaikki muu pussitettava materiaali laitettiin samaan aakkosjärjestykseen.

Ennakkoon tarroitettuihin joukkuekuoriin lisättiin hihnan edetessä kilpailunumerot, Emit-tarkistuslipukkeet, palautuskarttojen noutolaput, GPS-ohjeet tarvittaessa sekä kahvi- ja ruokalipukkeet puolustusvoimien joukkueille.

Kun joukkuekuoriin oli tullut kaikki tarvittava materiaali, kerättiin saman seuran/yhteisön joukkuekuoret samaan muovipussiin, jonka vasempaan yläkulmaan oli ennakkoon tarralla kiinnitetty seura/yhteisötiedot. Pusseihin lisättiin Salomonin mainoksia sekä ennakkoon varatut Emitit. Emitit oli pakattu minigrip-pusseihin, joissa oli myös palautusohjeet.

Valmiiksi tulleet seura/yhteisöpussit pakattiin muovilaatikoihin, jotka oli numeroitu päätyihin kiinnitetyillä tarroilla ykkösestä eteenpäin. Laatikon täytyttyä tarraan lisättiin seurapussien mukainen aakkostus ja ne kannettiin säilytykseen.

Pussitettu joukkuemateriaali laatikoissa

Kilpailun alusviikolla pussitettiin talkoiden jälkeen ilmoittautuneiden joukkueiden materiaalit ja upotettiin jo pakattuihin laatikoihin. Samalla pakatuista materiaaleista poistettiin muutaman osallistumisensa peruuttaneen joukkueen materiaalit.

Juha Skinnarin uusien toimintatapojen ideointi ja loistokas ilmoitusjärjestelmän tietojen hallinta ja hyödyntäminen vähensi työtä ja tuskaa sekä palautuskarttojen että joukkuemateriaalin pussituksessa. Kilpailunumerot saatiin toimittajalta erinomaisen järkevässä järjestyksessä ja tämä helpotti joukkuemateriaalin pussitusta suuresti, myös Emit-tarkastuslipukkeet saatiin toimittajalta valmiiksi kolmen ja neljän kappaleen liuskoina, jolloin välttyttiin lipukkeiden repimiseltä ja niputtamiselta. Kilpailunumerot toimitti m-ident ja Emit-tarkistuslipukkeet Seppo Keskimäki. Kilpailunumeroita varten tehtiin tulostuskelpoiset pdf-tiedostot, joissa numerot olivat seurakohtaisessa aakkosjärjestyksessä. Jokaista rintanumeroa vastasi yksi pdf-tiedoston sivu. Prosessoinnin ja tiedostokoon kannalta sopiva tiedoston koko on noin 2000 sivua.

Joulukuun 2011 ennakkokirjeen, kesäkuun 2012 joukkuekirjeen ja joukkuemateriaalin sisältö:

	Sisältö	Toimitustapa
Ennakkokirje	Kutsu, jossa linkki kilpailukutsuun Seuran tai yhteisön tunnus ja pin-koodi sekä maksujen viitenumero	Sähköpostitse vuoden 2011 seurojen/yhteisöjen ilmoittautumisjärjestelmästä löytyville yhteyshenkilöille 12/2011
Joukkuekirje	Saate, jossa linkki ohjeisiin Joukkuemateriaalin noutolappu Ennakkoon varatut bussien ja matkailuautojen parkkiliput GPS-ohjeet seurantaan valituille joukkueille	Sähköpostitse seurojen/yhteisöjen ilmoittautumisjärjestelmästä löytyville yhteyshenkilöille 4.6.
Joukkuemateriaali	- kilpailunumerot - Emit-tarkistuslipukkeet - palautuskarttojen noutokortti - GPS-ohje - kahvi- ja ruokaliput puolustusvoimien joukkueille - ennakkoon varatut vuokra-Emitit - Salomonin mainos	
Palautuskartat	Jokaiselle joukkueelle omaratakartat sekä yksi kaikki rastit sisältävä kokoomakartta	

Joukkuemateriaalin jako

Joukkuemateriaalin jakoa harjoiteltiin kaikkiaan 3 kertaa. Lisäksi Google-alueella oli prosessikaavio ja toimintaohje siitä miten eri tilanteissa toimitaan. Jotta joukkuemateriaali voitiin luovuttaa tuli seuran/yhteisön kaikki maksut olla maksettuna ja kaikkien seuran/yhteisön joukkueiden juoksujärjestykset olla ilmoitettuna.

Joukkumateriaali luovutettiin sähköpostilla mennyttä joukkumateriaalin noutolappua vastaan. Mikäli seuralla/yhteisöllä ei ollut mukana tätä noutolappua, täytti noutaja varanoutolapun. Varanoutolapun täytti 214 seuraa/yhteisöä.

Kiitos ahkeran ennakkoperinnän ja maksumuistutusten oli puuttuvia maksuja perjantai-aamuna 21 seuralla/yhteisöllä. Näiden seurojen/yhteisöjen joukkumateriaalipussin tarraan laitettiin tussilla merkintä "M". Maksuja saapui vielä perjantain aikana, jolloin merkintä peitettiin tarralla.

Juoksujärjestyksiä tarkistettiin la klo 10 asti ilmoittautumisjärjestelmästä, puuttuvat juoksujärjestykset listauksesta. Tarkistamiseen oli varattu 3 tietokonetta. Tunnukset ilmoittautumisjärjestelmään oli neljällä infon vuoropäälliköllä sekä infon päälliköllä. Mikäli seuralla/yhteisöllä oli omat tunnukset mukana ohjattiin heidät ilmoittamaan puuttuvat juoksujärjestykset esim. infon yleisöpääteeltä. Mikäli tunnuksia ei ollut, otettiin puuttuvat juoksujärjestykset vastaan paperilomakkeella. Paperilomakkeella otettiin vastaan 4 Venla-joukkueen ja 7 Jukola-joukkueen juoksujärjestykset.

Ilmoittautumisjärjestelmän sulkeutumisen jälkeen tulostettiin puuttuvat juoksujärjestykset molemmista viesteistä. Tässä vaiheessa juoksujärjestyksiä puuttui noin 20 Venla-joukkueelta ja noin 30 Jukola-joukkueelta. Näiden seurojen/yhteisöjen joukkumateriaalipusseihin tehtiin tussilla merkintä "J". Joukkumateriaalin noutolaput ja varanoutolaput arkistoitiin lomakelokerikkoon, jossa oli aakkostus noin 25 seuran/yhteisön välein.

Palautuskarttojen pussitus

Kartat pussitettiin Sotungin uimahallin varastotiloissa. Varastohuoneiden seinille oli rakennettu hyllyköt, joissa oli viestien jokaisen osuuden jokaiselle hajonnalle oma nimikkolokero. Lähtötilanteessa kartat olivat identifioimattomina hajontalokeroissaan.

Kartat identifioitiin lisäämällä niiden kääntöpuolelle joukkueen tiedot joko (laser)tulostimella tai tarroilla. Pelkästään palautuskarttojen lajittelun ja niputtamisen helpottamiseksi joukkueille annettiin järjestysnumerot. Näiden numeroiden perusteella kerättiin hajonnat osuuskohtaisesti siten, että kunkin osuuden kartat olivat yhdessä kasassa.

Osuuskohtaisissa kasoissa olivat nyt päällimmäisenä sen seuran/yhteisön joukkueet, jotka nimensä perusteella olivat aakkosissa viimeisenä. Näistä kasoista kartat kerättiin joukkueittain nippuihin ja jokaisen joukkueen nippuun otettiin myös kaikki rastit sisältävä kokoomakartta. Joukkuekohtaiset niput taitettiin A3-kokoisiksi siten, että joukkueen omaratakartat jäivät kokoomakartan sisään.

Nämä joukkueiden karttaniput pussitettiin seura/yhteisökohtaisiin muovipusseihin. Seuraa/yhteisöä koskevat tunnistetiedot oli kiinnitetty jo aiemmin muovipussien vasempaan ylälaitaan. Seura/yhteisöpussit pakattiin saman tien muovilaatikoihin, joiden pätyihin kiinnitettiin tarrat. Tarrat oli ennakkoon numeroitu ja pakkauksen edetessä niihin lisättiin aakkostus kunkin laatikon sisältämien seurapussien mukaisesti.

Jälki-ilmoittautuneiden joukkueiden palautuskartat pussitettiin kisan alusviikolla ja nämä upotettiin aakkostettuun materiaaliin vasta infossa ennen palautuskarttojen jakelua.

Karttojen palautus

Karttojen palautus jonoa varten infoteltan edustalle rakennettiin mutkitteleva aitaus (vrt. lentokentän turvatarkastus), johon palautuskarttoja noutavat ohjattiin jonottamaan. Karttoja alettiin palauttaa muutamaa minuuttia ennen jälkimmäisen uusintalähdön starttia.

Kartanpalautuskorttiin merkitty laatikon numero, jossa kyseisen seuran/yhteisön palautuskartat ovat, sujuvoitti karttojen palautusta. Muut sujuvuutta lisäävät tekijät olivat etukäteen täytätetyt varakartanpalautuskortit sekä muutamaasi asiakkaan päästäminen kerrallaan sisään teltaan. Suurin ruuhka purettiin vajaassa vartissa.

Seuraavalla kerralla kannattaa joukkuemateriaalin mukana menevä kartanpalautuskortti ja varakartanpalautuskortti tulostaa eri värisille papereille. Näin niiden läpi käyminen on nopeampaa esim. silloin kun seuran/yhteisön palautuskartat on noudettu varakortilla ja niitä jostain syystä tullaan noutamaan varsinaisella kortilla uudemman kerran.

Vuokra-Emitit

Vuokra-Emiteistä vastasi seitsemän hengen ryhmä joka toimi kilpailun aikana osana muuta Infotoimintaa. Yhteydenotot vuokrakorttien omistajiin tehtiin puoli vuotta ennen kilpailun alkua. Kortit saatiin järjestäjän käyttöön toukokuun lopun ja kesäkuun alun aikana. Siis varsin myöhään ajatellen korttien suurta määrää ja esivalmistelujen aikataulutusta.

Tarvittavien korttien määrä arvioitiin ilmoittautumisjärjestelmän ennakkovarausten perusteella. Koska viimeiset ilmoittautumistiedot saadaan vasta noin viikko ennen kisatapahtumaa, on hyvä saada riittävä määrä henkilöstöä loppuvalmisteluihin. Myös tehtävänjako organisaation muiden Emit- kortteja tarvitsevien kanssa on syytä sopia etukäteen. 40 vuokrakorttia varattiin rastiralliin ja 14 näytöllistä korttia rastien testaukseen. Myös ennakkoharjoittelussa käytetyt ja kilpailun aikana testauksessa tarvittavat kortit tulivat Emit-ryhmän kautta. Samalla hankittiin myös rastileimasimia kilpailuryhmän käyttöön.

Kylmätestausta (n.+2°C) ei läpäissyt 38 korttia ja kirjausjärjestelmä ei hyväksynyt 2:ta korttia. Korttien testauksen yhteydessä ne lajiteltiin omistajittain numerojärjestykseen, luettiin vuokra-Emit-järjestelmään ja jyvitetiin seuroille. Järjestelmä toimi erittäin joustavasti, on helppokäyttöinen ja edellytys näin suuren korttimäärän hallinnointiin. Emitit pussitettiin minigrip-pusseihin, joissa oli korttien käyttöohje, seuran nimi ja numero sekä etukäteen tilattujen korttien numero(t).

Lähtöön varattiin 150 korttia. Kortit laitettiin yksittäin pieneen minigrip-pussiin ja kussakin pussissa oli lomake sisältäen vuokraamisessa tarvittavat tiedot. Kilpailun aikana infosta vuokrattavat kortit laitettiin minigrip-pussiin yhdessä vuokrausohjeen kanssa. Saadakseen kortit oli vuokraajan täytettävä samanlainen lomake kuin lähdössä vuokrattaessa ja maksettava vuokramaksu.

Kilpailun aikana käytössä oli tietokone ja varakone lukijoineen, korttien vuokrausohje, aakkosellinen luettelo seuroittain korttien numeroista, tila ja kortin omistaja, luettelo seuroittain

vuokrattujen korttien määrästä sekä varmuuskopio loki ja tarvittavat laatikot korttien hallintaa varten.

Palautuksessa kortit luettiin järjestelmään. Jos kortit palautettiin ohjeen mukaan yhdellä kertaa samassa pussissa ruuhka-aikana, vertasimme ainoastaan pussissa olevien korttien lukumäärää ja ohjelappuun kirjoitettua lukumääränumeroa. Jos tämä täsmäsi, emme tarkastaneet korttien numeroita vaan kun aikaa tuli, luimme kortit palautetuiksi. Täten ei missään vaiheessa tullut muutamaa palauttajaa pitempää jonoa, suurin osa ajasta ei jonoa ollenkaan. Sunnuntai-iltana oli palauttamatta 22 korttia, elokuun alussa kaikki kortit olivat palautuneet kahta epäselvää tapausta lukuun ottamatta.

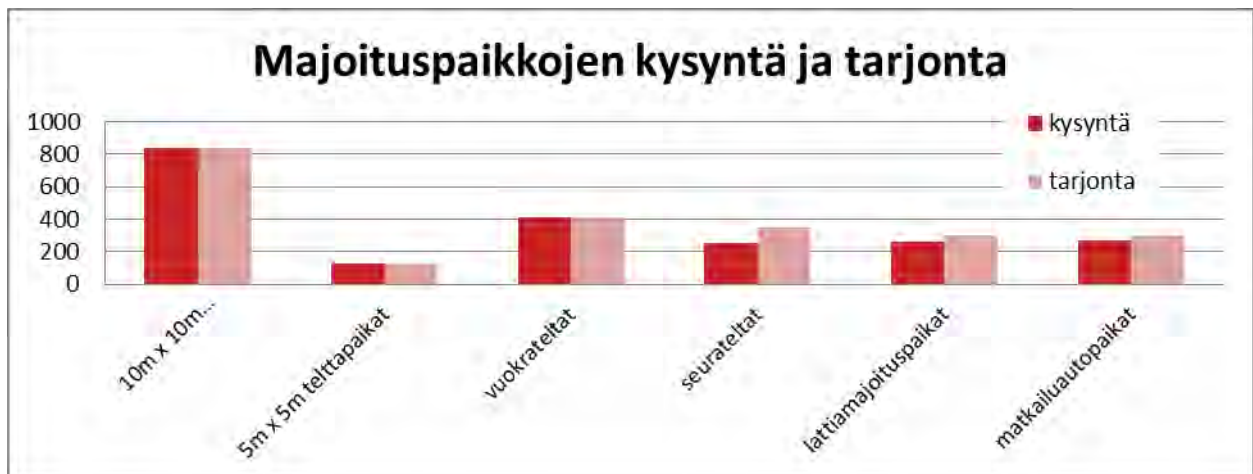
Toiminta numeroina:

- 932 etukäteen varattua Emit-korttia (näistä lunastamattomia 7), 214 infosta kilpailun aikana vuokrattua ja 28 lähdöstä vuokrattua
- 4 vuokratuista korteista ei kirjautunut lähdössä, vaikka oli testatessa ok
- 2 kadonnutta vuokrakorttia

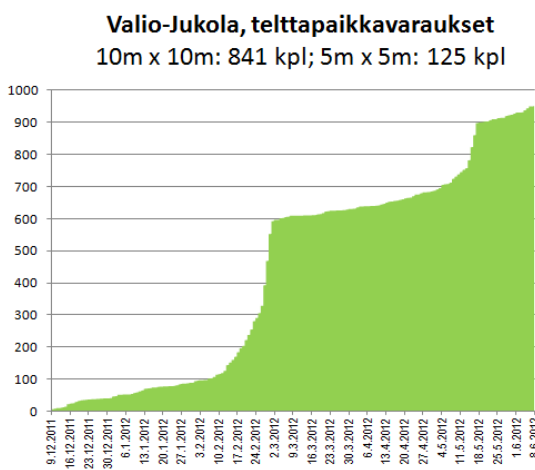
12.8 Majoitus

Vastuuhenkilö: Inkeri Sippo-Tujunen

Järjestäjien kautta majoituksen (vuokrateltan, telttapaikan tai koulumajoituksen) varasi yhteensä 972 seuraa tai yhteisöä. Näistä 16 oli yksityishenkilöitä (maksu laskulla, ei ilmoitettua joukkuetta). Kaikkiaan seuroja oli mukana 1076 eli n. 10 % seuroista järjesti majoituksen muuta kautta.

Majoitus, tällä kertaa myös matkailuautopaikat, varattiin ilmoittautumisjärjestelmästä. Lisäksi suomalaiset vuokrateltasta kiinnostuneet joukkueet ilmoittivat halukkuudestaan arvontaan sähköpostitse infoon. Kumulatiivisissa telttapaikkojen ja vuokratelttojen varauskäyrissä näkyi selvästi kaksi ilmoittautumishinnan muuttumisaikaa 1.3. ja 17.5.

Teltta-alueita oli kahdeksan ja ne sijaitsivat sirpaleisesti toisistaan erillään. Kaikki Hakunilan urheilupuiston vapaat nurmet ja lähiseudun nurmelle niitettävissä olevat pellot otettiin tähän käyttöön. Pelastusviranomaiset vaativat jokaiselta 10 m x 10 m-telttapaikalta pääsyn 4 m leveälle palokujalle. Kenttävaliokunta suunnitteli paikat kartalle GPS-koordinaatein ja mittasi ja merkitsi ne puukepein maastoon. Tämän jälkeen paikat numeroitiin maastoon ja kartalle. Maanomistajien kanssa oli sovittu, että niitto tehdään mahdollisimman myöhään, joten paikkojen lopullinen soveltuvuus selvisi vasta kisaviikolla. Lisäksi tarkka mittaaminen maastoon ja puukeppien teko, kuljetus ja paikoilleen lyönti veivät arvioitua kauemmin. Mittaus tuli valmiiksi vasta torstaina ennen kisoja.

Telttapaikat olivat hyvin eritasoisia aivan kisakeskuksessa sijaitsevasta urheilupuiston jalkapallokentästä puolentoista kilometrin päässä oleviin kalteviin ja kosteisiin savirinteisiin. Vaikka paikkoja oli liki tuhat, suurimmallekin yhtenäiselle alueelle saatiin mahtumaan vain 130 paikkaa. Paikat jaettiin seuroille pääasiassa varausjärjestyksessä. Useita tontteja varanneille annettiin yhtenäinen teltta-alue, mikä oli alueiden sirpaleisuuden ja palokujien takia haasteellista. Seurabussilla tulevat sijoitettiin lähelle bussien purkupaikkaa, isot helsinkiläisseurat sijoitettiin lähinnä julkista bussipysäkkiä olevalle alueelle. Ensi kertaa myynnissä olleet yhden teltan paikat eli 125 kpl 5 m x 5 m-ruutuja saatiin jakamalla 10x10-paikkoja neljään osaan.

Ensimmäinen telttapaikkojen ja vuokratelttojen numerojako tehtiin ilmoittautumisen sulkeuduttua 17.-19.5. Tässä vaiheessa telttapaikkoja oli noin sata vähemmän kuin varauksia. Myynti jatkui edelleen ja paikkoja etsittiin lisää kuumeisesti koko ajan. Paikkajako jouduttiin tekemään jokaisella alueella vielä kahdesti tai kolmesti uudelleen, koska lopullinen paikkamäärä muuttui koko ajan. Numerojako tehtiin kaikkiaan 27 kertaa. Paikkamuutosten syitä olivat mm. uusien paikkojen löytyminen, mönkijä- ja jalankulkureittien muutokset alueiden sisällä, epäsoivat maastokohdat, suunnitelmasta poikkeava ojen täyttämättä jättäminen, sijainti liian lähellä kiellettyä aluetta, epäselvyys alueen käyttöoikeudesta ja palotarkastuksessa havaitut liian tiheät telttavälit. Paikkanumerot julkaistiin internet-sivuilla 31.5. suurpiirteisen kartan kanssa ja tarkat kartat paikkanumeroineen vasta perjantaina 15.6. Silti usealle seuralle jouduttiin lähettämään tiedote paikan muuttumisesta kokonaan toiselle alueelle. Paikkajaossa olisi kannattanut jättää kunkin alueen kaikki reunimmaisat paikat jakamatta, jolloin olisi ollut enemmän varmuusvaraa.

Vuokratelttojen määrää rajoitti telttojen puute. Niitä saatiin lopulta 432 kpl, joista 425 pystytettiin ja myytiin. Puolustusvoimille oli näistä varattu 24 vuokratelttaa ja yhteistyökumppaneille 11 telttaa sekä toimitsijoille lepotiloiksi 10 telttaa. Vuokratelttoja sijoitettiin lopulta kolmelle eri alueelle. Toimitsijoille lepo- ja majoituspaikoiksi pystytettiin telttoja Sotungin lukion pihanurmelle sekä yksi kauemmaksi Kehä III:n parkkipaikan lähelle liikenteenohjaajien lepotilaksi.

Vaikka vuokrateltat alun perin oli tarkoitettu ulkomaalaisille joukkueille, suuren kysynnän takia suomalaisille seuroille arvottiin 100 vuokratelttaa edullisen ilmoittautumisen päätyttyä 1.3. ja loput ulkomaalaisilta jääneet 44 telttaa ilmoittautumisjärjestelmän sulkeuduttua 18.5. Tämänkin jälkeen saatiin vielä 37 lisätelttaa partiolaisilta, joten myös viime hetken tarvitsijoille (mm. 8 ulkomaalaista seuraa) voitiin vielä tarjota vuokrateltta. Kaikille vuokrateltta-arvontaan osallistuneille oli luvattu pitää varalla yksi 10x10-telttapaikka, mikäli arvonnassa ei onni ole myötä. Kaikki seurat eivät kuitenkaan halunneet varalla pidettyä telttapaikkaa tai edes arvonnassa saatua vuokratelttaa.

Teltta-alueiden majoitusopasteissa oli aluekohtainen kartta numeroituine paikkoineen ja seuralistoineen (suomeksi ja englanniksi) sekä yleisopaste, jossa oli tupakointikielto- ja tulentekokieltomerkit, selostus telttojen välisistä palokujista, jätehuollosta ja virallisesta nuotiopaikasta (suomeksi, englanniksi ja venäjäksi).

Lattiamajoitusta kilpailijoille oli Hevoshaan koululla. Majoittajat olivat lähinnä ulkomaalaisia joukkueita (14), lisäksi suomalaisia yhteistyökumppaneita ja myymälähenkilökuntaa. Suomalaisia joukkueita koululla oli vain kahdesta seurasta sekä muutamia hajapaikkoja. Toimitsijoiden käytössä oli kisaviikolla toisella koululla eli Sotungin lukiossa 222 lattiamajoituspaikkaa. Toimitsijaravintolan väki, rakentajat ja varusmiehet yöpyivät koululla pidemmän ajan (4.6.-20.6.).

Seurateltta-alue oli lähdön verryttelyalueen eteläpäässä. Seuratelttapaikkoja oli tarjolla 345, mutta niitä varattiin vain 252. Vapaaksi jäänyt ala käytettiin vuokratelttojen pystyttämiseen. Myös matkailuautopaikat (n. 300) piti tällä kertaa varata etukäteen ilmoittautumisia ja maksuja hoitavan järjestelmän kautta. Autopaikkaa ei kuitenkaan usein maksa seura, vaan kisatoimistossa piti yksityisille henkilöille luoda viitenumerolliset laskut ja taloustoimiston valvoa niiden maksamista. Tämä oli työlästä ja aiheutti runsaasti kyselyitä, koska toimintaohjeet eivät olleet netissä riittävän selkeät.

Yksityismajoituksen kyselijöille välitettiin vain yhteystietoja ja kehoitettiin ottamaan suoraan yhteys majapaikan tarjoajaan. Yksityismajoituksen tarjoajia ja kyselijöitä oli hyvin vähän, kymmenkunta. Monilla oli varmaan muutenkin tuttuja pääkaupunkiseudulla. Ulkomaiset joukkueet kyselivät mökkimajoitusta veden ääreltä läheltä kisakeskusta omalla keittomahdollisuudella, jota pääkaupunkiseudulla oli vaikea tarjota. Muutamat majoitusliikkeet (esim. kurssikeskukset) tarjosivat palvelujaan ja saivat maininnan nettisivuille. Hotellimajoituksesta oli kiintiövaraus Sokos Hotelli Vantaan kanssa lähinnä kutsuvieraille ja medialle.

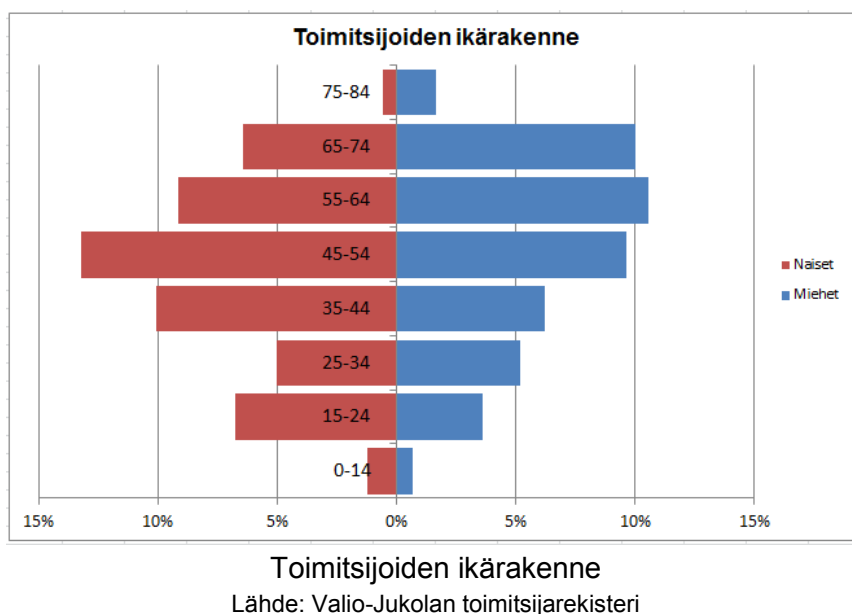
12.9 Toimitsijainfo

Vastuuhenkilö: Mari Hämäläinen

Toimitsijat

Toimitsijoita oli yhteensä noin 1800:

- Kartta- ja ratavaliokunta 147
- Kilpailuvalliookunta 180 (luvussa mukana myös mm. tuomarineuvosto)
- IT-valiokunta 134
- Kenttävaliokunta 559
- Ravintolavaliokunta 383
- Viestintävaliokunta 203
- Talousvaliokunta 61
- Markkinointivaliokunta 56
- Jukola-toimisto 72 (luvussa mukana myös mm. Jukolan johtoryhmä ja Vantaan kaupungin ihmisiä)

Rekrytointi ja sijoittaminen tehtäviin

Toimitsijoiden ytimen muodostivat järjestävien seurojen jäsenet ja heidän verkostonsa. Lisäksi oli vastavuoroisuussopimuksia alueen urheiluseurojen kanssa ja yhteistyötä monien muiden paikallisten seurojen ja järjestöjen kanssa. 16-20-vuotiaita nuoria rekrytoitiin mukaan yhteistyössä Vantaan toisen asteen oppilaitosten ja Helsingin Sanomien kanssa.

Toimitsijat ilmoittautuivat pääosin itse toimitsijarekisteriin, joka oli osin vaikeakäyttöinen. Myös tietojen päivitys oli järjestäjien kannalta hankalaa. Toimitsijarekisteri toimi kuitenkin hyvin toimitsijoiden ja heidän yhteystietojensa hallinnassa.

Yli puolet toimitsijoista oli suunnistustaitoisia, mutta mukana oli paljon myös suunnistuksessa ja toimitsijoina ensikertalaisia. Suunnistustaitoa vaativia toimitsijamäärältään merkittäviä tehtäviä olivat kartta- ja ratavaliokunnan rastivalvojat, online-henkilöstö, ensiavun maastohenkilöstö ja areenatuotannon avustajat. Myös monet kartta- ja ratavaliokunnan, kilpailuvaliokunnan ja toimiston tehtävät vaativat ainakin osalta toimitsijoista tuntemusta suunnistuskilpailuista.

Järjestäjän kannalta on toivottavaa, että toimitsijat sitoutuvat mukaan mahdollisimman aikaisin. Nyt, kuten Salpa-Jukolassakin, monet toimitsijat tulevat kuitenkin mukaan vasta varsin myöhään. Tämä on haaste sekä tehtävien ja työvuorojen suunnittelulle että koulutukselle. Ravintoloiden ruuanjakajien ja kassojen, juomarastien sekä jätehuollon henkilöstön rekrytointi jäi myöhäiseksi ja osin vajaaksi. On tärkeää löytää joka valiokunnan kriittisiin tehtäviin hyvät, sitoutuneet ja delegointikykyiset vastuuhenkilöt.

Myös purkuun ja jälkitöihin on varattava riittävät resurssit. Jokaisen toiminnon purkutyö, loppusiivous ja jälkityöt on syytä sisällyttää kunkin valiokunnan tehtäviin, ja purkuun varattava muutenkin riittävästi työvoimaa.

Lähde: Valio-Jukolan toimitsijarekisteri

Tehokkainta rekrytointia oli jo mukanaolevien toimitsijoiden verkostojen hyödyntäminen. Tätä varten oli internet-sivujen omalla Toimitsijat-sivulla materiaalia. Lukuisat osallistumiset erilaisiin tapahtumiin eivät näyttäneet suoraan tuottavan uusia talkoolaisten ilmoittautumispikkejä, mutta varmasti lisäsivät tapahtuman tunnettavuutta.

Rekrytoinnissa käytettiin seuraavia materiaaleja:

- Tervetuloa toimitsijaksi –esite painettuna ja Valio-Jukolan internet-sivuilta tulostettavaksi
- Lyhyt rekrytointikutsu Valio-Jukolan internet-sivuilta tulostettavaksi tai edelleen sähköisesti levitettäväksi
- Internet-sivujen toimitsijaosio
- Lisäksi hyödynnettiin muuta markkinointiaineistoa: kisalehtiä, julisteita, flyereita, banderolleja ja flagshipeja

Tärkeimmät rekrytointikanavat olivat:

- Toimitsijamarkkinointia tehtiin yhdessä muun markkinoinnin kanssa (katso kohta markkinointivaliokunta).
- Yhteistyö paikallisten järjestöjen ja urheiluseurojen kanssa, niiden jäsenistä saatiin paitsi talkoolaisia myös toimivat tiedotuskanavina
- Mukanaolo Suunnistusliiton osastolla GoExpo 2012 -messuilla, Liikkuva Vantaa, Hyvän mielen messut 2011, vapaaehtoistoiminnan MENU-messut 2011, Matkamessut 2012, kirjastotapahtumat Vantaalla ja Keravalla, hiihtoladun varrella Vantaalla ja hiihtotapahtumassa Keravalla, Maailma Kylässä -festivaali
- Lehtijutut ja -mainokset sekä Iskelmäradion mainokset
- Lisäksi muut viestinnän keinot (juttuyhteistyön tuloksena Valio-Jukola esillä mm. Vantaan Lauri, Vantaan Latu, Reserviläinen, Vantaan Energia ym. lehdissä, partiolaisten julkaisussa, UniSportin sivuilla ym.)
- Yhteistyö toisen asteen oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen kanssa
- Julistelevitys Vantaan, Keravan ja Helsingin urheilupaikoille ja kouluille
- Yleisinfot, joissa otettiin vastaan uusia ilmoittautumisia.

Toimitsijat pyrittiin sijoittamaan toiveidensa mukaiseen tehtävään. Monella olikin jo tehtävä sovittuna tiettyyn valiokuntaan. Toimitsijapäällikön työ määrä muodostui varsinkin kahtena viimeisenä viikkona ennen tapahtumaa lähes täysipäiväiseksi. Tämä johtui lähinnä yhteydenpidosta toimitsijoiden kanssa sähköpostitse ja puhelimitse. Toimitsijainfon vastaavaksi olisi ollut hyvä nimetä toinen henkilö, jotta vastuuta ja työ määrää olisi saatu paremmin jaettua.

Työvuorojen suunnittelu tehtiin valiokunnissa pääosin excel-pohjille, ja hyviä toimintatapoja oli mm. Doodle-palvelun hyödyntäminen. Ihmisten halu ja mahdollisuudet olla mukana ovat moninaisia, ja erityisesti henkilömäärältään suurissa valiokunnissa työvuorojen suunnittelu on aikaa vievä tehtävä. Monessa tehtävässä joudutaan myös varmistamaan, että kunkin työvuoron osaaminen ja kokemus ovat riittävät (esim. tietyn ohjelman tai venäjänkielen taito).

Viestintä ja koulutus

Toimitsijoille järjestettiin kaksi yleisinfoa. Toukokuun 7.5. tilaisuuden tavoitteena oli kertoa kaikille toimitsijoille yhteisistä yleisistä asioista erityisesti kilpailukeskusalueeseen liittyen, antaa mahdollisuus valiokunnille omien koulutustilaisuuksien järjestämiseen, toimia rekrytointitilaisuutena ja nostaa Jukola-henkeä. Kesäkuussa (5. ja 6.6.) tavoitteena oli ensisijaisesti tutustua omaan tehtävään ja organisaatioon.

Yleisinfojen ohjelma:

17.00-17.30 Kierros kilpailukeskuksessa

17.00-18.00 Kahvit ja mahdollisuus ilmoittautua toimitsijaksi

18.00-19.15 Info-osuus

19.15-20.45 Valiokuntien omia koulutuksia ja mahdollisuus ilmoittautua toimitsijaksi

Yleisinfojen info-osuuden ohjelmassa oli avaus ja organisaation esittely, kilpailukeskusalueen suunnitelmien esittelyä ja käytännön asioita toimitsijoille. Kesäkuun tilaisuudessa tuotiin esiin

myös turvallisuusasioita. Mukana olivat kaikkien valiokuntien puheenjohtajat, jotta kasvot tulivat tutuiksi.

Kenraaliharjoitus on tärkeä tilaisuus myös koulutukseen. Valiokunnat järjestivät omille toimitsijoilleen koulutuksia myös sekä yleisinfojen yhteydessä että muuten.

Toimitsijoille viestittiin ensisijaisesti sähköpostitse säännöllisin tiedottein sekä internet-sivujen Toimitsijat-osion kautta. Toimitsijoita myös kiitettiin ja heiltä kysyttiin palautetta heti tapahtuman jälkeen.

Toimitsijoille suunnatun viestinnän ja koulutuksen keskeiset muodot sekä toimitsijaedut olivat:

Viestintä toimitsijoille	• Vakiomuotoinen sähköposti ilmoittautumisen vastaanottamisesta • Keskustelu ja tieto tehtävään nimeämisestä sähköpostitse ja puhelimitse • Yleiset toimitsijatiedotteet: ensimmäinen toimitsijatiedote Salpa-Jukolan jälkeen ja sen jälkeen 2-3 kk välein maaliskuuhun saakka, sen jälkeen huhtikuussa ja toukokuussa yksi, kesäkuussa kaksi. Ne toimitettiin kirjeenä sähköpostittomille. • Valiokuntien ja toimintojen oma viestintä. Valiokuntia kannustettiin ottamaan jonkin tason yhteys mahdollisimman pian ilmoittautumisen jälkeen. • Näin toimit toimitsijana Valio-Jukolassa –ohje 8.6. lähetetyn toimitsijatiedotteen yhteydessä • Valio-Jukolan internet-sivut • Toimitsijainfo avoimna 11.-17.6.
Koulutus	• Yleisinfo 7.5. ja sen yhteydessä valiokuntien omat tiedotustilaisuudet • Yleisinfot 5.6. ja 6.6., eri päiville jaettuna valiokuntien omat koulutustilaisuudet (eli toimitsijat jaettu valiokuntien mukaan kahdelle eri päivälle) • Kenraaliharjoitus 13.6. • Valiokuntien ja toimintojen omat koulutukset
Toimitsijaedut	• Toimitsijamateriaaliin kuuluva T-paita ja lippis/buffihuivi • Omakustannehintaan kevyt takki, jossa irrotettavat hihat • HSL:n 3 vrk matkalippu • Ruoka ja kahvi ennakkotalkoissa ja kisaviikonloppuna • Kenraaliharjoitusiltana Fazerin tuotepaketti • Purkutalkoissa kisa-alueen suunnistuskartta

Toimitsijamateriaali

Toimitsija-asuista on lisää markkinointivaliokunnan osuudessa. Näiden lisäksi merkittävien toimitsijamateriaali olivat toimitsijakortit. Toimitsijarekisterissä olevat nimet ja tittelit vaativat jonkin verran korjaamista, jotta ne voitiin siirtää kortteihin. Kaikki kortit työstettiin sukunimen mukaan aakkosjärjestykseen (ei siis valiokunnittain), laminoitiin, rei'itettiin ja laitettiin lokerikkoon jakamista varten. Oli käytännöllistä, että kortissa oli aakkosjärjestyksen mukainen järjestysnumero. Tämä helpotti korttien käsittelyä niiden työstämisvaiheessa huomattavasti. Kun tiedot ovat käytössä, on korttien teko itse suhteellisen vaivatonta ja antaa tekemiseen joustavuutta. Samalla tavalla tehtiin kortit myös medialle ja kutsuvieraille.

Toimitsijainfo kilpailun aikana

Toimitsijainfo perustettiin Sotungin lukion aulaan maanantaina 11.6. samaan aulatilaan, jota oli käytetty infopisteenä aiemmissa tiedotustilaisuuksissa. Lisäksi käytössä oli kilpailutoimistolle varattu luokahuone, jota käytettiin mm. toimitsijamateriaalin varastointiin. Ulkopuolista

varastotilaa jouduttiin käyttämään toimitsija-asujen varastointiin 4.6. saakka. Toimitsijoiden lepotilat, suihkut, kokoustilat ja ruokailutilat sijaitsivat myös Sotungin lukiolla. Lisäksi lepotiloina oli käytössä puolijoukkueeteltoja koulun läheisyydessä.

Toimitsijainfossa oli käytössä kaksi kannettavaa tietokonetta sekä torstaista alkaen monitoimitulostin. Suunnitelmasta poiketen laminointikonetta ei ollut, joten tulostusta ja laminointia käytiin tekemässä kilpailutoimiston tiloissa, johon syntyi ruuhkaa. Sekä toimitsijainfon että muiden valiokuntien tulostus- ja laminointitarpeisiin olisi ollut tarpeen oma työpiste myös toimitsijainfossa. Toimitsijainfon käytössä oli matkapuhelin sekä pieni määrä toimistotarvikkeita omaan käyttöön sekä lainattavaksi. Lähinnä kyseltiin teippejä, tusseja ja erityyppisiä nitoja ja niihin sopivia niittejä.

Toimitsijoita valmisteluvaiheessa

Toimitsijoita lähdössä

Huomioita toimitsijainfosta

Toimitsijainfon toiminta toteutui pääasiassa toimintasuunnitelman mukaisesti. Yksittäisiä poikkeamia ja haasteita olivat:

- Toimitsijamateriaalin jako ja takkien myynti tapahtui jo maanantaista alkaen, jossa toimitsijainfo oli joka päivä avoinna 6-8 tuntia.
- Toimitsijainfon henkilötarve muutettiin ennakoitua suuremmaksi ja apua saatiinkin muista toiminnoista riittävästi. Näin jonoja ei juuri päässyt syntymään ja ilmapiiri oli rauhallinen. Iso merkitys oli sillä, että kenttävaliokunnan puolesta oli kisaviikonloppuna käytössä henkilöt, joiden tehtävänä oli huolehtia toimitsijoiden tilojen jakamisesta, opasteista, tilojen toimivuudesta sekä valvoa muiden kuin toimitsijoiden pääsyä koulun tiloihin.
- Toimitsijoille ei jaettu parkkilippuja vaan HSL:n bussilippu. Valiokunnat jakoivat rajallisen määrän parkkilippuja niitä erityisesti tarvitseville.
- Toimitsijamateriaalin jaossa ei käytetty henkilötason lomaketta, vaan kolmea kopiota toimitsijalistauksesta, johon laitettiin merkintä materiaalin hausta. Toimitsijainfon avautumisen jälkeen uusista netin kautta ilmoittautuneista tehtiin erillinen listaus ja päivittäin tulostettiin uusia toimitsijakortteja.
- Toimitsijat eivät tilanneet maksullisia kevyttakkeja ennakoon, joten henkilötason seurantaa ei tarvittu. Takki maksettiin käteisellä (varauksen tekomahdollisuus oli tarpeellinen).
- Toimitsijamateriaaliin kuuluvan T-paidan tiukahko malli aiheutti sen, että suuret koot loppuivat kesken ja paitojen vaihtajia oli paljon. Mallina olisi siis ollut käytännöllisempää olla väljä unisex-malli. Lippikset loppuivat kesken, vaikka täydennystä saatiin Jukola-kaupasta.
- Yli jääneitä T-paitoja ja buffihuiveja myytiin sekä Jukola-kaupassa että hieman edullisemmin toimitsijainfosta sunnuntaina. Tätä ei oltu suunniteltu ennakoon, ja niiden myynnistä ja hinnoista jouduttiin sopimaan nopeasti.
- Toimitsijainfon yhteyteen avattiin joksikin aikaa ravintolavaluokunnan oma infopiste vuoroista ja sijoituspaikoista. Kyselyistä päätellen olisi aihetta siihen, että toimitsijainfolla olisi tietoa myös muiden valiokuntien työvuoroista, ilmoittautumisista ja ilmoittautumispaikoista.
- Haasteena olivat viimeisten päivien uudet toimitsijat, joille osalle tulostettiin oma toimitsijakortti, osalle kirjoitettiin tussilla pelkän pohjan sisältävään korttiin tarvittavat tiedot. Lisäksi oli tahoja, joille tehtiin pelkästään toimitsijakortti, eikä annettu muuta toimitsijamateriaalia tai vain osa siitä.
- Haasteena olivat myös toimitsijajoukot, joiden osalta materiaali toimitettiin keskitetysti. Näihin kuuluvia henkilöitä kävi kuitenkin yksitellen pyytämässä materiaalia, mikä aiheutti jonkun verran hämmennystä.
- Vaikka toimitsijainfossa ennakoitu tarvittava materiaali oli koottuna kansioon, oli epäselvien tilanteiden vuoksi avainhenkilön tarpeen olla paikalla lähes koko toimitsijainfon aukioloajan ja poikkeamat olisi hyvä olla koottuna kirjallisesti, nyt oli paljon muistitiedon varassa.

12.10 Toimiston aikataulu

- 10.2.2010 kilpailutoimiston 1. kokous
- 15.9.2010 vastuuhenkilöt nimetty
- 11/2010 Toimitsijarekisteri saatu käyttöön
- 6/2011 Ensimmäinen toimitsijatiedote Salpa-Jukolan jälkeen
- 1.9.2011 Pääsihteeri aloittaa päätoimisena
- 9/2011 Harjoituskarttojen myynti alkaa
- 4.10.2011 Kilpailutoimisto avataan Hakunilan urheilupuistossa
- 11.-12.11.2011 Jukola-kokouksen järjestäminen Vantaalla
- 9.12.2011 Kilpailukutsu julkaistaan ja ilmoittautuminen alkaa
- 12/2012 Ennakkokirje seuroille ja yhteisöille
- 1.1.2012 Toimistopäällikkö aloittaa
- 1.3.2012 Ennakkoilmoittautuminen päättyy
- 1.3. ensimmäinen vuokrateltta-arvonta, 100 telttaa suomalaisille seuroille ja yhteisöille
- 15.4. Tarvittavien lupien koordinointi
- 19.4.2012 Kilpailutoimiston 8. kokous
- 30.4. Suunnistajapankki otettiin käyttöön
- 30.4. Materiaali käsiohjelmaan pitkälti valmis
- 1.5.- Kylttien ja tulosteiden teko valiokuntien tarpeisiin
- 7.5. Kilpailuohjeet ja Näin toimitaan Valio-Jukolassa –ohje julkaistaan
- 7.5. Yleisinfo 1 ja myytävien takkien sovitus
- 8.5. Maksumuistutukset maksamattomille joukkueille ja yhteisöille
- 17.-19.5. Majoitustalkoot, telttapaikkojen ensimmäinen numerointi.
- 18.5.-21.5. Joukkueiden numerointi
- n. 18.5. alkaen epäselvien maksujen perintä
- 21.5. Kilpailunumerot tilataan
- 25.5. Käsiohjelma painoon
- Alueen asukkaiden tiedottaminen
- 24.-29.5. Palautuskarttojen lajittelu ja pussitus
- vko 22 pysäköinti- ja ajolupien toimittaminen kumppaneille
- 30.5. jälkeen toimistotarvikkeiden hankinta valiokuntien tarpeisiin
- 31.5. telttapaikkojen numerot nettisivuilla ja viestintä
- 1.-2.6. Toimitsijakorttien teko
- 4.6. Joukkuekirje seuroille ja yhteisöille
- 5. ja 6.6. Yleisinfo 2 ja takkien myynti
- 8.6. viimeinen päivä jälki-ilmoittautumisille
- 8.-9.6. Joukkuemateriaalin kokoaminen ja pussitus
- 11.6. Toimitsijainfo avataan kisaviikon maanantaina ja alkaa toimitsijamateriaalin jako
- 13.6. kenraaliharjoituksen kilpailutoimiston osiot
- 6-8/2012 Jälkityöt ja mm. löytötavarat
- 30.9. loppuraportin kokoaminen

13 Ympäristötoimet

Vastuuhenkilö: Erkki Ryynänen

Valio-Jukola sijaitsi poikkeuksellisesti kaupunkialueen välittömässä läheisyydessä. Tämä helpotti tapahtuman järjestämistä monella tavalla. Huoltoetäisyydet niin ravintolan kuin jäte- ja muiden kuljetusten osalta olivat poikkeuksellisen lyhyet. Esimerkiksi sähköverkko ja vesihuolto eivät edellyttäneet merkittäviä lisärakenteita. Sijainti pääkaupunkiseudulla tarjosi myös ainutlaatuisen tilaisuuden hyödyntää joukkoliikennettä kilpailijoiden, katsojien ja järjestäjien liikkumiseen. Ympäristön kannalta kilpailukeskuksen sijainti asetti järjestäjälle myös haasteita, sillä alueella sijaitsee arvokkaita ja suojeltavia luontokohteita. Näitä ovat mm. luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiksi nostetut kilpailukeskuksen läpi virtaava Kormuniitynojan puro sekä Ojangon metsät.

Kilpailumaasto sijaitsi suurelta osin Sipoonkorvessa, mikä on yksi merkittävimmistä rakentamattomista metsäalueista pääkaupunkiseudun läheisyydessä. Sipoonkorven poikkeuksellisten luontoarvojen vuoksi Sipoonkorpeen ja samalla Valio-Jukolan kilpailumaastoon perustettiin kansallispuisto eduskunnan päätöksellä 2.3.2011. Kansallispuisto kattaa Sipoonkorven Natura-alueen lisäksi merkittävän osan muuta kilpailumaastoa. Metsähallituksen ja muiden asianomaisten viranomaisien kanssa oli sovittu, ettei Sipoonkorven mahdollinen kansallispuistoalue estä Jukolan järjestämistä, mutta kansallispuisto huomioitiin maaston käytössä ja muissa järjestelyissä mahdollisuuksien mukaan.

Ympäristötoimien organisointi

Jukolan viestin ympäristötoimien pohjaksi laadittiin ympäristösuunnitelma, jossa esiteltiin tapahtuman keskeiset ympäristövaikutukset ja koottiin näiden pienentämiseen tähtäävät toimenpiteet. Suunnitelma perustui Jukolan viestin ohjeisiin¹, Suomen Suunnistusliiton Suunnistuskilpailujen ympäristöohjeisiin², suunnistustapahtumaan liittyvään lainsäädäntöön³, aiempien Jukolan viestien loppuraportteihin⁴ ja haastatteluihin aiempien Jukola-tapahtumien ympäristö-päälliköiden kanssa⁵ sekä useisiin muihin lähteisiin. Sen ensisijainen tarkoitus oli toimia viestitapahtuman järjestäjien sisäisenä oppaana ja ohjenuorana ympäristönäkökohtien huomioimiseksi. Lisäksi sitä käytettiin Valio-Jukolan ympäristötoimista viestimiseen ulkopuolisille tahoille.

Ympäristösuunnitelma laadittiin yhteistyössä ympäristötiimin kanssa. Ympäristötiimiin jäsenet on esitetty alla olevassa taulukossa. Mukana oli kilpailuorganisaatiosta sellaiset henkilöt, joiden vastuualueelle osui ympäristön kannalta merkittäviä toimintoja. Samalla ympäristötiimin jäsenet vastasivat siitä, että ympäristönäkökohdat huomioitiin asianmukaisesti heidän vastuualueellaan.

¹ Uljas et al. (2009) Jukolan Viestin järjestelyohje, Kaukametsäläiset

² Laininen, Erkki (2001) Suunnistuskilpailun ympäristöohje, SSL

³ SSL (2008), Suunnistustapahtumaan liittyvä lainsäädäntö

⁴ mm. Jukola 2010 järjestäjät (2010) Kytäjä-Jukola 19-20.6.2010 - Loppuraportti

⁵ mm. Pia Vähänen, ympäristöpäällikkö, Kytäjä-Jukola 2010

Ympäristötiimin vastualuejako ja yhteystiedot

Järjestelyorganisaation ympäristötiimiläiset				
Vastuullinen	Nimike	Vastuualueet tiimissä	Puhelin	Sähköposti
Erkka Ryynänen	Ympäristöpäällikkö	Ympäristöasioiden koordointi	044-0610716	erkka.ryynanen@gaia.fi
Eero Nevalainen	Ratamestari	Maaston käyttö ja radat	040-5116192	eero.nevalainen@outokumpu.com
Kari Hakuli	Jätehuoltovastaava	Jätehuolto, kierrätys, WC:t	040-8663316	kari.a.hakuli@kotiportti.fi
Kari Kangasmaa	Liikennevastaava	Liikennejärjestelyt	050-0402487	kari.kangasmaa@pohjola.fi
Matti Sajomaa	Rakennevastaava	Kilpailukeskuksen rakenteet	040-9031230	matti.sajomaa@quattroqemini.fi
Tarja Brandt	Ravintolapäällikkö	Ravintola	040-5945154	tarja.brandt@jukola.com

Ympäristötiimin ulkopuolisia jäseniä olivat Vantaan johtava ympäristöpäällikkö Jaakko Vähämäki, Suomen Luonnonsuojeluliiton edustaja Jyri Mikkonen sekä Uudenmaan ELY-keskukselta Satu Pääkkönen. He toimivat Jukolan viestin ympäristöasioissa rajapintoina Valio-Jukolan organisaation sekä edustamiensa organisaatioiden välillä. He myös kommentoivat ympäristösuunnitelmaa ja hyväksyivät tätä kautta sovitut ympäristötoimet.

Valio-Jukolan ympäristötoimet

Valio-Jukolassa käytetyissä rakenteissa hyödynnettiin ensisijaisesti kierrätettävää tai vuokrattavaa materiaalia ja uuden materiaalin hankintaa pyrittiin välttämään. Esimerkiksi pesupaikka ja sauna rakennettiin hyödyntäen tehokkaasti kiertävää ja kestävää, uudelleen käytettävää materiaalia. Pienhiukkasten vähentämiseksi puulämmitteisten saunojen kiukaiden lämmityksessä käytettiin vain kuivaa puuta ja vuonna 2009 Jukolan kiertävään materiaaliin hankittuja uudenaikaisia kiukaita.

Kaikki Valio-Jukolan käymälät olivat vuokravessapalveluun perustuvia yksiköitä, jotka täyttivät hygieniavaatimukset ja estivät tehokkaasti jätteiden pääsyn maaperään. Jätteen määrään vaikutettiin eniten Jukolan viestin suunnitteluvaiheessa tehdyillä valinnoilla ja tarkoituksenmukaisella ohjeistuksella. Esimerkiksi kisaravintoloissa, grilleissä ja kahviloissa syntyvät jätteet lajitellaan tehokkaasti sekä keittiön puolella että yleisöalueella. Jaottelu tehdään erikseen biojätteelle, kartongille, energiajätteelle ja sekajätteelle. Pääosa jätteestä ohjattiin energiajätteeseen ja sekajätettä syntyi hyvin vähän. Kilpailukeskuksessa toimivia myymälöitä informoitiin lajittelu- ja kierrätyskäytännöistä.

Kuten edellä mainittiin, kilpailukeskuksessa sijaitsi arvokkaita ja suojeltavia luontokohteita. Nämä kohteet rajattiin kielletyn alueen nauhoin kilpailukeskuksen ulkopuolelle. Lintujen pesinnän turvaamiseksi ja kasvien suojelemiseksi tehtiin tiivistä yhteistyötä Vantaan kaupungin, Metsähallituksen ja alueen lintuharrastajien kanssa. Harvinaisten lintujen pesien suhteen varauduttiin rajaamaan riittäviä alueita kielletyksi alueeksi. Muutama huuhkajan reviiri rajattiin kilpailualueen ulkopuolelle.

Ratasuunnittelussa luontoarvojen huomioiminen ja maastonkäyttölupien saaminen on edellyttänyt toistuvaa vuoropuhelua useiden viranomaistahojen kanssa mukaan lukien Vantaan ja Helsingin kaupungit, Metsähallitus, Uudenmaan Ympäristökeskus sekä alueella toimivilta metsästysseurat ja linnustajat. Sidosryhmien esiin tuomat kommentit huomioitiin huolellisesti ratasuunnittelussa. Lisäksi ratasuunnittelua ovat ohjanneet Sipoonkorven luontoselvitys ja Vantaan Kaupungin luontoselvitys, joissa on eritelty kilpailumaaston arimmat ja arvokkaimmat luontokohteet.

Lausuntojen ja selvitysten perusteella arimpiin alueisiin kuuluvien jäkälä- ja sammalpeitteisten kallioiden, märkien soiden ja lampien reunojen käyttöä on pyritty välttämään ja niistä herkimmät on rajattu kokonaan kilpailun ulkopuolelle⁶. Ratasuunnittelussa on jätetty maaston keskelle selkeitä rauhoitettuja alueita, jotka toimivat suoja-alueina riistalle ja muille eläimille kilpailun aikana. Rastit on sijoitettu mahdollisuuksien mukaan pääasiassa kestäviin maastopisteisiin siten, ettei kilpailijoiden liikkuminen aiheuta tarpeetonta maaston kulumista. Lintujen pesinnän turvaamiseksi tehtiin tiivistä yhteistyötä Vantaan kaupungin, Metsähallituksen⁷ ja alueen lintuharrastajien kanssa ja muutamia huuhkajan pesiä rajattiin kielletyn alueen merkinnöin kilpailualueen ulkopuolelle.

Valio-Jukolan vaikutukset ympäristöön

Kilpailun jälkeen kaikki materiaali ja rakenteet purettiin ja kerätään pois kilpailualueelta ja alue siivottiin välittömästi kilpailun päätyttyä. Alueelta kerätyt jätteet kierrätettiin asianmukaisesti. Parkkipaikat tarkastettiin mahdollisten polttoaineiden tai öljyvuotojen likaamien alueiden varalta. Kilpailun jälkitarkastus hoidettiin yhdessä maanomistajien kanssa. Kilpailun jälkeen kilpailukeskus jäi siistiin kuntoon ja mitään roskaa ei voi löytää kilpailukeskusalueelta. Alueen voidaan arvioida jääneen siistimpään kuntoon kuin se oli ennen tapahtumaa, mikä olikin järjestäjien tavoite.

Vuoden 1995 samalla alueella Sipoonkorvessa järjestetyn Kerava-Sipoo Jukolan viestin luontoselvityksen perusteella Jukolan viesti aiheutti voimakasta, mutta suppeaa maaperän kulumista, joka kuitenkin korjaantui pääosin itsestään muutamassa vuodessa. Myöskään lintujen pesintää Jukolan viesti ei vuonna 1995 merkittävästi häirinnyt. Vaikka Jukolan viestien koko on vuosien mittaan kasvanut merkittävästi, tulevat päätelmät tapahtuman ympäristövaikutuksista olemaan kuukauden Jukolan jälkeen tehdyn katselmuksen perusteella samansuuntaisia. Tämä selviää tarkemmin Metsähallituksen maastonseurantaraportista, joka seuraa maaston palautumista seuraavina vuosina.

⁶ Tarkempaa tietoa maastonkäytöstä saa ratamestari Eero Nevalaiselta tai ympäristövastaava Erkki Ryytänseltä

⁷ Metsähallitus tarkistaa vakiintuneet pesäpaikat vuosittain, joten jos kilpailualueella on pesintä, niin sen pitäisi olla tiedossa ja siten otettavissa huomioon.

14 Turvallisuus

Vastuuhenkilö: Iina Oja

Ennen kilpailua

Tarvittavat luvat ja ilmoitukset:

- ilmoitus yleisötilaisuuden järjestämisestä (poliisi): lomakkeeseen perustiedot ja liitteeksi turvallisuus- ja pelastussuunnitelma
- ilmoitus melua aiheuttavasta toiminnasta (kaupungin ympäristöviranomainen)
- selvitykset tarvittavista rakennusluvista
- ympäristöluvat, jos tarpeen
- selvitys kuluttajapalveluiden turvallisuudesta.

Lista laeista, asetuksista ja muista säädöksistä, joihin nämä velvoitteet perustuvat on turvallisuus- ja pelastussuunnitelmassa.

Lisäksi tiedottaminen alueen asukkaille, yhteistyö suunnittelussa liikenteen ja ensiavun kanssa ja tarpeeksi yksityiskohtainen vuoropuhelu pelastuslaitoksen ja muiden viranomaisten kanssa, jotta saadaan selville mitä pelastuslaitos tapahtuman järjestäjiltä vaatii ja edellyttää ja millä tarkkuudella (vastuuhenkilöt, suunnitelmat, kartat, kuvat, yhteystiedot, tarvittava koulutus ja perehdytys, mitä muuta tulee ottaa huomioon). Pelastuslaitokselta saadut epämääräiset toimeksiannot teettivät paljon turhaa työtä muutenkin ylikuormitetulle organisaatiolle.

Rakennusvaiheessa kilpailukeskuksessa oli yövartiointi vapaaehtoisvoimin kahdessa vuorossa. Vartiointilla estettiin enempi ilkivalta, jonkin verran ongelmia oli ennen vartiointin aloittamista. Pelkkä vapaaehtoisten paikallaolo riitti karkottamaan asiattomat liikkujat.

Alkusammutuskoulutusta järjestettiin kilpailua edeltävällä viikolla kahtena iltana talkoolaisille, osallistujia yhteensä noin 40 eri toiminnoista. Järjestäjänä oli Helsingin Tammisalons VPK, sisältäen teoriaosuuden ja kaksi käytännön harjoitusta (allaspalon sammutus käsisammuttimella, kattilapalon sammutuspeitteellä).

Kilpailun aikana

Turvallisuuden johtokeskus oli Sotungin lukiolla. Paikalla Valio-Jukolan turvallisuuspäällikkö/-varapäällikkö, järjestyksenvalvonnan vastaava, liikennevastaava sekä poliisin ja pelastuslaitoksen edustajat. VPK (vahvuudella 1+4) päivystyspaikka vaihtoalueen vieressä kilpailukeskuksessa. Ensiavun päätoimipaikka oli urheilukentän huoltorakennuksen itäpäässä, toinen paikka vaihtoalueen välittömässä läheisyydessä pelastustien varrella. Lisäksi oli kolme ensiavun maastopistettä. Kalustona ensiavun käytössä oli 4-5 mönkijää ja ambulanssi. VPK:n päivystyspaikkana oli heidän oma säiliöautonsa. Kaksi VPK:ta jakoi kilpailun aikaisen päivystyksen keskenään, toinen oli paikalla lauantaina ja toinen sunnuntaina. Palopuolen pelastustehtäviä ei ollut, joten selvittiin hyvin paikalla olleella päivystysvahvuudella. Sekä VPK:n että muiden yhteistyökumppaneiden edustajille järjestettiin toimitsijakortit, jotta huolto toimi kilpailun aikana toimitsijaruokalassa.

Alkusammutuskalusto saatiin Kidde Finlandilta, lainassa sammuttimet ja sammutuspeitteet, vastineeksi mainostilaa kilpailuohjelmaan. Sammuttimet haettiin ja palautettiin isolla

pakettiautolla Vantaan Petikon toimipisteestä. Sammuttimia kaksi lavallista + peitteet. Lavojen paino sen verran suuri, että niiden liikuttamiseen tarvittiin trukkia.

Jokaiseen mönkijään kiinnitettiin sammutin erilliseen telineeseen. Sammuttimet jaettiin paikoilleen ja haettiin pois peräkärjellä varustetulla mönkijällä. Teltta- ja pysäköintialueilla sammuttimien opastekyltit kiinnitettiin 2 m korkeiden tolppien päähän. Yhtään sammutinta ei onneksi kilpailun aikana tarvittu. Suurilla teltta- ja pysäköintialueilla 12 kg vesisammuttimet; tulospalvelussa, mediakeskuksessa ja kuuluttamossa CO₂-sammuttimet; muualla (eli mm. pienemmät teltta-alueet, tulentekopaikka, kauppa-alue, grillit, ravintolat) 6 kg jauhe; kaikissa lisäksi sammutuspeitteet.

Vesitynnyreitä ei käytetty, koska suuren majoitusteltta-alueen maaperä vietti alaspäin tietä kohti ja tynnyreiden ilkivaltainen kaataminen olisi ollut liian iso riski. Sammuttimia oli 6 kg jauhesammuttimia 62 kpl, 12 kg vesisammuttimia 14 kpl, CO₂ -sammuttimia 3 kpl ja noin 60 sammutuspeitettä. Sunnuntain rankkasade kasteli sammutuspeitteet niin pahoin, että ne jouduttiin lunastamaan, lahjoitettiin edelleen VPK-käyttöön. Kaksi sammutinta toimitsijaparkin alueella oli tyhjennetty ilkivaltaisesti pe illan ja la aamun välillä, ne käytiin vaihtamassa uusiin ennen kilpailun alkua. Koska sammuttimet ja sammutuspeitteet oli pakko sijoitella paikoilleen jo ennen kilpailua, ne kiinnitettiin nippusiteillä merkkitolppiin kiinni ja siteet avattiin kilpailua ennen la aamulla. Näin yhtään ei hävinnyt, vaikka kaksi sammutinta oli kiinnityksistä huolimatta onnistuttu tyhjentämään.

Kilpailun aikana palotarkastuksen yhteydessä selvisi, ettei organisaation mitoittama sammutinmäärä ollutkaan riittävä, sillä asuntoautoalueella olevissa ajoneuvoissa olevia lakisääteisiä sammuttimia (jokaisessa asuntoautossa sammutin on pakollinen) ei huomioitu mukaan lainkaan. Lisäsammuttimia jouduttiin siis lauantai-iltana klo 20 etsimään eri läheistä ja järjestyksenvalvonnan toimintaryhmä kiersi perävaunullisella mönkijällä sijoittamassa niitä paikoilleen. Kattava määrä ja sijoitus saatiin toteutettua viime hetkellä ja kilpailu pääsi jatkumaan suunnitellusti. Tämä tuli ikävänä yllätyksenä kesken kilpailun, sillä pelastuslaitokselta ei ollut saatu pyynnöistä huolimatta kilpailun suunnitteluvaiheessa kommenttia suunnitelluista kalustomääristä ja niiden riittävydestä.

Lisäksi majoituskouluilla ilmeni turvallisuuspuutteita, koska aiemmin kaupungin kanssa sovittuja parannustoimenpiteitä ei ollut toteutettu (mm. hätäpoistumisteiden esteettömyys, majoitusluokkien merkinnät, palovaroittimet). Muutamiin luokkiin jouduttiin vaihtamaan palovaroittimiin paristot, koska ne osoittautuivat tyhjiksi: tämä olisi ollut varsinaisesti itse majoitustilana käytettyjen koulujen vastuulla. Turvallisuuspäällikkö ei ollut tarkastanut kaikkia majoitustiloja henkilökohtaisesti luottaessaan sovittuihin menettelyihin, mikä osoittautui virheeksi. Ilmenneet puutteet korjattiin lauantai-illan aikana eikä pelastuslaitoksen uhkaus majoitustilojen tyhjentämisestä toteutunut. Nimilista majoittujista järjestettiin siten, että jokaisen majoitusluokan oveen lisättiin tyhjä lista, johon jokainen yöpyjä itse kirjoitti nimensä tullessaan luokkaan ja poistuessaan veti nimensä yli. Näin tiedettiin joka hetkellä montako ihmistä ja keitä luokissa oli. Nimilistan laatiminen muulla keinoin olisi osoittautunut lähes mahdottomaksi, sillä majoituspaikkoja varattaessa ei organisaatiolle tullut muuta tietoa kuin seuran nimi ja tarvittavien paikkojen lukumäärä. Myös ns. majoitusvahdit saatiin paikalle myöhäisemmässä vaiheessa ilmoittautuneiden lisätalkoolaisten ansiosta. Tämä osoitti sen, että mikäli talkoolaisia ilmoittautuu vielä kilpailun aikana, heille on yleensä aina käyttöä.

Erilliset päivystyspuhelimet turvallisuuden, järjestyksenvalvonnan ja ensiavun käytössä olivat erittäin hyvä ajatus. Esim. viime hetken talkoolaisten oli helppo ilmoittautua suoraan turvallisuuspäällikölle. Samoin kentällä havaitut kiireelliset korjaustoimenpiteet saatiin heti tiedoksi. Puhelimet toimivat myös varajärjestelmänä kun VHF-radioiden toimivuus välillä aiheutti ongelmia. Viestiliikenne kuvataan tarkemmin IT-valiokunnan alla omana kohtanaan, turvallisuusorganisaatiolla oli käytössään VHF-radiot (turvallisuuspäällikkö, varaturvallisuuspäällikkö, jv-vastaava, liikennevastaava, poliisi, pelastuslaitos, VPK). Virvekalustoa oli pelastuslaitoksella, VPK:lla ja ensiavun käytössä olevalla ambulanssilla. Lisäksi mönkijöihin kiinnitettiin GPS-seurantalaitteet reaaliaikaista seurantaan varten, näistä tosin kilpailun aikana toimi vain osa eikä reaaliaikaista paikkaseurantaan voitu hyödyntää suunnitellusti.

Tulenteko oli kielletty koko kilpailukeskusalueella, tästä oli tiedotettu etukäteen ja kiellosta kertovat merkit lisättiin kilpailukeskusalueelle tulevien väylien varrella oleviin opastauluihin. Tupakoinnille jouduttiin olosuhteiden pakosta osoittamaan yksi luvallinen paikka, koska tupakoinnin valvominen alueella osoittautui käytettävissä olevien resurssien valossa mahdottomaksi. Myös asuntoautojen telttojen avaaminen oli kielletty, mutta järjestyksenvalvojat joutuivat jatkuvasti puuttumaan kilpailukeskuksen asuntoautoalueella ohjeiden vastaisesti avattuihin markiiseihin ja telttoihin.

Erillinen tulentekopaikka kilpailukeskuksessa osoittautui suosituksi. Paitsi nuotiopaikkana, sitä käytettiin myös kilpailun seuraamiseen, koska se sijaitsi pienen mäen päällä ja sieltä oli hyvä näkyvyys vaihtoalueelle. Nuotiopaikan sijainnin asuntoautoalueen läheisyydessä oletetaan vähentäneen luvattonta tulenkäyttöä (luvattomia grillejä tai muuta avotulta ei juuri näkynyt) ja näin ollen parantaneen turvallisuutta.

Suurin yksittäinen vaaratilanne aiheutui kutsuvierastilaisuuden aikana puisen kuormalavan päälle sijoitetusta kalagrillistä, joka oli kutsuvieras- ja ravintolatelttojen välissä urheilukentän tartanilla. Jalustana käytetty kuormalava syttyi hiiliä täynnä olleen metalliastian alla tuleen, mutta onneksi saatiin sammumaan paikalla olleella alkusammutuskalustolla. Turvallisuuspäällikölle ei ollut ilmoitettu ko. grillijärjestelystä eikä myöskään tapahtuneesta syttymästä, vaan asia selvisi sattumalta paikalle tehdyllä kierroksella. Jos tapaus olisi aiheuttanut n. 2 m etäisyydellä olleiden telttarakenteiden syttymisen, seurauksena olisi voinut pahimmassa tapauksessa olla henkilövahinkoja. Kaikesta vaarallisesta toiminnasta tulisi aina ilmoittaa turvallisuusjohdolle ja jokainen vaaratilanne sekä läheltä piti -tilanne raportoida.

Mitään varsinaisia vaaratilanteita ei kilpailun aikana ollut. Ensiavun osuudessa kerrotaan muutamista pelastustehtävistä. Naisten viestin aikana lämmin ilma aiheutti muutamia nesteytysongelmia kilpailijoille, mistä ensiapu huolehti vaihto- ja maalialueella. Miesten viestin aikana alkanut sade ei aiheuttanut odotettua enempää loukkaantumisia. Kilpailualueella partioineet poliisit kommentoivat miten jopa omituista oli liikkua yleisön keskellä, kun paikalla vallitsi rento ja rauhallinen tunnelma: kukaan ei poliisin nähdessään alkanut haastaa riitaa, vaan ihmiset keskittyivät kilpailun seuraamiseen. Suora lainaus paikalta olleelta poliisilta: "kyllä tämä aina Ankkarockin voittaa".

Järjestyksenvalvonta toteutettiin suurimmaksi osaksi omin talkoovoimin. Kevään aikana järjestettiin yhteistyössä Laurea Ammattikorkeakoulun kanssa järjestyksenvalvojakurssi, joka

osoittautui suosituksi. Näin saatiin lisää kortillisia järjestyksenvalvoja, muuten riittävän määrän kerääminen talkoolaisista olisi voinut osoittautua työlääksi.

Järjestyksenvalvoja oli Jukolan aikana yhteensä noin 50, kerralla vuorossa heidän valvonnassaan kilpailukeskusalueella kuusi sektoria, joissa siis jokaisella sektorilla kerrallaan kolmen järjestyksenvalvojan partio. Lisäksi oli kolmen hengen toimintaryhmä ja järjestyksenvalvonnan esimies. Koko kilpailukeskus oli sinänsä järjestyksenvalvojen toimialuetta.

Järjestyksenvalvoja kentällä

Anniskelualueen esimies ja kolmen hengen toimintaryhmä oli ostopalveluna Local Crew Oy:ltä. Toimintaryhmä osoittautui hyväksi ideaksi, sillä sen liikkuesssa koko kilpailukeskusalueella vasteaika saatiin hyvin lyhyeksi eikä sektoreilta tarvinnut irrottaa järjestyksenvalvoja pois muista tehtävistä. Lisäksi ammatti-ihmisten käyttäminen toi sujuvuutta, koska heillä oli kokemusta monenlaisten tilanteiden hallinnasta ja koska he eivät tunteneet paikalla olleita ihmisiä ennestään (mikä olisi voinut tuoda tiettyjä lojaliteettiongelmia), heillä oli paremmat mahdollisuudet puuttua tiukastikin eteen tullessiin asioihin. Heillä oli myös enemmän kokemusta arvioida mahdollisen voimankäytön tarvetta, vaikkakaan tällaisia tilanteita ei eteen tullut. Jokainen järjestyksenvalvoja ilmoittautui vuoroon tullessaan johtokeskuksessa järjestyksenvalvonnan esimiehelle, joka sijoitti jv-ryhmät sektoreille, jakoi kullekin ryhmälle yhden VHF-radion ja kilpailualueen kartat sekä ohjeisti heitä alueella toimimisesta. Vuorojen aikana sekä jv-vastaava että turvallisuuspäällikkö vastasivat järjestyksenvalvojen kysymyksiin radioitse. Myös tauotus saatiin hyvin toimimaan ja jokainen ryhmä hoiti vuoronsa sovitusti. Yksi pois jäänyt järjestyksenvalvoja saatiin paikattua myöhemmin ilmoittautuneen yhden lisätalkoolaisen ansiosta.

Kilpailu sujui hyvin rauhallisesti, varsinaisia järjestyshäiriöitä ei ollut. Järjestyksenvalvojen suurin työllistäjä lauantaina olivat telttapaikkojensa perään kyselijät. Kilpailun aikana telttapaikkakyselijät ohjattiin edelleen infoon, jotta järjestyksenvalvojat saatiin vapautettua varsinaisiin tehtäviinsä. Myöhemmässä vaiheessa järjestyksenvalvontaa työllistivät lähinnä

anniskelualueen tarjoiluista liiallisessa määrin nauttineet, mutta aggressiivista käyttäytymistä ei silti esiintynyt.

Huomioita

- Turvallisuusorganisaation tulisi olla riittävän iso, koska pelkästään viranomaisvaatimusten täyttäminen kilpailun suunnitteluvaiheessa (suunnitelmat, kuvat, lupavelvoitteet ym.) vaati suuria määriä työtä. Samoin tehtäviä tulisi jakaa mahdollisimman tasaisesti organisaation jäsenten kesken.
- Viranomaisten kanssa kannattaa tavata jo todella varhaisessa vaiheessa ja pyytää tarpeeksi selkeät toimeksiannot siitä mitä heidän suunnaltaan kilpailuorganisaatiolta edellytetään. Samoin kaikki, mitä eri tahojen kanssa sovitaan tehtäväksi, kannattaa aina tarkastaa, vaikka luottaisi miten hyvin tekijöihin, jotain kun voi aina unohtua.

15 Puolustusvoimien tuki

Vastuuhenkilö: Suomenlahden Meripuolustusalueen liikuntakasvatusupseeri yliluutnantti Ville Kima

Puolustusvoimien tuki Jukolan viestin järjestelyille perustuu puolustusvoimien ja Kaukametsäläiset ry:n väliseen sopimukseen yhteistyön järjestelyistä Jukolan viestissä. Valio-Jukolan tukeminen perustui Merivoimien Esikunnan ja tapahtuman järjestäjien väliseen sopimukseen vuodelta 2011.

Puolustusvoimat tuki tapahtumaa 9.-19.6.2012 rakentamalla viestiyhteyksiä, toimittamalla kalustoa, pystyttämällä majoitustelttoja, osallistumalla liikenteenohjaustehtäviin. Puolustusvoimat esitteli toimintaansa omassa esittelyosastossaan. Puolustusvoimien tuen toteuttamisesta vastasi Suomenlahden meripuolustusalue (SLMEPA) yhdessä Viestirykmentin kanssa.

Harjoitusorganisaatio

Tapahtuman tuki toteutettiin sotilaallisena harjoituksena. Harjoituksen johtajana ja puolustusvoimien yhteyshenkilönä toimi yliluutnantti Ville Kima Suomenlahden meripuolustusalueelta. Tapahtumaan osallistui henkilöstöä Suomenlahden meripuolustusalueelta, Viestirykmentistä, Kaartin jääkäriykmentistä ja Hämeen Rykmentin Urheilukoulusta. Tukiorganisaation henkilöstö koostui puolustusvoimien palkatusta henkilöstöstä ja varusmiehistä.

Huolto

SLMEPA ja LSHR vastasivat tapahtumaan lainattavan materiaalin kokoamisesta, sen toimittamisesta tapahtumapaikalle sekä tapahtuman jälkeisestä materiaalin palautuksista Merivoimien ja Valio-Jukolan välisen sopimuksen mukaisesti. Materiaalin kokoamisesta, toimittamisesta sekä palautuksista SLMEPA:n osalta vastasi harjoituksen huoltopäällikkö yliluutnantti Timo Koskinen.

Kilpailun järjestäjä järjesti ruokailun, majoituksen ja peseytymismahdollisuuden Sotungin koululle sekä Hakunilan uimahallille kilpailun järjestelyihin osallistuvalle puolustusvoimien henkilökunnalle ja varusmiehille. Uimahallin käytön mahdollistaminen oli erittäin positiivinen ja motivaatiota nostattava tekijä.

Tietoliikenneyhteyksien rakentaminen

VIESTIR vastasi viestiyhteyksien rakentamisesta valokaapelilla televisio- ja internetyhteyksiä varten. Online-väliaikayhteydet rakennettiin parikaapeliyhteyksinä. VIESTIR rakensi järjestäjän käyttöön toimivat yhteydet. Hyvin toteutettujen maastotiedustelujen ja valmistelujen ansiosta VIESTIR:n harjoitusjoukko täytti erinomaisesti tehtävänsä.

Tietoliikenneyhteyksiin valokuitua rakennettiin yhteensä 36,9 km, josta runkoyhteyksien osuus maastopisteeseen ja varayhteyksineen oli 14,1 km, maastossa 20,1 km ja kilpailukeskuksen

osuus 2,7 km. Runkoyhteys mahdollisti sekä TV -tuotannon että online-toimintojen keskittämisen maastopisteeseen, josta TV -materiaali jatkettiin omaa valokuitua pitkin tuotantoautoon ja online-yhteydet omaa kuitua pitkin IT -keskukseen. Ratkaisu oli ensimmäistä kertaa käytössä Valio - Jukolassa ja säästi TV -kaapeloinnin määrää huomattavasti. Parikaapelia rakennettiin rasteille onlinea varten 22,6 km, joista 13 km maastossa ja loput urheilupuiston lähialueella. Rakennetut yhteydet toimivat koko kilpailun ajan.

Järjestelyorganisaation aikataulutus ei ollut sovitun mukainen. Online-testejä piti tehdä pääosin keskiviikkona (13.6), mutta osaksi niitä tehtiin vielä kilpailujen aikanakin. TV -tuotannossa tarvittavat aggregaatit eivät olleet valmiina sovitusti torstaiaamuna (14.6), eli sähkö puuttui rasteilta. Tilannetta parannettiin käyttämällä mönkijöitä ja niihin liitettyjä inverttereitä korvaamaan puuttuvaa TV -rastin sähköä.

Puolustusvoimien näkyvyys tapahtumassa

Kokonaisnäkyvyys ja tiedottaminen

Puolustusvoimien tiedottamisesta ja kokonaisnäkyvyydestä vastasi SLMEPA. Tapahtuman järjestäjä vastasi puolustusvoimien mainosten ja esittelymateriaalien asettamisesta sovitulla tavalla kilpailukeskuksen alueelle.

Puolustusvoimien osalta tapahtuman järjestäjä sijoitti aitamainokset pyydettyihin paikkoihin. Puolustusvoimien aitamainoksista ”Suomen suurin kuntokoulu” - teemaa oli noin 30 m, Merivoimat -mainosta noin 40 m sekä Maavoimat -mainosta 5 m. Määrältään aitamainoksia oli huomattavasti enemmän kuin puitesopimus edellyttää. TV-rasteilta näkyvyyttä toivat ”Suomen suurin kuntokoulu” -mainokset. Vanhoja mainoksia ei löytynyt kiertävästä materiaalista, joten jouduttiin hankkimaan uusia 20 kpl. Tapahtuman jälkeen ehjiä mainoksia löytyi 12 kpl. ”Puolustusvoimat - Suomen suurin kuntokoulu” -ilmakaarimainos sijoitettiin kilpailukeskukseen keskeiselle paikalle kilpailijoiden sisäänkirjautumisen yhteyteen. Kutsuvierastelttaan sijoitettiin Merivoimien esittelytaulut.

Kilpailujoukkueiden materiaalit jaettiin Puolustusvoimien ”Suomen suurin kuntokoulu” - muovipusseissa. Jukolan Viestin kilpailukarttoihin ja kolmannen osuuden kilpailunumeroihin oli painettu ”Suomen suurin kuntokoulu” -logo. Talkoolaisten t-paitoihin ja lippiksiin oli niin ikään painettu ”Suomen suurin kuntokoulu” -logo, jotka antoivat hyvää lisänäkyvyyttä. Jukolan Viestin kisalehdissä oli merivoimien mainokset sekä Puolustusvoimien ja ”Suomen suurin kuntokoulu” -logot. Käsiohjelmassa oli Merivoimien komentajan tervehdys ja merivoimien mainos sekä Puolustusvoimat ja ”Suomen suurin kuntokoulu” -logot.

Kilpailukeskuksen screeneillä esitettiin Puolustusvoimien mainoksina merivoimien esittelyvideo, ”Suomen suurin kuntokoulu-video sekä sotilas-5-ottelun MM-kisojen esittelyvideo. Puolustusvoimien näkyvyys tapahtumassa oli onnistunut ja toiminta sai erittäin positiivisen palautteen.

Esittelyosasto

Puolustusvoimien esittelyosaston johtamisesta sekä tapahtuman aikaisesta puolustusvoimien toiminnan esittelystä vastasi yliluutnantti Tatu Vartiainen. Esittelyosaston aukesi yleisölle perjantaina 15.6 klo 12.00 ja se suljettiin sunnuntaina 17.6 iltapäivällä.

Esittelyosastoon kuului merivoimien kalustonäyttely ja esittelypiste (SLMEPA) ja URHK:n esittelypiste. Sijainniltaan puolustusvoimien esittelyalue oli hieman syrjässä, johon on jatkossa kiinnitettävä huomiota. Esittelypisteellä oli Pääesikunnasta ja Maanpuolustuskorkeakoululta rekrytointimateriaaleja. Rannikkosotilaskotiyhdistyksellä oli myyntipiste myymäläalueella.

Avajaiset

Valio-Jukolassa esiintyi Kaartin soittokunta kapellimestarinaan Ville Paakkunainen. Soittokunta soitti juhلالavalla 30 minuuttia ennen avajaisia keräten hyvin yleisöä paikalle avajaisiin. Avajaisissa soittokunta säesti oopperalaulajia kolmen Aleksis Kiven laulun ajan. Esitykset saivat paljon kehuja. Suomenlahden meripuolustusalueen varusmiehet nostivat valtioliput sekä Jukolalipun avajaisissa.

Lähtölaukaukset

Suomenlahden meripuolustusalue vastasi kilpailujen lähtölaukauksien antamisesta. Lähtölaukaus annettiin ampumalla 100 56 TK valelaitteella. Lähtölaukaukset onnistuivat hyvin ja olivat erittäin vakuuttavia. Jukolan viestin lähtölaukauksen ampui puolustusvoimien henkilöstöpäällikkö kontra-amiraali Antero Karumaa ja Venlojen viestin lähtölaukauksen ampui Suomenlahden meripuolustusalueen komentaja kommodori Markus Aarnio.

Puolustusvoimien materiaalituki järjestäjälle

Materiaalituki järjestäjälle sisälsi materiaalin keräilyn, kuljetukset, materiaalin luovutukset sekä varastointiin palauttamisen edellyttämät huollot. Materiaalituen tarkennukset sovittiin 27.4.2012 mennessä, jonka jälkeen muutoksia pyrittiin välttämään. Toukokuun aikana tarkennettiin juomarastien vesisäiliöiden ja -astioiden määrää, joita jouduttiin muuttamaan juomarastien sijainnin varmistuttua.

Muonituskaluston lainaus ja käytönkoulutus sekä juomarastit

SLMEPA lainasi muonituskalustoa järjestäjille puitesopimuksen mukaisesti. Kersantti Jere Laiti vastasi kenttätehtävien ja kaluston käytön opetuksesta ja toiminnan aikaisesta opastamisesta. Huoltopäällikkö yllä Timo Koskinen ja huoltoryhmä vastasivat kilpailun juomarastien vesihuollosta. Kilpailunjärjestäjä vastasi juomarastien toiminnasta.

Sotilasteltakylä

SLMEPA lainasi tapahtumaan 385 sotilastelttaa. Teltat pystytettiin järjestäjän merkitsemälle alueelle kilpailukeskuksen läheisyyteen. Järjestäjä oli laatinut karttapiiirroksen alueen merkitsijöille väärällä teltan halkaisijalla, jolloin paloviranomaisen tarkastuksessa riittävät

telttojen välit eivät täyttyneet. Välien ehdoton minimi oli 4 metriä. Teltat jouduttiin sijoittamaan tämän jälkeen uudestaan, jolloin telttoja siirrettiin myös muille majoitusalueille.

Telttaosasto vastasi telttakylän kilpailun aikaisesta ylläpidosta, siten että puolustusvoimien visuaalinen ilme ja telttojen ryhti säilyi hyvänä koko tapahtuman ajan. Telttakylän yleisilme ja näkyvyys kerää paljon huomiota jo rakentamisvaiheessa, joka tulee huomioida myös jatkossa.

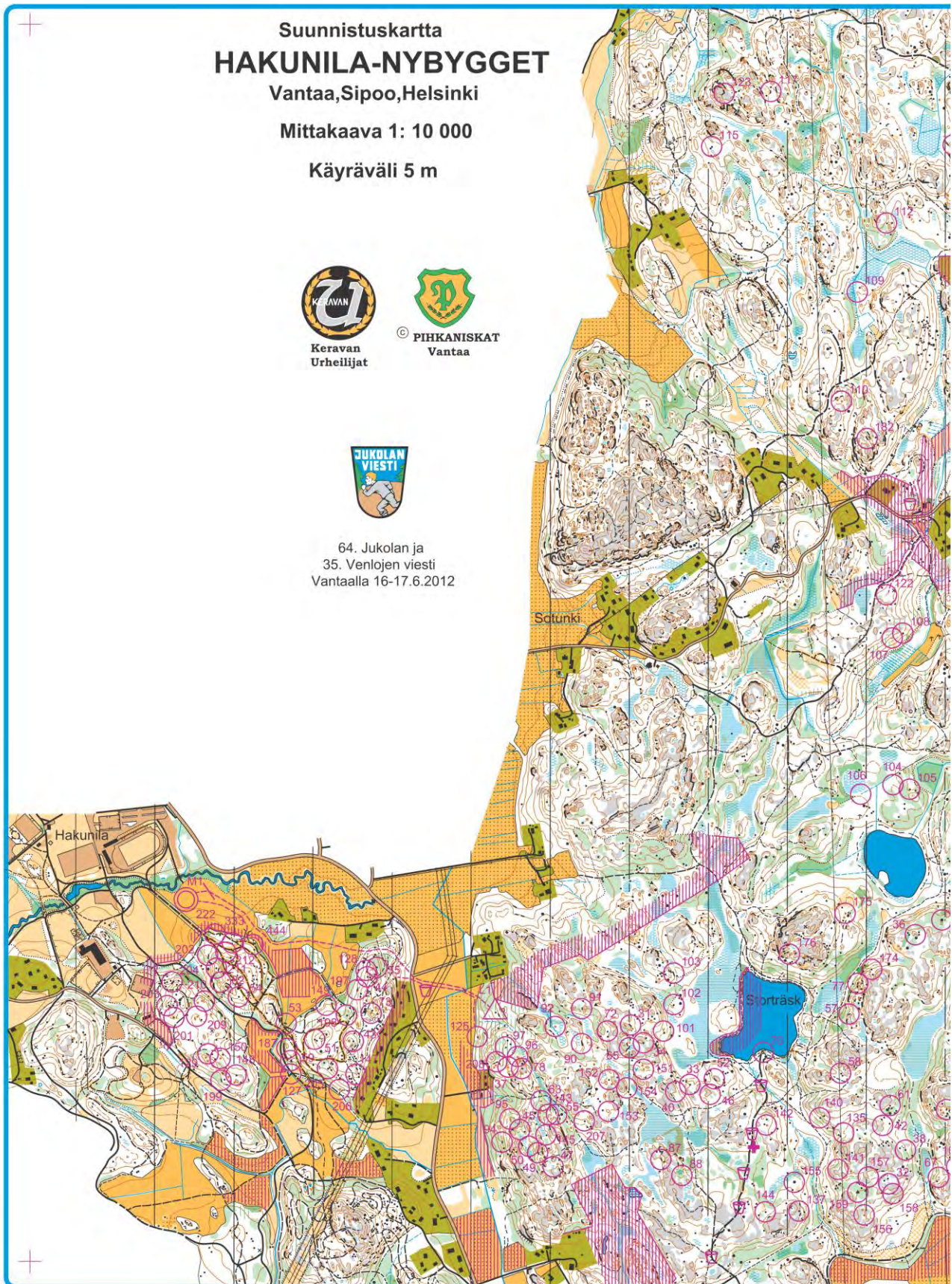
Liikenteenohjaus

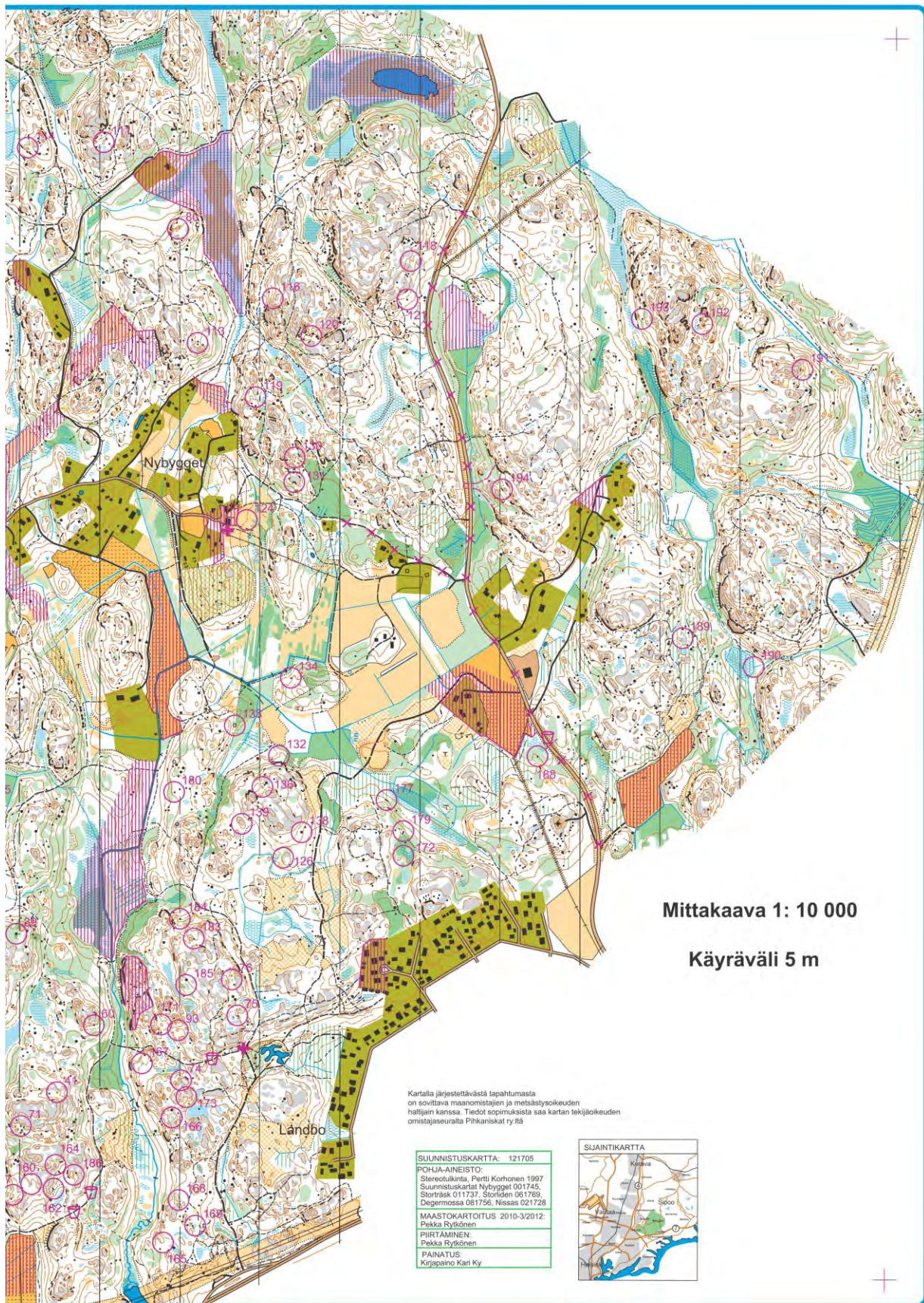
SLMEPA tuki poliisia kilpailun aikaisessa liikenteen ohjauksessa suljetulla Sotungin tiellä sekä suljetuilla tien ylityspaikoilla. Sotilaspoliisijoukkue koulutettiin tehtävänsä toiminta-alueella kilpailun järjestäjän liikennevastaavan ja sotilaspoliisijoukkueen johtajan toimesta. Koulutus onnistui hyvin ja antoi paransi varusmiesten valmiuksia toimia annetussa vaativassa tehtävässä. Varusmiehet onnistuivat liikenteenohjauksessa hyvin ja saivat kiitosta poliisin kenttäjohtajalta. Ilman varusmiehiä liikenteenohjauksesta olisi muodostunut järjestäjälle suuri haaste.

Yhteenveto

Puolustusvoimien kannalta tapahtuma oli onnistunut. Tapahtuman tukeen käytettiin runsaasti resursseja ja niiden merkitys oli järjestäjälle suuri. Ilman Puolustusvoimien tukea tapahtuman järjestäminen tuskin olisi mahdollista. Puolustusvoimat saavutti tapahtumassa mukana olollaan hyvän ja positiivisen näkyvyyden.

Liite 1. Valio-Jukolan kartta

Kilpailukeskus - Competition Center

Opaspaalu
Guide Pole

Lähtö- ja maalialue
Start - Finish

Yleisöalue
Spectators

Koulumajoitus
School Accommodation

Asuntoautot
Campervans

Bussit
Buses

Tuulisuojat
Service Tents

Ravintolat
Restaurants

Teltat
Tents

Ensiapu
First Aid

Toimitsijat
Staff

Lasten alue
Children's World

Metsäkirkko
Forest Church

Varustepesu
Gear Wash

Suihku
Shower

Pysäköinti
Parking

Mallasrasti
Beer Tent

WC
Toilet

Taxi

Myynti- ja esittelyalue
Shops and Exhibitions

Huolto
Service

Kutsuvieraat
Invited Guests

Säilytyslokerot
Safety Deposit

Nuotiopaikka
Cooking Place

INFO

Kielletty alue
Forbidden Area

Pelastustie/Rescue Route

Valio - Jukolan Viesti VANTAA 2012

100 m

Nurminen

Jukolanpolku

Killingpolku

Tallitie

Impivaarentie

Kirkkotie

Taalamatinpöytä

Hakunilantie

Sotunpöytä

Luotkua

Jukolanpolku

Saunapolku

Toukolanpolku

P1, P2, P3, P4, P5

WC

Clubs

4A, 5A, 6A, 7A

100 m

Design www.symbol.fi

Liite 3. Yleiskartta

[illegible]

Liite 5. Näin toimitaan Valio-Jukolan lähdössä

Valio-Jukolassa Venlojen ja Jukolan lähtö toteutetaan aiemmasta poikkeavalla tavalla jakamalla kartat suunnistajien käteen. Tähän lähtömenettelyyn on päädytty kilpailukeskusalueen ahtauden takia. Valittu lähtömenettely myös helpottaa kisan seuraamista viestien aikana.

Näin ryhmittäydyt lähtöä varten:

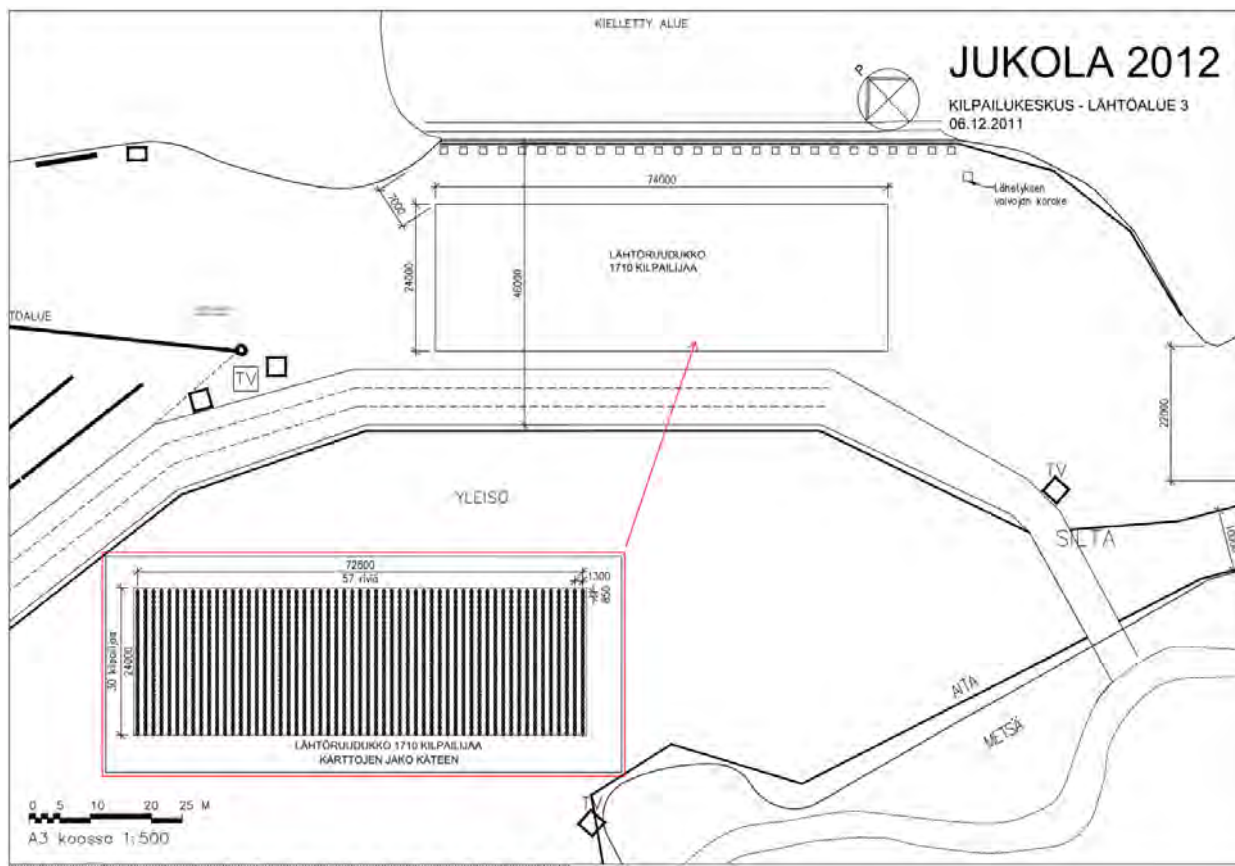
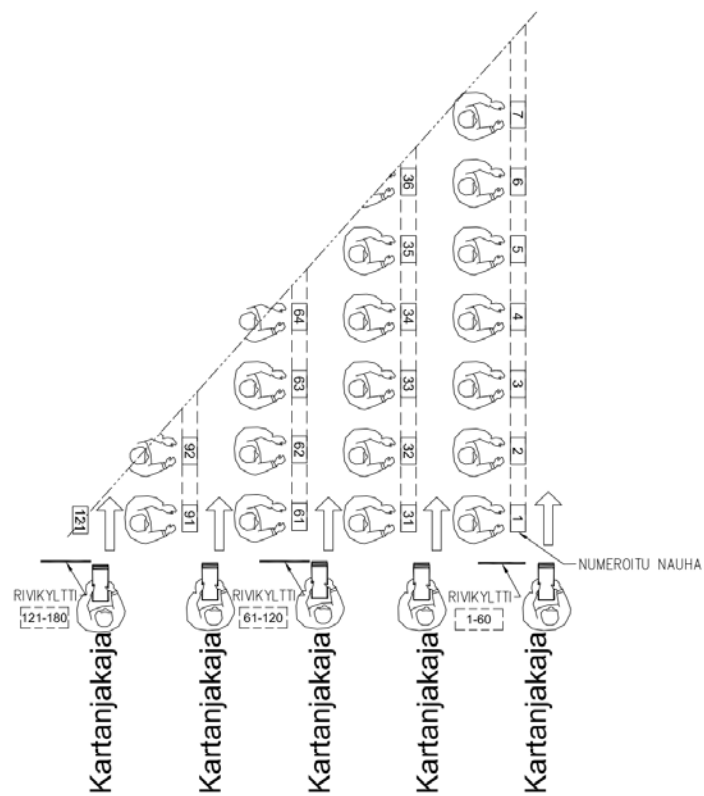
- Varaa riittävästi aikaa sisäänkirjautumiseen ja emit-nollaukseen.
- Käy verryttelyn aikana katsomassa oman lähtörivisi sijainti lähtöruudukon reunoilla olevista numerokylteistä.
- Kuulutuksen mukaan siirry rintanumerosi mukaiselle paikalle lähtöruudukossa. Oma paikkasi on osoitettu maassa olevalla numeroidulla nauhalla. Asetu odottamaan nauhan taakse.
- Kulje omalle paikallasi rivin suuntaisesti, jommastakummasta päästä riviä. Näin vältetään kulkeminen ”ristiin”.

Näin varmistat oikean kilpailukartan:

- Varmista, että maassa olevassa nauhassa on rintanumeroasi vastaava numero.
- Karttojen jakaminen aloitetaan kuulutuksen mukaan. Kutakin riviä (30 suunnistajaa) kohden on yksi kartanjakaja.
- Varmista, että saat kartanjakajalta omaa rintanumeroasi vastaavan kartan.
- Kilpailuohjeiden mukaisestakilpailija on vastuussa siitä, että ottaa oikean kartan.

Näin varmistat tasapuolisen ja turvallisen osuudelle lähdön:

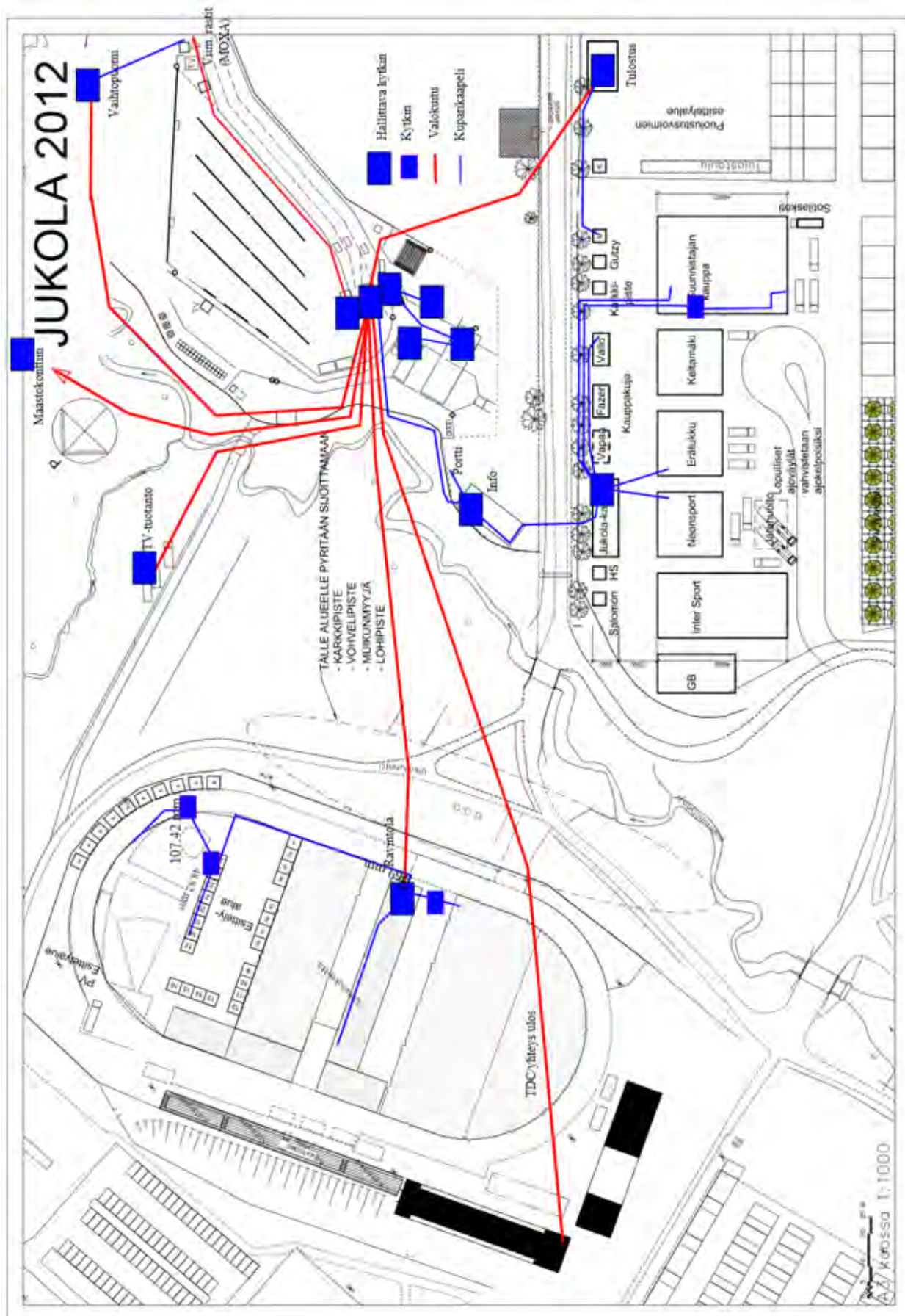
- Noudata lähdön kuulutuksia.
- Pidä kartta näkyvillä vartalosi edessä lähtölaukaukseen asti.
- Älä avaa kartan sulkijatarraa ennen lähtölaukausta.
- Kartanjakajat vetävät nauhat pois, jotta ne eivät jäisi suunnistajien jalkoihin. Älä liiku paikaltasi vaikka nauha poistetaan.
- Älä liiku eteenpäin paikaltasi ennen lähtölaukausta. Lähtö videoidaan ja varaslähdön ottaneet tai sen aiheuttaneet joukkueet hylätään.
- Huomaa siis, että vähittäinenkin hivuttautuminen eteenpäin voi johtaa joukkueesi hylkäämiseen.

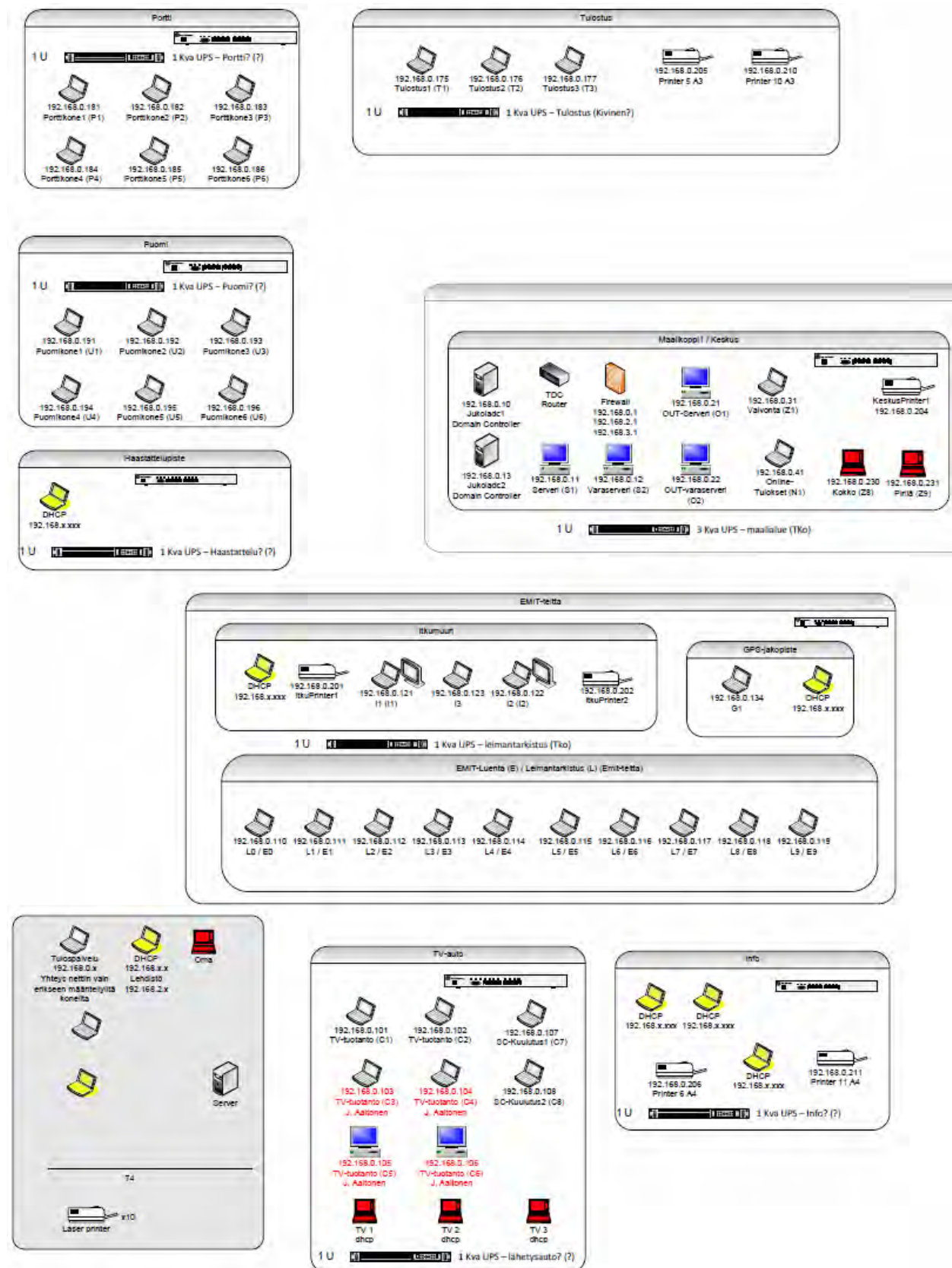
[illegible]

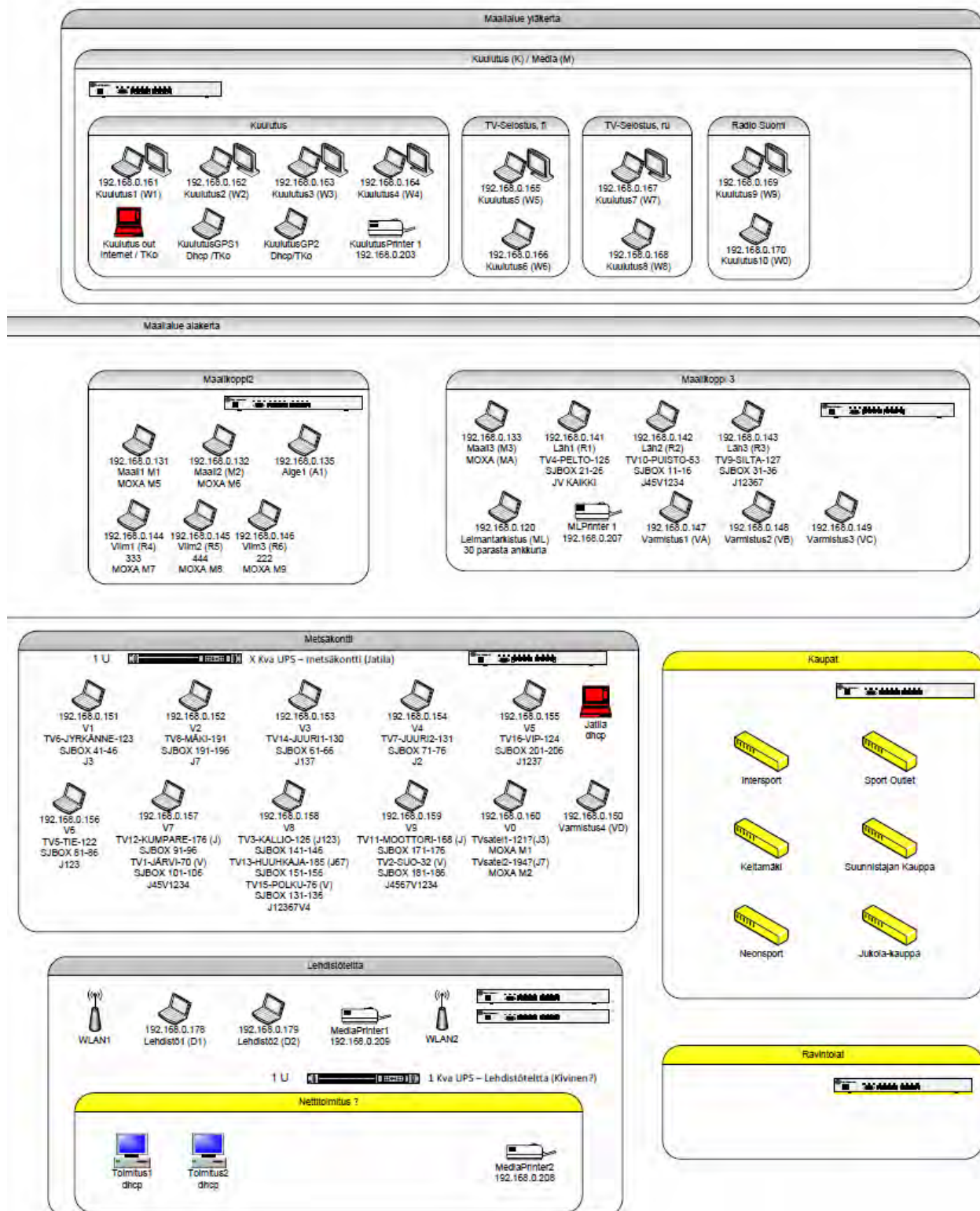
[illegible]

Liite 8. Toteutunut verkkokaapelointi

Liite 9. Kaaviokuva tietoverkon laitteista

Liite 10. Juhlalavan ohjelma

Avajaiset la 16.6. klo 13.00

Avajaisohjelman virallisen osuuden kesto oli noin 30 min.

Sisältö:

- Jukola-lipun nosto ja lippufanfaari Kaartin soittokunta
- Kilpailunjohtajan tervehdys, Veikko Kostiainen
- Musiikkiesitys, oopperalaulajat Hannu Forsberg ja Jaakko Hietikko
- Kilpailun avaus, Vantaan kaupungin hallituksen pj Tapani Mäkinen
- Kilpailun siunaus, Hakunilan kirkkoherra Hans Tuominen
- Suvivirsi, oopperalaulajien ja Kaartin soittokunnan johdolla

Kaartin soittokunta soitti juhlaavalla noin 30 minuutin ajan ennen avajaisten alkua. Esitys keräsi mukavasti kuulijoita paikalle jo ennen avajaisten alkua. Oopperalaulajat esittivät kolme Aleksis Kiven sanoittamaa laulua Kaartin soittokunnan säestyksellä. Esitys sai paljon kehuja. Avajaiset päästiin aloittamaan 7 minuuttia myöhässä kilpailunjohtajan myöhästymisen vuoksi. Onneksi sillä ei ollut juurikaan vaikutusta Venlojen lähtöön tai TV-lähetykseen. Screeniesitykseen se vaikutti, eli se päättyi ennen avajaisten loppumista. Tilanne oli lavamanagerin kannalta hämmentävä ja harmillinen, koska varasuunnitelmaa ei mahdollisten myöhästymisen vuoksi ymmärretty laatia.

Jukolan juhla la 16.6. klo 19.45

Kesto noin 30 min.

Sisältö:

- Fanfaari
- Suojelijan tervehdys, metsähallituksen pääjohtaja Jyrki Kangas
- Musiikkiesitys, Rekolan sekakuoro
- Viestisanoman luovutus edellisen Jukolan voittajajoukkueelle, Kaukametsäläiset Juhani Sihvonen ja Halden SK
- Fanfaari

Jukolan juhlassa esiintyjänä oli 60-vuotis juhlavuottaan viettävä Rekolan sekakuoro. 40 hengen kuoro esitti viisi laulua teemana luonto, kesäyö ja rakkaus. Yksi laulu esitettiin ruotsiksi. Kuoronjohtajan toimi Visa Yrjölä. Ohjelmanumeron kesto oli noin 15 minuuttia.

Venlojen palkintojen jako la 16.6. klo 20.15 (välittömästi Jukolan juhlan jälkeen)

Palkintoja jaettiin 20 parhaalle Venla-joukkueelle. Palkinnot jakajat olivat:

Ilkka Koota, Kaukametsäläiset vpj

Antero Karumaa, puolustusvoimat, kontra-amiraali

Timo Peltola, Suomen suunnistusliitto, valtuuston pj

Kari Nenonen, Vantaan kaupunginjohtaja

Kiertopalkinnon ja sen pienoismallin jakoi palkinnon lahjoittajan edustaja Mika Tulonen Helsingin Sanomista. Suunnistusvalmentajat ry palkitsi parhaan suomalaisjoukkueen valmentajan palkinnolla, jonka jakoivat Maritta Nurmi ja Mikko Eskola.

Jukolan palkintojen jako su 17.6. klo 9.30

Palkintoja jaettiin 25 parhaalle Jukola-joukkueelle. Palkinnot jakajat olivat:

Juhani Sihvonen, Kaukametsäläisten pj

Päivi Saarikoski, Pihkaniskojen pj

Kirre Palmi, Suomen suunnistusliiton pj

Eero Lehti, Keravan kaupunginhallituksen pj

Tapani Mäkinen, Vantaan kaupunginhallituksen pj

Jyrki Kangas, Metsähallituksen pääjohtaja, Valio-Jukolan suojelija

Veikko Kostiainen, Valio-Jukolan kilpailunjohtaja

Kiertopalkinnon ja sen pienoismallin jakoi palkinnon lahjoittajan edustaja Mika Tulonen Helsingin Sanomista. Suunnistusvalmentajat ry palkitsi parhaan suomalaisjoukkueen valmentajan palkinnolla, jonka jakoivat Kalle Virtanen ja Mikko Eskola.

Juhlalava palkintoineen oli valmis viimeistään puoli tuntia ennen seremonioiden alkua. Palkintojenjaot sujuivat täsmälleen suunnitellussa aikataulussa. Airueina toimineet nuoret osasivat toimia tehtävässään erinomaisesti ja tilaisuutta kunnioittaen, vaikka kaikki eivät päässeet ennakoon järjestettäviin harjoituksiin. Koko lavatyöryhmän yhtenäisten asujen kautta ulkoinen ilme oli yhtenäinen. Yleisöä oli paikalla molemmissa palkintojenjaoissa runsaasti, arviolta 600 henkilöä.

Jukola-lipun luovutus su 17.6. klo 10.15

Jukola- lipun luovutus tapahtui välittömästi Jukolan palkintojenjakotilaisuuden jälkeen. Valio-Jukola järjestäjä luovutti toisen Jukola-lipuista Jämsä-Jukolan järjestäjille ja toinen Jukola-lippu liehui salossa kilpailun loppuun saakka. Huomattavasti näyttävämpää olisi, jos lipun voisi luovuttaa tangossa liehuvana. Tämän toteutumiseksi pitäisi olla käytössä kannettavaan tankoon sopiva Jukola-lippu, jota voisi juhlavasti liehuttaa osana vaihtoseremoniaa. Tilaisuuden huomioarvoa voisi tehostaa esim. lyhyellä fanfaarilla. Muutoin yleisöllä on pyrkimys poistua paikalta välittömästi Jukolan palkintojenjaon jälkeen.

Liite 11. Käsiohjelman materiaalin lähteet

Käsiohjelman materiaalin lähteet:

Kilpailun aikataulut	Sihteeristö
Tervehdykset (yhteisöjä pyydettiin toimittamaan myös englanninkieliset käännökset)	Johtoryhmä / Markkinointi
Kilpailuorganisaatio	Sihteeristö
Kunniatoimikunta	Kilpailunjohtaja
Järjestävien seurojen esittely	Internet / Sihteeristö
Kiertopalkinnot	Kaukametsäläiset (Matti J. Koski)
Aukioloajat	Sihteeristö
Ohjelmat	Ohjelmavastaava
Hinnastot	Ravintolan ja Jukola-kaupan vastaavat
TV, radio ja internet	Sihteeristö
Kartat	Kenttävaliokunta
Kuvaus lähtöjärjestelystä	Kilpailutoimikunta
Palvelut	Sihteeristö / Markkinointi
Näin toimitaan Jukolassa	Kilpailutoimisto / Tiedotus
Kilpailuohjeet	Kilpailutoimikunta
Lähtö- ja seuraluettelot	Kilpailutoimikunta
Historiikki	Käsiohjelman kokoaja
Edellisen vuoden sanoma	Internet / Kaukametsäläiset
Edellisen vuoden tulokset	Internet
Jukolan viestin sanomat	Kaukametsäläiset (Matti J. Koski)
Tilastot	Kaukametsäläiset (Matti J. Koski)
Mainokset	Markkinointivaliokunta

Kaukametsäläisiltä tulleeseen materiaalin tehtiin joitakin muutoksia. Korjatut tiedostot on lähetetty Matti J. Koskelle, mutta kannattaa tarkistaa, että päivitetty tiedostot ovat pohjana myös jatkossa. Käsiohjelman parissa työskentelevien henkilöiden pitää varautua siihen, että käsiteltävät tiedostot ovat suuria. Erityisesti kannattaa huomioida tämä sähköpostissa.

16 Muut seuraaville järjestäjille toimitetut liitteet

Yleistä

1. Kilpailukutsu
2. Kilpailuohjeet
3. Näin toimitaan Valio-Jukolassa –ohje
4. Henkilöstöpolitiikka
5. Vantaan johtoryhmän materiaali

Kartta- ja ratavaliokunta

1. Aikataulukot
2. GPS-seuranta
3. Hajontakaaviot
4. Hajonta- ja ratavaihtoehdot
5. Harjoituspaketit
6. Joukkueläpimenotaulukot
7. Juomarastit
8. Juomarastien kuormitus ja juomarasteille toimitettu materiaali
9. Kartat
10. Rastipukit ja leimasimet
11. Mallisuunnistus
12. Mediapaketti
13. Radat-Jukola
14. Radat-Venlat
15. TV- ja radiorastit

Kilpailuvaiokunta

1. Lähdön materiaali ja ohjeistus
2. Toimintojen layoutit
3. Muita tiedostoja ja ohjeita

IT-vaiokunta

1. Kaaviokuva tietoverkon laitteista
2. Laiteluettelo
3. Toteutunut verkkokaapelointi
4. Muita tiedostoja ja ohjeita

Kenttävaiokunta

1. Telttaluettelo
2. Huonekaluluettelo
3. Rakennustöiden aikataulu
4. Talkoopäivien määrät, rakentaminen
5. Telttapaikkojen mittauksen kuvaus
6. Vessojen ja jäteastioiden määrät ja sijoittelu

Ravintolavaiokunta

1. Ruokien ja juomien menekki

2. Ravintoloiden ja kahviloiden hinnastot eri kielillä

Markkinointivaliokunta

1. Tyypillinen osuussännyyssopimus
2. Yhteistyökumppaneille lähetetty ohjeistus "Näin toimitaan Jukolassa"
3. Mediakortti
4. Yhteistyökumppanimme yhdellä power point-slidilla

Viestintävaliokunta

1. Viestintäsuunnitelma
2. Ohjelmien tarvikkeet ja henkilöresurssit
3. Median akreditointilomakkeen tiedot, akreditoinnin lukuja ja mediakeskuksen rajapinnat

Talousvaliokunta

1. Jukola-kaupan hinnasto ja myyntimäärät
2. Hankintaohje
3. Rahahuollon toimintaohje
4. Kassan toimintaohje
5. Pohjakassat

Kilpailutoimisto

1. Ennakkokirje joulukuussa
2. Joukkuekirje kesäkuussa
3. Toimitsijatiedotteet
4. Työvuorolistat
5. Telttapaiikkojen jaon teossa auttavaa materiaalia
6. Joukkuemateriaalin jaon prosessi
7. Infoteltan layout
8. Käsiohjelman aineistot
9. Laina-Emit-ohjelmisto ja ohjeet
10. Infon lipukkeiden, lomakkeiden ja ohjeistuksen pohjat
11. Toimitsija-, media- ja kutsuvieraskorttien pohjat
12. Lista painotuotteista ja määristä
13. Suunnistussanakirjat
14. Joukkuemateriaalin kokoamisen ja jaon prosessikaaviot
15. Infon työ- ja henkilömäärät

Turvallisuus

1. Turvallisuussuunnitelma
2. Turvallisuuteen liittyvä karttamateriaali
3. Muu turvallisuuteen liittyvä materiaali

Ympäristö

1. Ympäristösuunnitelma
2. Melulupa

